

มาตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับ
การละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย

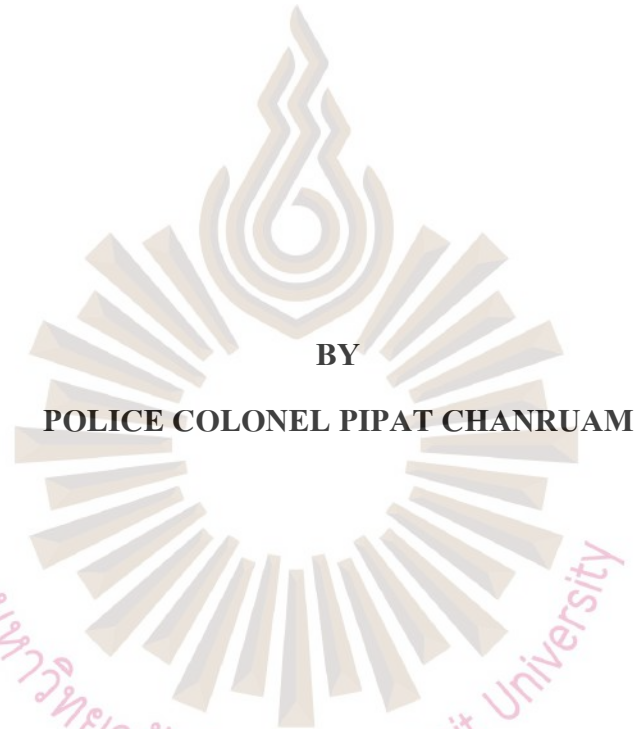

คู่มือนี้ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม
คณะอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต
ปีการศึกษา 2567

**MEASURES TO PREVENTION AND SUPPRESSION OF INTERNET
CRIMES AGAINST CHILDREN IN THAILAND**

BY

POLICE COLONEL PIPAT CHANRUAM

**A DISSERTATION SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR**

THE DEGREE OF DOCTOR OF PHILOSOPHY

IN CRIMINOLOGY AND JUSTICE ADMINISTRATION

FACULTY OF CRIMINOLOGY AND JUSTICE ADMINISTRATION

GRADUATE SCHOOL, RANGSIT UNIVERSITY

ACADEMIC YEAR 2024

คดียุติบัตรเรื่อง

มาตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับ
การละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย

โดย

พันตำรวจเอก พิพัฒน์ จันทร์ร่วม

ได้รับการพิจารณาให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม

มหาวิทยาลัยรังสิต
ปีการศึกษา 2567

ศ.ดร.ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด
ประธานกรรมการสอบ

ผศ.พ.ต.อ.ดร.ศุภชัย สืบพงษ์ศิริ
กรรมการ

รศ.ดร.ธรรมวิทย์ เทอดอุดมธรรม
กรรมการ

ผศ.ดร.อารณีย์ วิวัฒนาภรณ์
กรรมการ

รศ.ร.ต.อ.ดร.จอมเดช ตรีเมฆ
กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ศ.ดร.สถิต คุ้มยิ่งงำ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

18 กรกฎาคม 2567

Dissertation entitled

**MEASURES TO PREVENTION AND SUPPRESSION OF INTERNET CRIMES
AGAINST CHILDREN IN THAILAND**

by

POLICE COLONEL PIPAT CHANRUAM

was submitted in partial fulfillment of the requirements
for the degree of Doctor of Philosophy in Criminology and Justice Administration

Rangsit University
Academic Year 2024

Prof.Srisombat Chokprajakchat, Ph.D.
Examination Committee Chairperson

Asst.Prof.Pol.Col.Sarit Suebpongsiri, Ph.D.
Member

Assoc.Prof.Thamavit Terdudomtham, Ph.D.
Member

Asst.Prof.Aranee Vivatthanaporn, Ph.D.
Member

Assoc.Prof.Pol.Capt.Jomdet Trimek, Ph.D.
Member and Advisor

Approved by Graduate School

(Prof.Suejit Pechprasarn, Ph.D.)

Dean of Graduate School

July 18, 2024

กิตติกรรมประกาศ

คุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของ รองศาสตราจารย์ ร้อยตำรวจเอก ดร.จอมเดช ศรีเมฆ อาจารย์ที่ปรึกษา ในการแนะนำ ตรวจสอบแก้ไข ให้ข้อเสนอแนะ ติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินการศึกษาวิจัย รวมทั้งเป็นกำลังใจและสร้างแรงผลักดัน จนกระทั่งคุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสิ้นอย่างสมบูรณ์ ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด ประธานกรรมการสอบคุษฎีนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ธรรมวิทย์ เทอดอุดมธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก ดร.สฤกษ์ดี สืบพงษ์ศิริ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารณีย์ วิวัฒนาภรณ์ กรรมการสอบคุษฎีนิพนธ์ ผู้ที่แบ่งปันประสบการณ์ ความรู้ และให้ คำแนะนำที่สำคัญ อันทำให้คุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

คุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้ จะสำเร็จไม่ได้หากไม่ได้รับการอนุเคราะห์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการ แบ่งปันและถ่ายทอดเรื่องราวประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ รวมทั้ง ขอขอบพระคุณ ท่านคณบดีและคณาจารย์ คณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ ที่อนุเคราะห์ ในการให้คำแนะนำและตรวจแบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ขอขอบพระคุณคณะอาชีวศึกษาและการบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยรังสิต ที่ให้ โอกาสในการศึกษา อีกทั้งคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนความรัก ความเมตตา และความอบอุ่นจากสถาบันการศึกษาแห่งนี้ และขอขอบคุณเพื่อน พี่ น้อง ปริญาเอก อาชีววิทยารุ่นที่ 1 ทุกท่าน สำหรับมิตรภาพที่ดีที่มีให้กันมาโดยตลอด คอยเป็นกำลังใจและ คอยห่วงใยกันเสมอมา รวมถึงบุคคลต่าง ๆ ที่ไม่สามารถเอ่ยชื่อได้หมดในที่นี้ ที่มีส่วนช่วยเหลือ ในการทำคุษฎีนิพนธ์จนเสร็จสิ้น

สุดท้าย คุณความดีของคุษฎีนิพนธ์นี้ขอมอบให้ผู้มีพระคุณทุกท่านที่กล่าวถึงมาทั้งหมด รวมถึงครอบครัวอันเป็นที่รัก ที่คอยให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจเสมอมา และหวังเป็นอย่างยิ่ง ว่าคุษฎีนิพนธ์นี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านและประเทศชาติสืบต่อไป

พันตำรวจเอก พิพัฒน์ จันทร์รวม

ผู้วิจัย

5907344 : พันตำรวจเอก พิพัฒน์ จันทร์รวม
 ชื่อคุณิพนธ์ : มาตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับ
 การละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย
 หลักสูตร : ปรัชญาคุณิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชาอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม
 อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.ร.ต.อ.ดร.จอมเดช ศรีเมฆ

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสถานการณ์อาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย และ 2) แสวงหามาตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย โดยเป็นการศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary Research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และจัดสัมมนากลุ่มย่อย (Focus Group) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ตของประเทศไทย ผลการศึกษาวิจัยพบว่า 1) สถานการณ์อาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทยในปัจจุบัน มีปัญหาที่พบในประเด็นต่าง ๆ อาทิเช่น ปัญหาสื่อลามกอนาจารเด็ก ปัญหาการชักนำหรือล่อลวงเด็กไปสู่สภาวะที่อาจเป็นอันตรายต่อการถูกละเมิด ปัญหาการแอบแฝงเนื้อหาลามกอนาจารต่าง ๆ ให้เด็กเสพผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ปัญหาการคุกคามและการใช้ข้อมูลของเด็กเพื่อหาผลประโยชน์ เป็นต้น โดยมีพฤติกรรมและรูปแบบในการกระทำความผิดที่มีลักษณะที่แตกต่างกันไป แต่มีจุดเริ่มต้นเดียวกัน คือ วิธีการล่อลวงเด็กให้เกิดความเชื่อใจหรือที่เรียกว่าการ “Grooming” และ 2) มาตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ต ที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทยที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา ดังนี้ 2.1) มาตรการทางกฎหมาย 2.2) มาตรการในการบังคับใช้กฎหมาย 2.3) มาตรการต่อผู้กระทำผิด 2.4) มาตรการต่อเหยื่อ 2.5) มาตรการต่อสภาพแวดล้อมและสังคม และ 2.6) มาตรการทางเทคนิคอื่น ๆ โดยทุกมาตรการที่นำเสนอเป็นแนวทางที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการนำมาประยุกต์ใช้ในปัจจุบัน และมีบางมาตรการที่งานวิจัยนี้เสนอเพื่อสามารถไปประยุกต์ใช้ได้ในอนาคต

(คุณิพนธ์มีจำนวนทั้งสิ้น 152 หน้า)

คำสำคัญ: มาตรการป้องกันปราบปราม, อาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ต, การละเมิดเด็ก, สื่อสังคมออนไลน์

ลายมือชื่อนักศึกษา ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

5907344 : Police Colonel Pipat Chanruam
 Dissertation Title : Measures to Prevention and Suppression of Internet Crimes against
 Children in Thailand
 Program : Doctor of Philosophy in Criminology and Justice Administration
 Dissertation Advisor : Assoc.Prof.Pol.Capt.Jomdet Trimek, Ph.D.

Abstract

This study aimed 1) to investigate the prevalence of internet-related crimes against children in Thailand, and 2) to propose preventative and repressive measures against such crimes. This study was documentary research conducted through in-depth interviews and a focus group discussion with individuals involved in the prevention and suppression of internet offenses against children in Thailand. The results of this research study showed that: 1) concerning the current state of internet crimes against children in Thailand, there were issues such as child pornography, inducing or luring children into dangerous and abusive situations, disguising inappropriate or obscene content for children via social media platforms, harassing and breaching children's information for financial gain, etc. The behaviors and patterns of committing offenses varied in different forms. However, they all began with the same objective: finding a way to entice children in order to earn their trust, a technique known as "Grooming." 2) The implementation of measures for the prevention and punishment of internet-related crimes against children in Thailand was considered a solution to the aforementioned issues. These measures included legal measures, law enforcement measures, offender-specific measures, victim-specific measures, environmental and social measures, and additional technical measures. Currently, the relevant agencies can utilize all of the presented measures as guidelines. Future implementation of the measures recommended by this study is advised

(Total 152 pages)

Keywords: Measure to Prevention and Suppression, Internet Crimes, Child Abuse, Social Media

Student's Signature Dissertation Advisor's Signature

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญรูป	ช
บทที่ 1	
บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
1.3 คำถามการวิจัย	6
1.4 กรอบแนวคิดของการวิจัย	6
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	6
1.6 วิธีดำเนินการวิจัย	8
1.7 คำนียามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	9
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	10
บทที่ 2	
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
2.1 ทฤษฎีอาชญาวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์และการละเมิดเด็ก	11
2.2 แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการค้ามนุษย์และการละเมิดเด็ก	26
2.3 แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม	38
2.4 การป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับ การละเมิดต่อเด็กในต่างประเทศ	59
2.5 ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์และการละเมิดเด็ก	62
2.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	72

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย	75
	3.1 รูปแบบการวิจัย	75
	3.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย	76
	3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	78
	3.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	79
	3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	79
	3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	81
บทที่ 4	ผลการวิจัย	83
	4.1 ผลการศึกษาวิจัย สถานการณ์อาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย	84
	4.2 ผลการศึกษาวิจัย มาตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย	105
	4.3 อภิปรายผลการศึกษาวิจัย	112
บทที่ 5	สรุปผลและข้อเสนอแนะ	123
	5.1 สถานการณ์อาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย	123
	5.2 มาตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย	129
	5.3 ข้อเสนอแนะ	133
	5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป	134

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม	136
ภาคผนวก	139
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย	140
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	147
ประวัติผู้วิจัย	152

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
1.1	รายงานสถานการณ์โลกในการป้องกันการละเมิดเด็กปี พ.ศ. 2563	4
1.2	สามเหลี่ยมอาชญากรรม	39
5.1	ที่มา สภาพปัญหา สู่ข้อเสนอมาตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย	135

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การค้ามนุษย์ได้ถูกจัดว่าเป็นหนึ่งในอาชญากรรมข้ามชาติที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ โดยการค้ามนุษย์มีลักษณะกลไกการดำเนินงานที่เป็นเครือข่ายองค์กร และมีการแพร่ขยายอย่างกว้างขวางในระบบสังคม รูปแบบของกลุ่มอิทธิพลต่าง ๆ รวมถึงการหมุนเวียนของเงินที่เกิดขึ้นในวงจรการค้ามนุษย์ที่มีจำนวนมาก ซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมที่ได้มีการพัฒนาทั้งทางด้านประเพณี วัฒนธรรม ระบบเศรษฐกิจ และเทคโนโลยีของแต่ละยุคสมัยที่ผ่านมา นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2543 เป็นต้นมา องค์กรสหประชาชาติในฐานะองค์กรระหว่างประเทศที่ถูกจัดตั้งเพื่อธำรงสถานะหน่วยงานกลางในการสร้างกระบวนการร่วมมือต่าง ๆ ของโลก ได้หยิบยกประเด็นเรื่องของสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นบนพื้นฐานความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยเล็งเห็นความสำคัญของปัญหาการค้ามนุษย์ ซึ่งมีหลายหน่วยงานที่มีการกิจการดำเนินงานภายใต้กรอบของสหประชาชาติเข้ามาเกี่ยวข้องและร่วมดำเนินงาน อาทิเช่น สำนักงานป้องกันยาเสพติดและอาชญากรรม (United Nation Office Drug and Crime - UNODC) องค์กรแรงงานระหว่างประเทศ (International Labor Organization - ILO) องค์กรทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (United Nations Children's Fund - UNICEF) ซึ่งแต่ละหน่วยงานต่างตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว และมีการประเมินสถานการณ์ของสังคมโลกต่อประเด็นปัญหาการค้ามนุษย์ อันเปรียบเสมือนเป็นการค้าทาสรูปแบบใหม่ที่มีผู้ตกเป็นเหยื่อจำนวนมาก และในปัจจุบันมีผู้จัดหา รวมถึงการแสวงหาผลประโยชน์จากการค้ามนุษย์ ไปจนกระทั่งการรับสินบนในระดับสากล ปัญหาการค้ามนุษย์จึงกลายเป็นอาชญากรรมระหว่างประเทศที่ทำรายได้มหาศาล มีมูลค่าสูงเป็นอันดับสองรองจากการค้ายาเสพติด องค์กรแรงงานระหว่างประเทศได้มีการติดตามประเมินสถานการณ์การค้ามนุษย์ทั่วโลก พบว่ามีคนจำนวนมากที่ใช้ชีวิตอยู่ในสถานะเยี่ยงทาสภายใต้วงจรของการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็กที่มักจะตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมข้ามชาติ การข่มขู่ การบังคับ และการค้าประเวณีเป็นส่วนใหญ่

สำหรับประเทศไทย ปัญหาการค้ามนุษย์กลายเป็นปัญหาที่สังคมรับรู้และรู้จักมาเป็นระยะเวลามากกว่า 30 ปี และนับตั้งแต่ปี พ.ศ.2540 รัฐบาลไทยได้มีการปรับปรุงนโยบายเพื่อแก้ไข ปัญหาการค้ามนุษย์โดยมีการจัดทำ Road Map การดำเนินงานของรัฐเพื่อปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงาน เพื่อตอบโจทย้ประเด็นปัญหาการค้ามนุษย์ในมิติต่าง ๆ โดยกำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติ และเป็นเป้าหมายหลักเพื่อผลักดันให้เกิดกลไกแก้ไขปัญหาในด้านการค้ามนุษย์ การบูรณาการด้านการประสานงานกลาง การบริหารและการประสานงานข้อมูลระหว่างหน่วยงานจากส่วนราชการ ทูทภาคส่วน การประสานระหว่างประเทศและให้ความช่วยเหลือเหยื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบ ความสัมพันธ์ที่ปัจจุบันมีมากกว่าหนึ่งประเทศ ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ในหลากหลายมิติต่อ ประเทศไทย โดยที่ปัญหาการค้ามนุษย์นั้นบั่นทอนคุณค่าทางเสรีภาพ สิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรี ขั้นพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ (Basic Human Dignity) อันเป็นค่านิยมสากล (Universal Values) และกลไกของสิทธิมนุษยชน

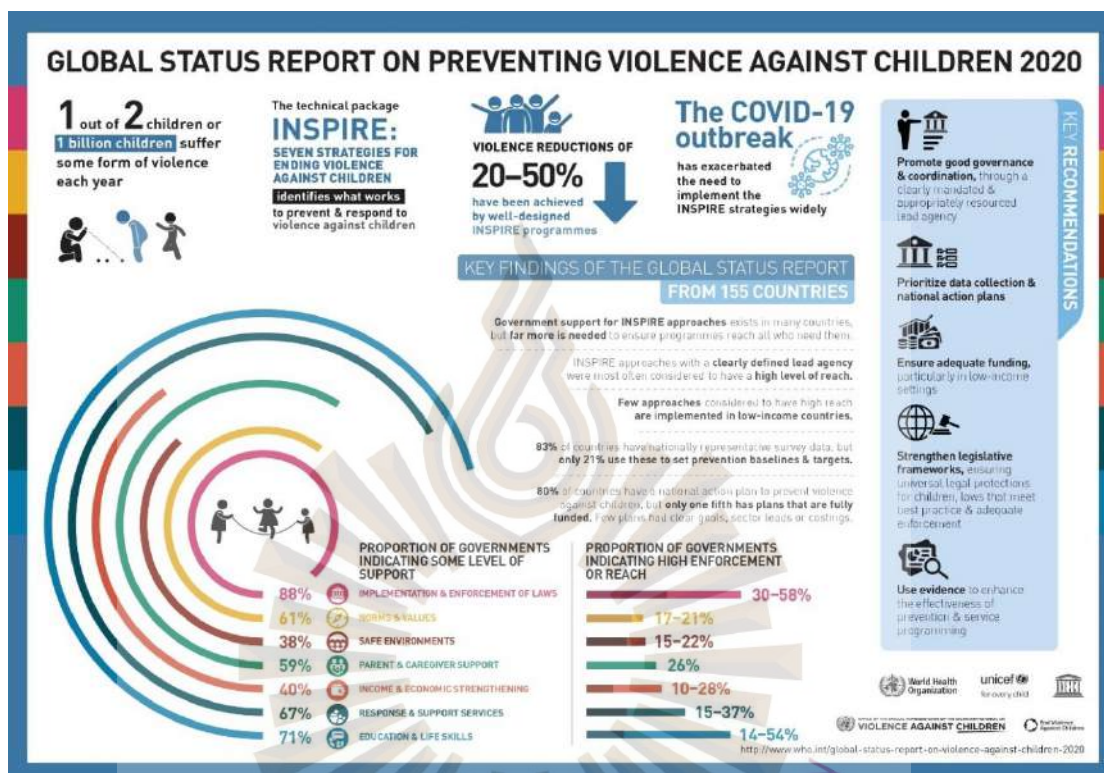
ปัญหาการค้ามนุษย์ที่เกิดท่ามกลางกระแสของโลกาภิวัตน์ สหรัฐอเมริกาได้ให้ความสำคัญ เน้นย้ำเรื่อง สิทธิมนุษยชน และกรอบความร่วมมือการต่อต้านการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับ ประเทศในแถบลุ่มแม่น้ำโขง ประกอบด้วย ประเทศกัมพูชา สหภาพพม่า ประเทศเวียดนาม สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศไทย ซึ่งล้วนเป็น ประเทศที่นานาชาตินั้นจับตามองเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและทางการ เมืองไม่มีความแน่นอน จึงมองว่าภูมิภาคนี้ควรมีการดำเนินการเพื่อป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์ การแก้ไขปัญหาให้เกิดผลและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นตอบสนองต่อสถานการณ์ปัจจุบัน รวมทั้งให้มีการ บังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพและครอบคลุมยิ่งขึ้น จากรายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ ประจำปี (Trafficking in Persons Report: TIP Report) ที่สหรัฐอเมริกาได้มีการจัดทำรายงานเพื่อใช้ การเปรียบเทียบการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ สหรัฐอเมริกาได้ใช้การแบ่งประเภท เป็นเครื่องมือในการจัดอันดับโดยพิจารณาจากความสามารถในการปฏิบัติงานและการดำเนินการ ต่อต้านการค้ามนุษย์

ตั้งแต่ พ.ศ.2551 ถึง พ.ศ.2556 ประเทศไทยถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มที่ 2 และกลุ่ม 2 บัญชีประเทศ ที่ต้องจับตามอง หรือ Tier 2 Watch List แต่แล้วรายงานประจำปี พ.ศ.2557 (ครอบคลุมสถานการณ์ การค้ามนุษย์ระหว่างวันที่ 1 เมษายน พ.ศ.2556 ถึงวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ.2557) ประเทศไทยได้ถูก ปรับลดอันดับจาก Tier 2 Watch List เป็น Tier 3 (ศูนย์ข้อมูลและข่าวสืบสวนเพื่อสิทธิพลเมือง, 2559) ซึ่งการจัดอันดับดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทย ในทางสังคม

ระหว่างประเทศ และเป็นประเด็นที่ทำให้ถูกจับตามอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวทางพัฒนาของการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ จากเดิมประเทศไทยไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวกับการค้ามนุษย์มาบังคับใช้เป็น การเฉพาะ มีเพียงการนำกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับมาใช้ให้เหมาะสมกับความผิด โดยคำนึงถึง หลักพื้นฐานทางสิทธิมนุษยชนของผู้ที่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ หากแต่การประเมินในเวที กรอบระหว่างประเทศทั้งในระดับพหุภาคีหรือทวิภาคี ก่อให้เกิดการกดดันจากเวทีนานาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากประเทศสหรัฐอเมริกาในฐานะประเทศที่มีบทบาทสำคัญต่อประเด็นดังกล่าว เพื่อให้ประเทศไทยดำเนินงานตามกรอบกฎหมายมากยิ่งขึ้น การกดดันในรูปแบบของทวิภาคี ระหว่างประเทศไทยและสหรัฐอเมริกาที่มีความสัมพันธ์กันหลากหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางการ ทูต การศึกษา เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

ดังนั้น ตั้งแต่ปี พ.ศ.2557 เป็นต้นมา ประเทศไทยจึงกลับเข้าสู่วาระแห่งชาติในการปราบปรามการค้ามนุษย์ โดยมีหน่วยงานของรัฐในหลายภาคส่วนมาร่วมบูรณาการกันในการ แก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ ทั้งเรื่องของการค้าแรงงาน การค้าประเวณี และการค้ามนุษย์ในรูปแบบอื่น อาทิเช่น การละเมิดต่อเด็กบนระบบอินเทอร์เน็ตซึ่งได้รับความสนใจจากสหรัฐอเมริกาเป็นอย่างมาก ซึ่งการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กมีหลากหลายรูปแบบตั้งแต่การกระทำที่เสมือนจะบริสุทธิ์ ไปจนกระทั่งการกระทำที่ชัดเจนและก่อความเสียหายมากมาย “เจตนา” ของผู้กระทำเป็นสิ่งสำคัญ ที่สุดในการนิยาม “การล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็ก” ต้องมีเจตนาในการสร้างการกระตุ้นทางเพศหรือ การทำให้สำเร็จความใคร่ ทั้งนี้ต้องทำความเข้าใจว่าการกระทำหรือเจตนาเหล่านี้เป็นคนที่ละอย่างกับการแสดงความรัก ซึ่งรวมถึงการสัมผัสทางกาย อนึ่ง “สื่อลามกอนาจารเด็ก” เป็นหลักฐานของการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็ก จึงเป็นเหตุผลว่าสื่อลามกอนาจารเด็กซึ่งมีขึ้นเพื่อสำเร็จความใคร่ก็เป็น “การล่วงละเมิดทางเพศ” ด้วย จากสถิติของศูนย์ไทยฮอตไลน์ซึ่งเป็นศูนย์รับแจ้งเว็บไซต์ ผิดกฎหมายและเป็นอันตรายบนอินเทอร์เน็ตผ่านเว็บไซต์ Thai Hotline (@KFAAK, 2560) โดยเน้นรับแจ้งเนื้อหาสื่อลามกและการละเมิดทางเพศต่อเด็กบนอินเทอร์เน็ต ระบุว่าในปี พ.ศ.2559 ที่ผ่านมา ไทยฮอตไลน์ได้รับแจ้งเนื้อหาการละเมิดทางเพศเด็กทั้งหมด 685 รายการ เป็นเนื้อหาที่อยู่ในประเทศไทย 353 รายการ และเนื้อหาที่อยู่ในต่างประเทศ 332 รายการ การละเมิดทางเพศเด็กอายุ ต่ำกว่า 18 ปี ยอดการแจ้งเพิ่มมากขึ้นทุกปี เช่นเดียวกับสถิติที่ทางสมาชิก INHOPE ได้รับแจ้ง รวมกัน 10 เดือนแรกของปี พ.ศ.2559 ได้รับแจ้งทั้งหมด 96,334 รายการ หรือเฉลี่ยเดือนละ 9,633 รายการ เนื้อหาส่วนมาก ได้แก่ ภาพและคลิปวิดีโอการมีเพศสัมพันธ์กับเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ภาพที่ เด็กกำลังถูกสำเร็จความใคร่หรือบังคับให้สำเร็จความใคร่ หรือภาพเด็กในลักษณะที่เปลือยเปล่าและ มีท่าทางสื่อไปในทางลามกอนาจาร ซึ่งเป็นที่คาดเดาได้ว่าเด็กที่อยู่ในภาพได้ถูกละเมิดจากผู้ใหญ่

เพื่อผลิตสื่อดังกล่าว ซึ่งประเทศไทยเพิ่งมีการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาเกี่ยวกับสื่อลามกเด็ก ให้การครอบครอง ผลิต เผยแพร่ จำหน่าย สื่อลามกเด็กเป็นความผิด รวมทั้งอาจเข้าข่ายการค้ำมนุษย์

รูปที่ 1.1 รายงานสถานการณ์โลกในการป้องกันการละเมิดเด็กปี พ.ศ. 2563

ที่มา: World Health Organization, 2020

ที่ผ่านมาประเทศไทยไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในเรื่องของการปราบปรามการละเมิดเด็กบนระบบอินเทอร์เน็ตโดยเฉพาะ แต่ในสหรัฐอเมริกามีหน่วยงานที่รับผิดชอบการกระทำความผิดด้านนี้โดยเฉพาะ ใช้ชื่อว่า Internet Crimes Against Children Task Force (ICAC) ซึ่งเป็นหน่วยงานสังกัดกระทรวงยุติธรรมของสหรัฐอเมริกา โดยมีการบูรณาการหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายของสหรัฐอเมริกาจำนวน 61 หน่วยงาน มาทำงานร่วมกันในการป้องกันปราบปราม การดำเนินคดีการละเมิดต่อเด็กบนอินเทอร์เน็ต รวมไปถึงการฝึกอบรมพัฒนาเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายให้มีความรู้ความเข้าใจในคดีประเภทนี้ จากแนวความคิดนี้ทำให้ในวันที่ 9 ม.ค.2559 ประเทศไทยโดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้แต่งตั้งคณะทำงานปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ตขึ้น โดยใช้ชื่อภาษาอังกฤษว่า Thailand Internet Crimes Against Children (TICAC)

เพื่อรับผิดชอบประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและดำเนินคดีเกี่ยวกับการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะ จากการดำเนินงานของคณะทำงานปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต (TICAC) ตลอดปี พ.ศ.2559 ที่ผ่านมา ส่งผลให้รายงานการค้ำมนุษย์ประจำปี พ.ศ.2559 ประเทศไทยถูกยกระดับมาอยู่ที่ Tier 2 Watch List ซึ่งเป็นระดับที่ดีกว่าเดิม และสหรัฐอเมริกายังคงให้ความสนใจและสนับสนุนให้ประเทศไทยเดินหน้าปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ตต่อไป

จากที่มาและความสำคัญของปัญหา แสดงให้เห็นว่าสถานการณ์การค้ำมนุษย์เป็นอาชญากรรมที่ทั่วโลกให้ความสำคัญ และส่งผลต่อสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งที่ผ่านมาประเทศไทยถูกเพ่งเล็งจากนานาชาติ โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาที่เป็นผู้นำด้านการปราบปรามการค้ำมนุษย์ และมีการจัดลำดับการรายงานสถานการณ์การค้ำมนุษย์ในทุกปี ทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องประกาศการปราบปรามการค้ำมนุษย์เป็นวาระแห่งชาติในปี พ.ศ.2559 และจากการทำงานของคณะทำงานปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต ประเทศไทยจึงถูกยกระดับมาอยู่ที่ Tier 2 Watch List และหากประเทศไทยยังคงการเดินหน้าปราบปรามการค้ำมนุษย์ต่อไป อาจส่งผลให้ประเทศไทยกลับไปอยู่ในระดับ Tier 2 ได้ ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญในการศึกษาการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย เพื่อยกระดับการแก้ไขปัญหาการละเมิดต่อเด็กต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาสถานการณ์อาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย

1.2.2 เพื่อแสวงหามาตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย

1.3 คำถามการวิจัย

1.3.1 สถานการณ์ รูปแบบ วิธีการ และการดำเนินการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในปัจจุบันเป็นอย่างไร

1.3.2 มาตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทยควรมีแนวทางอย่างไรบ้าง

1.4 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาสถานการณ์อาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย เพื่อแสวงหามาตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย โดยศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งศึกษาข้อมูลจากคณะทำงานปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ตของประเทศไทยและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมต่างๆ โดยมุ่งเน้นที่จะศึกษาสถานการณ์และแนวทางในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กขององค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในปัจจุบัน รวมทั้งศึกษาแนวทางการป้องกันปราบปรามของคณะทำงานปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ตที่ประสบความสำเร็จในต่างประเทศ เพื่อที่จะเสนอแนะมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทยต่อไป

1.5 ขอบเขตการวิจัย

1.5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Quality Research) เพื่อศึกษาสถานการณ์อาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย และแสวงหามาตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย โดยการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทาง

อินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครอง
และการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ และ
ศึกษาการปฏิบัติงานในการป้องกันปราบปรามของคณะทำงานปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศ
ต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ตของประเทศไทยและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

1.5.2 ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ แบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งเป็นผู้มี
ส่วนเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ตของ
ประเทศไทย โดยพิจารณาผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่จะใช้ในการวิจัยจากประสบการณ์ในการทำงานที่
เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ตในหน่วยงาน
ต่าง ๆ ไม่น้อยกว่า 3 ปี จาก 6 หน่วยงาน ดังนี้

1.1) คณะทำงานปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทาง
อินเทอร์เน็ตของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

1.2) สำนักกิจการต่างประเทศและคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศ
กรมสอบสวนคดีพิเศษ

1.3) กองป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางเทคโนโลยี
สารสนเทศ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

1.4) กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคง
ของมนุษย์

1.5) ศูนย์ช่วยเหลือเด็กเพื่อแก้ไขปัญหาคุ้มครอง หรือ Children Advocacy
Center Thailand (ACT)

1.6) มูลนิธิกระจกเงา จำนวน 1 คน

2) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ในการจัดเสวนาหรือจัดสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ซึ่งเป็น
ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อ
เด็กในประเทศไทย จำนวน 1 ครั้ง โดยมีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจาก 3 กลุ่ม ดังนี้

2.1) กลุ่มคณะทำงานปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ตของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

2.2) กลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง

2.3) ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง

1.6 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Quality Research) ศึกษาสถานการณ์อาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย และแสวงหามาตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์และการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ตของประเทศไทย โดยพิจารณาผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่จะใช้ในการวิจัยจากประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ตในหน่วยงานต่าง ๆ ไม่น้อยกว่า 3 ปี 6 หน่วยงาน จำนวน 20 คน ดังนี้

2.1) คณะทำงานปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ตของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวน 20 คน ดังนี้

(1) คณะทำงานกลุ่มที่ 1 ซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับพยานหลักฐานทางคดี จำนวน 5 คน

(2) คณะทำงานกลุ่มที่ 2 ซึ่งทำหน้าที่ชุดปฏิบัติการในพื้นที่ จำนวน 10 คน ประกอบด้วย

(2.1) ตัวแทนกองบัญชาการตำรวจนครบาล จำนวน 2 คน

(2.2) ตัวแทนตำรวจภูธรภาค 1, 2 และ 7 จำนวน 2 คน

(2.3) ตัวแทนตำรวจภูธรภาค 3 และ 4 จำนวน 2 คน

(2.4) ตัวแทนตำรวจภูธรภาค 5 และ 6 จำนวน 2 คน

(2.5) ตัวแทนตำรวจภูธรภาค 8 และ 9 จำนวน 2 คน

2.2) สำนักกิจการต่างประเทศและคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศ กรมสอบสวนคดีพิเศษ จำนวน 1 คน

2.3) กองป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางเทคโนโลยีสารสนเทศกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม จำนวน 1 คน

2.4) กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จำนวน 1 คน

2.5) ศูนย์ช่วยเหลือเด็กเพื่อแก้ไขปัญหาข้ามมนุษย์ หรือ Children Advocacy Center Thailand (ACT) จำนวน 1 คน

2.6) มูลนิธิกระจกเงา จำนวน 1 คน

3) การจัดเสวนาหรือจัดสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย จำนวน 1 ครั้ง โดยมีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจาก 3 กลุ่ม จำนวน 10 คน ร่วมเสวนา ดังนี้

3.1) กลุ่มคณะทำงานปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต จำนวน 5 คน

3.2) กลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 คน

3.3) ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 คน

1.7 คำนียามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนิยามศัพท์เฉพาะดังนี้

อาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ต หมายถึง เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายในรูปแบบใด ๆ โดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางในการกระทำความผิด

การละเมิดต่อเด็ก หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่าเป็นความผิดต่อเด็กและเยาวชนซึ่งอายุไม่เกิน 18 ปี ซึ่งในที่นี้เป็นการละเมิดที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีโดยมีฐานความผิดเกี่ยวเนื่องกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ซึ่งในการศึกษาวิจัยนี้จะมุ่งเน้นศึกษาการละเมิดทางเพศต่อเด็กที่กระทำความผิดบนระบบอินเทอร์เน็ต

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1.8.1 ข้อมูลสถานการณ์และสภาพปัญหาของอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย

1.8.2 แนวทางเพื่อนำไปประยุกต์ใช้เป็นมาตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย

1.8.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กทั้งในเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง มาตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารทางวิชาการและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยใช้แนวคิด ทฤษฎีเพื่อสนับสนุนการวิจัย ดังนี้

- 2.1 ทฤษฎีอาชญาวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์และการละเมิดเด็ก
- 2.2 แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการค้ามนุษย์และการละเมิดเด็ก
- 2.3 แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม
- 2.4 การป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในต่างประเทศ
- 2.5 ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์และการละเมิดเด็ก
- 2.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ทฤษฎีอาชญาวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์และการละเมิดเด็ก

ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีอาชญาวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์และการละเมิดเด็ก เพื่อใช้อธิบายสาเหตุของการกระทำผิด แรงจูงใจ และการลงโทษผู้กระทำความผิด ในคดีที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดเด็กและการค้ามนุษย์ พบว่ามีทฤษฎีที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับงานวิจัย ดังนี้

- 2.1.1 ทฤษฎีอาชญาวิทยาเกี่ยวกับสาเหตุการกระทำผิด
- 2.1.2 ทฤษฎีอาชญาวิทยาเกี่ยวกับแรงจูงใจ
- 2.1.3 ทฤษฎีอาชญาวิทยาเกี่ยวกับการลงโทษ

2.1.1 ทฤษฎีอาชญาวิทยาเกี่ยวกับสาเหตุการกระทำผิด

การกระทำผิดเป็นอาชญากรรมที่มีอยู่ในทุกสังคม ซึ่งเกิดจากสาเหตุหลายประการ โดยสามารถนำทฤษฎีที่ใช้อธิบายสาเหตุและการป้องกันการกระทำผิดมาอธิบาย ประกอบด้วยทฤษฎีอาชญาวิทยาต่าง ๆ ดังนี้

1) ทฤษฎีการคบหาสมาคมกับบุคคลที่แตกต่าง (Theory of Differential Association)

เอ็ดวิน เอช ซัทเทอร์แลนด์ (Sutherland, 1937 อ้างถึงใน พรชัย ชันดี, กฤษณพงศ์ พุทธระกูล และจอมเดช ศรีเมฆ, 2558) ได้เสนอทฤษฎีว่าด้วยการคบหาสมาคมกับบุคคลที่แตกต่าง (Theory of Differential Association) โดยมีสมมติฐานว่า อาชญากรรมนั้นเป็นผลผลิตของการเรียนรู้และความสัมพันธ์ของกลุ่ม ดังนั้นอัตราส่วนการทำความผิดจะมากน้อยเพียงใด จึงเป็นผลมาจากลักษณะการคบหาสมาคมระหว่างบุคคลในกลุ่ม (Group Contacts) และกระบวนการที่บุคคลเรียนรู้จากกลุ่ม ทฤษฎีนี้จึงเกี่ยวข้องกับลักษณะของบุคคลและสภาพสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญ ทฤษฎีดังกล่าวของ เอ็ดวิน เอช ซัทเทอร์แลนด์ (Edwin H. Sutherland) สามารถแยกเป็น สาระสำคัญ 9 ประการด้วยกัน คือ

- 1.1) พฤติกรรมทางอาชญากรรมเกิดจากการเรียนรู้
- 1.2) พฤติกรรมทางอาชญากรรมเกิดจากการเรียนรู้ในการคบหาสมาคมกับผู้อื่นตามกระบวนการติดต่อสื่อสาร
- 1.3) หลักการสำคัญในส่วนของการเรียนรู้พฤติกรรมทางอาชญากรรมเกิดขึ้นในกลุ่มที่สนิทสนมใกล้ชิดกัน
- 1.4) เมื่อพฤติกรรมทางอาชญากรรมได้รับการเรียนรู้ กระบวนการการเรียนรู้นี้จะหมายถึง (1) เทคนิคในการทำความผิดบางครั้งก็สลับซับซ้อนแต่บางครั้งก็ง่ายๆ และ (2) ทิศทางเฉพาะของแรงดลใจ แรงผลักดัน การใช้เหตุผล ตลอดจนทัศนคติเกี่ยวกับการทำความผิด
- 1.5) ทิศทางเฉพาะของแรงดลใจและแรงผลักดัน จะถูกเรียนรู้จากการทำให้เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับกฎหมาย ในบางสังคมบุคคลอยู่ในกลุ่มบุคคลที่เห็นด้วยกับการปฏิบัติตามกฎหมาย ขณะที่บุคคลอื่นอยู่ในกลุ่มบุคคลที่เห็นด้วยกับการละเมิดกฎหมาย
- 1.6) หลักการสำคัญของการคบหาสมาคมกับบุคคลที่แตกต่างกัน ก็คือบุคคลจะกลายเป็นผู้ทำความผิด เพราะว่าการเห็นด้วยในการละเมิดกฎหมายมีมากกว่าความเห็นด้วยการไม่ละเมิดกฎหมาย
- 1.7) การคบหาสมาคมกับบุคคลที่แตกต่างกัน อาจแตกต่างกันในด้านความถี่ ระยะเวลา การให้ความสำคัญและความเข้มข้น ซึ่งหมายถึงลักษณะของความแตกต่างกันของการคบค้าสมาคมระหว่างพฤติกรรมอาชญากรรมและพฤติกรรมต่อต้านอาชญากรรม

1.8) กระบวนการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรม โดยการคบหาสมาคมกับรูปแบบของอาชญากรรมและต่อต้านอาชญากรรมจะมีความเกี่ยวข้องกับ กลไกการทำงานที่เหมือนกับการเรียนรู้ทั่วไป

1.9) ในขณะที่พฤติกรรมอาชญากรรมเป็นการแสดงออก ถึงความต้องการและค่านิยมทั่วไป แต่ก็ไม่จำเป็นต้องอธิบายโดยความต้องการและค่านิยมนั้น เนื่องจากพฤติกรรมต่อต้านอาชญากรรมก็มีความต้องการและค่านิยมเดียวกัน บุคคลลัทธีย์ เพื่อต้องการความมั่นคงทางการเงิน เช่นเดียวกันกับกรรมกรที่ทำงานหนักเพื่อความมั่นคง ทางการเงิน ความพยายามที่จะอธิบายพฤติกรรมอาชญากรรมจากแรงผลักดันและค่านิยมทั่วไป เช่น ความสุข เพื่อการดิ้นรนเพื่อสถานภาพทางสังคม แรงกระตุ้นจากการเงิน หรือความผิหวัง ฯลฯ คง จะต้องพบกับความไม่ประสบความสำเร็จทั้งนี้เนื่องจากจะเป็นการอธิบายได้ทั้งพฤติกรรม อาชญากรรมและพฤติกรรมถูกกฎหมาย แจกเช่นเดียวกับกระบวนการหาใจที่จำเป็นสำหรับ พฤติกรรมทุกประเภท แต่ไม่ได้แบ่งแยกพฤติกรรมอาชญากรรมและพฤติกรรมถูกกฎหมาย

ต่อมาเอ็ดวิน เอช. ซัทเทอร์แลนด์ (Edwin H. Sutherland) ได้แก้ไข ปรับปรุง ทฤษฎีของตนเองโดยร่วมกับ โดนัลด์ อาร์. เกรสซี (Cressey, 1970 อ้างถึงใน พรชัย ขันดี และคณะ, 2558) ปรับปรุงทฤษฎีการคบหาสมาคมกับบุคคลที่แตกต่าง และในปี ค.ศ. 1978 เขาได้ อธิบายพัฒนาการพฤติกรรมอาชญากรเป็นเนื้อหาทฤษฎีการคบหาสมาคมกับบุคคลที่แตกต่างสรุป ดังนี้ คือ

(1) พฤติกรรมอาชญากรรมสามารถเรียนรู้ได้หรือโดยพฤกษอีกอย่าง หนึ่งก็คือ พฤติกรรมทางอาชญากรรมมิใช่ถ่ายทอดทางพันธุกรรม ดังเช่นบุคคลที่มีได้ฝึกหัดก็ย่อม ไม่สามารถประดิษฐ์ หรือทำงานเกี่ยวกับเครื่องกลได้

(2) พฤติกรรมอาชญากรรมสามารถเรียนรู้ได้โดยกระบวนการ ติดต่อสื่อสาร ซึ่งรวมทั้งภาษา และท่าทาง หรือการกระทำด้วย

(3) หลักการสำคัญยิ่งของการเรียนรู้พฤติกรรมทางอาชญากรรมก็ คือ จะเกิดในกลุ่มบุคคลที่ใกล้ชิดสนิทสนมกัน หรือถ้ามีการใกล้ชิดติดต่อกันทางหน่วยงาน ซึ่งมีได้ เป็นบุคคลเช่น โดยภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ ก็ยังถือว่าไม่มีส่วนสำคัญในการให้กำเนิดพฤติกรรม ทางอาชญากรรม

(4) การเรียนรู้ที่อาชญากรรมได้รับนั้น จะเป็นการเรียนรู้ซึ่ง รวมถึง

(4.1) การเรียนรู้เทคนิควิธีการประกอบอาชญากรรม ซึ่งบางครั้งอาจสลับซับซ้อนหรือบางครั้งอาจง่าย

(4.2) เรียนรู้ทิศทางหรือแนวทางของแรงจูงใจ (Motives) แรงขับ (Drive) การหาเหตุผลไว้ใช้อ้างอิงและเจตคติต่าง ๆ

(5) ทิศทางของแรงจูงใจและแรงขับสามารถที่จะเรียนรู้ได้จาก ข้อกำหนด หรือกฎเกณฑ์ กฎหมายว่าการกระทำนั้นเป็นปฏิบัติ หรือถูกต้องตามกฎหมาย โดยที่ สังคมรอบตัวของบุคคลอาจจะนิยมที่เคารพต่อกฎเกณฑ์ และกฎหมาย ในขณะที่อีกกลุ่มสังคมหนึ่ง อาจจะแวดล้อมไปด้วย บุคคล ซึ่งมีความโน้มเอียงไปในทางเป็นปฏิบัติต่อกฎหมายมากกว่า ดังเช่นในสังคมอเมริกัน ในเวลานี้ อาจมีความสับสนในเรื่องของการปฏิบัติตามกฎหมาย และ ปฏิบัติกฎหมายซึ่งการเป็นเช่นนี้ มีผลทำให้บุคคลต่าง ๆ มีความขัดแย้งทางวัฒนธรรมในส่วนที่ เกี่ยวกับกฎหมาย

(6) บุคคลกลายเป็นผู้กระทำความผิด เนื่องจากเขามีความ โน้มเอียงไปในทางที่เป็นปฏิบัติต่อกฎหมายมากกว่าการจะชอบที่เป็นปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งข้อนี้เป็น ข้อหลักสำคัญของทฤษฎีนี้ คือ มีแรง 2 แรง ซึ่งต่อสู้กันนั่นคือ การคบค้าสมาคมกับอาชญากรและ คบค้าสมาคมกับพวกต่อต้านอาชญากร กล่าวคือ เมื่อใดที่บุคคลที่มีความสัมพันธ์ติดต่อกับแบบ อาชญากร (Criminal Patterns) และเห็นห่างแบบต่อต้านอาชญากร (Anticriminal Patterns) และ บุคคลนั้นก็จะมีพฤติกรรมแบบอาชญากร

(7) ความแตกต่างในการคบค้าสมาคมอาจแตกต่างกันในแง่ของ ความสม่ำเสมอหรือความถี่ ระยะเวลา ความก่อนหลังและความเข้มของการสมาคม เช่น ถ้าคบค้า สมาคมกันแบบอาชญากรบ่อย ๆ เป็นเวลานานอย่างใกล้ชิดก็ย่อมมีพฤติกรรมทางอาชญากรรม ได้มาก ส่วนความก่อนหน้านั้นมีความสำคัญในแง่ที่ว่าถ้าหากได้เรียนรู้พฤติกรรมที่ถูกกฎหมาย ตั้งแต่เยาว์วัยมาก ๆ ก็อาจจะมีผลคงทนต่อไปตลอดชีวิต และเช่นเดียวกันถ้าหากว่าได้มีการเรียนรู้ และพัฒนาพฤติกรรมทางอาชญากรรมมาตั้งแต่เยาว์วัยก็อาจจะคงทนต่อไปตลอดชีวิต

(8) กระบวนการเรียนรู้พฤติกรรมทางอาชญากรรมโดยการคบค้า สมาคมกันแบบอาชญากรและแบบต่อต้านอาชญากรนั้น เกี่ยวข้องกับกลไกต่าง ๆ ทั้งหมด ซึ่งมีการ เรียนรู้อื่นๆ ตัวอย่างเช่น การเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากร ไม่จำเป็นจะต้องจำกัดอยู่แต่วิธีการเรียนรู้ โดยวิธีการเรียนรู้ลอกเลียนแบบเสมอไป อาจเรียนรู้ด้วยวิธีอื่น ๆ อีกมากมาย แต่อย่างไรก็ตาม กระบวนการลอกเลียนแบบก็ถือว่าเป็นกระบวนการสำคัญในการเรียนรู้พฤติกรรมทางอาชญากรรม

(9) ในขณะที่พฤติกรรมทางอาชญากรรมเป็นการแสดงออกของ ความต้องการและค่านิยมโดยทั่วไป แต่พฤติกรรมทางอาชญากรรมก็ไม่สามารถอธิบายได้ด้วยความรู้

ต้องการและค่านิยมโดยทั่ว ๆ ไปเหล่านี้ได้ ทั้งนี้เพราะว่าพฤติกรรมที่มีใช้อาชญากรรมก็เป็นการแสดงออกถึงความต้องการและค่านิยมอย่างเดียวกัน ตัวอย่างเช่น โจรโดยทั่วไปลักขโมยเพราะต้องการเงิน ในขณะที่บุคคลผู้มีพฤติกรรมทางอาชญากรรมและมีใช้อาชญากรรมก็อาจมีความต้องการความสุข มีค่านิยมในความต้องการทางเลื่อนขั้นในสังคมเหมือนกัน ฉะนั้นความต้องการและค่านิยมเหล่านี้จึงไม่อาจนำมาอธิบายพฤติกรรมทางอาชญากรรม แต่ เอ็ดวิน เอช. ซัทเทอร์แลนด์ (Edwin H. Sutherland) ก็ยังยืนยันว่าจากการกระทำความคิดกฎหมายของเด็กหรือเยาวชนนั้นเป็นผลของความโน้มเอียงไปในทางปฏิบัติต่อกฎหมายมากกว่าความนิยมชมชอบที่จะปฏิบัติตามกฎหมาย ในขณะที่ครอบครัวมีส่วนที่จะช่วยให้เด็กปฏิบัติตามกฎหมาย แต่ถ้าครอบครัวล้มเหลวที่จะยึดเยาวชนไว้กับครอบครัว ก็อาจจะทำให้เยาวชนนั้นเพิ่มการคบหาสมาคมกับเด็กที่มีแบบแผนพฤติกรรมเบี่ยงเบนนอกบ้าน

2) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory)

เอเคอร์ (Aker, 1985 อ้างถึงใน พรชัย ชันดี และคณะ, 2558) ได้พัฒนาทฤษฎีการเรียนรู้จากหลักการ 9 ประการของ เอ็ดวิน เอช. ซัทเทอร์แลนด์ (Edwin H. Sutherland) โดยนำมาผสมผสานร่วมกับหลักการของทฤษฎีการเรียนรู้พฤติกรรม (The Principles of Modern Learning Theory) ซึ่ง เอเคอร์ (Aker) ตั้งชื่อทฤษฎีนี้ว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) มีแนวคิดที่ว่าพฤติกรรมเบี่ยงเบนเป็นผลมาจากกระบวนการเรียนรู้โดยผ่านทั้งความใกล้ชิดหรือทางเลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลอื่นมีหลักการ 4 ประการ ได้แก่

1) การคบหาสมาคมที่แตกต่างกันเป็นกระบวนการที่บุคคลมีการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่เข้าร่วมพฤติกรรมเดียวกัน ก่อให้เกิดประสบการณ์กับค่านิยมในการยอมรับหรือไม่ยอมรับพฤติกรรมผิดกฎหมาย

2) ค่านิยมเป็นเจตคติหรือความหมายที่บุคคลยึดติดกับหรือมีต่อพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งว่าถูกผิด ดีเลว หากบุคคลมีเจตคติไม่ยอมรับการกระทำผิดใดบุคคลนั้นจะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการกระทำนั้น ๆ ซึ่งบรรทัดฐานและค่านิยมของสังคมจะทำให้บุคคลมีเจตคติทางลบกับพฤติกรรมอาชญากรรม หากบุคคลมีเจตคติทางบวกกับพฤติกรรมอาชญากรรม บุคคลดังกล่าวก็มีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมผิดกฎหมาย

3) การสนับสนุนที่แตกต่างเป็นความสมดุลของความคาดหวังหรือความสมดุลระหว่างรางวัลหรือการลงโทษที่เป็นผลมาจากพฤติกรรมของบุคคล บุคคลจะละ

เว้นจากการกระทำความผิดกฎหมายต่อไปหรือไม่นั้น จะขึ้นอยู่กับประสบการณ์การรับรางวัลหรือการลงโทษ ในอดีต

4) การเลียนแบบเป็นการเข้าไปยุ่งเกี่ยวในพฤติกรรมหลังจากที่ได้มีการสังเกตพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกันของบุคคลอื่น การเลียนแบบจะเกิดขึ้นกับคุณลักษณะและรูปแบบของพฤติกรรมที่ถูกสังเกตตลอดจนผลที่ได้รับจากพฤติกรรมนั้น การสังเกตรูปแบบที่เด่นชัดในกลุ่มบุคคลที่สำคัญ และจากสื่อมวลชนนั้น มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่ถูกกฎหมายหรือผิดกฎหมายและการสังเกตมีผลต่อการสร้างพฤติกรรมใหม่

จากแนวทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมข้างต้น กล่าวได้ว่าได้มีผู้นำไปศึกษาวิจัยหลายท่านได้ข้อสรุปในแนวทางที่สนับสนุนทฤษฎีนี้ โดยพบว่าผู้มีเพื่อนหรือบุคคลที่ใกล้ชิดกับอาชญากรมีแนวโน้มว่าจะมีพฤติกรรมอาชญากรรมมากกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ไม่มีเพื่อนสนิทเป็นอาชญากร

3) ทฤษฎีพันธะทางสังคม (Social Bonding Theory)

Hirschi (1969) กล่าวว่า บุคคลที่มีความปรารถนาที่จะเบี่ยงเบนและการกระทำผิดที่เกิดขึ้น ในบริบทของแต่ละคนเกิดขึ้นจากความอ่อนแอของพันธะทางสังคม มี 4 โครงสร้าง ได้แก่ (1) ความรักยึดเหนี่ยวความผูกพันของครอบครัว ความสนใจที่มีต่อคนอื่น (2) การยึดมั่นในประเพณีนิยม เช่น การพยายามปฏิบัติหน้าที่ เรียนหนังสือ มีงานทำ (3) การเข้าร่วมในกิจกรรมสังคมตามจารีตประเพณี ทำให้ไม่มีเวลาที่จะไปยุ่งเกี่ยวกับการกระทำความผิด และ (4) ความเชื่อในค่านิยมดั้งเดิมที่บุคคลที่อาศัยในสิ่งแวดล้อมทางสังคมอย่างเดียวกันมักจะมีความเชื่อทางศีลธรรมอย่างเดียวกันมีความยึดมั่นในค่านิยมร่วมกัน (สมชาย จำปาทอง, 2558)

Wolfzorn, Heckert & Heckert (2006) สรุปว่า การกระทำผิดของบุคคลขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ความสัมพันธ์ในครอบครัว ความใกล้ชิด การมีพันธะ รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมกับสถาบันทางสังคม การออกกฎหมายที่มีความยุติธรรมกับบุคคลทุกกลุ่ม ไม่เลือกปฏิบัติ เพื่อให้บุคคลปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ไม่กระทำความผิด (สมชาย จำปาทอง, 2558)

4) ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (History of Psychoanalytic Theory)

นักอาชญาวิทยาแนวนี้มีสมมติฐานหลักว่า พฤติกรรมของอาชญากรเกิดจากความผิดปกติด้านจิตใจของมนุษย์ เนื่องจากอาชญากรรมหลายประเภทที่เกิดขึ้นแล้วไม่สามารถหาคำตอบเกี่ยวกับสาเหตุได้อย่างชัดเจน เช่น การที่เด็กชายอายุ 9 ปี นำอาวุธปืนของผู้ปกครองไปฆ่าผู้อื่นถึงแก่ความตาย หรือฆาตกรต่อเนื่อง (Serial Killer) ที่ฆ่าผู้หญิงและเด็กตายเป็นจำนวนมาก โดยไม่เคยมีสาเหตุ โกรธเคืองหรือมีความแค้นกับผู้ตายมาก่อน เป็นต้น อาชญากรเหล่านี้เมื่อถูกจับกุมตัวได้จึงพบว่า ส่วนมากมีความผิดปกติด้านจิตใจ หรือมีบุคลิกภาพที่ต่อต้านสังคม หรือไม่สามารถเข้ากับบุคคลอื่นได้ ทฤษฎีแนวนี้จึงได้รับการพัฒนาและยอมรับในวงการอาชญาวิทยา ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) จิตแพทย์และศาสตราจารย์ทางประสาทวิทยาชาวออสเตรีย เชื้อสายยิว กับลูกศิษย์คนสำคัญ คือ อัลเฟรด แอดเลอร์ (Alfred Adler) คาร์ล จุง (Carl Jung) และ วิลเฮล์ม สตีลเกอร์ (Wilhelm Stekel) ได้ร่วมกันพัฒนาทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory) ตามทฤษฎีของฟรอยด์ โดยแบ่งจิตออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้ (พรชัย ชันดี และคณะ, 2558)

(1) จิตสำนึกหรือจิตรู้สำนึก (Conscious Mind) หมายถึง ภาวะจิตที่รู้ตัวอยู่ได้แก่ การแสดงพฤติกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับหลักแห่งความเป็นจริง

(2) จิตกึ่งสำนึก (Subconscious Mind) หมายถึง ภาวะจิตที่ระลึกถึงได้ ส่วนของจิตใจที่มีได้แสดงออกเป็นพฤติกรรมในขณะนั้น แต่เป็นส่วนที่รู้ตัว สามารถดึงออกมาใช้ได้ทุกเมื่อที่ต้องการ เช่น นางสาว ก. มีน้องสาวคือนางสาว ข. ซึ่งกำลังตกหลุมรัก นาย ค. แต่นางสาว ข. เกรงว่ามารดาจะทราบความจริงจึงบอกพี่สาว มิให้เล่าให้มารดาฟัง นางสาว ก. เก็บเรื่องนี้ไว้เป็นความลับ มิได้แพร่งพรายให้ผู้ใดทราบ โดยเฉพาะมารดา แต่ในขณะที่เดียวกันก็ทราบอยู่ตลอดเวลาว่า นางสาว ข. รักนาย ค. ถ้าเขาต้องการเปิดเผย เขาก็จะบอกได้ทันที ซึ่งผลมันเกิดจากการขัดแย้งกันระหว่าง พฤติกรรมภายใต้อิทธิพลจิตรู้สำนึกกับอิทธิพลของจิตใต้สำนึกย่อมก่อให้เกิดการหลอกลวงตัวเองขึ้น ภายในบุคคล

(3) จิตไร้สำนึกหรือจิตใต้สำนึก (Unconscious Mind) หมายถึง ภาวะจิตที่ไม่อยู่ในภาวะที่รู้ตัวระลึกถึงไม่ได้ จิตไร้สำนึกเป็นสิ่งที่ฝังลึกอยู่ในจิตใจ มีการเก็บกด (Repression) เอาไว้อาจเป็นเพราะถูกบังคับ หรือไม่สามารถแสดงอาการได้ตอบได้ในขณะนั้นในที่สุดก็จะฝังแน่นเข้าไป จนเจ้าตัวลืมไปชั่วขณะ จะแสดงออกมาในลักษณะการพลั้งเพลอ เช่น พลั้งปากเอ่ยชื่อคนรักเก่าต่อหน้าคนรักใหม่ เป็นต้น สิ่งที่มีอิทธิพลจงใจพฤติกรรมและการดำเนินชีวิตของคนเรามากที่สุดก็คือ ส่วนที่เป็นจิตใต้สำนึกและสิ่งที่คนเรามักจะเก็บกดลงไปที่จิตใต้สำนึกก็คือความต้องการก้าวร้าว กับความต้องการทางเพศ

นอกจากนี้ ฟรอยด์ ยังได้ศึกษาถึงโครงสร้างทางจิต พบว่าโครงสร้างทางจิตประกอบด้วย (พรชัย ขันดี และคณะ, 2558)

(1) อิด (Id) หมายถึง ค้นหาหรือความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ เป็นสิ่งที่ยังไม่ได้ขัดเกลา ซึ่งทำให้มนุษย์ทำทุกอย่างเพื่อความพึงพอใจของตนเองหรือทำตามหลักของความพอใจ (Pleasure Principle) เปรียบเหมือนสันดานดิบของมนุษย์ ซึ่งแบ่งออกเป็น สัญชาตญาณแห่งการมีชีวิต (Life Instinct) เช่น ความต้องการอาหาร ความต้องการทางเพศ ความต้องการหลีกเลี่ยงอันตราย กับสัญชาตญาณแห่งความตาย (Death Instinct) เช่น ความก้าวร้าว หรือการทำอันตรายต่อตนเองและผู้อื่น เป็นต้น บุคคลจะแสดงพฤติกรรมตามความพอใจของเขาเป็นใหญ่ ไม่คำนึงถึงค่านิยมของสังคม และความพอใจของบุคคลอื่นจึงมักเป็นพฤติกรรมที่ไม่เป็นไปตามครรลองของมาตรฐานในสังคม บุคคลที่มีบุคลิกภาพเช่นนี้ มักได้รับการประณามว่ามีบุคลิกภาพไม่ดี หรือไม่เหมาะสม

(2) อีโก้ (Ego) หมายถึง ส่วนที่ควบคุมพฤติกรรมที่เกิดจากความต้องการของ Id โดยอาศัยกฎเกณฑ์ทางสังคม และหลักแห่งความจริง (Reality Principle) มาช่วยในการตัดสินใจ ไม่ใช่แสดงออกตามความพอใจของตนแต่เพียงอย่างเดียว แต่ต้องคิดแสดงออกอย่างมีเหตุผลด้วยนั่นคือบุคคลจะแสดงพฤติกรรม โดยมีเหตุและผลที่เหมาะสมกับกาลเทศะในสังคม จึงเป็นบุคลิกภาพที่ได้รับการยอมรับมากในสังคม ในคนปกติที่สามารถปรับตัวอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุข ฟรอยด์ เชื่อว่าเป็นเพราะมีโครงสร้างส่วนนี้แข็งแรง

(3) ซุปเปอร์อีโก้ (Superego) หมายถึง มโนธรรมหรือจิตส่วนที่ได้รับการพัฒนาจากประสบการณ์ การอบรมสั่งสอน โดยอาศัยหลักของศีลธรรมจรรยา ขนบธรรมเนียมประเพณี และค่านิยมต่าง ๆ ในสังคมนั้น Superego จะเป็นตัวบังคับ และควบคุมความคิดให้แสดงออกในลักษณะที่เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม โดยยึดหลักค่านิยมของสังคม (Value Principle) ที่ตัดสินใจว่าสิ่งใดเป็นสิ่งที่ดีในสังคมกล่าวคือบุคคลจะแสดงพฤติกรรมตามขอบเขตที่สังคมวางไว้ แต่บางครั้งอาจไม่เหมาะสม เช่น เมื่อถูกยุงกัดเติมแฉน - ขาก็ไม่ยอมตบยุง เพราะกลัวบาป หรือสงสารคนขอทานให้เงินเขาไปจนหมด ในขณะที่ตนเองหิวข้าวไม่มีเงินจะซื้ออาหารกินก็ยอมทนหิว เป็นต้น

5) ทฤษฎีติดตรา (Labeling Theory)

เป็นองค์ประกอบสำคัญของทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ของพฤติกรรมเบี่ยงเบนของอาชญากรเป็นการเจาะจงที่ความสัมพันธ์ หรือปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาชญากรและกลุ่มหรือ

บุคคลที่กำหนดให้เขาหรือเธอเป็นเช่นนั้น หลักปฏิกริยาโต้ตอบทางสังคมต่อพฤติกรรมการเบี่ยงเบนของบุคคลหรืออาชญากรที่ได้รับการตีตราโดยสังคม หรือบุคคลภายนอก (Outsiders) อธิบายให้เห็นว่าผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการตีตราคือกลุ่มบุคคลซึ่งสร้างกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ขึ้นมาใช้บังคับกับสมาชิกในสังคม และเชื่อว่าใครกระทำผิด หรือใครเบี่ยงเบน ซึ่งผู้ที่ถูกตีตราจะเป็นบุคคลภายนอก จากมุมมองนี้การเบี่ยงเบนไม่ได้เกิดจากกระทำของบุคคล แต่เป็นผลมาจากการประยุทธ์ของกฎหมาย ระเบียบ และการลงโทษผู้กระทำความผิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนจึงเป็นพฤติกรรมที่ผู้กระทำความผิดถูกตีตราจากสังคม (Marsh, Melville, Morgan, Norris, & Cochrane, 2011)

2.1.2 ทฤษฎีอาชญาวิทยาเกี่ยวกับแรงจูงใจ

คำว่า “แรงจูงใจ” มาจากคำกริยาในภาษาละตินว่า “Movere” ซึ่งมีความหมายตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “To Move” อันมีความหมายว่า เป็นสิ่งที่โน้มน้าวหรือชักนำบุคคลให้เกิดการกระทำหรือปฏิบัติการ (To Move a Person to a Course of Action) ดังนั้น แรงจูงใจจึงได้รับความสนใจมากในทุก ๆ วงการ

โลเวล (Lovell, 1980) ให้ความหมายของแรงจูงใจว่า “เป็นกระบวนการที่ชักนำโน้มน้าวให้บุคคลเกิดความพยายาม เพื่อที่จะสนองตอบความต้องการบางประการให้บรรลุผลสำเร็จ”

ไมเคิล ดอมแจน (Domjan, 1996) อธิบายว่า “การจูงใจเป็นภาวะในการเพิ่มพฤติกรรมกระทำกิจกรรมของบุคคล โดยบุคคลจงใจกระทำพฤติกรรมนั้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ”

สรุปได้ว่าการจูงใจเป็นกระบวนการที่บุคคลถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้า โดยจงใจให้กระทำหรือคืนรน เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์บางอย่าง ซึ่งจะเห็นได้ว่าพฤติกรรมที่เกิดจากการจูงใจเป็นพฤติกรรมที่มีใช่เป็นเพียงการตอบสนองสิ่งเร้าปกติธรรมดา ยกตัวอย่างเช่น ลักษณะของการตอบสนองต่อสิ่งเร้าปกติคือการขานรับเมื่อได้ยินเสียงเรียก แต่การตอบสนองต่อสิ่งเร้าจัดว่าเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการจูงใจ เช่น พนักงานตั้งใจทำงานเพื่อหวังความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษ

1) แรงจูงใจต่อพฤติกรรมของบุคคลในแต่ละสถานการณ์

แรงจูงใจจะทำให้แต่ละบุคคลเลือกพฤติกรรมเพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่เหมาะสมที่สุดในแต่ละสถานการณ์ที่แตกต่างกันออกไป พฤติกรรมที่เลือกแสดงนี้ เป็นผลจากลักษณะในตัวบุคคลสภาพแวดล้อมดังนี้

- 1.1) ถ้าบุคคลมีความสนใจในสิ่งใดก็จะเลือกแสดงพฤติกรรม และมีความพอใจที่จะทำกิจกรรมนั้น ๆ รวมทั้งพยายามทำให้เกิดผลเร็วที่สุด
- 1.2) ความต้องการจะเป็นแรงกระตุ้นที่ทำให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการนั้น
- 1.3) ค่านิยมที่เป็นคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ เช่น ค่านิยมทางเศรษฐกิจ สังคม ความงามจริยธรรม วิชาการ เหล่านี้จะเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดแรงขับของพฤติกรรมตามค่านิยมนั้น
- 1.4) ทักษะคดีที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็มีผลต่อพฤติกรรมนั้น เช่น ถ้ามีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน ก็จะทำงานด้วยความทุ่มเท
- 1.5) ความมุ่งหวังที่ต่างระดับกัน ก็เกิดแรงกระตุ้นที่ต่างระดับกัน ด้วย คนที่ตั้งระดับความมุ่งหวังไว้สูงจะพยายามมากกว่าผู้ที่ตั้งระดับความมุ่งหวังไว้ต่ำ
- 1.6) การแสดงออกของความต้องการในแต่ละสังคมจะแตกต่างกันออกไปตามขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของสังคมของตน ยิ่งไปกว่านั้นคนในสังคมเดียวกัน ยังมีพฤติกรรมในการแสดงความต้องการที่ต่างกันอีกด้วย เพราะสิ่งเหล่านี้เกิดจากการเรียนรู้ของตน
- 1.7) ความต้องการอย่างเดียวกัน ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันได้
- 1.8) แรงจูงใจที่แตกต่างกัน ทำให้การแสดงออกของพฤติกรรมที่เหมือนกันได้
- 1.9) พฤติกรรมอาจสนองความต้องการได้หลาย ๆ ทางและมากกว่าหนึ่งอย่างในเวลาเดียวกัน เช่น ตั้งใจทำงาน เพื่อได้เงินเดือนและได้ชื่อเสียงเกียรติยศ ความยกย่องและการยอมรับจากผู้อื่น

2) ลักษณะของแรงจูงใจ

แรงจูงใจมี 2 ลักษณะดังนี้

2.1) แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motives) แรงจูงใจภายในเป็นสิ่งผลักดันจากภายในตัวบุคคลซึ่งอาจจะเป็นเจตคติ ความคิด ความสนใจ ความตั้งใจ การมองเห็นคุณค่า ความพอใจ ความต้องการสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวนี้ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมค่อนข้างถาวร เช่น คนงานที่เห็นองค์การคือสถานที่ให้ชีวิตแก่เขาและครอบครัว เขาก็จะจงรักภักดีต่อองค์การ และองค์การบริหารแห่งขาดทุนในการดำเนินการก็ไม่ได้จ่ายค่าตอบแทนที่ดี แต่ด้วยความผูกพันพนักงานก็ร่วมกันลดค่าใช้จ่ายและช่วยกันทำงานอย่างเต็มที่

2.2) แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motives) แรงจูงใจภายนอกเป็นสิ่งผลักดันภายนอกตัวบุคคลที่มักกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม อาจจะเป็นการได้รับรางวัล เกียรติยศ ชื่อเสียง คำชมหรือยกย่องแรงจูงใจนี้ไม่คงทนถาวร บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อตอบสนองสิ่งจูงใจดังกล่าว เฉพาะกรณีที่ต้องการสิ่งตอบแทนเท่านั้น

3) ที่มาของแรงจูงใจ

แรงจูงใจมีที่มาจากหลายสาเหตุด้วยกัน เช่น อาจจะเป็นเนื่องมาจากความต้องการหรือแรงขับหรือสิ่งเร้า หรืออาจเนื่องมาจากการคาดหวังหรือจากการเก็บกด ซึ่งบางทีเจ้าตัวก็ไม่วู้ตัว จะเห็นได้ว่า การจูงใจให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่มีกฎเกณฑ์แน่นอน เนื่องจากพฤติกรรมมนุษย์มีความซับซ้อน แรงจูงใจอย่างเดียวกันอาจทำให้เกิดพฤติกรรมที่ต่างกัน แรงจูงใจต่างกันอาจเกิดพฤติกรรมที่เหมือนกันก็ได้

2.1.3 ทฤษฎีอาชญาวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษ

ทฤษฎีอาชญาวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษ มีดังนี้

1) ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน

ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนนี้ ไม่ได้สนใจต่ออนาคตของผู้ถูกลงโทษหรือของสังคม สนใจแต่เพียงอย่างเดียวต่อพฤติกรรมหรือการกระทำในอดีตของผู้กระทำความผิด เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นไม่ว่าร้ายแรงมากน้อยประการใด ผู้กระทำความผิดสมควรได้รับโทษเพื่อให้เกิดความยุติธรรมต่อผู้เสียหายและสังคม

ทั้งนี้ ต้องประกอบด้วยเงื่อนไขต่าง ๆ เช่น การลงโทษต้องเป็นการทดแทนความเสียหาย การลงโทษต้องกระทำเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม การลงโทษจะต้องได้สัดส่วนกับความผิด เป็นต้น

2) ทฤษฎีการลงโทษแบบบรรลประ โยชน์

ทฤษฎีการลงโทษแบบบรรลประ โยชน์นี้มีวัตถุประสงค์ในการลงโทษเพื่อป้องกันหรือข่มขู่ยับยั้งไม่ให้ผู้กระทำความผิดกลับไปกระทำผิดซ้ำขึ้นอีก และขณะเดียวกันก็ป้องกันหรือข่มขู่ยับยั้งไม่ให้บุคคลอื่นเอาเยี่ยงอย่างด้วย นอกจากนี้ยังมีวัตถุประสงค์ในการปรับปรุงแก้ไขให้ผู้กระทำความผิดกลับตัวเป็นคนดีอีกด้วย หรืออาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่าเป็นการป้องกันสังคมให้ปลอดภัยจากอาชญากรรมโดยการลงโทษผู้กระทำความผิด

3) ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด

ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดมองว่า ผู้กระทำความผิดหาได้มีเจตนาที่จะกระทำผิดกฎหมายไม่ เพราะฉะนั้น เมื่อผู้ประกอบอาชญากรรมไม่ได้มีเจตนาประกอบอาชญากรรมลงโทษผู้ประกอบอาชญากรรมตามโทษที่กฎหมายกำหนดไว้จึงน่าจะเป็นการไม่ถูกต้อง นักอาชญาวิทยาสำนักรนี้เน้นการศึกษาที่ตัวผู้กระทำความผิด เพื่อจะค้นหาสาเหตุโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ว่าเพราะเหตุใด จึงกระทำความผิดกฎหมาย

4) ทฤษฎีการลงโทษเพื่อคุ้มครองสังคม

ทฤษฎีการลงโทษเพื่อคุ้มครองสังคมมีวัตถุประสงค์ในการลงโทษ เพื่อคุ้มครองสังคมให้ปลอดภัย โดยวิธีแยกผู้กระทำผิดออกจากสังคมเพื่อตัดโอกาสไม่ให้ผู้กระทำผิดได้กระทำผิดซ้ำขึ้นอีก สำหรับการลงโทษเพื่อคุ้มครองสังคมนั้น มีหลักการสำคัญคือ การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดและอบรมบ่มนิสัยมากกว่าการลงโทษ โดยเน้นการคุ้มครองสังคมให้ปลอดภัยจากอาชญากรรม ส่วนการลงโทษจะเน้นให้เหมาะสมกับผู้กระทำผิดเป็นรายบุคคล เพื่อให้มีการปรับปรุงแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดให้เป็นคนดี โดยบัญญัติหลักเกณฑ์ในการป้องกันควบคุมและการปรับปรุงแก้ไขผู้กระทำผิดไว้ในกฎหมายอาญา

Beccaria (1963 อ้างถึงใน ปฐมา นิรมร, 2558) กล่าวว่า “วัตถุประสงค์ของการลงโทษจะต้องไม่ใช่เพื่อการแก้แค้นการกำหนดโทษสำหรับความผิดแต่ละประเภทต้องเหมาะสมตามลักษณะความผิดลักษณะหรือประเภทของโทษรวมทั้งความหนักเบาของโทษควรจะต้องกำหนดโทษเอาไว้ตายตัว มีการดำเนินกระบวนการลงโทษอย่างเปิดเผย”

Bentham (1984 อ้างถึงใน ปฐมา นิรมร, 2558) กล่าวว่า “การกำหนดโทษควรให้สอดคล้องกับการทำความผิด โดยมุ่งหมายที่จะให้ผู้กระทำผิดนั้นเข็ดหลาบ ทำให้ผู้อื่นเกรงกลัวไม่กล้าเอาเยี่ยงอย่าง ทั้งนี้การกำหนด โทษในความผิดแต่ละประเภทไม่ควรกำหนดแน่นอนตายตัวทุกกรณี ศาลควรต้องพิจารณาให้เหมาะสมเป็นราย ๆ ไป”

Lombroso (1835-1909 อ้างถึงใน ปฐมา นิรมร, 2558) กล่าวว่า “อาชญากรนั้นมีหลายประเภทแตกต่างกัน ฉะนั้น ลงโทษอาชญากรแต่ละประเภทไม่ควรใช้วิธีเดียวกันแม้ว่าจะได้กระทำผิดอย่างเดียวกัน ควรมีการปรับปรุงแก้ไขเป็นรายกรณี ๆ”

Ferri (1856-1934 อ้างถึงใน ปฐมา นิรมร, 2558) กล่าวว่า “การกำหนดโทษควรพิจารณาถึงปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีผลให้อาชญากรทำความผิดด้วย และการลงโทษควรมุ่งที่จะแก้ไขสาเหตุของอาชญากรรมโดยพยายามให้ผู้กระทำผิดกลับตัวเป็นคนดี”

Garafalo (1968 อ้างถึงใน ปฐมา นิรมร, 2558) กล่าวว่า “อาชญากรมีหลายประเภทต่างกัน การลงโทษจึงไม่ควรเหมือนกันแต่ทั้งนี้ อาชญากรประเภทร้ายแรง กล่าวคือ อาชญากรโดยกำเนิดควรลงโทษประหารชีวิตเพื่อกำจัดให้หมดไป ส่วนอาชญากรที่ไม่ถือว่าเป็นร้ายแรงควรลงโทษจำคุกตลอดชีวิต ส่วนอาชญากรที่ประทุษร้ายต่อทรัพย์สินควรให้ไปทำงานหนักในทัณฑนิคม ส่วนอาชญากรทางเพศควรลงโทษเนรเทศไปจากสังคมให้ไปอยู่ในอาณานิคมห่างไกล

5) วัตถุประสงค์ในการลงโทษ

วัตถุประสงค์ในการลงโทษ มีดังนี้

5.1) เพื่อเป็นการแก้แค้นตอบแทน

การลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นตอบแทน (Retribution or Retaliation) นับว่าเป็นวัตถุประสงค์ที่ใช้ลงโทษผู้กระทำความผิดที่มีมาแต่สมัยโบราณและแพร่หลายที่สุด แม้กระทั่งในปัจจุบันระบบการลงโทษแบบตาต่อตา ฟันต่อฟัน ก็ถือเป็นตัวอย่างหนึ่งของการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้น ซึ่งกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่า ผู้กระทำความผิดสมควรจะได้รับการโต้ตอบด้วยการลงโทษอย่างสาสมกับความผิดที่ได้กระทำขึ้น ทั้งนี้เพื่อยืนยันให้เห็นผลกรรมที่ได้กระทำไว้ต่อผู้อื่น การลงโทษตามหลักแก้แค้นทดแทนตามหลักทัณฑวิทยาในสมัยปัจจุบันนั้น มีแนวความคิดว่าต้องเลิกใช้วิธีการที่ทารุณ รุนแรง ทรมาณร่างกาย เช่น ผู้กระทำความผิดฟันผู้อื่นแขนขาด ก็ไม่จำเป็นต้องถูกลงโทษตัดแขนเช่นเดียวกัน แต่ควรใช้วิธีการลงโทษจำคุกแทน โดยระยะเวลาการลงโทษจำคุกจะมากน้อยเท่าไร ให้เป็นไปตามแต่ลักษณะความหนักเบาแห่งการกระทำผิด เพราะการลงโทษจำคุกก็ถือเป็น การลงโทษ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้แค้นทดแทนวิธีหนึ่ง เนื่องจากการลงโทษจำคุกทำให้ผู้กระทำความผิดทุกข์ทรมาน ขาดสิทธิและเสรีภาพอย่างใดก็ดีวัตถุประสงค์ในการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนนี้ ถือเป็นแนวความคิดที่เก่าคร่ำครึและโบราณ โดยนักทัณฑวิทยาสมัยปัจจุบันมีความเห็นว่า การลงโทษ โดยถือหลักการแก้แค้นทดแทนนั้นต้องหลีกเลี่ยง ดังคำที่ว่า “เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร” โดยควรยึดหลัก “ให้อภัย” เพื่อแก้ไขบุคคลดังกล่าวได้กลับตัวเป็นคนดีไม่กระทำความผิดซ้ำอีก

5.2) เพื่อเป็นการตัดผู้กระทำผิดออกจากสังคม

การลงโทษเพื่อเป็นการตัดผู้กระทำผิดออกจากสังคม (Removal From Society or Expiation) ซึ่งนอกจากจะเป็นการลงโทษแล้ว ยังส่งผลให้สังคมส่วนรวมเกิดความปลอดภัย สมาชิกในสังคมก็จะพอใจที่เห็นผู้กระทำผิดได้รับการลงโทษและถูกตัดออกไปจากสังคม ไม่ว่าจะเป็นการชั่วคราวหรือถาวร ทั้งนี้ การลงโทษประหารชีวิตเป็นการตัดผู้กระทำผิดออกไปจากสังคมอย่างถาวร ส่วนการลงโทษจำคุก กักขัง เป็นการตัดผู้กระทำผิดออกไปจากสังคมชั่วคราวหรือระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งการตัดผู้กระทำผิดออกจากสังคมนั้น จะส่งผลให้คนในสังคมนั้น ๆ รู้สึกปลอดภัย เป็นการประกันความปลอดภัยให้แก่สมาชิกในสังคม เนื่องจากอาชญากรถือว่าเป็นคนอันตรายในสังคม

5.3) เพื่อเป็นการยับยั้งการกระทำผิด

การลงโทษเพื่อเป็นการยับยั้งหรือป้องกัน (Punishment as a Deterrence or Restraint or Prevention) กล่าวคือ เจตนาของการลงโทษไม่ควรจะเป็นการทรมานผู้กระทำผิดหรือชดเชยความผิด แต่ควรจะเป็นการป้องกันบุคคลอื่นมิให้กระทำความผิดเช่นเดียวกัน และการลงโทษที่ยุติธรรมควรมีอัตราความรุนแรงพอเพียงที่จะยับยั้งบุคคลอื่น ๆ การลงโทษตามวัตถุประสงค์นี้ก็เพื่อจะทำให้ผู้กระทำผิดเจ็ดหลาบและเกรงกลัวจึงไม่กล้ากระทำความผิดอีกต่อไป อีกประการหนึ่งก็เพื่อเป็นการเตือนมิให้คนอื่น ๆ ทำตามอย่างผู้กระทำผิดเพราะจะถูกลงโทษเช่นเดียวกัน

5.4) เพื่อเป็นการแก้ไขผู้กระทำผิดหรือเป็นการดัดนิสัย

การลงโทษเพื่อเป็นการปรับปรุงหรือแก้ไขฟื้นฟู (Punishment as a means of Reformation or Rehabilitation) เหตุผลก็มีอยู่ว่าการลงโทษมีแนวโน้มที่จะปรับปรุงผู้กระทำผิดและอาจจะปรับปรุงแก้ไขได้สำเร็จ โดยการก่อให้เกิดความกลัวว่าจะมีการลงโทษซ้ำอีก โดยการก่อให้เกิดความสำนึกว่าอาชญากรรมให้ประโยชน์ไม่คุ้มกับโทษหรือโดยการทาลายนิสัยต่าง ๆ ที่อาชญากรได้สร้างขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าโทษเป็นการจำคุกระยะยาว ผู้กระทำผิดก็จะไม่มีโอกาสแสดงนิสัยเหล่านั้น ส่วนการลงโทษเพื่อเป็นการแก้ไขฟื้นฟูมีที่มาจาก

ทฤษฎีการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดของนักอาชญาวิทยาสำนักโพซิทีฟดังกล่าวมาแล้วเช่นกัน ด้วยวิธีการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่มแบบต่าง ๆ

5.5) เพื่อเป็นการป้องกันสังคมและป้องกันอาชญากรรม

การลงโทษเพื่อเป็นการป้องกันสังคม (Protection of Society) เริ่มขึ้นเมื่อมีการนำเอาวิธีการลงโทษจำคุกมาใช้ แต่ก่อนหน้านี้นี้การลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้น เพื่อเป็นการทดแทน และเพื่อเป็นการยับยั้ง มิให้ชื้อเป็นอันมาก เช่น ในการกำจัดศัตรูทางการเมือง ผู้มีอำนาจปกครองนครเทศนักโทษการเมือง หรืออาจกำจัดด้วยวิธีการประหารชีวิตหรือขังในห้องใต้ดิน

จากแนวคิดทฤษฎีอาชญาวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการค้ำมนุษย์และการละเมิดเด็ก สาเหตุการกระทำผิดที่กล่าวมาข้างต้น อันประกอบไปด้วย (1) ทฤษฎีอาชญาวิทยาที่เกี่ยวกับสาเหตุการกระทำผิด (2) ทฤษฎีอาชญาวิทยาเกี่ยวกับแรงจูงใจ (3) ทฤษฎีอาชญาวิทยาที่เกี่ยวกับการลงโทษ โดยทั้ง 3 กลุ่มทฤษฎีที่กล่าวมานั้น ในงานวิจัยนี้ได้นำมาใช้ในการอธิบายและวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางหรือมาตรการในการป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิดที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดเด็กขึ้นในสังคมออนไลน์ อันเป็นความนิยมของคนในสังคมปัจจุบัน

2.2 แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการค้ำมนุษย์และการละเมิดเด็ก

ปัจจุบันปัญหาการค้ำมนุษย์เป็นปัญหาหนึ่งของสังคมที่ทั่วทั้งโลกให้ความสำคัญ เนื่องจากการค้ำมนุษย์ก่อให้เกิดปัญหาและผลกระทบต่อคนในสังคมในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันที่มีการคำนึงถึง สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพของปัจเจกชน รวมถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์มากขึ้น จึงทำให้ความตั้งใจในการแก้ปัญหาการค้ำมนุษย์ของประเทศผู้นำทั้งหลายแสดงออกผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศ ทั้งการสนับสนุนบุคลากร องค์กรความรู้ รวมทั้งงบประมาณ แม้กระทั่งการออกกฎระเบียบบังคับให้ทุกประเทศให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหา ดังนั้นจึงมีความสำคัญที่จะต้องศึกษาประวัติความเป็นมาของการค้ำมนุษย์ ทั้งในบริบทของประเทศไทยและต่างประเทศ ความหมายและคำจำกัดความของการค้ำมนุษย์ แนวความคิดและรูปแบบของการค้ำมนุษย์ รวมไปถึงผลกระทบจากการค้ำมนุษย์ เพื่อที่จะได้เข้าใจปัญหาการค้ำมนุษย์มากยิ่งขึ้น

2.2.1 ความหมายและคำจำกัดความของการค้ามนุษย์

แนวความคิดการค้ามนุษย์มีพัฒนาการที่เกิดขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และพฤติกรรมแนวคิดของคนในสังคมที่อยู่ต่อกันไปสู่วัฒนธรรมที่เข้มแข็งกว่า อันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเพื่อการดำรงชีพ ความอยู่รอดในสังคม ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง ในยุคปัจจุบันปัญหาการค้ามนุษย์ที่เกิดขึ้นมีความซับซ้อนมากกว่าในอดีต ซึ่งเป็นยุคที่เป็นของการค้าทาสเท่านั้น การเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็ว ยุคโลกาภิวัตน์ หรือความใกล้ชิดกันของวัฒนธรรม การย้ายถิ่น การลักลอบ การค้าประเวณีการค้าทาสในรูปแบบใหม่ สิ่งเหล่านี้กลับเป็นเรื่องปกติวิสัยที่เราสามารถเห็นได้ในสังคมปัจจุบันได้ทั่วไป จนยากที่จะแยกปรากฏได้อย่างชัดเจน จากที่มีการปรับปรุงกฎหมาย “พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ.2540” มาเป็น “พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551” เพื่อให้สอดคล้องกับสนธิสัญญาขององค์การสหประชาชาติในการป้องกันปราบปรามและลงโทษผู้กระทำการค้ามนุษย์โดยเฉพาะหญิงและเด็ก

พระราชบัญญัติป้องกันปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ.2540 ได้ระบุว่า “การค้ามนุษย์” หมายถึง การกระทำต่อบุคคลอื่นโดยเจตนาเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ไม่ว่าจะบุคคลจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ในลักษณะ

(1) จัดหา ชื่อ ขาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยวกักขัง จัดให้อยู่อาศัย หรือการรับไว้ซึ่งบุคคลใด และ

(2) ด้วยวิธีการข่มขู่ ใช้อำนาจบังคับ ลักพาตัว หนีฉล หลอกหลวง ใช้อำนาจมิชอบ หรือโดยอาศัยความอ่อนด้อยประสบการณ์หรือความรู้ของบุคคล หรือโดยการให้หรือรับเงิน หรือผลประโยชน์อย่างอื่นเพื่อให้ได้รับความยินยอมของผู้ปกครองหรือผู้ดูแลบุคคลนั้น ในกรณีที่เป็นการกระทำต่อเด็กให้ถือว่าเป็นการค้ามนุษย์ แม้ว่าจะไม่ได้กระทำด้วยวิธีการนี้ก็ตาม

กระบวนการนิยามความหมายของการค้ามนุษย์ของหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ นั้นมีจุดร่วมสำคัญ คือ นิยามการค้ามนุษย์ว่า “เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดหา และนำพามนุษย์ และมีการประพฤติกฎปฏิบัติกับมนุษย์ในลักษณะของสินค้าที่มีการซื้อขายแลกเปลี่ยน” นอกจากนี้ยังมีคำสำคัญ (Key Word) คือ “การแสวงหาประโยชน์จากหญิงและเด็ก และ/หรือแรงงานข้ามชาติ แรงงานย้ายถิ่น และการแสวงหาประโยชน์ทางเพศ”

จากพิธีสารเพื่อป้องกันปราบปรามและลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน หญิงและเด็กได้ให้ความหมายของ “การค้ามนุษย์” หมายถึง การจัดหา การขน การส่งต่อ การจัดให้ ที่อยู่อาศัย การลักพาตัว การฉ้อโกง การหลอกลวง การใช้อำนาจที่เหนือกว่า หรือด้วยการใช้สถานะ ความอ่อนแอต่อภัยของบุคคล มีการให้รับเงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่น เพื่อให้ได้ความยินยอม ของบุคคลหนึ่ง ผู้มีอำนาจควบคุมอีกบุคคลหนึ่ง เพื่อความมุ่งประสงค์ในการแสวงหาผลประโยชน์ การแสวงหาผลประโยชน์อย่างน้อยที่สุดให้รวมถึงการแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณีหรือ การแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ การเอาคนลงเป็น ทาส หรือการกระทำอื่นเหมือนการเอาคนมาเป็นทาส การทำให้ตกอยู่ภายใต้บังคับ หรือการตัด อวัยวะออกจากร่างกาย

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 ได้ให้ คำนิยามความหมายของการค้ามนุษย์ที่กว้างมากขึ้น โดยครอบคลุมทั้งการค้าประเวณี การแสวงหา ผลประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น การเอาคนมาเป็นทาส นำมาขอทาน การบังคับใช้แรงงานหรือ บริการ ไว้ในมาตรา 4 ดังนี้

“แสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ” หมายความว่า การแสวงหา ผลประโยชน์จากการผลิตการค้าประเวณี หรือการแสวงหาผลประโยชน์จากทางเพศในรูปแบบอื่น การเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก การเอาคนลงเป็นทาส การนำคนมาขอทาน การบังคับใช้แรงงาน หรือการบริการ การบังคับในการตัดอวัยวะ ซึ่งคล้ายคลึงกับการขูดรีดบุคคล หรือเพื่อการค้าอื่น ๆ ไม่ว่าบุคคลนั้นจะยอมหรือไม่ก็ตาม

“การบังคับใช้แรงงาน หรือการบริการ” หมายความว่า การข่มขืนใจให้ ทำงาน หรือ การบริการที่ทำให้เกิดความกลัวว่าจะเกิดอันตรายกับชีวิต ร่างกาย หรือเสรีภาพ ชื่อเสียง หรือแม้แต่ทรัพย์สินของบุคคลเองหรือบุคคลอื่น โดยขู่แจ้งด้วยประการใด ๆ โดยใช้กำลัง ประทุษร้าย หรือทำให้อยู่ในสถานะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หากมองจากนิยามความหมายนั้นมีหลาย รูปแบบที่แตกต่างกัน สามารถศึกษาได้ในแต่ละสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงไป ในเรื่องของการค้า มนุษย์ในปัจจุบันจัดได้ว่า เป็นการค้าทาสรูปแบบใหม่ (Modern Slavery) ซึ่งเป็นแนวทางที่ เปลี่ยนไปจากแบบเดิม การค้าประเวณี การค้าหญิงและเด็ก หรือการค้ามนุษย์ข้ามชาติ เป็นปัญหาที่ เกิดขึ้นมาเป็นระยะเวลาานาน ที่ส่งผลทั้งภายในและภายนอก ทำให้สถานการณ์ยิ่งทวีความรุนแรง มากยิ่งขึ้น

องค์การระหว่างประเทศเพื่อการย้ายถิ่น (International Organization for Migration : IOM) ได้กำหนดในเรื่องของนิยามของการค้ามนุษย์ว่า “เมื่อผู้ย้ายถิ่นได้รับการจ้างงานอย่างผิดกฎหมาย (ถูกจัดหา ถูกลักพา ถูกขาย) และ/หรือถูกเคลื่อนย้ายไม่ว่าจะเป็นภายในประเทศหรือข้ามพรมแดนระหว่างประเทศ และในระหว่างส่วนใดของกระบวนการนี้ ตัวกลาง (นักค้ามนุษย์) ได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ หรือผลประโยชน์ทางอื่นโดยการใช้อภัย หลอกลวง การบีบบังคับ หรือการกระทำการใด ๆ ที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานของผู้ย้ายถิ่น

จากคำนิยามของหน่วยงานและข้อกำหนดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงสรุปได้ว่า “การค้ามนุษย์” ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน ได้แก่ (1) การกระทำ (Action) ได้แก่ เป็นธุระจัดหา ล่อไป ชักพาไปซื้อ ขาย จำหน่าย นำเข้า พามาจาก ส่งออกไป รับไว้ หน่วงเหนี่ยวกักขัง ซ่อนเร้น (2) วิธีการ (Means) ได้แก่ การใช้อภัยหลอกลวง บังคับ ชักจูง ขู่ข่ม ส่งเสริม ใช้กำลัง ประทุษร้าย ขู่เชิญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม ข่มขืนใจ (3) จุดมุ่งหมาย (Purpose) คือ เพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากเหยื่อเช่น การนำตัวไปเพื่อสนองความใคร่ เพื่อการอนาจารหรือทำการค้าประเวณี เอาตัวลงเป็นค่าหรือมีฐานะคล้ายทาสกดขี่แรงงาน และตัดอวัยวะ

2.2.2 ประวัติการค้ามนุษย์

แต่เดิมการค้ามนุษย์มีความเกี่ยวข้องกับการค้าทาส (Slavery) โดยกระบวนการเริ่มต้นการค้ามนุษย์คือการค้าทาสและปรากฏจากข้อสันนิษฐานในทางวิชาการว่า การค้าทาสเกิดจากการที่มนุษย์อพยพย้ายถิ่นที่อยู่โดยการทำสงครามรุกรานกัน ทาสในยุคแรกจึงมีเพียงผู้หญิงและเด็กที่ถูกจับเป็นเชลยเท่านั้น ส่วนผู้ชายถูกฆ่าทั้งหมด ต่อมาได้มีการขยายอาณาจักร ผู้ชายที่ถูกจับเป็นเชลยก็จึงได้รับการยกเว้นเพื่อเกณฑ์ไว้ใช้เป็นแรงงานเมื่อประมาณ 4,000 ปีมาแล้ว ในสมัยสุเมเรียนมีกฎหมายฉบับแรกของโลกคือ ประมวลกฎหมายพระเจ้าฮัมมูราบีแห่งบาบิโลน ซึ่งมีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการค้าทาสไว้ว่า บุคคลนั้นสามารถไถ่ถอนตัวเองให้เป็นอิสระได้อย่างไรบ้าง ส่วนในยุคอารยธรรมอียิปต์โบราณซึ่งเป็นแหล่งศูนย์กลางแห่งการค้าทาสจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น เอธิโอเปีย อัสซีเรีย เป็นต้น ดังนั้นในยุคนี้จึงได้มีบทบัญญัติให้คนยากไร้สามารถที่จะขายตัวเองหรือขายบุตร-ธิดาไปเป็นทาสได้

สำหรับในยุคอารยธรรมกรีกโบราณนั้นมีความหมายบัญญัติเกี่ยวกับการค้าทาสโดยระบุให้คนของกรีกหรือคนที่เกิดในเมืองนั้นไม่สามารถเป็นทาสในเมืองนั้นได้ และมีข้อกำหนดให้คนเหล่านั้นสามารถที่จะปลดปล่อยตัวเองจากความเป็นทาสได้หากได้ทำคุณประโยชน์ให้กับรัฐจากบทบัญญัติดังกล่าวจึงมีผลกระทบ ทำให้เกิดมีการลักพาตัวเด็กผู้ชายหรือเด็กผู้หญิงจากเมืองหนึ่งส่งไปขายยังอีกเมืองหนึ่ง ภายหลังจากที่อาณาจักรกรีกล่มสลายอันเนื่องมาจากโรมันมีกองทัพที่เข้มแข็งและขยายอาณาจักรไปสู่ดินแดนอียิปต์ แอฟริกาเหนือและเอเชียไมเนอร์ ในยุคอารยธรรมโรมัน โบราณนี้จัดได้ว่าเป็นยุคที่มีความเจริญรุ่งเรืองแห่งการค้าทาส และมีชาวกรีกถูกจับเป็นเชลยส่งไปเป็นทาสที่กรุงโรมมากที่สุด ดังเห็นได้จากเรื่องสถาบันทาส ซึ่งตามกฎหมายบ้านเมืองของโรมัน (Jus Civile) ได้บัญญัติให้ทาสเป็นทรัพย์สินของนายทาสและไม่มีสภาพบุคคลตามกฎหมาย ดังนั้น ในยุคนี้จึงมีทั้งทาสที่เป็นกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลและทาสที่เป็นของรัฐ อย่างไรก็ตามโรมันได้ปฏิบัติต่อทาสอย่างไรมนุษยธรรม โดยใช้ทาสต่อสู้กับทาสหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า Gladiator และใช้ทาสมือเปล่าต่อสู้กับสิงโต เล่นเป็นเกมกีฬาบันเทิงใจของนายทาสจนถึงแก่ความตาย จากสภาพการถูกกดขี่ดังกล่าวจึงได้มีการต่อสู้เพื่ออิสรภาพภายใต้การนำของสปาร์ตาคุส (Spartacus) ในอาณาจักรโรมัน 73 ปีก่อนคริสตกาล

ในยุคสมัยกลางประมาณคริสต์ศตวรรษที่ 15 ได้มีการกวาดต้อนชาวแอฟริกันเป็นทาสไปสู่ยุโรปโดยมีที่มาจากกรณีนักเดินเรือชาวโปรตุเกสจับชาวมัวร์ในแอฟริกาเหนือมา 3 คน แต่เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนอิสรภาพของตนเอง ชาวมัวร์ จึงขอไถ่ถอนตัวเองโดยนำชาวแอฟริกันผิวดำ 10 คนมาแลกเปลี่ยน ต่อมาประมาณคริสต์ศตวรรษที่ 17-19 มีการสำรวจโลกใหม่ ทำให้มีการค้าทาสเป็นจำนวนมากเพื่อใช้เป็นแรงงานในการแสวงหาทวีปอเมริกา ซึ่งมีการขนส่งทาสอย่างทารุณโหดร้าย โดยให้ออนเรือกันและผูกแขนผูกขาในเรือสำเภานาคใหญ่ และพบว่าประเทศสหรัฐอเมริกามีทาสผิวดำเป็นจำนวนถึง 15,000 คน

ในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 1 เป็นช่วงที่ได้มีการสำรวจทวีปแอฟริกาอันเป็นดินแดนแห่งการผจญภัย ทำให้กระบวนการค้าทาสผิวดำได้แพร่ขยายไปยังประเทศตุรกี ประเทศอิหร่าน และเอเชียตะวันตก ต่อมามนุษย์ได้เริ่มตระหนักว่าไม่ควรเอาเปรียบกันโดยการค้าทาส ในปี ค.ศ. 1794 ประเทศฝรั่งเศสเป็นประเทศแรกที่ยกเลิกการค้าทาส หลังจากนั้นประเทศสหรัฐอเมริกาได้เลิกทาสในสงครามกลางเมืองในสมัยของประธานาธิบดี अबราฮัม ลินคอล์น ในปี ค.ศ. 1865

หลังจากที่สงครามโลกครั้งที่ 1 ได้ยุติลงไม่นาน เมื่อกระบวนการค้าทาสผิดกฎหมายต่อต้านแต่ยังมีกระบวนการบังคับใช้แรงงาน โดยที่ความหมายของคำว่า “การบังคับใช้แรงงาน” (Forced Labour) นั้นก็คือ การปล่อยให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่บังคับ หรือปราศจากความสมัครใจของบุคคลอื่นหรือกลุ่มบุคคลอื่นให้ปฏิบัติหรือทำตามภายใต้ความต่ำต้อยศักดิ์ศรีหรือภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดเอาไว้อย่างเคร่งครัด โดยที่องค์การแรงงานระหว่างประเทศหรือ ILO (International Labour Organization) ซึ่งอยู่ภายใต้สนธิสัญญาแวร์ซาย มีบทบาทในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับแรงงานในเรื่องสุขภาพอนามัย ความปลอดภัยในการทำงาน และสวัสดิการของผู้ทำงาน แต่การสนับสนุนดังกล่าวไม่ประสบความสำเร็จ เมื่อฮิตเลอร์ก้าวสู่ความเป็นผู้นำเยอรมัน ได้มีการปฏิบัติต่อเชลยศึกในค่ายกักกันของกองทัพนาซีเยอรมัน โดยบังคับใช้แรงงานเพื่อผลิตยุทธภัณฑ์ให้กับกองทัพนาซี และภายใต้การนำของฮิตเลอร์พวกนาซีเยอรมันได้ทำการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์มนุษย์อย่างไร้มนุษยธรรมโดยเฉพาะกรณีของ การทำลายล้างชาวยิวชนิดให้สิ้นซากหลายล้านคนในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ต่อมาหลังจากการสิ้นสุดสงครามดังกล่าวได้เกิดมโนธรรมหลังจากการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิว โดยจัดให้เป็นอาชญากรรมต่อมนุษยชาติ (Crime Against Humanity) ดังนั้นในปี ค.ศ. 1945 ได้มีการจัดตั้งศาลพิจารณาคดีอาชญากรรมสงครามที่นูเรมเบิร์ก (Nuremberg) ต่อมาองค์การแรงงานระหว่างประเทศหรือ ILO ซึ่งเข้ามาเป็นองค์กรหนึ่งของสหประชาชาติที่มีหลักประกันเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน ศักดิ์ศรี และคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ได้ยกเลิกการบังคับใช้แรงงานโดยวางหลักการห้ามมิให้มีการบังคับใช้แรงงานในลักษณะของการข่มขู่ทางการเมืองหรือการศึกษา โดยไม่ใช้การลงโทษต่อผู้ที่มีความแตกต่างในทางด้านการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และไม่ทำให้ใช้เป็นมาตรการในการพัฒนาเศรษฐกิจ รวมถึงไม่ให้มีการกีดกันทางด้านเชื้อชาติ สังคม และศาสนา ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้ตรงกับ มาตรา 4 ของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนที่ห้ามลดฐานะของบุคคลลงเป็นทาสและห้ามการค้าทาสในทุกรูปแบบจึงกล่าวได้ว่าหากมนุษย์ได้มีการปฏิบัติและให้ความเคารพต่อมวลมนุษยชาติโดยที่ไม่แบ่งแยกในเรื่องเพศ เชื้อชาติภาษา และศาสนา ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดแล้วมนุษย์ทุกคนก็ย่อมได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน

2.2.3 ประวัติการค้ำมนุษย์ในประเทศไทย

สำหรับการค้ำมนุษย์ในประเทศไทยไม่ปรากฏแน่ชัดว่าเริ่มมีมาตั้งแต่เมื่อใด แต่มีหลักฐานที่เด่นชัดโดยเริ่มตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาซึ่งสามารถแบ่งวิวัฒนาการของการค้ำมนุษย์ในประเทศไทยออกได้เป็น 3 ยุค (ปฐมา นิรมร, 2558) ดังนี้

1) ยุคสมัยกรุงศรีอยุธยาถึงยุคก่อนเลิกทาสในสมัยรัชกาลที่ 5 (พ.ศ.2417)

จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์โดยเฉพาะบทบัญญัติในกฎหมายหลายฉบับ พบว่ามีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี เช่น พระไอยการลักษณะลักพา พ.ศ.1901 พระไอยการลักษณะผัวเมีย พ.ศ.1904 เป็นต้น โดยหญิงที่มาประกอบอาชีพโสเภณีนั้นมีหลักฐานแน่ชัดว่าพัฒนามาจากการเป็นนางทาส ทั้งนี้เพราะสภาพของหญิงยากจนและหญิงที่เป็นเชลยศึกในสงคราม หรือหญิงที่ถูกนำมาจากเมืองประเทศราชต่าง ๆ ในสมัยนั้นจะถูกขายตัวเป็นทาส และการเป็นทาส เช่นนี้ย่อมหมายถึงการปฏิบัติทุกอย่างตามที่นายทาสสั่งตลอดจนการบำเรอทางเพศให้แก่นายทาสด้วย

และจากหลักฐานที่ยืนยันการค้าหญิงเพื่อบังคับให้เป็นโสเภณีได้ปรากฏในจดหมายเหตุของลาโลแบร์ ราชทูตฝรั่งเศสที่เข้ามาในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ได้กล่าวถึงความชอบธรรมของขุนนางและนายเงินในการที่จะให้หญิงและเด็กหญิงที่ตนได้ซื้อมาให้ค้าประเวณี เพียงแต่การค้าประเวณีดังกล่าวจะต้องเสียเงินถวายพระมหากษัตริย์ โดยในบันทึกดังกล่าวยังได้กล่าวถึงการรับซื้อภรรยาที่สามีส่งขามาเป็นทาสด้วยแสดงให้เห็นถึงแนวคิดในการมองหญิงที่เป็นภรรยาในฐานะทรัพย์สินที่สามารถซื้อขายกันได้

ในช่วงรอยต่อของปลายสมัยกรุงศรีอยุธยาและต้นกรุงรัตนโกสินทร์ คือการค้าชาวจีนข้ามชาติภายใต้สภาพปัญหาภายในของประเทศจีน ทั้งปัญหาเรื่องการเพิ่มขึ้นของประชากร การเข้ามาของอิทธิพลตะวันตกตามเมืองท่าต่าง ๆ แต่ตัวเลขของการค้าหญิงจีนยังไม่ปรากฏชัดเจนมากนัก เนื่องจากส่วนใหญ่ยังเป็นการอพยพและการค้าของชาวจีนเพื่อเข้ามาเป็นแรงงาน โดยก่อนหน้า พ.ศ. 2425 เชื่อกันว่ามีชาวจีนทั้งที่อพยพด้วยความสมัครใจและถูกเคลื่อนย้ายไปในประเทศต่าง ๆ ราว 2,000,000 คน

การทำสนธิสัญญาเบาว์ริง ในปี พ.ศ.2398 ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบ เศรษฐกิจ จากที่เคยใช้ระบบการผลิตเพื่อยังชีพและการแลกเปลี่ยน กลายมาเป็นระบบการผลิตเพื่อเป็นสินค้า ถือเป็น การเปิดประเทศที่ส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยตรง มีการว่าจ้างแรงงานต่างด้าว โดยเฉพาะชาวจีนเข้ามาทำป่าไม้ เหมืองแร่ และธุรกิจต่าง ๆ มากขึ้น ในขณะที่ระบบโสเภณียังมีไม่มากนัก เพราะระบบผูกขาดการค้าประเวณีของสถานค้าประเวณีที่มีความเกี่ยวข้องในการจ่ายภาษี แต่ระบบดังกล่าวได้ถูกปลดปล่อยลงภายหลังการเลิกทาส

2) ยุคการเลิกทาส (พ.ศ.2417) ถึงยุคสงครามโลกครั้งที่ 2 (พ.ศ.2488)

ในปี พ.ศ.2417 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ออกพระราชบัญญัติพิทักษ์เกณียชนอายุลูกทาสไทย โดยเฉพาะในมาตราที่ 1, 2 และ 3 ได้มีข้อกำหนดว่า “ลูกทาสที่ดี ลูกไทยที่ถูกขายตัวลงเป็นทาสก็ดี ถ้ามันเกิดปีมะโรงสัมฤทธิศก พ.ศ.2411 อันเป็นปีที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นเถลิงถวัลย์ราชสมบัติ และปีต่อ ๆ มา อายุถึง 21 ปี ให้มันพ้นค่าตัวเป็นไทย ไม่ว่าทาสนั้นจะอยู่กับเจ้ามูลนายเดิมหรือได้โอนย้ายไปอยู่กับเจ้ามูลนายใหม่ หากจะเอาบุตรหลานที่เกิดตั้งแต่ปีมะโรงสัมฤทธิศก อายุต่ำกว่า 15 ปีลงมา ให้ขายได้ตามพิทักษ์เกณียชนอายุ แต่ถ้าบุคคลนั้นครบ 15 ปีขึ้นไปถึง 20 ปี ต้องให้ผู้ถูกขายรู้เห็นด้วย” บทบัญญัติในกฎหมายดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการค้าประเวณีเป็นอย่างมาก เพราะจะทำให้หญิงที่เคยต้องค้าประเวณีในสถานะของนางทาสหมดสิ้นไปภายในระยะเวลาตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้

หลังจากที่มีการเลิกทาสประกอบกับการอพยพของหญิงต่างด้าว โดยเฉพาะจากประเทศจีนเป็นจำนวนมากเข้าสู่การค้าประเวณี ทำให้รัฐบาลออกพระราชบัญญัติสัญญาโรค ร.ศ. 127 (พ.ศ.2452) ที่ปรากฏคำปรารภใน พระราชบัญญัติความว่า “ทุกวันนี้หญิงบางจำพวกประพฤติตนอย่างที่เราเรียกว่าหญิงนครโสเภณี มีหัวหน้ารวบรวมกันตั้งโรงหาเงินขึ้นหลายตำบล แต่ก่อนมาการตั้งโรงนครโสเภณี นายโรงช่วยไล่หญิงมาเป็นคำรับตัวจากเจ้าภาษีแล้วตั้งเป็นโรงขึ้น ครั้นต่อมาทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเลิกทาสเสียแล้ว หญิงบางจำพวกก็รับตัวจากเจ้าภาษีแล้วมีหัวหน้ารวบรวมกันตั้งขึ้นในพื้นที่อันควรบ้างไม่ควรบ้าง เป็นเหตุให้เกิดการวิวาทเกิดขึ้นเป็นเนือง ๆ อีกประการหนึ่งซึ่งอาจจะติดต่อเนื่องไปถึงผู้ชายที่คบหาสมาคมได้ ก็มีได้มีแพทย์ตรวจรักษาโรคร้ายนั้นอาจจะติดต่อเนื่องกัน ไปจนถึงเป็นอันตรายต่อร่างกายและชีวิตมนุษย์เป็นอันมาก และยังมีกฎหมายและข้อป้องกันอย่างใด” การออกพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงเป็นการยอมรับสภาพของการประกอบอาชีพค้าประเวณีและการมีโสเภณีภายในประเทศ โดยจะต้องมีการขึ้นทะเบียนเพื่อเก็บภาษีและการดูแลเรื่องโรคติดต่อต่าง ๆ ผลจากกฎหมายดังกล่าวทำให้มีการขายตัวของการค้าประเวณีเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะหญิงจากประเทศจีนพบว่าร้อยละ 90 จะถูกหลอกให้มาค้าประเวณีในประเทศไทย และตัวเลขดังกล่าวได้ลดลงภายหลังจากผลของการบังคับใช้กฎหมายของพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2470 และพระราชบัญญัติการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ.2471 หลังจากที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก ค.ศ.1921

ในขณะเดียวกันปัญหาการค้ามนุษย์ที่เข้ามาเพื่อเป็นแรงงานนั้นมีจำนวน มากไม่น้อยไปกว่ากัน โดยมีตัวเลขของแรงงานอพยพชาวจีนที่เพิ่มมากขึ้น และมีจำนวนไม่น้อยที่ ถูกนำตัวมาจากฝั่งทะเลทางใต้ของประเทศจีน ที่ซึ่งการซื้อขายเด็กหญิงกระทำกันอย่างเปิดเผย เหมือนซื้อข้าวของธรรมดา พวกนายหน้าเป็นผู้ดำเนินธุรกิจดังกล่าวนี้ มีทั้งการล่อลวงและลักพา ตัวคล้ายคลึงกับการค้าทาสหรืออย่างเห็นได้ชัด ในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 กิจการการค้ามนุษย์ ถูกผูกขาดอยู่กับกลุ่มธุรกิจชาวจีน โดยเฉพาะกิจการค้าประเวณีและการทำงานในบ้านที่มีความ คลุมเครือและไม่สามารถแยกออกจากกันได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะกลุ่มบุคคลที่เป็นคนพาหญิง และเด็กเหล่านี้เข้ามาในประเทศไทย ที่เริ่มมีเครือข่ายความร่วมมือเพราะเป็นธุรกิจที่ทำรายได้ อย่างมหาศาล ทำให้เกิดปัญหาในการควบคุมดูแลอย่างเห็นได้ชัด ถึงแม้ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน อนุสัญญาาระหว่างประเทศว่าด้วยการปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก ค.ศ.1921 แล้วก็ตาม

3) ยุคภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 (พ.ศ.2489) ถึงปัจจุบัน

ในยุคนี้เป็นช่วงที่ประเทศไทยเริ่มมีปฏิสัมพันธ์กับนานาประเทศ มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะกับประเทศสหรัฐอเมริกาที่ประเทศไทยได้ส่งกองทัพไปร่วมทำสงคราม ในคาบสมุทรเกาหลี และต่อมาได้มีการอนุญาตให้มีการจัดตั้งฐานทัพของประเทศสหรัฐอเมริกา ในประเทศไทย ทำให้มีทหาร นักวิชาการ นักธุรกิจจากประเทศตะวันตกเดินทางเข้ามาในประเทศไทย มากยิ่งขึ้น จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการค้าประเวณีไปเป็นลักษณะใหม่ เพื่อเป็นการ ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ ประกอบกับสถานการณ์ภายในประเทศที่ความยากจน แพร่กระจายเข้าไปในพื้นที่ชนบท ทำให้เกิดการอพยพย้ายถิ่นของแรงงานจากชนบท

ในช่วงปี พ.ศ.2503-2530 ได้มีการออกพระราชบัญญัติปราบการ ค้าประเวณี ภายใต้แนวคิดห้ามมิให้มีการค้าประเวณีโดยเด็ดขาด แต่ปัญหาก็มิได้ลดลงและกลับ ทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น เพราะปัจจัยต่างๆ คือ ความยากจนในชนบทที่เพิ่มมากขึ้น การเข้ามา ของฐานทัพอเมริกา และการพัฒนาการท่องเที่ยว หญิงและเด็กจำนวนมากเข้าสู่ธุรกิจการค้าประเวณี และถึงแม้ฐานทัพอเมริกาจะถอนออกไป ในช่วงก่อน พ.ศ.2519 แต่ก็ยังมีกลุ่มลูกค้าจากประเทศ ตะวันตกเพิ่มมากขึ้น และรูปแบบการค้ามนุษย์ได้มีกระบวนการจัดส่งหญิงไทยไปประกอบ ธุรกิจทางเพศในต่างประเทศ โดยเฉพาะในประเทศญี่ปุ่น ฮองกง สิงคโปร์ มาเลเซีย และประเทศใน ยุโรป ที่แม้จะมีความเสี่ยงทั้งจากการถูกเอาเปรียบเรื่องค่าแรงและการถูก ทารุณกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ก็ยังมีผู้ที่ต้องการเดินทางไปเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีรูปแบบการค้ามนุษย์แบบใหม่ เช่น

การจัดการหญิงไทยแต่งงานกับชายชาวต่างชาติ โดยเฉพาะชายชาวเยอรมัน กิจการจัดส่งเมียทางไปรษณีย์ (Mail Order Bride) ที่แพร่หลายในประเทศออสเตรเลียและประเทศสหรัฐอเมริกา โดยหญิงเหล่านี้ หากไม่ประสบความสำเร็จในการแต่งงาน มักจะถูกชักนำเข้าสู่ธุรกิจบริการทางเพศหรือการบังคับค้าประเวณีต่อไป

สำหรับในประเทศไทย การย้ายถิ่นของหญิงและเด็ก โดยเฉพาะเด็กหญิง ในวัย 12-15 ปี เริ่มขยายจากกรุงเทพฯ และเมืองที่เป็นที่ตั้งของฐานทัพอเมริกา เมืองใหญ่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว เช่น หาดใหญ่และพัทยา เป็นต้น โดยการเคลื่อนย้ายได้เริ่มมีแรงผลักดันในทางเศรษฐกิจจากครอบครัวอย่างเห็นได้ชัด เพราะเชื่อว่าการย้ายไปทำงานในเมืองเหล่านี้จะเป็นการช่วยเหลือฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว โดยเฉพาะหญิงและเด็กจากภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่เริ่มจากการไปรับจ้างทำงานและนำไปสู่ธุรกิจการค้าประเวณี ในช่วงปี พ.ศ.2521-2530 ถึงแม้การเคลื่อนย้ายของหญิงและเด็กภายในประเทศจะมีปัจจัยมาจากฐานะทางเศรษฐกิจเป็นหลัก แต่ก็เริ่มมีปัจจัยเสริมอื่น ๆ ทำให้เกิดการค้ำมนุษย์อย่างเป็นทางการมากยิ่งขึ้น เช่น การเห็นตัวอย่างของผู้ที่เคลื่อนย้ายถิ่นไปทำงาน การชักจูงของผู้ที่เคยเข้ามาทำงานในธุรกิจค้าประเวณีที่กลับไปในหมู่บ้าน สาเหตุหลักโดยเฉพาะการเคลื่อนย้ายของหญิงและเด็กจากภาคเหนือ คือ ความยากจนของครอบครัวที่ทำให้บิดามารดาถ่ายรูปให้มาค้าประเวณีด้วยตัวเอง โดยจะมีการรับเงินไปก่อนจำนวนหนึ่ง และผู้ที่ถูกนำไปทำงานจะต้องชดใช้เป็นจำนวนเงินมากกว่าอย่างน้อย 2 เท่า นอกจากนี้ปัจจัยจากตัวหญิงและเด็ก เช่น การเกิดความอับอายจากประสบการณ์ในทางเพศ ปัญหาในชีวิตสมรสและปัญหาครอบครัว สภาวะหนี้สิน ล้วนเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการสมัครใจที่จะเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี โดยหากครอบครัวมีส่วนร่วมในการรับเงินไปก่อน หญิงและเด็กก็จะเสี่ยงกับการถูกบังคับให้ค้าประเวณีในลักษณะของแรงงานทาส เพื่อเร่งทำเงินที่อ้างว่าเป็นหนี้ที่จะต้องชดใช้จากการที่ผู้เกี่ยวข้องได้รับเงินไปก่อนหน้านั้นแล้วในช่วงปลายของระยะนี้ เริ่มมีการค้าหญิงและเด็กที่ล่อลวงและชักจูงให้ไปทำงานในประเทศเพื่อนบ้าน โดยหญิงและเด็กจากภาคเหนือจะถูกนำไปค้าประเวณี ในขณะที่หญิงและเด็กจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะถูกนำไปเป็นแรงงานในบ้าน สำหรับหญิงที่เคยมีประสบการณ์ในการค้าประเวณีมาช่วงหนึ่งก็จะเริ่มมุ่งสู่ประเทศในยุโรปโดยมีนักท่องเที่ยวจากประเทศตะวันตกที่มีส่วนร่วมในการนำไปหลายคนถูกไถตัวและได้แต่งงานกับผู้ใช้บริการ แต่หลายคนก็ไม่ประสบความสำเร็จและพยายามกลับมาเพื่อชักจูงคนอื่นไปทำงานในลักษณะเดียวกัน

2.2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์

1) รูปแบบของการค้ามนุษย์

รูปแบบการค้ามนุษย์หรือการค้าประเวณีในประเทศไทย องค์กรประกอบของการค้ามนุษย์ ในบริบทของสังคมไทย มีทั้งรูปแบบที่เห็นได้ชัดเจนและไม่ชัดเจน โดยเป็นสถานบริการทั้งที่เปิดเผยและไม่เปิดเผยซึ่งมีทั้งที่สมัครใจและถูกบังคับ จึงมีรูปแบบการค้ามนุษย์ที่หลากหลาย (แคทราล จันทรากา, 2558) ได้แก่

1.1) รูปแบบสถานบริการทางเพศโดยตรง ได้แก่ “ช่อง” เป็นรูปแบบการค้าประเวณีที่ได้อิทธิพลจากประเทศจีน

1.2) รูปแบบสถานบริการ “อาบอบนวด” ในปัจจุบันถือว่าเป็นสถานบริการที่จัดตั้ง เพื่อหวังประโยชน์ทางการค้า สถานบริการอาบอบนวดที่มีอยู่ในสังคมไทย โดยมากมักเป็นสถานบริการทางเพศแอบแฝงด้วย ซึ่งมักตกเป็นกลุ่มเสี่ยงในการถูกล่อลวงไปทำงานในต่างประเทศ

1.3) รูปแบบสถานบริการร้านอาหารไอเกะ ที่มีพนักงานเพื่อสร้างบรรยากาศ ในร้าน

1.4) รูปแบบการเป็นเมียเช่ากับชาวต่างชาติในประเทศไทย เริ่มมีความแพร่หลายมากขึ้นในปี พ.ศ.2527 เป็นผลพวงจากการท่องเที่ยวทางเพศ ท่องเที่ยวไทยในแง่ของธุรกิจบันเทิง

1.5) รูปแบบการให้บริการทางเพศริมถนน โดยเห็นได้หลากหลายสายของเมืองใหญ่เป็นการเสนอบริการทางเพศบนพื้นที่สาธารณะ รูปแบบการขายแบบอิสระหรือทางโทรศัพท์

1.6) รูปแบบการขายบริการผ่านสื่อช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นการเสฟสื่อผ่านทางเว็บไซต์ ซึ่งสามารถค้นหาข้อมูลได้ตลอดเวลา

2) ผลกระทบที่เกิดจากการค้ามนุษย์

ปัญหาการค้ามนุษย์กลายเป็นเรื่องที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จากสถานการณ์ การละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นในประเทศไทย และประเด็นเรื่องการค้ามนุษย์ได้ถูกตีแผ่มากยิ่งขึ้นในเวทีระหว่างประเทศ จากการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศใน

สังคมโลกาภิวัตน์ ทำให้มองเห็นสถานการณ์ความเป็นไปของโลกปัจจุบัน และประเด็นปัญหา การค้ามนุษย์จึงกลายเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดนโยบายในเรื่องของความมั่นคงของรัฐ สำหรับ ประเทศไทยในช่วงต้นปี พ.ศ.2554 รัฐบาลใช้นโยบายผลักดันแรงงานต่างด้าว โดยได้กำหนด มาตรการการส่งเสริมการจ้างแรงงานผู้ที่มีสถานะเป็นผู้หลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมายให้มีการขึ้น ทะเบียน และอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นการชั่วคราวในปี พ.ศ.2557 ได้เพิ่มให้มีการจ้างแรงงาน ต่างด้าวโดยถูกต้องกฎหมาย จากการทำบันทึกความเข้าใจ (MOU) กับประเทศเพื่อนบ้าน และมีการ พยายามจัดการแรงงานต่างด้าวอย่างเป็นระบบ ให้แรงงานที่เข้ามาโดยผิดกฎหมายจดทะเบียน แรงงานต่างด้าว และพิสูจน์สัญชาติในแต่ละปี เพื่อนำไปสู่กระบวนการให้ถูกต้องกฎหมาย ให้เร่งรัด ดำเนินการพิสูจน์สัญชาติแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง โดยมีการปรับปรุงระเบียบและมาตรการ ในการตรวจคนเข้าเมืองที่หนักหน่วงมากขึ้น ทำให้แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาในรูปแบบที่ผิดกฎหมาย หรือจากกระบวนการพิสูจน์สัญชาติซึ่งแรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่ยังไม่ได้เริ่มเข้าสู่กระบวนการนี้ จึง มักจะถูกผลักดันให้กลับถิ่นฐานเดิมตามนโยบายของภาครัฐที่ประกาศว่าจะผลักดันแรงงานข้ามชาติ ที่ไม่เข้าสู่กระบวนการพิสูจน์สัญชาติกลับประเทศ ทำให้เกิดประเด็นและเป็นข้อถกเถียงว่า เป็น ปัญหาที่ภาครัฐยังขาดกระบวนการแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวทั้งระบบ และไม่ได้เป็นไปตาม ครอบครองของสิทธิมนุษยชน ทำให้นานาชาติจับตามอง โดยเฉพาะองค์กรทางด้านสิทธิมนุษยชน ระหว่างประเทศประเด็นปัญหาที่ประเทศไทยได้รับผลกระทบและกลายเป็นที่จับตามองมากยิ่งขึ้น จากสถานการณ์ เช่น กรณีอุยกูร์และกรณีโรฮิงญา ที่ได้สร้างผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทส ไทยอย่างชัดเจน

แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการค้ามนุษย์และการละเมิดเด็กที่กล่าวถึงข้างต้น เป็นการอธิบายถึง ความหมายและประวัติความเป็นมาของการค้ามนุษย์ทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทย รวมถึง รูปแบบและผลกระทบของการค้ามนุษย์ เพื่อให้ผู้อ่านงานวิจัยชิ้นนี้ทราบถึงความสำคัญของปัญหา การค้ามนุษย์ อันเป็นข้อหาหนักของการละเมิดเด็กตามกฎหมายไทย ซึ่งจะเป็นมาตรการหนึ่งที่จะ นำมาใช้ในการป้องกันและควบคุมปัญหาการละเมิดเด็กบนระบบอินเทอร์เน็ตให้ลดน้อยลงต่อไปใน อนาคต

2.3 แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม

ปัญหาอาชญากรรมเป็นผลมาจากปัจจัยหลายประการ เช่น รายได้ไม่เพียงพอ ความยากจน ความไม่เท่าเทียมกัน ความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน เศรษฐกิจตกต่ำ ความขัดแย้งทางการเมือง เป็นต้น ซึ่งบางปัจจัยอยู่นอกเหนือจากการควบคุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ดังนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการป้องกันอาชญากรรม แนวคิดทฤษฎีและเทคนิคของความสำเร็จในการป้องกันอาชญากรรมจึงมีหลากหลายและแตกต่างกัน โดยมีแนวคิดทฤษฎีที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย ดังนี้

2.3.1 ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม

เป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงสาเหตุหรือองค์ประกอบของการเกิดอาชญากรรมได้อย่างชัดเจนเข้าใจง่าย โดยมีองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ของสามเหลี่ยม 3 ด้าน คือ

- 1) ผู้กระทำความผิด/คนร้าย (Offender) หมายถึง ผู้ที่มีความต้องการ (Desire) จะก่อเหตุ หรือลงมือกระทำความผิด
- 2) เหยื่อ (Victim)/เป้าหมาย (Target) หมายถึง บุคคล สถานที่ หรือวัตถุสิ่งของที่ผู้กระทำหรือคนร้ายมุ่งหมายกระทำต่อ หรือเป็นเป้าหมายที่ต้องการผู้เสียหาย หรือเหยื่อหรือประชาชนทั่วไปต้องรู้จักการป้องกันตนเอง ครอบครัว และชุมชนหรือสังคม
- 3) โอกาส (Opportunity) หมายถึง ช่วงเวลา (Time) และสถานที่ (Place) ที่เหมาะสมที่ผู้กระทำความผิดหรือคนร้าย มีความสามารถจะลงมือกระทำความผิดหรือก่ออาชญากรรม โอกาสที่ผู้กระทำความผิดหรือคนร้ายลงมือก่ออาชญากรรมนั้นจะต้องอาศัย เวลาและสถานที่ที่เหมาะสมในการก่อเหตุ

เมื่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์ครบองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน ดังกล่าวข้างต้น จะทำให้เกิดอาชญากรรมขึ้น นอกจากนี้ทฤษฎีดังกล่าวได้เสนอแนวคิดในการแก้ไขปัญหอาชญากรรมหรือการป้องกันไม่ให้เกิดอาชญากรรม โดยต้องพยายามทำอย่างไรก็ตามที่จะให้องค์ประกอบของสามเหลี่ยมอาชญากรรมด้านใดด้านหนึ่งหายไป ก็จะทำให้อาชญากรรมไม่เกิดขึ้น

ดังนั้นประชาชนก็สามารถนำทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรมนี้มาป้องกันตนเองได้ โดยง่าย ลดความเสี่ยงในการเกิดอาชญากรรมได้ด้วยตัวคุณเอง คือ ไม่ทำให้ตัวเองเป็นเหยื่อหรือ เป้าหมาย ไม่นำพาตนเองไปสู่โอกาสหรือสถานการณ์เสี่ยง ซึ่งเป็นการตัดองค์ประกอบด้านใด ด้านหนึ่งไป ก็สามารถป้องกันการเกิดอาชญากรรมได้

รูปที่ 2.1 สามเหลี่ยมอาชญากรรม

ที่มา: สุพิศาล ภักดีนฤนาท, 2556

2.3.2 ทฤษฎีพันธะทางสังคม

ทราวิส เฮอร์ชี (Hirschi, 1969 อ้างถึงใน ปฐมา นิรมร, 2558) ผู้เสนอทฤษฎีทางพันธะสังคม (Social Bonding Theory) ซึ่งเป็นทฤษฎีควบคุมทางสังคมที่ได้รับการยอมรับมากที่สุดในวงการอาชญาวิทยา โดยเสนอว่าไม่จำเป็นที่จะต้องอธิบายแรงจูงใจหรือแรงกระตุ้นของพฤติกรรมอาชญากรรม เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์โลกที่มีความสามารถตามธรรมชาติที่จะประกอบอาชญากรรมอยู่แล้ว ตามแนวคิดของทฤษฎีนี้ เสนอว่าบุคคลที่มีความผูกพันกับองค์กรหรือกลุ่มทาง

สังคมได้แก่ ครอบครัว โรงเรียนและเพื่อนฝูง มักจะมีแนวโน้มที่ไม่ประกอบอาชญากรรม หลักการสำคัญก็คือ พันธะทางสังคมหรือความผูกพันทางสังคม (Social Bonds) ซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้

1) ความผูกพัน (Attachment) คือ การที่บุคคลมีความรู้สึกไวต่อความคิดเห็นของบุคคลอื่น และใส่ใจต่อความรู้สึกของบุคคลหรือสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญต่อตนเอง มีลักษณะเป็นความผูกพันทางจิตใจต่อความรู้สึกที่รับผิดชอบชั่วดี คำนึงถึงผลประโยชน์ของบุคคลอื่น หรือของสังคมส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว ซึมซับหรือรับเอาบรรทัดฐานทั้งค่านิยม เจตคติ โดยเฉพาะรับแบบเอาบรรทัดฐานของสังคมเข้าไปในตัวบุคคล ดังนั้นเมื่อบุคคลมีความรู้สึกผูกพัน ดังกล่าวกับบิดามารดา เพื่อน ครู อาจารย์ หรือสถาบันต่าง ๆ เช่น สถานศึกษา สถานที่ทำงาน ก็ยากที่จะมีกระทำความผิดได้ ความรู้สึกผูกพันดังกล่าวเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญมากที่สุดในการบรรดาคงประกอบพันธะทางสังคม ประกอบไปด้วยมิติทางจริยธรรมที่ยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำความผิด ไม่ว่าจะบุคคลจะรู้สึกว่าได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ทางสังคมหรือไม่ ทั้งนี้พบว่าแหล่งของความรู้สึกผูกพันที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมหรือยับยั้งการกระทำความผิดของวัยรุ่นมี 3 แหล่ง คือ บิดา มารดา โรงเรียน และเพื่อน ซึ่งความผูกพันต่อบุคคลหรือแหล่งดังกล่าวมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการกระทำความผิด กล่าวคือ บุคคลที่มีความรู้สึกผูกพันกับบิดามารดามาก จะมีโอกาสเข้าสู่สถานการณของการกระทำความผิดน้อย เนื่องจากบุคคลจะมีความผูกพันและยึดถือหรือคำนึงถึงความรู้สึกของบิดามารดาของเขามากขึ้น และโอกาสที่เขาจะกระทำความผิดก็น้อยลง หากบุคคลได้ใช้เวลาส่วนมากอยู่กับบิดามารดา ซึ่งการใช้เวลาของเด็กวัยรุ่นเช่นนี้ อาจเรียกได้ว่าเป็นองค์ประกอบย่อยอันหนึ่งในการป้องกันการกระทำความผิด นอกจากนี้ พบว่าบุคคลที่มีความรู้สึกผูกพันกับบิดามารดาเท่าไร ก็จะยิ่งผูกพันกับความคาดหวังของบิดามารดามากขึ้นเท่านั้น และก็จะยิ่งผูกพันกับการปฏิบัติตามบรรทัดฐานของระบบสังคมต่อไป สิ่งแวดล้อมในครอบครัวจะเป็นจุดเริ่มต้นของความรู้สึกผูกพัน เนื่องจากบิดามารดาเป็นต้นแบบ และมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาสั่งสอนเด็กถึงพฤติกรรมที่จะถูกยอมรับหรือไม่ยอมรับในสังคม โดยเด็กจะแสดงออกทางความรักและความเคารพต่อบิดามารดา หรือการเป็นมิตรกับบุคคลอื่น ๆ การทำงานหนักเพื่อพัฒนาทักษะภูมิปัญญานำไปสู่ความรู้สึกผูกพันต่อโรงเรียน ความรัก ชอบ ภูมิใจในโรงเรียน เด็กนักเรียนชายที่ไม่ค่อยสนใจว่าครูจะคิดอย่างไรเกี่ยวกับเขานั้น จะมีโอกาสกระทำความผิดได้มากกว่าเด็กนักเรียนชายที่สนใจต่อความรู้สึกของครู หรือไม่อยากทำให้ครูของเขาเสียใจ ถ้าเขาได้กระทำความผิดลงไป

2) การมีข้อผูกมัด (Commitment) ทฤษฎีพันธะทางสังคมให้ความสัมพันธ์กับการมีจุดมุ่งหมายในชีวิตและเป้าหมายในอนาคตหรือการมีพันธะทางสัญญาต่อเป้าหมายที่ดี ซึ่งเป็นเรื่องของการที่บุคคลคำนึงถึงต้นทุนและผลประโยชน์จากการที่ทุ่มเทเวลา พลังงาน กำลังกาย กำลังใจ ความรู้ ความสามารถของตนเองไปใช้ประกอบกิจกรรมใด ๆ พร้อมกับการคำนึงถึงเป้าหมายที่จะได้รับก็คือ รายได้ ชื่อเสียง หรือเกียรติยศ หรือผลประโยชน์อื่น ๆ ที่คาดว่าจะได้จากการกระทำที่ตนเองได้กระทำลงไป การที่บุคคลใช้เวลาและพลังงานของตนไปในการกระทำที่เป็นที่ยอมรับ เช่น ในทางการศึกษา การทำงาน การพัฒนาทักษะทางอาชีพ การมีความทะเยอทะยานในอาชีพการงาน การสร้างธุรกิจการค้า หรือการสร้างชื่อเสียง จึงเกี่ยวข้องกับการมีเป้าหมายที่ดีและเป็นที่ยอมรับของทางสังคม โดยเฉพาะความทะเยอทะยานในอาชีพ หรือการศึกษากว่าอีกนัยหนึ่งคือ การที่บุคคลได้ทุ่มเทความตั้งใจใน การสร้างตนเองให้เจริญรุ่งเรืองแล้ว ความคิดที่จะกระทำ ความผิดไปจากบรรทัดฐานของสังคมก็จะลดน้อยลง เนื่องจากผลของการกระทำความคิดอาจจะทำให้บุคคลนั้นไปไม่ถึงจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ในชีวิต ในทางตรงกันข้ามบุคคลที่มีพฤติกรรมละเมิดบรรทัดฐานของสังคม เช่น นักเที่ยว นักดื่มสุรา หรือสิ่งเสพติดจะมีความมุ่งมั่นต่อเป้าหมายในชีวิต การคำนึงถึงความคุ้มค่าของต้นทุนที่ลงทุน ลงแรงไปกับการคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามบรรทัดฐาน หรือกฎเกณฑ์ของสังคม รวมทั้งการเกิดขึ้นจากการปฏิบัติตนเบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานหรือกฎเกณฑ์ของสังคมด้วย เนื่องจากบุคคลจะคำนึงถึงความคุ้มค่าระหว่างผลประโยชน์และต้นทุนของการกระทำนั้นย่อมหมายความว่า ถ้าบุคคลพิจารณาแล้วว่าจะได้รับประโยชน์จากระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม จะทำให้ได้รับผลประโยชน์หรือกำไรน้อยกว่าสิ่งต่าง ๆ ที่บุคคลที่ต้องลงทุนไป บุคคลจะไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม และจะล่วงละเมิดกฎเกณฑ์ของสังคมเพื่อให้ได้สิ่งที่ตนเองต้องการ นั่นคือ การตัดสินใจที่จะกระทำความคิดนั้นก็เป็นการไตร่ตรองอย่างสมเหตุสมผลแล้ว เช่นกัน โดย ทราวิส เฮอร์ชี่ (Travis Hirschi) ได้ยกตัวอย่างบุคคลที่ผูกมัดตน (Commitment) จะสังเกตเห็น บุคคลนั้นจะพิจารณาแล้วเห็นว่าต้นทุนหรือความเสี่ยงกับการติดคุกนั้นมีค่าสูงกว่าเงิน 10 ดอลลาร์ ที่ตนเองจะจี้เอาไปไม่คุ้มกัน ซึ่งก็หมายความว่า เขาจะไม่จี้เอาเงินเพราะไม่คุ้มกับที่จะต้องเสี่ยงติดคุก มิใช่เรื่องเฉพาะเวลาปัจจุบันเท่านั้น ยังมีเรื่องเป็นเวลาในอนาคตเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย คือ หากบุคคลคิดถึงประโยชน์ที่จะได้รับในอนาคตที่คุ้มค่าแล้ว บุคคลก็ย่อมปฏิบัติตามกฎระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมขณะปัจจุบันนี้อีกด้วย ตัวอย่างเช่น นักเรียนที่มีความทะเยอทะยานหรือความมุ่งหวังที่จะได้รับความสำเร็จในอาชีพการงานและความมีชื่อเสียงในอนาคต นักเรียนก็ย่อมปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานศึกษาและความขยันหมั่นเพียร เพื่อให้บรรลุถึงสิ่งที่ตนเองปรารถนาในอนาคต กล่าวคือ เมื่อเด็กและเยาวชนมีความคาดหวังที่จะได้รับความสำเร็จหรือความก้าวหน้าทางด้านการศึกษา หรืออาชีพย่อมมองเห็นประโยชน์จะได้รับการ

ปฏิบัติตนตามบรรทัดฐานสูงกว่าเด็กและเยาวชนที่ไม่มีความคาดหวังหรือมีน้อยดังกล่าว หรืออีกนัยหนึ่งว่า บุคคลที่ไม่กระทำความผิดนั้น เป็นผู้ปฏิบัติตามบรรทัดฐานของกลุ่มสังคม เพราะมองเห็นประโยชน์ที่จะได้รับการปฏิบัติตามบรรทัดฐาน เพราะพวกเขามีความคาดหวังที่จะได้รับความสำเร็จทางการศึกษาและอาชีพการงานในอนาคตหรือจากเป้าหมายอื่นในสังคม

3) การเข้าเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่สังคมยอมรับ (Involvement) คือ การทุ่มเทเวลาทั้งหมดให้กับกิจกรรมที่ได้อย่างใดอย่างหนึ่ง หากบุคคลใดที่ทุ่มเทกับการทำในสิ่งที่ดีหรือกระทำต่าง ๆ อันเป็นไปตามระเบียบบรรทัดฐานของสังคมแล้ว เขาก็ไม่มีเวลาหรือโอกาสที่จะไปกระทำความผิดได้เลย เนื่องจากเวลาเป็นสิ่งมีจำกัด คนเราไม่สามารถจะกระทำอะไรพร้อมกันในหลายลักษณะ ฉะนั้นจึงเห็นว่าการที่บุคคลทุ่มเทเกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรือการกระทำตามแบบแผนที่สังคมยอมรับย่อมช่วยลดโอกาสหรือยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำความผิดได้อย่างหนึ่ง ซึ่งจะนำไปสู่สถานภาพ และความสำเร็จตามค่านิยมของสังคม

4) ความเชื่อมั่นในกฎเกณฑ์ของสังคม (Beliefs) คือ มีความเชื่อถือในกฎเกณฑ์ทางสังคม การมีเจตคติที่ดีต่อกฎเกณฑ์ของสังคม อันเป็นเรื่องของการยอมรับค่านิยม หรือความเชื่อมั่นในเรื่องของศีลธรรมที่เข้าร่วมกันในสังคมถือว่าบุคคลมีความแตกต่างกันในเรื่องของระดับหรือขนาดของความเชื่อ ที่มีต่อความถูกต้องทางจริยธรรมหรือกฎเกณฑ์หรือบรรทัดฐานของสังคม ยิ่งบุคคลมี ความเชื่อถือในค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคมน้อยลงเท่าไร ก็ยังมีแนวโน้มที่จะละเมิดกฎเกณฑ์ของสังคมหรือการมีการกระทำความผิดมากขึ้น

บุคคลกระทำความผิด เนื่องจากความอ่อนแอของปัญหาที่ควบคุมหรือขัดขวางไม่ให้บุคคลกระทำความผิดไม่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จนเป็นเหตุให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอาชญากรรมออกมา ส่วนสาเหตุที่บุคคลไม่กระทำความผิดกฎหมาย เพราะว่ามีกลไกควบคุมทางสังคมขัดขวางไม่ให้เกิดการประกอบอาชญากรรม เมื่อใดก็ตามที่กลไกควบคุมทางสังคมได้หมดสิ้นหรืออ่อนแอลง พฤติกรรมอาชญากรรมก็เกิดขึ้น (พรชัย ชันดี, ธัชชัย ปิตะนิละบุตร และ อัครวิน วัฒนพิบูลย์, 2543, น. 122)

2.3.3 ทฤษฎีการป้องกัน (Deterrence Theory)

ทฤษฎีการป้องกันมีรากฐานมาจากแนวความคิดอาชญาวิทยาดั้งเดิม การลงโทษเป็นหัวใจของการป้องกันอาชญากรรม กฎหมายมีผลกระทบต่อกรลงโทษผู้กระทำความผิด ซึ่งผลดังกล่าวเป็นสาเหตุที่ทำให้บุคคลมีความมุ่งมั่น มีพฤติกรรมที่จะละเว้นจากการกระทำความผิด (Zimring & Hawkins, 1973) โดยแบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือ

1) การป้องกันพิเศษ (Specific Deterrence) เน้นที่ตัวผู้กระทำความผิด เพื่อป้องกันอาชญากรรมโดยใช้การลงโทษ ยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำ เพื่อมุ่งปรับปรุงตัวผู้กระทำความผิด

2) การป้องกันทั่วไป (General Deterrence) เน้นที่สังคมส่วนรวมได้รับรู้ผลของการลงโทษ ให้ความรู้และผลของการศึกษาเพื่อเป็นตัวอย่างแก่คนอื่น ๆ ในสังคมทั่วไปได้เห็นโทษของการกระทำความผิด เพื่อจะได้ยับยั้งไม่กระทำความผิดเพราะเกรงกลัว (Chan & Oxley, 2004, อ้างถึงใน สุภัทรา ปกาสิทธิ์ วัชรินทร์ลิขิตต์, 2559) มุ่งเน้นอธิบายอิทธิพลของกฎหมายหรือมาตรการทางสังคมที่มีต่อการป้องปรามการกระทำความผิด กล่าวคือ การกำหนดกฎหมายที่มีประสิทธิภาพจะช่วยป้องกันยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำความผิดได้

2.3.4 ทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย

การป้องกันอาชญากรรมตามหลักทฤษฎีบังคับใช้กฎหมายอาศัยแนวคิดความเชื่อดั้งเดิม (Classical School) ว่าอาชญากรรมเกิดขึ้นเนื่องจากมนุษย์มีเจตจำนงอิสระ (Free Will) ที่คิดตัวมาตั้งแต่กำเนิดมนุษย์จะทำในสิ่งที่เกิดประโยชน์กับตัวเองมากกว่าโทษที่ได้รับ หากเห็นว่าการกระทำใดที่มีโทษมากกว่าประโยชน์ที่ได้รับ มนุษย์ก็จะหลีกเลี่ยงไม่กระทำในสิ่งดังกล่าว การที่เกิดอาชญากรรมขึ้นนั้นก็เนื่องมาจากมนุษย์พิจารณาแล้วเห็นว่าการประกอบอาชญากรรมเกิดประโยชน์มากกว่าโทษที่จะได้รับ ไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายหรือบทลงโทษ รวมทั้งบทลงโทษที่ได้รับ ไม่มีความรุนแรงจึงไม่มีความเกรงกลัว ดังนั้น แนวทางการป้องกันการเกิดอาชญากรรมตามแนวคิดนี้ จึงมุ่งเน้นการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อให้คนในสังคมเกิดความเคารพยำเกรงต่อดัวบทกฎหมายและบทลงโทษ อาทิเช่น การจัดสายตรวจและการตรวจท้องที่

จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมหลายเรื่องในประเทศสหรัฐอเมริกา เช่น การทดลองระบบสายตรวจเพื่อป้องกันอาชญากรรมในเมืองเคนซัส (Kelling,

Pate, Dieckman and Brown, 1974) ซึ่งศึกษาถึงอัตรา การเกิดอาชญากรรม มีการทดลองเพิ่มความเข้มงวดในการออกตรวจท้องที่ แต่กลับไม่พบว่าสถิติอาชญากรรมที่เกิดขึ้นลดลงแต่อย่างใด นอกจากนี้ จากการศึกษาวิจัยพบว่า ความรวดเร็วของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการตอบสนองต่อเหตุอาชญากรรมและการทำงานสืบสวน มีผลกระทบเพียงเล็กน้อยเท่านั้นต่อสถิติอัตราการเกิดอาชญากรรม (Pate, Ferrar, Browsers, and Loreace, 1976) แนวคิดระบบงานสายตรวจแนวใหม่เชื่อว่า การบริหารจัดการและการกำหนดเป้าหมายในการออกตรวจที่ดีมีประสิทธิภาพ จะส่งผลดีต่อการป้องกันอาชญากรรมมากกว่าการออกตรวจโดยไม่มีเป้าหมาย และยังประหยัดค่าใช้จ่ายมากกว่า แนวความคิดในการจัดระบบงานสายตรวจที่สำคัญ แบ่งออกได้ดังนี้

1) แนวคิดในการจัดระบบงานสายตรวจรูปแบบเก่า

การป้องกันอาชญากรรมของตำรวจตามแนวคิดทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย คือการปรากฏตัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจซึ่งแต่งเครื่องแบบและรถตำรวจซึ่งมีลักษณะเด่นเห็นได้ชัด เพื่อเป็นการข่มขวัญ ยับยั้งการก่ออาชญากรรมของผู้ที่คิดจะกระทำความผิด เนื่องจากเกรงกลัวต่อ การถูกจับกุมนอกจากนั้นการตรวจท้องที่โดยสม่ำเสมอต่อเนื่องเป็นกลยุทธ์ที่จะทำให้สมาชิกในชุมชนเกิดความรูสึกว่ามีตำรวจอยู่ทั่วไปทุกแห่งหน แนวคิดนี้ยังเชื่ออีกว่า ความรวดเร็วเด็ดขาด และแน่นอนของการบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรม จะทำให้บุคคลอื่นที่คิดจะกระทำความผิดไม่กล้าที่จะลงมือกระทำเนื่องจากเกรงกลัวการถูกจับกุม และการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพจากรัฐ

การตรวจท้องที่นอกจากจะเป็นยุทธวิธีหลักของตำรวจในการป้องกันอาชญากรรม ตามทฤษฎีบังคับใช้กฎหมายแล้วนั้น ยังได้รับการขนานนามว่าเป็นกระดูกสันหลังของงานตำรวจ การปรากฏตัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจและการกระจายกำลังตำรวจอยู่ทั่วไปทุกแห่งหนในพื้นที่ตลอด 24 ชั่วโมง เป็นการลดช่องโอกาสของคนร้ายในการกระทำความผิด การจับกุมผู้กระทำความผิดซึ่งหน้าและให้บริการช่วยเหลือประชาชนเมื่อพบเห็นเป็นการสร้างความอบอุ่นใจให้แก่ประชาชน ลักษณะของงานสายตรวจเป็นได้ทั้งงานประจำและงานเฉพาะกิจกล่าวคือ ลักษณะงานประจำของตำรวจสายตรวจมักได้รับการกำหนดพื้นที่รับผิดชอบในการป้องกันอาชญากรรมและระงับเหตุร้ายภายในระยะเวลา แต่ผลัดที่ปฏิบัติหน้าที่ ในขณะที่ลักษณะงานเฉพาะกิจคือตำรวจสายตรวจในทุกเขตพื้นที่เป็นกำลังหลักที่พร้อมจะรวมตัวในทันทีที่ได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาเพื่อการปฏิบัติงานเฉพาะกิจที่เร่งด่วน

2) แนวคิดในการจัดระบบงานสายตรวจรูปแบบใหม่

แนวคิดการออกตรวจท้องที่เพื่อป้องกันเหตุร้ายและระงับเหตุ เป็นรูปแบบที่ใช้กันมาตั้งแต่เริ่มแรก เนื่องจากเชื่อว่าความสามารถในการป้องกันอาชญากรรมและการรักษาความสงบเรียบร้อยเป็นภารกิจหลักของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ดังที่ เซอร์โรเบิร์ต พิล ได้เคยกล่าวไว้ในปี ค.ศ.1829 (Lee, 1901) เจ้าหน้าที่ตำรวจมีส่วนสำคัญในการลดลงของอาชญากรรม ทั้งการออกตรวจท้องที่ การสืบสวนจับกุมคนร้าย เพื่อป้องปรามเหตุอาชญากรรมต่อไปที่จะเกิดขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่ตำรวจอาจจะไม่สามารถเป็นผู้ที่มีบทบาทหลักแต่เพียงฝ่ายเดียวในการป้องกันควบคุม และแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ดังที่ระบบงานตำรวจแบบเดิมคิดไว้ (Clark and Hough, 1984)

แนวความคิดในการป้องกันอาชญากรรมของงานตำรวจสมัยใหม่ (Modern Policing) ให้ความสำคัญกับประชาชนและชุมชน เนื่องจากเห็นว่าบทบาทการทำงานของตำรวจและชุมชนจะเป็นไปในลักษณะที่เท่าเทียมกันในการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย และเป็นกำลังสำคัญในการปกป้องรักษาความปลอดภัยในชุมชนดังนั้นตำรวจและชุมชน (Equal Partner) ต่างต้องทำงานร่วมกันในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในชุมชน นอกจากนี้ มีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการทำงานของตำรวจที่มุ่งให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมมากกว่าการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ตำรวจ (Bayley, 2002) โดยเฉพาะการให้ความสำคัญของการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจและประชาชนในชุมชน เพราะความสำเร็จในการป้องกันแก้ไขปัญหาอาชญากรรมมิใช่อยู่ในความรับผิดชอบของตำรวจเพียงฝ่ายเดียว

จากแนวคิดการบังคับใช้กฎหมาย หากพิจารณานำมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่เมืองท่องเที่ยวหรือสถานที่ที่มีนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก การแสดงตัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่แต่งเครื่องแบบยอมแสดงให้เห็นถึงความพร้อมของเจ้าหน้าที่รัฐในการบังคับใช้กฎหมาย เป็นการข่มขวัญ ยับยั้งผู้ที่คิดจะกระทำผิด ทำให้รู้สึกเกิดความเกรงกลัวต่อการถูกจับกุมดำเนินคดีหากก่ออาชญากรรม ส่งผลต่อการลดความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของนักท่องเที่ยวและชุมชน

2.3.5 ทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (Theory of Crime Prevention Through Environmental Design)

ทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมเป็นกลยุทธ์ที่ต้องการลดช่องโอกาสของการประกอบอาชญากรรมผ่านการออกแบบที่เหมาะสม โดยใช้สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ทั้งที่มนุษย์สร้างขึ้นและทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ สภาพแวดล้อมทางกายภาพนี้มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนและป้องกันพฤติกรรมละเมิดกฎหมาย ลดการเกิดอาชญากรรม ลดความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมทั้งในพื้นที่ส่วนตัวและพื้นที่สาธารณะ

นักสังคมวิทยา นักจิตวิทยา สถาปนิก นักวางผังเมือง ได้มีการศึกษามาเป็นระยะเวลาอันยาวนานว่าทำอย่างไรจึงจะทำให้สภาพแวดล้อมทางกายภาพส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่ละเมิดกฎหมายของมนุษย์ โดยได้ศึกษาสาเหตุของการประกอบอาชญากรรมในหลาย ๆ รูปแบบและวิธีการ จนกระทั่งพบว่าสภาพแวดล้อมทางกายภาพเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชญากรรมของคนร้าย นอกจากนี้ยังค้นพบว่า การออกแบบอาคาร บ้านเรือน สภาพภูมิประเทศ ถนน ทางเดิน สวนสาธารณะ พื้นที่สาธารณะต่าง ๆ ล้วนมีส่วนสำคัญต่อพฤติกรรมของบุคคลที่จะปฏิบัติตามกฎหมายหรือละเมิดกฎหมายซึ่งส่งผลต่อการก่ออาชญากรรม

บางแนวคิดที่สนับสนุนความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาอาชญากรรมกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพได้อ้างถึงการออกแบบบ้านสมัยใหม่ซึ่งมุ่งเน้นแต่ความสวยงามทางสถาปัตยกรรม แต่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการป้องกันอาชญากรรมตามแนวคิดนี้ ส่งผลต่อการลดปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับเพื่อนบ้าน ความผูกพันกับคนในชุมชนและทำลายการควบคุมทางสังคมอย่างไม่เป็นทางการ (Informal Social Control) ที่ย่ำที่สุดแล้วจะส่งผลต่อสถิติอาชญากรรมที่เพิ่มสูงขึ้น

จากการศึกษาของ Jane Jacobs เกี่ยวกับชุมชนเมืองในสหรัฐอเมริกาในหนังสือเรื่อง “The Death and Life of Great American Cities” โดยทำการสำรวจชุมชนที่มีสถิติอาชญากรรมเกิดขึ้นน้อย ทั้ง ๆ ที่ชุมชนโดยรอบมีสถิติการเกิดอาชญากรรมสูง พบว่าชุมชนที่มีสถิติอาชญากรรมเกิดขึ้นน้อย เนื่องจากการออกแบบผังเมืองที่ให้ความสำคัญกับการดูแลซึ่งกันและกัน กล่าวคือ สมาชิกในชุมชนสามารถสังเกตความเคลื่อนไหวของคนที่ใช้พื้นที่สาธารณะภายในชุมชน เช่น ทางเดินสาธารณะ สนามเด็กเล่น สวนสาธารณะ ทางเดินภายในชุมชน เป็นต้น ทำให้เกิดความรู้สึกของความผูกพันของสมาชิกในชุมชน เป็นการควบคุมทางสังคมอย่างไม่เป็นทางการผ่าน

ปฏิสัมพันธ์ของคนในชุมชน (Social Interaction) และเป็นการกำกับดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (Mutual Assistance) เป็นการตัดช่องโอกาสของคนร้ายที่คิดจะกระทำความผิดโดยใช้สภาพแวดล้อมทางกายภาพ

แนวคิดที่สำคัญของการป้องกันอาชญากรรมโดยการออกแบบสภาพแวดล้อม มีสมมติฐานที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1) สภาพแวดล้อมทางกายภาพสามารถป้องกันการเกิดอาชญากรรม โดยจำกัดการเข้าถึงสถานที่และทรัพย์สิน โดยการตัดช่องโอกาสผ่านการออกแบบสภาพแวดล้อมทั้งหมด กล่าวอีกแง่หนึ่งคือ เพิ่มความเสี่ยงของคนร้ายที่จะถูกจับกุมหากกระทำความผิด เป็นการสร้างความรู้สึกให้เกิดขึ้นแก่คนร้ายว่าเค้าจะถูกสืบสวน ติดตามจับกุม หากกระทำความผิดในพื้นที่

2) การออกแบบสภาพแวดล้อมที่ให้ผู้ประหนึ่งว่า สมาชิกในชุมชนมีการดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ สภาพแวดล้อมให้น่าอยู่อาศัย และเอาใจใส่ในด้านการใช้ชีวิตภายในชุมชน โดยเฉพาะความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

การป้องกันอาชญากรรมตามแนวคิดนี้ สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ด้าน คือ

1) การเฝ้าระวังโดยใช้ธรรมชาติ (Natural Surveillance) โดยจะทำให้พื้นที่โล่ง นำสิ่งกำบังสายตาออกไป เพื่อให้คนในบ้านสามารถมองเห็นผู้บุกรุกได้ง่าย เพราะโดยหลักแล้วคนร้ายไม่ต้องการให้คนมองเห็น หรือทำหน้าตา ประตุ ให้หันออกไปทางที่มีคนเดิน ทำกำแพงให้มีลักษณะโปร่งสามารถมองเห็นคนร้ายได้ หากพื้นที่ใดเป็นพื้นที่ที่ลับตาควรจะต้องติดไฟฟ้าให้ส่องสว่างอย่างทั่วถึงเป็นการกำจัดการจี้มอับ

2) ควบคุมการเข้าออกโดยธรรมชาติ (Natural Access Control) แนวคิดนี้คือการใช้ประโยชน์จากต้นไม้ พุ่มไม้เตี้ย ๆ แนวคูน้ำ เพื่อต้องการป้องกันบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องให้เข้าไปในพื้นที่ดังกล่าวซึ่งอาจใช้วิธีการจัดทางเข้า-ออก จัดทำรั้ว ทิวทัศน์ ให้รู้สึกว่ามี การถูกควบคุมโดยธรรมชาติ

3) การแบ่งพื้นที่ให้ชัดเจน (Territorial Reinforcement) โดยใช้แนวคิดที่ว่าพื้นที่นี้มีเจ้าของมีพื้นที่สาธารณะ แบ่งแยกอาณาเขตให้ชัดเจน ป้องกันไม่ให้คนร้ายรุกล้ำเข้ามาในพื้นที่โดยอ้างว่าเป็นพื้นที่สาธารณะ เนื่องจากหากคนร้ายเห็นการแบ่งแยกพื้นที่ส่วนตัวกับพื้นที่สาธารณะที่ชัดเจน หรือมีการสร้างรั้วเขตแนวที่ชัดเจน ตามหลักจิตวิทยาแล้วหากต้องเลือก คนร้ายก็จะเลือกเข้าพื้นที่ที่ไม่มีการแบ่งแยกอาณาเขตที่ชัดเจน

4) การบริหารจัดการ (Maintenance and Management) แนวคิดนี้มักจะใช้สำหรับการอธิบายถึงความร่วมมือของคนในชุมชนที่ร่วมกันสร้างความน่าอยู่ รมรื่น กำจัดพื้นที่ที่กรร้างว่างเปล่า พื้นที่เสื่อมโทรมที่สามารถถูกใช้เป็นแหล่งมั่วสุมได้ หรือพื้นที่ล่อแหลม เปลี่ยว เนื่องจากมีหญ้าขึ้นรก คนในชุมชนต้องช่วยกันจัดการตัดหญ้า ติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่าง มีการจัดเวรยามออกตรวจตรา โดยตั้งขึ้นเป็นคณะกรรมการบริหารชุมชนเพื่อร่วมกันดูแลชุมชน และสร้างความสามัคคีป้องกันภัยอันตรายของคนในชุมชน

จากการศึกษาการป้องกันอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมของ เจฟฟรี (Jeffery, 1971) ซึ่งได้ประยุกต์แนวคิดของ จาคอบและวูด ซึ่งได้ให้ความสำคัญของการป้องกันการกระทำ ความผิดในอนาคตมากกว่าการสนใจพฤติกรรมในอดีต เจฟฟรีได้โต้แย้งถึงแนวคิดดังกล่าวโดยกล่าวถึงพฤติกรรมอาชญากรว่า มีอิทธิพลต่อการทำความผิดในอนาคต สภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพและทางสังคมจึงเป็นปัจจัยที่มีผลอย่างยิ่งต่อการละเมิดหรือไม่ละเมิดกฎหมายของอาชญากร ดังนั้นการดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ และการกำกับดูแลโดยการเพิ่มกิจกรรมในเชิงรุกของเจ้าหน้าที่ตำรวจและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการควบคุมทางสังคมจะส่งผลอย่างยิ่งต่อการป้องกันการเกิดอาชญากรรม

2.3.6 แนวคิดการตำรวจชุมชนหรือตำรวจผู้รับใช้ชุมชน (Community Policing Approach) หรือ Community-Oriented Policing Model (COP)

แนวคิดการตำรวจชุมชนเป็นปรัชญาการทำงานของตำรวจแนวใหม่ที่ต้องการสนับสนุนการทำงานร่วมกันระหว่างตำรวจกับชุมชน เพื่อที่จะจำแนก ป้องกัน และแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นภายในชุมชน ลดความหวาดกลัวภัยอาชญากรรม การรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความร่วมมือของคนในชุมชน เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของทุกคน (Changwon and Monica, 2011) นอกจากนี้ยังรวมถึงการสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นระหว่างชุมชนเพื่อขจัดภัยอาชญากรรม แนวคิดนี้ได้รับการยอมรับและถูกนำไปประยุกต์ใช้กับตำรวจเกือบทุกประเทศในโลก แต่อย่างไรก็ตามบางชุมชนอาจต้องมีการพิจารณาถึงปรัชญาและแนวคิดเพื่อนำไปใช้ให้เกิดประสิทธิผลมากที่สุด

การทำงานของตำรวจตามแนวคิดการตำรวจชุมชน จะให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกันกับชุมชน โดยลดความเป็นระบบราชการ สายการบังคับบัญชาของตำรวจลง เปลี่ยน

รูปแบบจากการมอบนโยบายจากส่วนกลาง (Top-down Approach) ไปเป็นการฟังเสียงสะท้อนจากตำรวจในพื้นที่ (Bottom-up Approach) เน้นการสร้างควมไว้วางใจกับคนในชุมชน การออกตรวจโดยการเดินเท้า การจัดตั้งสถานีตำรวจหรือผู้ยามตำรวจในชุมชน แต่อย่างไรก็ตามแนวคิดดังกล่าวอาจไม่สามารถนำไปใช้ได้กับทุกประเทศ ยังต้องพิจารณาถึงการนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมต่อไป

OSCE (Organization for Security and Co-operation in Europe) (2008) ได้กล่าวถึงหลักพื้นฐานสำหรับแนวคิดด้านการตำรวจชุมชนคือ เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน และการให้บริการสามารถเสริมสร้างความชอบธรรมในการทำงานของตำรวจโดยความยินยอมของคนในชุมชน ตำรวจต้องสามารถเห็นได้ง่ายและเข้าถึงประชาชน รู้จักและเป็นที่รู้จักของคนในชุมชน ตอบสนองความต้องการของคนในชุมชน รับฟังสิ่งที่ชุมชนกังวล เกี่ยวข้องและขับเคลื่อนชุมชน และรับผิดชอบต่อกิจกรรมและผลลัพธ์จากกิจกรรมที่เกิดขึ้น

กลยุทธ์ประการสำคัญเมื่อนำแนวคิดดังกล่าวข้างต้นไปประยุกต์ใช้ ได้แก่

- 1) กำหนดพื้นที่ชุมชนที่จะดำเนินการและมอบหมายให้ตำรวจผู้รับผิดชอบเข้าไปอยู่ในพื้นที่
- 2) แนะนำการเข้าถึงตำรวจที่อาศัยอยู่ภายในชุมชนและการอำนวยความสะดวก
- 3) จัดวางระบบการออกตรวจใหม่โดยมุ่งเน้นการให้บริการที่ไม่ใช่เหตุฉุกเฉิน
- 4) การเข้าเกี่ยวข้องกับกิจกรรมในชุมชน
- 5) แนะนำการแก้ไขปัญหาเชิงรุก การติดต่อกับหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ และการให้บริการติดต่อหน่วยงานตำรวจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานการให้บริการด้านตำรวจชุมชนของประเทศสหรัฐอเมริกา (The Community Oriented Policing Service: COPS) ได้กล่าวถึงหลักสำคัญ 3 ประการของแนวคิดด้านการตำรวจชุมชน คือ 1) การเป็นหุ้นส่วนกับชุมชน 2) การจัดรูปแบบขององค์กรตำรวจให้เหมาะสม 3) การแก้ไขปัญหา นอกจากนี้ยังได้มุ่งเน้นการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง สมาชิกในชุมชนและกลุ่มต่าง ๆ ภาคประชาสังคม ผู้ให้บริการ ภาคเอกชน และสื่อมวลชน

การดำเนินการนำแนวคิดนี้ไปประยุกต์ใช้ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล อาจดำเนินการโดยยึดหลัก SARA model ซึ่งมาจาก Scanning, Analysis, Response and Assessment

(US Department of Justice, 2000; Center for Problem-Oriented Policing, 2008) มีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

1) การค้นหา (Scanning)

- 1.1) เพื่อจำแนกปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา
- 1.2) การจำแนกปัญหาที่เป็นความกังวลของคนในชุมชนและตำรวจ
- 1.3) จัดลำดับความสำคัญของปัญหา
- 1.4) รวบรวมข้อมูลของปัญหาจากหลาย ๆ แหล่งเท่าที่จะเป็นไปได้
- 1.5) กำหนดวัตถุประสงค์สำหรับการลดลงของปัญหาและกำหนดขอบเขตในการป้องกันปัญหาและอันตรายที่จะเกิดขึ้นจากปัญหานั้น ๆ

2) การวิเคราะห์ (Analysis)

- 2.1) เพื่อค้นหาอะไรที่เป็นสาเหตุของปัญหา
- 2.2) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมมากำหนดเป้าหมาย ขอบเขตโดยวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่เป็นสาเหตุของปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้น
- 2.3) จำแนกและทำความเข้าใจปรากฏการณ์และเงื่อนไขในการดำเนินการที่จะจัดการกับปัญหา
- 2.4) พัฒนาสมมติฐานในการทำงานว่าเหตุใดปัญหาจึงยังคงเกิดขึ้น
- 2.5) ทำความเข้าใจว่าทำอะไรจึงจะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ จุดแข็งและข้อจำกัดในการแก้ไขปัญหาคืออะไร
- 2.6) หาทางออกโดยประยุกต์ใช้รูปแบบในการแก้ไขปัญหาคือคล้ายคลึงกันในอดีตที่ผ่านมาหรือทางเลือกอื่น
- 2.7) จำแนก แยกแยะ แหล่งทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อช่วยเหลือในการทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งกับปัญหาที่เกิดขึ้น
- 2.8) สนับสนุน กระตุ้นการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด โดยเฉพาะสมาชิกในชุมชนเพื่อช่วยกันวิเคราะห์ปัญหาจากมุมมองของแต่ละฝ่าย

3) การตอบสนอง (Response)

- ของปัญหา
- 3.1) เพื่อพัฒนาหาทางออกของปัญหาโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะลดจำนวน
- ของแต่ละปัญหา
- 3.2) ระดมสรรพกำลังผู้ที่เกี่ยวข้องหลัก ๆ และแหล่งทรัพยากรที่มีอยู่
- 3.3) ระดับสติปัญญา จำแนกผลลัพธ์ที่เป็นไปได้ทั้งในด้านบวกและด้านลบ
- เกี่ยวข้องกับปัญหา
- 3.4) เลือกทางแก้ไขปัญหาที่พอเป็นไปได้
- 3.5) ร่างแผนการตอบสนองเพื่อแก้ไขปัญหและจำแนกบุคคลที่มีส่วน
- เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว
- 3.6) เชื่อมโยงเป้าหมายสำหรับการดำเนินการ
- 3.7) จำแนกข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการเพื่อจุดมุ่งหมายใน
- การประเมินผล
- 3.8) ดำเนินการตามแผนกลยุทธ์ที่ได้กำหนดไว้
- ### 4) การประเมินผล (Assessment)
- 4.1) เพื่อประเมินผลลัพธ์จากการตอบสนองการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น
- 4.2) ตัดสินใจเกี่ยวกับแผนที่น่าไปประยุกต์ใช้ว่ามีประสิทธิภาพและ
- เหมาะสมหรือไม่
- 4.3) พิจารณาว่าบรรลุเป้าหมายที่ได้วางไว้หรือไม่
- 4.4) จำแนกกลยุทธ์ใหม่ ๆ ที่จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมในแผนที่กำหนดไว้
- ตั้งแต่แรก
- 4.5) ศึกษาถึงมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการจัดการแก้ไขปัญห
- ในแต่ละเรื่อง

แนวคิดการสำรวจชุมชนต้องมุ่งเน้นแก้ไขปัญหที่เป็นความต้องการหรือเป็นความกังวลของชุมชนมากที่สุด โดยเห็นความสำคัญของปัญหาชุมชนเป็นเรื่องสำคัญกว่าปัญหาของตำรวจ แนวคิดนี้สนับสนุนให้สมาชิกในชุมชนได้นำปัญหาที่เกิดขึ้นมาแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ จากนั้นตำรวจต้องทำงานร่วมกับชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหอาชญากรรมที่เกิดขึ้นให้ได้ ขณะเดียวกันก็

สนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนได้ช่วยเจ้าหน้าที่ตำรวจแก้ไขปัญหาที่เป็นความกังวลห่วงใยของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ดังนั้น หากจะนำแนวคิดดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ข้อมูลจากคนในชุมชน และการสร้างความไว้วางใจระหว่างตำรวจกับประชาชน มีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของการป้องกันแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่

2.3.7 ทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์ (Police Community Relations Approach)

ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ (Police Community Relations) หมายถึง กระบวนการที่ตำรวจได้กระทำเพื่อให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลในสังคมหรือชุมชนต่าง ๆ เกิดการรวมตัวกัน มีความสัมพันธ์ผูกพันเกี่ยวข้องต่อกันร่วมมือประสานการปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจ และเป็นการดำเนินการอย่างเป็นทางการเพื่อให้อำนาจมีปฏิสัมพันธ์อันดีกับชุมชน เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน มีความเข้าใจในปัญหาซึ่งกันและกัน ตลอดจนร่วมมือกันในการแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะปัญหาอาชญากรรมเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในชุมชนหรือสังคมนั้น ๆ

แนวคิดตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีหลักการที่ต้องการให้ประชาชนได้เข้ามามีบทบาทกับงานตำรวจมากยิ่งขึ้น มิใช่เฉพาะแต่เพียงการแจ้งเบาะแส ข้อมูลอาชญากรรม และข้อมูลผู้ต้องสงสัยในพื้นที่เท่านั้นแต่แนวคิดนี้ต้องการแก้ไขปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับกลุ่มคนหน่วยงานภายนอก และองค์กรต่าง ๆ ให้มีความเข้าใจและร่วมมือการทำงานกับตำรวจมากยิ่งขึ้น เพราะหากประชาชนไม่เข้าใจการทำงานของตำรวจหรือมีความขัดแย้งเกิดขึ้นก็จะนำไปสู่ความไม่สงบเรียบร้อยเกิดขึ้น ดังเช่นเหตุการณ์ที่ตำรวจได้ใช้อาวุธปืนยิงชาวผิวสีในเมืองนิวยอร์ก เมื่อปี ค.ศ.1999 และการก่อการจลาจลที่เมืองโอไฮโอ ประเทศสหรัฐอเมริกาเมื่อปี ค.ศ.2011 โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ใช้อาวุธปืนยิงชาวผิวสีที่ไม่มีอาวุธจนเสียชีวิต เป็นต้น และเหตุการณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจยิงนายมาร์ค ดัลแกน ชายผิวสีที่เมืองท็อตแนม ประเทศอังกฤษใน ปี ค.ศ.2011 จนลูกกลมนำไปสู่การก่อเหตุจลาจลในหลายเมืองของประเทศอังกฤษ

โดยทั่วไปแล้วเจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่จะมีความสนใจที่จะสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเพียงส่วนน้อยเท่านั้น อาจเป็นเพราะเห็นว่าไม่ได้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตนเองโดยตรง การฝึกอบรมในโรงเรียนตำรวจก็มักจะมุ่งเน้นไปที่การต่อสู้หรือจัดการกับปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้น ทั้ง ๆ ที่เป็นที่ยอมรับกันว่างานของตำรวจก็คือการให้บริการสังคมมากกว่าการจัดการกับ

ปัญหาอาชญากรรมหรือการต่อสู้กับอาชญากร แนวคิดตำรวจแบบเดิมมักมุ่งไปที่การรักษาความสงบเรียบร้อยและการบังคับใช้กฎหมาย และมองว่าพวกเขาไม่ได้เป็นอิสระจากรัฐบาล พวกเขาต้องทำงานกันเป็นทีม เป็นหมู่คณะเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงานที่ได้รับมอบหมาย

แนวคิดตำรวจชุมชนสัมพันธ์จะมุ่งเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม โดยเริ่มตั้งแต่การสร้างเชื่อมั่นและศรัทธาให้เกิดขึ้นในตัวเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีทัศนคติที่ดีต่อตำรวจ ซึ่งจะนำไปสู่ความร่วมมือ ความเข้าใจ และพร้อมใจที่จะร่วมมือทำงานกับตำรวจในการป้องกันอาชญากรรมโดยวิธีการต่าง ๆ เป้าหมายก็เพื่อต้องการให้ชุมชน สังคม เกิดความสงบสุข เป็นระเบียบเรียบร้อยและปลอดภัยจากอาชญากรรม

แนวทางการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์นั้น ถูกแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับผู้บริหารงานชุมชนสัมพันธ์ และระดับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์

1) ระดับผู้บริหารงานชุมชนสัมพันธ์

จะต้องทำหน้าที่อำนวยความสะดวกและควบคุมการปฏิบัติงาน รวมทั้งการคัดเลือกบุคลากร การเตรียมเครื่องมือเครื่องใช้ การเลือกพื้นที่เป้าหมาย การศึกษาและจัดทำข้อมูลท้องถิ่น และการกำหนดแผนการปฏิบัติงานให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ ซึ่งต้องเป็นผู้มีอุดมการณ์และความประพฤติดี มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีบุคลิกลักษณะที่มีความเป็นผู้นำ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความอดทนอดกลั้น มีไหวพริบปฏิภาณดี และผ่านการอบรมด้านประชาสัมพันธ์

2) ระดับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์

การปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์มีเป้าหมายในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนและสมาชิกของชุมชน มีความสามารถในการป้องกันตนเองจากปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนได้ในระดับหนึ่ง ตลอดจนการให้ความร่วมมือกับตำรวจด้วย

ชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์จะออกดำเนินการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชนกับตำรวจ ให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการป้องกันตนเอง

และชุมชนจากปัญหาอาชญากรรมและปัญหาอื่น ๆ และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ การดำเนินการดังกล่าวข้างต้นอาจแบ่งย่อยออกเป็น 7 ขั้นตอน คือ

- ขั้นที่ 1 การพบปะเยี่ยมเยียนและร่วมกิจกรรม
- ขั้นที่ 2 การศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหาชุมชน
- ขั้นที่ 3 การประชุมวางแผนงานร่วมกับผู้นำชุมชนและประชาชน
- ขั้นที่ 4 การเตรียมการจัดระบบงานและประเมินความพร้อม
- ขั้นที่ 5 การแนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเองและชุมชน
- ขั้นที่ 6 การจัดระบบประสานความร่วมมือระหว่างประชาชนกับตำรวจ
- ขั้นที่ 7 การติดตามผล ประเมินผล และปรับปรุงแก้ไข

หลักการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในประเทศไทยที่แตกต่างจากหลักการตำรวจชุมชนในต่างประเทศน่าจะเป็นการนำหลักการประชาสัมพันธ์เข้ามาช่วยเป็นจุดเริ่มต้นของงานตำรวจชุมชน เพื่อมุ่งเสริมสร้างความเข้าใจให้ประชาชนได้ทราบถึงการดำเนินงานของตำรวจ สร้างความมั่นใจในสมรรถภาพบุคลากร เครื่องมือเครื่องใช้และความตั้งใจจริงของตำรวจ และสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของตำรวจในด้านต่าง ๆ โดยการประชาสัมพันธ์นั้นจะถูกดำเนินการต่อกลุ่มประชาชนเป้าหมายต่าง ๆ เช่น ข้าราชการ นักศึกษา นักเรียน สหพันธ์แรงงาน เพื่อให้บุคคลแต่ละกลุ่มเหล่านั้นเข้าใจวัตถุประสงค์ นโยบาย วิธีการ ปัญหา และข้อจำกัดของตำรวจ รวมทั้งให้เกิดความมั่นใจว่าตำรวจจะรักษากฎหมายอย่างมีสมรรถภาพและความเที่ยงธรรมอย่างแท้จริง ในขณะที่การตำรวจชุมชนในประเทศตะวันตกนั้นไม่ได้มุ่งเน้นในด้านการประชาสัมพันธ์ แต่จะเน้นการเข้าถึงประชาชนอย่างใกล้ชิด เพื่อลดความรู้สึกหวาดกลัวภัยของประชาชน แต่อย่างไรก็ตามในปัจจุบันสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีการปรับหลักการทำงานให้มีความสอดคล้องกับหลักการตำรวจชุมชนมากขึ้น โดยมีการจัดทำแนวทางการปฏิบัติงานร่วมที่เน้นการแสวงหาความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากยิ่งขึ้น ตามแผนปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชนสำนักงานตำรวจแห่งชาติประจำปี พ.ศ.2555 (กองแผนงานอาชญากรรม, สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ, 2555)

ในปัจจุบันมีการนำหลักการตำรวจชุมชนแบบเต็มรูปแบบมาใช้อย่างจริงจังในงานตำรวจ ซึ่งเป็นการดำเนินงานตามโครงการตำรวจชุมชน ตามคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ 513/2554 ลง 23 สิงหาคม 2554 (สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ, กองแผนงานอาชญากรรม, 2554,

น.1) โดยมีหลักการและเหตุผล คือ การรักษาความสงบเรียบร้อยและการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม เป็นภารกิจหลักของเจ้าหน้าที่ตำรวจ แต่การที่จะดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สามารถดำเนินการได้เพียงลำพัง จำเป็นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากประชาชนหรือชุมชน โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องเข้าไปดำเนินการเสริมสร้างแนวความคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน และสนับสนุนช่วยเหลือในการจัดตั้งองค์กรชุมชนหรือประชาคมเพื่อความร่วมมือในการป้องกันอาชญากรรม โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจจะทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและผู้ประสานงานในการดำเนินการดังกล่าว ตามสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน โดยพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 มาตรา 7 บัญญัติให้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติส่งเสริมให้ท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา รักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยของประชาชน ตามความเหมาะสมและความต้องการของแต่ละพื้นที่การดำเนินการการมีส่วนร่วมให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติกำหนด ซึ่งคณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติได้กำหนดระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการส่งเสริมให้ท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ พ.ศ. 2549 โดยให้คณะกรรมการตรวจสอบและติดตาม การบริหารงานตำรวจระดับสถานีตำรวจ มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการกำหนดลักษณะรูปแบบและวิธีการให้ท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ โดยให้คำนึงปัจจัยทางด้านอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย สภาพทางภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคม ประเพณี วัฒนธรรมและวิถีการดำรงชีวิตของแต่ละท้องถิ่นและชุมชนเป็นสำคัญ

เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นแนวทางเดียวกันตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยการส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น และองค์กรมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ พ.ศ.2551 และคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ 248/2554 ลงวันที่ 11 เมษายน 2554 เรื่อง ยุทธศาสตร์การส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น และองค์กรมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงจัดทำโครงการตำรวจชุมชนขึ้น โดยให้ทุกสถานีตำรวจส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมในชุมชนให้มีประสิทธิภาพ ปฏิบัติงานร่วมกับเครือข่ายชุมชนลักษณะปฏิบัติการในการป้องกันอาชญากรรม การรักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยให้แก่ชุมชนและท้องถิ่น

โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้กำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการตำรวจชุมชนไว้ ดังนี้ (สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ, กองแผนงานอาชญากรรม, 2554, น.2)

1) เพื่อแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน ชุมชน ท้องถิ่นและองค์กรต่าง ๆ ในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ โดยการเข้าถึง สร้างความเข้าใจ สร้างศรัทธาและสร้างการมีส่วนร่วม

2) เพื่อสนับสนุน ส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่นและองค์กรให้เข้ามา มีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ

3) เพื่อให้เครือข่ายชุมชนมีเจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติหน้าที่ประสานงาน และ ให้คำปรึกษาในการดำเนินงานเกี่ยวกับกิจการตำรวจและการดำเนินงานด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4) เพื่อให้อาสาสมัครตำรวจชุมชนเป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานตำรวจได้ตามกฎหมายในขณะปฏิบัติหน้าที่

5) เพื่อสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน ท้องถิ่นและองค์กรต่าง ๆ ในพื้นที่ให้มีการเชื่อมโยงการทำงานให้ประสานสอดคล้องซึ่งกันและกัน ซึ่งจะทำให้ชุมชนและท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง สามารถป้องกันตนเองจากภัยอาชญากรรมได้

6) เพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้กับข้าราชการตำรวจที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานเป็นตำรวจชุมชน

สำหรับขั้นตอนและวิธีการในการปฏิบัติงานเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อป้องกันอาชญากรรมหลังจากที่มีการคัดเลือกชุมชน เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชน และอาสาสมัครตำรวจชุมชนแล้วประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้ (สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ, กองแผนงานอาชญากรรม, 2554, น.3)

1) ค้นหาแกนนำและองค์กรท้องถิ่น

ค้นหาและสร้างแกนนำในชุมชน โดยเน้นการทำงานร่วมกันระหว่าง เจ้าหน้าที่ตำรวจกับผู้นำชุมชนหรือชุมชน ผู้นำองค์กรท้องถิ่นที่ประชาชนให้การยอมรับนับถือ โดยสร้างสัมพันธภาพระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับแกนนำหรือผู้นำกับสมาชิกในชุมชน จะเป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน การดำเนินการในขั้นนี้อาจเริ่มจากการทำตารางบัญชีตัวแทนแกนนำของทุกภาคส่วนในชุมชน จากนั้นพิจารณาว่าผู้ใดจะสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนชุมชนและชาวชุมชนให้การยอมรับนับถือ

2) จุดประกายความคิด

ต้องให้ความเชื่อถือในศักยภาพของแกนนำว่า หากกระตุ้นให้แต่ละคนมีโอกาสใช้ภูมิปัญญา ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่แล้ว เท่ากับเป็นการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยอาจมีการอบรมเพิ่มเติมความรู้ นำแกนนำและชาวชุมชนไปทัศนศึกษาดูงานชุมชนที่ได้ดำเนินการแล้วประสบความสำเร็จเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินการ

3) ศึกษาพื้นฐานชุมชน

จัดเวทีประชาคมในชุมชน จัดการประชุมกลุ่มย่อย เพื่อปรับแนวคิดของคนในชุมชนให้รู้จัก คิดเอง ทำเอง และการให้โอกาสคนในชุมชนในการพูด การนำเสนอ การเข้าร่วมกิจกรรม อาทิเช่น การร่วมกันนำเสนอประวัติศาสตร์ชุมชน การสำรวจข้อมูล การจัดเก็บข้อมูลครัวเรือน รายรับ รายจ่าย และการค้นหาศักยภาพทุนของชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ กระตุ้นให้ชุมชนเห็นถึงสิ่งที่ไม่ใช่ในชุมชน ไม่ใช่การเน้นให้เห็นว่าชุมชนขาดแคลนสิ่งใด การให้ชุมชนร่วมกันค้นหาองค์ประกอบที่ทำให้ชุมชนสามารถดำรงอยู่ได้โดยใช้เวทีประชาคม ร่วมกันทำตารางบัญชีหรือแผนที่ทุนชุมชน จำแนกตามประเภทอย่างละเอียด เช่น ทุนบุคคล ปราชญ์ชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติ ทักษะภูมิปัญญาของชุมชน เป็นต้น

4) วิเคราะห์ปัญหาชุมชนและจัดลำดับความสำคัญที่ต้องแก้ไข

เป็นการใช้เวทีประชาคมให้ชุมชนร่วมกันเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน อาทิเช่น การทะเลาะวิวาทของกลุ่มเด็กวัยรุ่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาเศรษฐกิจ และร่วมกันจัดลำดับความสำคัญ ความจำเป็นเร่งด่วนของปัญหาที่ต้องดำเนินการแก้ไขก่อน-หลัง นอกจากนี้ ใช้เวทีประชาคมค้นหาสาเหตุและแนวทางในการแก้ไขปัญหา

5) ยกสร้างกิจกรรมชุมชน

กำหนดกิจกรรมที่สามารถปฏิบัติแล้วบังเกิดผลเป็นรูปธรรมได้ อาทิเช่น มาตรการทางสังคมของชุมชน โครงการพัฒนาผู้นำชุมชนเพื่อเพิ่มศักยภาพในการป้องกันอาชญากรรมและยาเสพติด โครงการค่ายผู้นำเยาวชนป้องกันอาชญากรรม และปัญหาเสพติด เพื่อช่วย

ให้เยาวชนได้ทราบถึงโทษของยาเสพติดเป็นต้น นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจและชุมชนต้องสามารถจัดลำดับความสำคัญและร่วมพิจารณาว่าแผน/โครงการใด ชุมชนสามารถดำเนินการได้เอง หรือต้องขอรับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะทำให้ทุกคนในชุมชนได้รับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมเป็นเจ้าของ ร่วมรับผลประโยชน์ จากแผนงาน/โครงการที่กำหนดขึ้นอย่างแท้จริง โดยกิจกรรมโครงการต้องดำเนินการในกรอบ ดังนี้

5.1) เป็นกิจกรรมเพื่อการป้องกันอาชญากรรมและการกระทำผิดกฎหมายอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์

5.2) ปรับปรุงกลไกทางกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เอื้ออำนวยให้ภาคส่วนต่าง ๆ มาร่วมสนับสนุนการส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน มีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ

5.3) กลั่นกรององค์ความรู้ในชุมชน โดยรวบรวมข้อมูลชุมชนให้เป็นระบบและปรับปรุงให้ทันสมัย

5.4) จัดให้มีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมกำหนดแนวทางกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในชุมชน โดยยึดหลักการพึ่งพาตนเอง โดยนำข้อมูลชุมชนมาวิเคราะห์หาปัญหาและสาเหตุ ค้นหากิจกรรมเพื่อนำไปปฏิบัติจริง

5.5) สร้างภูมิคุ้มกันให้ชุมชน โดยการสนับสนุนการเสริมสร้างชุมชนให้มีความมั่นคงในการดำรงชีวิตทั้งทางเศรษฐกิจ และสังคม และการแก้ไขสภาพแวดล้อมของชุมชนให้น่าอยู่และปลอดภัย ไม่ให้เอื้อต่อการเกิดอาชญากรรม

6) นำกิจกรรมไปสู่การปฏิบัติ

ปฏิบัติตามข้อกำหนดและมาตรการโครงการที่ได้ร่วมกันจัดทำขึ้นตามขั้นตอนที่ 5 เพื่อแก้ไขปัญหาอาชญากรรมของชุมชน

7) ประเมินผล

ให้มีการติดตามประเมินผลในการเข้าดำเนินโครงการ โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจและชุมชนร่วมกันประเมินผลภายหลังจากที่ดำเนินโครงการไปแล้ว ชุมชนมี

ความสงบเรียบร้อย เกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ลดความหวาดระแวงภัยและแก้ไข ปัญหาอาชญากรรมได้เพียงใด

งานวิจัยชิ้นนี้ใช้แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ในการนำมาใช้วิเคราะห์เพื่อออกแบบมาตรการในการป้องกันปราบปรามการละเมิดเด็ก โดยมีแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ (1) ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม (2) ทฤษฎีพันธะทางสังคม (3) ทฤษฎีการป้องกัน (4) ทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย (5) ทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (6) แนวคิดการตำรวจชุมชนหรือตำรวจผู้รับใช้ชุมชน และ (7) ทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์ โดยแต่ละทฤษฎีมีจุดเด่นแตกต่างกันไป ผู้วิจัยจะนำจุดเด่นเหล่านั้นมาประยุกต์ให้เข้ากับสภาพปัญหาและสถานการณ์การละเมิดเด็กในปัจจุบัน รวมทั้งข้อเสนอของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อกำหนดเป็นมาตรการในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมต่อไป

2.4 การป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในต่างประเทศ

ประเทศไทยได้ลงนามตามอนุสัญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็กและเยาวชนขององค์การสหประชาชาติ เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2535 โดยองค์การสหประชาชาติได้บัญญัติหลัก ซึ่งเป็นสิ่งที่ทั่วโลกต้องปฏิบัติร่วมกัน ซึ่งมีหลักการสำคัญ คือ การไม่เลือกปฏิบัติ และเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็ก โดยมีเนื้อหา 4 ด้าน ได้แก่

- (1) สิทธิในการอยู่รอด
- (2) สิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง
- (3) สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา และ
- (4) สิทธิในการมีส่วนร่วม

ปัจจุบันอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเป็นข้อตกลงระหว่างประเทศที่ได้รับการรับรองมากที่สุด ในโลก โดยเกือบทุกประเทศ (196 ประเทศ) ได้เข้าเป็นภาคีแล้ว ซึ่งจากการให้ความสำคัญในการดูแลและปกป้องสิทธิของเด็ก ทำให้ในหลายประเทศมีกฎหมายเฉพาะและมีหน่วยงานที่ดำเนินการ ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็ก อาทิเช่น

2.4.1 สหรัฐอเมริกา

มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็ก ซึ่งหน่วยงานเหล่านี้จะทำงานแบบบูรณาการร่วมกันในการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็ก โดยมีหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

Homeland Security Investigations: HSI หน่วยสืบสวนเพื่อความมั่นคงแห่งมาตุภูมิ เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงความมั่นคงแห่งมาตุภูมิของสหรัฐอเมริกา เป็นหน่วยงานที่คอยสนับสนุนการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐและองค์กรไม่แสวงผลกำไรต่าง ๆ ที่เข้ามา ร่วมกันดำเนินการในการให้ความช่วยเหลือเด็กที่เป็นเหยื่อจากการล่วงละเมิด รวมถึงการค้ำนุษย์ ทั้งที่เกิดขึ้นในประเทศและนอกประเทศสหรัฐอเมริกา รวมทั้งให้การสนับสนุนหน่วยงานต่าง ๆ จากทั่วโลก เพื่อสร้างเครือข่ายในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมประเภทนี้อีกทางหนึ่งด้วย

Federal Bureau of Investigation: FBI สำนักงานสอบสวนกลาง เป็นหน่วยงานใน สังกัดกระทรวงยุติธรรมของสหรัฐอเมริกาที่เข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนองค์ความรู้ในการสืบสวน ติดตามเด็กหาย พลัดหลง และกระบวนการค้ำนุษย์ให้กับองค์กรไม่แสวงผลกำไรที่เข้ามาทำงาน เกี่ยวกับการละเมิดเด็กในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งให้การสนับสนุนองค์ความรู้และข้อมูลต่าง ๆ ให้กับ หน่วยงานในต่างประเทศที่ FBI ได้เข้าไปตั้งหน่วยร่วมกับสถานทูตสหรัฐอเมริกา เพื่อนำข้อมูลและ วิธีการเหล่านั้นไปใช้ในการดูแลปกป้องเด็กของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก

National Center for Missing and Exploited Children: NCMEC เป็นองค์กรไม่ แสวงผลกำไรที่ทำงานด้านการติดตามเด็กหาย พลัดหลง และกระบวนการค้ำนุษย์ โดยดำเนินการ ตั้งแต่การรับแจ้งเหตุ การรวบรวมข้อมูลเด็กที่ถูกละเมิดในรูปแบบต่าง ๆ การลงพื้นที่เพื่อ ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและร่วมติดตามเด็ก การส่งต่อข้อมูลไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและนอกประเทศสหรัฐอเมริการวมทั้งเป็นศูนย์กลางการฝึกอบรมให้กับ บุคลากรของหน่วยงานต่าง ๆ ด้วย

International Center for Missing and Exploited Children: ICMEC เป็นองค์กรที่ ดำเนินการร่วมกับนานาชาติของสหรัฐอเมริกา ในการเคลื่อนไหวเพื่อปกป้องเด็กจากการแสวงหา ผลประโยชน์ทางเพศโดยมิชอบและการถูกลักพาตัว โดยจะสนับสนุนการสร้างศูนย์ปฏิบัติการ

แห่งชาติโดยยึดตามแบบจำลองความเป็นพันธมิตรกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน การสร้างเครือข่ายระหว่างประเทศ เพื่อเผยแพร่รูปภาพและข้อมูลเกี่ยวกับเด็กที่สูญหาย จัดเตรียมการฝึกอบรมตามข้อบังคับของกฎหมาย อัยการ ผู้พิพากษา ผู้เชี่ยวชาญทางกฎหมาย องค์กรที่ไม่ใช่ภาครัฐ และข้าราชการ สนับสนุนและเสนอให้มีการเปลี่ยนแปลงกฎหมาย สนธิสัญญา และระบบต่าง ๆ เพื่อปกป้องเด็กทั่วโลก จัดให้มีการประชุมผู้เชี่ยวชาญระดับนานาชาติเพื่อสร้างความตระหนัก ส่งเสริมและเพิ่มการทำงานร่วมกัน รวมถึงความร่วมมือระหว่างประเทศต่าง ๆ อีกทั้งยังเป็นผู้นำของพันธมิตรทางการเงินทั่วโลกเพื่อจัดสื่อลามกอนาจารเด็กจากอินเทอร์เน็ต

2.4.2 สวิตเซอร์แลนด์

เป็นประเทศที่ให้ความสำคัญกับการละเมิดเด็ก ซึ่งมีกฎหมายเฉพาะด้านสื่อลามกอนาจารเด็ก รวมทั้งได้จัดตั้งองค์กรพิเศษขึ้น ชื่อว่า Cybercrime Coordination Unit Switzerland (CYCO) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ประชาชนสามารถรายงานการกระทำต้องสงสัยทางอินเทอร์เน็ตได้ นอกจากนี้ CYCO ยังทำหน้าที่สืบค้นการกระทำผิดทางอาญาบนอินเทอร์เน็ตอย่างแข็งขันและรับผิดชอบในการวิเคราะห์อย่างเจาะลึกเกี่ยวกับการก่ออาชญากรรมบนโลกไซเบอร์ ทั้งนี้ประชาชนทั่วไปสามารถรายงานกรณีที่เป็นสื่อลามกอนาจารเด็กต่อ CYCO ได้ ในปัจจุบันนี้ ISP ประมาณ 80% ในสวิตเซอร์แลนด์ต่างมีข้อตกลงร่วมกับ CYCO

2.4.3 สวีเดน

เป็นประเทศที่ให้ความสำคัญกับการปกป้องดูแลการละเมิดเด็ก โดยเป็นประเทศแรก ๆ ที่มีการออกกฎหมายเฉพาะต่าง ๆ เพื่อใช้ในการปกป้องการกระทำผิดเกี่ยวกับเด็ก รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นเครื่องมือหลักในปัจจุบันในการแสวงหาผลประโยชน์กับเด็กโดยหลักประมวลกฎหมายอาญาของสวีเดนได้วางกฎที่สามารถนำไปใช้โดยไม่คำนึงถึงเงื่อนไขทางเทคโนโลยีที่ต้องมีก่อนจะไม่มีกระบวนการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับสื่อลามกอนาจารเด็ก และได้ขยายขอบเขตของการกระทำผิดโดยใช้คอมพิวเตอร์เป็นตัวอำนวยความสะดวกในการกระทำผิดนั้นในปี 1998 สวีเดนได้มีพระราชบัญญัติเกี่ยวกับหน้าที่ความรับผิดชอบของระบบคณะกรรมการดูแลข้อมูลข่าวสาร (BBS) ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะป้องกันการแพร่ของสื่อลามกอนาจารเด็กโดยการที่ให้ผู้ให้บริการ BBS ได้ตรวจดูเนื้อหาสาระของ BBS ผู้ให้บริการ BBS

มีหน้าที่ที่จะต้องลบล้างด้วยวิธีการใด ๆ ที่จะป้องกันการเผยแพร่ข้อความที่มีเนื้อหาสาระเชิงอาชญากรรมรวมถึงเนื้อหาสาระเกี่ยวกับสื่อลามกอนาจารเด็ก

นอกจากนี้ยังมีอีกกว่า 40 ประเทศทั่วโลก อาทิเช่น นิวซีแลนด์ สหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย อังกฤษฝรั่งเศส สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย เป็นต้น ที่มีการดำเนินการในเรื่องการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมที่เกี่ยวกับละเมิดเด็กอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม และมีกฎหมายเฉพาะที่จะใช้ในการดูแลปกป้องสิทธิของเด็กและการแสวงหาประโยชน์จากเด็กเหล่านั้น

ดังนั้น การศึกษาในรูปแบบและวิธีการในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กของประเทศต่าง ๆ จึงมีความสำคัญในการนำมาประยุกต์ใช้กับการดำเนินการของประเทศไทย โดยผู้วิจัยจะได้นำแนวคิดและวิธีการของแต่ละประเทศ มาวิเคราะห์ร่วมกับแนวคิดทฤษฎีต่างๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น เพื่อเสนอเป็นมาตรการต่อไป

2.5 ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองและการละเมิดเด็ก

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองและการละเมิดเด็ก เพื่อสนับสนุนงานวิจัย ดังนี้

2.5.1 ประมวลกฎหมายอาญา

มีมาตราหลักที่ใช้ในการตั้งข้อหาและฐานความผิดเกี่ยวกับการละเมิดเด็กและที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

มาตรา 1 บัญญัติคำว่า “สื่อลามกอนาจารเด็ก” หมายความว่า “วัตถุหรือสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงการกระทำทางเพศของเด็กหรือกับเด็ก ซึ่งมีอายุไม่เกิน 18 ปี โดยรูป เรื่อง หรือลักษณะสามารถสื่อไปในทางลามกอนาจาร ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบของเอกสาร ภาพเขียน ภาพพิมพ์ ภาพระบายสี สิ่งพิมพ์ รูปภาพ ภาพโฆษณา เครื่องหมาย รูปถ่าย ภาพยนตร์ แถบบันทึกเสียง แถบบันทึกภาพ หรือรูปแบบอื่นใดในลักษณะทำนองเดียวกัน และให้หมายความรวมถึงวัตถุหรือสิ่งต่าง

ๆ ข้างต้น ที่จัดเก็บในระบบคอมพิวเตอร์หรือในอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อื่นที่สามารถแสดงผลให้เข้าใจความหมายได้”

มาตรา 277 ผู้ใดกระทำชำเราเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีซึ่งมิใช่ภริยาหรือสามีของตน โดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

การกระทำชำเราตามวรรคหนึ่ง หมายความว่า การกระทำเพื่อสนองความใคร่ของผู้กระทำโดยการใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำกระทำกับอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่น หรือการใช้อื่นใดกระทำกับอวัยวะเพศหรือทวารหนักของผู้อื่น

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบสามปี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสาม ได้กระทำโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันอันมีลักษณะเป็นการ โทรมเด็กหญิงหรือกระทำกับเด็กชายในลักษณะเดียวกันหรือได้กระทำโดยมีอาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยใช้อาวุธ ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต

ความผิดตามที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นการกระทำโดยบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปีกระทำต่อเด็ก ซึ่งมีอายุกว่าสิบสามปีแต่ยังไม่เกินสิบห้าปี โดยเด็กผู้ถูกกระทำนั้นยินยอม ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวจะพิจารณาให้มีการคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กผู้ถูกกระทำหรือผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก หรือจะอนุญาตให้ทั้งสองฝ่ายสมรสกันโดยกำหนดเงื่อนไขให้ต้องดำเนินการภายหลังการสมรสก็ได้ และเมื่อศาลได้พิจารณามีคำสั่งอย่างใดแล้ว ศาลจะลงโทษผู้กระทำความผิดน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ ในการพิจารณาของศาลให้คำนึงถึงอายุ ประวัติความประพฤติ สถิติปัญหาการศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ สิ่งแวดล้อมของผู้กระทำความผิดและเด็กผู้ถูกกระทำ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำความผิดกับเด็กผู้ถูกกระทำ หรือเหตุอื่นอันควรเพื่อประโยชน์ของเด็กผู้ถูกกระทำด้วย

มาตรา 279 ผู้ใดกระทำอนาจารแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี โดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตามต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรก ผู้กระทำได้กระทำโดยขู่เข็ญด้วยประการใด ๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย โดยเด็กนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือโดยทำให้

เด็กนั้นเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบห้าปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 282 บัญญัติฐานความผิดเพื่อสนองความใคร่เป็นธุระจัดหาเพื่อการอนาจาร ซึ่งชาย หรือหญิง โดยบัญญัติไว้ว่า ผู้ใดเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น เป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่อการอนาจารซึ่งชายหรือหญิง แม้ผู้นั้นจะยินยอมก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่บุคคลอายุเกินสิบห้าปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปี ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสามแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

ผู้ใดเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น รับตัวบุคคลซึ่งมีผู้จัดหา ล่อไป หรือพาไปตามวรรคแรก วรรคสอง หรือวรรคสาม หรือสนับสนุนในการกระทำความผิดดังกล่าว ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ในวรรคแรก วรรคสอง หรือวรรคสาม แล้วแต่กรณี

มาตรา 283 ผู้ใดเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น เป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่อการอนาจารซึ่งชายหรือหญิง โดยใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำ ผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่บุคคลอายุเกินสิบห้าปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปี ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสี่หมื่นบาทถึงสี่แสนบาทหรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือจำคุกตลอดชีวิตหรือประหารชีวิต

ผู้ใดเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น รับตัวบุคคลซึ่งมีผู้จัดหา ล่อไป หรือพาไปตามวรรคแรกวรรคสอง หรือวรรคสาม หรือสนับสนุนในการกระทำความผิดดังกล่าว ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ในวรรคแรก วรรคสอง หรือวรรคสาม แล้วแต่กรณี

มาตรา 283 ทวิ ผู้ใดพาบุคคลอายุเกินสิบห้าปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปีไปเพื่อการ
อนาจาร แม้ผู้นั้นจะยินยอมก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่เด็กอายุยังไม่เกิน
สิบห้าปีผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดซ่อนเร้นบุคคลซึ่งถูกพาไปตามวรรคแรกหรือวรรคสอง ต้องระวาง
โทษตามที่บัญญัติในวรรคแรกหรือวรรคสอง แล้วแต่กรณี

ความผิดตามวรรคแรกและวรรคสามเฉพาะกรณีที่กระทำแก่บุคคลอายุ
เกิน สิบห้าปี เป็นความผิดอันยอมความได้

มาตรา 285/1 การกระทำความผิดตามมาตรา 277 มาตรา 279 มาตรา 282 วรรคสาม
มาตรา 283 วรรคสาม และมาตรา 283 ทวิ วรรคสอง หากเป็นการกระทำต่อเด็กอายุไม่เกินสิบสามปี
ห้ามอ้างความไม่รู้อายุของเด็กเพื่อให้พ้นจากความผิดนั้น

มาตรา 287/1 บัญญัติฐานความผิดครอบครองสื่อลามกอนาจารเด็กและการส่งต่อ
โดยผู้ใดครอบครองสื่อลามกอนาจารเด็กเพื่อแสวงหาประโยชน์ในทางเพศสำหรับตนเองหรือผู้อื่น
ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งส่งต่อซึ่งสื่อลามกอนาจารเด็กแก่ผู้อื่น
ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 287/2 บัญญัติฐานความผิดเพื่อการค้า แจกจ่าย เผยแพร่ สื่อลามกอนาจาร
เด็กโดยบัญญัติไว้ว่า ผู้ใด (1) เพื่อความประสงค์แห่งการค้า หรือโดยการค้า เพื่อการแจกจ่ายหรือเพื่อการ
แสดงอวดแก่ประชาชน ทำ ผลิต มีไว้ นำเข้าหรือยังให้นำเข้าในราชอาณาจักร ส่งออกหรือยังให้
ส่งออกป็นอกราชอาณาจักรพาไปหรือยังให้พาไปหรือทำให้แพร่หลายโดยประการใด ๆ ซึ่งสื่อ
ลามกอนาจารเด็ก (2) ประกอบการค้า หรือมีส่วนหรือเข้าเกี่ยวข้องในการค้าเกี่ยวกับสื่อลามก
อนาจารเด็ก แจกจ่ายหรือแสดงอวดแก่ประชาชนหรือให้เช่าสื่อลามกอนาจารเด็ก (3) เพื่อจะช่วยการ
ทำให้แพร่หลาย หรือการค้าสื่อลามกอนาจารเด็กแล้ว โฆษณาหรือโฆษณาว่าสื่อลามกอนาจารเด็ก
บุคคลกระทำการอันเป็นความผิดตามมาตรานี้ หรือโฆษณาหรือโฆษณาว่าสื่อลามกอนาจารเด็ก

ดังกล่าวแล้วจะหาได้จากบุคคลใด หรือโดยวิธีใด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

2.5.2 พระราชบัญญัติป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551

มีมาตราหลักที่ใช้ในการตั้งข้อหาและฐานความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ดังนี้

มาตรา 4 “เด็ก” หมายความว่า บุคคลผู้มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี

มาตรา 6 ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(1) เป็นธุระจัดหา ชื่อ ขาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยวกักขัง จัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งบุคคลใด โดยข่มขู่ ใช้กำลังบังคับ ลักพาตัว น้อฉล หลอกลวงใช้อำนาจโดยมิชอบ ใช้อำนาจครอบงำบุคคลด้วยเหตุที่อยู่ในภาวะอ่อนด้อยทางร่างกาย จิตใจ การศึกษา หรือทางอื่นใดโดยมิชอบ ขู่เข็ญว่าจะใช้กระบวนการทางกฎหมายโดยมิชอบ หรือโดยให้เงินหรือ ผลประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลบุคคลนั้น เพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลให้ความยินยอมแก่ ผู้กระทำความผิดในการแสวงหาประโยชน์จากบุคคลที่ตนดูแล หรือ

(2) เป็นธุระจัดหา ชื่อ ขาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยวกักขัง จัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งเด็ก

ถ้าการกระทำนั้นได้กระทำโดยมีความมุ่งหมายเพื่อเป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์

การแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบตามวรรคหนึ่ง หมายความว่า การแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณี การผลิตหรือเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก การแสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น การเอาคนลงเป็นทาสหรือให้มีฐานะคล้ายทาส การนำคนมาขอยาน การตัดอวัยวะเพื่อการค้า การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ หรือการอื่นใดที่คล้ายคลึงกันอันเป็นการขูดรีดบุคคล ไม่ว่าบุคคลนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม

2.5.3 พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2560

มีมาตรา 14 ซึ่งใช้ในการตั้งข้อหาและฐานความผิด อันอาจเกี่ยวเนื่องกับการค้ามนุษย์ โดยบัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา 14 ผู้ใดกระทำความผิดที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(1) โดยทุจริต หรือโดยหลอกลวง นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือนหรือปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชน อันมิใช่การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา

(2) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะของประเทศ หรือก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน

(3) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา

(4) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ ที่มีลักษณะอันลามกและข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้

(5) เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตาม (1) (2) (3) หรือ (4)

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง (1) มิได้กระทำต่อประชาชน แต่เป็นการกระทำต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ผู้กระทำ ผู้เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ดังกล่าวต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้เป็นความผิดอันยอมความได้

2.5.4 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อใช้ในการคุ้มครองเด็กของประเทศไทย โดยได้พระราชบัญญัติขึ้น เมื่อวันที่ 24 กันยายน พ.ศ.2546 มีมาตราที่สำคัญๆ ดังนี้

มาตรา 4 “เด็ก” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส

มาตรา 22 การปฏิบัติต่อเด็กไม่ว่ากรณีใด ให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญและไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม การกระทำใดเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็ก หรือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อเด็กหรือไม่ ให้พิจารณาตามแนวทางที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 25 ผู้ปกครองต้องไม่กระทำการ ดังต่อไปนี้

(1) ทอดทิ้งเด็กไว้ในสถานรับเลี้ยงเด็กหรือสถานพยาบาลหรือไว้กับบุคคลที่รับจ้างเลี้ยงเด็กหรือที่สาธารณะหรือสถานที่ใด โดยเจตนาที่จะไม่รับเด็กกลับคืน

(2) ละทิ้งเด็กไว้ ณ สถานที่ใดๆ โดยไม่จัดให้มีการป้องกันดูแลสวัสดิภาพหรือให้การเลี้ยงดูที่เหมาะสม

(3) จงใจหรือสละเลยมิให้สิ่งที่เป็นแก่การดำรงชีวิตหรือสุขภาพอนามัย จนน่าจะ เกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจของเด็ก

(4) ปฏิบัติต่อเด็กในลักษณะที่เป็นการขัดขวางการเจริญเติบโตหรือพัฒนาการของเด็ก

(5) ปฏิบัติต่อเด็กในลักษณะที่เป็นการเลี้ยงดูโดยมิชอบ

มาตรา 26 ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่น ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการ ดังต่อไปนี้

(1) กระทำหรือละเว้นการกระทำอันเป็นการทารุณกรรมต่อร่างกายหรือจิตใจของเด็ก

(2) จงใจหรือสละเลยมิให้สิ่งจำเป็นแก่การดำรงชีวิตหรือรักษาพยาบาลแก่เด็กที่อยู่ในความดูแลของตน จนน่าจะเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจของเด็ก

(3) บังคับ ชู่เจี๋ย ชักจูง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กประพฤติตนไม่สมควร หรือน่าจะ ทำให้เด็กมีความประพฤติเสี่ยงต่อการกระทำผิด

(4) โฆษณาทางสื่อมวลชนหรือเผยแพร่ด้วยประการใด เพื่อรับเด็กหรือยกเด็กให้แก่บุคคลอื่นที่มีโชษุติของเด็ก เว้นแต่เป็นการกระทำของทางราชการหรือได้รับอนุญาตจากทางราชการแล้ว

(5) บังคับ ชู่เจี๋ย ชักจูง ส่งเสริม ยินยอม หรือกระทำด้วยประการใดให้เด็กไปเป็นขอทาน เด็กเร่ร่อน หรือใช้เด็กเป็นเครื่องมือในการขอทานหรือการกระทำผิด หรือกระทำด้วยประการใดอัน เป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากเด็ก

(6) ใช้ จ้าง หรือวานเด็กให้ทำงานหรือกระทำการอันอาจเป็นอันตรายแก่ร่างกาย หรือจิตใจมีผลกระทบต่อเจริญเติบโต หรือขัดขวางต่อพัฒนาการของเด็ก

(7) บังคับ ชู่เจี๋ย ใช้ ชักจูง บุยง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กเล่นกีฬาหรือให้กระทำ การใด เพื่อแสวงหาประโยชน์ทางการค้าอันมีลักษณะเป็นการขัดขวางต่อการเจริญเติบโตหรือพัฒนาการของ เด็กหรือมีลักษณะเป็นการทารุณกรรมต่อเด็ก

(8) ใช้หรือยินยอมให้เด็กเล่นการพนันไม่ว่าชนิดใดหรือเข้าไปในสถานที่ เล่นการพนันสถานค้าประเวณี หรือสถานที่ที่ห้ามมิให้เด็กเข้า

(9) บังคับ ชู่เจี๋ย ใช้ ชักจูง บุยง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กแสดงหรือกระทำการอันมีลักษณะลามกอนาจาร ไม่ว่าจะ เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งค่าตอบแทนหรือเพื่อการใด

(10) จำหน่าย แลกเปลี่ยน หรือให้สุราหรือบุหรี่แก่เด็ก เว้นแต่การปฏิบัติทางการแพทย์

ถ้าการกระทำผิดตามวรรคหนึ่งมีโทษตามกฎหมายอื่นที่หนักกว่าก็ให้ลงโทษ ตามกฎหมายนั้น

มาตรา 27 ห้ามมิให้ผู้ใด โฆษณาหรือเผยแพร่ทางสื่อมวลชนหรือสื่อสารสนเทศประเภทใด ซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กหรือผู้ปกครอง โดยเจตนาที่จะทำให้เกิดความเสียหายแก่จิตใจ ชื่อเสียง เกียรติคุณ หรือสิทธิประโยชน์อื่นใดของเด็ก หรือเพื่อแสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ

2.5.5 พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

พ.ศ.2553

มีมาตรา 3 ซึ่งใช้ในการตีความอายุของเด็ก เพื่อตั้งข้อหาและฐานความผิด อันอาจเกี่ยวเนื่องกับการค้ำมนุษย์ โดยบัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา 3 “เด็ก” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุเกินกว่าอายุที่กำหนดไว้ตามมาตรา 73 แห่งประมวลกฎหมายอาญา แต่ยังไม่เกินสิบห้าปีบริบูรณ์”

2.5.6 อนุสัญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็กและเยาวชนขององค์การสหประชาชาติ

โดยองค์การสหประชาชาติได้บัญญัติหลักซึ่งเป็นสิ่งที่ทั่วโลกต้องปฏิบัติร่วมกัน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 1 เด็กและเยาวชนพึงได้รับสิทธิเท่าเทียมกัน โดยปราศจากการแบ่งแยกหรือกีดกัน ไม่ว่าโดยวิธีใดๆ ในเรื่องเชื้อชาติ ศิพ เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมือง เผ่าพันธุ์แห่งชาติหรือสังคมนิยมอื่น ๆ กำเนิด หรือสถานะอื่นๆ ไม่ว่าจะของเด็กหรือของครอบครัวก็ตาม

ข้อ 2 เด็กและเยาวชนพึงได้รับการพิทักษ์คุ้มครองเป็นพิเศษอันจะช่วยให้เด็กสามารถพัฒนา ทั้งทางกาย ทางสมอง และจิตใจเพื่อให้ร่วมอยู่ในสังคมได้อย่างปกติชน

ข้อ 3 เด็กและเยาวชนมีสิทธิที่จะได้มีชื่อ และมีสัญชาติแต่กำเนิด

ข้อ 4 เด็กและเยาวชนพึงได้รับความมั่นคงทางสังคม และเติบโตอย่างสมบูรณ์ ดังนั้นทั้งแม่ และเด็กควรได้รับการดูแลและคุ้มครองเป็นพิเศษ ทั้งเมื่ออยู่ในครรภ์ และภายหลังเมื่อคลอดแล้ว โดยได้รับสิทธิในเรื่องที่อยู่อาศัย ได้รับอาหาร ได้รับการดูแลทางแพทย์ และโดยเฉพาะเด็กๆ ให้ได้รับการเล่นรื่นเริงเพลิดเพลินด้วย

ข้อ 5 เด็กและเยาวชนที่พิการทั้งทางร่างกาย สมอง และจิตใจ มีสิทธิที่จะได้รับการรักษาพิเศษ หมายถึง การดูแลรักษาและการศึกษาที่เหมาะสมกับสภาวะของเด็กโดยเฉพาะ

ข้อ 6 เด็กและเยาวชนพึงได้รับความรัก และความเข้าใจอันจะช่วยพัฒนาบุคลิกของตน โดยเติบโตอยู่ในความรับผิดชอบของบิดามารดาของเด็กเอง และในทุกกรณีเด็กจะต้องอยู่ในบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความรักความอบอุ่นปลอดภัย และไม่พลัดพรากจากพ่อแม่ ในกรณีที่เด็ก

ไม่มีครอบครัว หรือมาจากครอบครัวที่ยากจนและมีลูกมากก็จะได้รับความช่วยเหลือเป็นพิเศษ จากรัฐหรือองค์กรต่างๆ

ข้อ 7 เด็กและเยาวชนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาซึ่งครูควรจะให้เปล่านั้นอย่างน้อยในชั้นประถมศึกษา เพื่อเป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมโดยทั่ว ๆ ไป และให้เด็กเติบโตเป็นสมาชิกผู้ยังประโยชน์ต่อสังคมคนหนึ่ง การศึกษานี้คลุมไปถึงการแนะแนวทางชีวิต ซึ่งมีบิดามารดาเป็นผู้รับผิดชอบก่อนบุคคลอื่นๆ เด็กจะต้องมีโอกาสได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน จากการเล่นและรื่นเริงพร้อมกันไปด้วย

ข้อ 8 เด็กและเยาวชนจะเป็นบุคคลแรกที่ได้รับการคุ้มครองและสงเคราะห์ในทุกกรณี

ข้อ 9 เด็กและเยาวชนพึงได้รับการปกป้องให้พ้นจากการถูกทอดทิ้ง จากความโหดร้ายทารุณและการถูกข่มเหง รังแกทุกชนิด เด็กจะต้องไม่กลายเป็นสินค้า ไม่ว่าในรูปใด จะต้องไม่มีการรับเด็กเข้าทำงานก่อนวัยอันสมควร ไม่มีการกระทำใดๆ อันจะมีชก้างหรืออนุญาติเด็กให้จำต้องรับจ้างทำงาน ซึ่งอาจเป็นผลร้ายต่อสุขภาพของเด็ก หรือเป็นเหตุให้การพัฒนาทางกาย ทางสมองและทางจิตใจของเด็กต้องเสื่อมลง

ข้อ 10 เด็กและเยาวชนพึงได้รับการคุ้มครองให้พ้นจากการกระทำที่แสดงถึงการกีดกัน แบ่งแยก ไม่ว่าทางเชื้อชาติ ศาสนาหรือรูปใดๆ เด็กจะต้องได้รับการเลี้ยงดูให้เติบโตขึ้นมา “ในภาวะแห่งจิตที่เต็มไปด้วยความเข้าอกเข้าใจ และมีการหย่อนหนักหย่อนเบา มิตรภาพระหว่างชนชาติต่างๆ สันติภาพ และ ภาพสากล และด้วยการสำนึกเต็มที่ว่า พลกำลังและความสามารถพิเศษในตัวเอง ควรจะอุทิศเพื่อรับใช้เพื่อนมนุษย์ด้วยกัน”

จากการศึกษาและรวบรวมข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์และการละเมิดเด็กดังที่กล่าวมาแล้วนั้น จะเห็นได้ว่ามาตรการทางกฎหมายมีส่วนสำคัญต่องานวิจัยนี้เป็นอย่างมาก เนื่องจากกฎหมายของประเทศไทยมีการปรับปรุงในเรื่องของฐานความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์และการใช้ประโยชน์หรือครอบครองสื่อลามกอนาจารเด็ก เป็นต้น อันจะทำให้การป้องกันปราบปรามการละเมิดเด็กมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แคทราาย จันทรากา (2558) ได้ศึกษาเรื่อง “มาตรการทางกฎหมายของอาเซียนในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์” โดยกล่าวว่า ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) มีประชาชนจำนวนมากที่เป็นผู้ค้าขายโอกาสและมีความแตกต่างกันทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการเมืองในแต่ละประเทศ ซึ่งคนเหล่านี้จำนวนไม่น้อยพยายามแสวงหาชีวิตที่ดีกว่าด้วยการลักลอบเดินทางจากประเทศของตน ไปยังประเทศเพื่อนบ้านเพื่อแสวงหาโอกาส หลายประเทศในภูมิภาคอาเซียนเป็นทั้งประเทศต้นทาง ทางผ่าน และปลายทาง อาทิเช่น ประเทศไทย เป็นต้น ทำให้กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนมีสถานการณ์ปัญหาการค้ามนุษย์รุนแรง และส่วนมากจะถูกจัดอยู่ในอันดับ Tier 2 และ Tier 3 ของ TIP Report ที่กระทรวงการต่างประเทศ สหรัฐอเมริกา มีการจัดทำรายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ทั่วโลกประจำปี ซึ่งเป็นรายงานที่ต้องจัดทำขึ้นตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกา ซึ่งการค้ามนุษย์ในภูมิภาคอาเซียนนี้ มักพบในรูปแบบของการบังคับใช้แรงงานและการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบทางเพศ นอกจากนี้ประเด็นปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ความสัมพันธ์ที่ทับซ้อนกันในเรื่องของการลักลอบเข้าเมืองกับการค้ามนุษย์ ทำให้เกิดความสับสนแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน บ่อยครั้งที่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ถูกผลักดันกลับประเทศ เนื่องจากถูกถือว่าเป็นผู้เข้าเมืองโดยผิดกฎหมายและกลับมาตกเป็นเหยื่อของการกระทำความผิดซ้ำอีก ส่งผลให้ปัญหาการค้ามนุษย์ไม่สามารถจัดได้ตรงจุด ถึงแม้ว่าในปัจจุบันองค์การอาเซียนได้ดำเนินงานในหลายด้านเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ รวมไปถึงการออกมาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้รัฐสมาชิกนำเอามาตรการเหล่านั้นไปปฏิบัติตาม เช่น บันทึกความเข้าใจระหว่างประเทศเกี่ยวกับการต่อต้านการค้ามนุษย์ ทั้งแบบพหุภาคีและทวิภาคี นอกจากนี้ยังมีปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์โดยเฉพาะสตรีและเด็ก แต่อย่างไรก็ตามองค์การอาเซียนยังไม่มีอนุสัญญาพหุภาคีว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ใช้ร่วมกันภายในภูมิภาค นอกจากนี้ในระดับประเทศสมาชิกทั้งสิบประเทศของอาเซียนเอง ยังไม่มีมาตรการในการคุ้มครองเหยื่อที่เกิดจากการค้ามนุษย์และการปราบปรามผู้กระทำความผิดที่เพียงพอ

จินตนันท์ ชญาตร์ สุภมิตร (2561) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กและการค้ามนุษย์ ที่เกิดจากสื่อลามกอนาจารเด็ก อันส่งผลต่อการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม” โดยกล่าวว่า ปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กและสื่อลามกอนาจารเด็กในสื่อสังคมออนไลน์ไทยมีเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ และรูปแบบของการกระทำผิดนั้น มักมีความเกี่ยวข้องกับสื่อ

สังคมออนไลน์ เช่น มีการเผยแพร่คลิปอนาจารเด็กผ่านทางเว็บไซต์ หรือมีการล่อลวงเด็กโดยใช้ไลน์ หรือเฟสบุ๊ก เพื่อล่อลวงละเมิดทางเพศเด็กในโอกาสต่อมาประชาชนทั่วไปสามารถรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสื่อลามกอนาจารเด็ก และการค้ามนุษย์ของเด็กที่มาจากสื่อสังคมออนไลน์ ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์และเพื่อนที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์มากที่สุด รองลงมาคือ สื่อโทรทัศน์ ส่วนการแก้ไขปัญหา นั้นประกอบไปด้วย 4 ส่วน คือ การบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง การดูแลประสานกันของภาคประชาสังคม ภาครัฐต้องตั้งหน่วยงานเฉพาะที่ดูแลในเรื่องนี้ ร่วมกับการให้ความรู้และสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพในทุกระดับ เพื่อให้การแก้ปัญหาล่อลวงละเมิดทางเพศเด็ก และการค้ามนุษย์อันเกิดจากสื่อลามกอนาจารเด็ก สัมฤทธิ์ผลอย่างแท้จริง”

ปฐมา นิรมร (2558) ได้ศึกษาเรื่อง “การแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์: กรณีศึกษาเปรียบเทียบ ไทยและสหรัฐอเมริกา” โดยกล่าวว่า การค้ามนุษย์ ถือเป็นอาชญากรรมข้ามชาติที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในระดับภายในประเทศและระหว่างประเทศ ซึ่งได้ถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นประเด็นสากล และจากรายงานการค้ามนุษย์ประเทศไทยถูกจัดสถานะอยู่ใน 3 ประเภท คือ ประเทศต้นทาง (Country of Origin) ประเทศทางผ่าน (Transit Country) และประเทศปลายทาง (Destination Country) ที่เข้ามารูปแบบของแรงงานต่างด้าวเพื่อ ต้องการยกระดับคุณภาพชีวิต ทำให้เกิดการย้ายถิ่นฐาน จึงเป็นช่องทางการถูกหลอกลวงและทำให้ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์

มาตาลักษณ์ เสรเมธากุล (2562) ได้ศึกษาเรื่อง “หลักการคุ้มครองสิทธิเด็ก ภายใต้แนวคิดเกี่ยวกับประโยชน์สูงสุดของเด็ก” โดยกล่าวว่า การคุ้มครองสิทธิเด็กในฐานะที่เด็กเป็นประธานแห่งสิทธิมีแนวคิดที่พัฒนามาจากหลักสิทธิมนุษยชน และถูกพัฒนาเรื่อยมาจนกลายเป็นตราสารระหว่างประเทศ ซึ่งมีความผูกพันในฐานะกฎหมายระหว่างประเทศที่เป็นลายลักษณ์อักษรได้ชื่อ “อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ.1989” ในปัจจุบัน ข้อสังเกตประการหนึ่งคือ ประเทศที่เป็นภาคีอนุสัญญาและรวมถึงประเทศไทย ต่างประสบปัญหาการใช้การตีความหลักประโยชน์สูงสุดอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ซึ่งสาเหตุของปัญหาความไม่เป็นเอกภาพในการปรับใช้หลักการนี้ เกิดจากการที่คณะกรรมการว่าด้วยสิทธิเด็ก ไม่ประสงค์ที่จะให้มีการกำหนดขอบเขตของนิยามและความหมายของคำว่า “ประโยชน์สูงสุดของเด็ก” ไว้ให้ชัดเจน โดยเห็นว่าการไม่กำหนดนิยามย่อมส่งผลที่ดีกว่าต่อการปรับใช้หลักการนี้ และหากกำหนดให้มีนิยามที่ชัดเจนย่อมเป็นข้อจำกัดในการใช้และการตีความซึ่งจะส่งผลต่อการปรับใช้หลักให้มีผลสอดคล้องกับกรณีและสถานการณ์กระทำได้ยากลำบากขึ้น

อริยพร โพธิโส (2561) ได้เขียนบทความวิชาการเรื่อง “ความผิดเกี่ยวกับการอนาจารเด็กตามประมวลกฎหมายอาญา” โดยกล่าวว่า ในสังคมไทยปัจจุบันการกระทำในลักษณะอนาจารเด็กได้ปรากฏ เป็นข่าวเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นการกระทำโดยเด็กนั้นถูกล่อลวง ชูเชิญด้วยประการใดๆ โดยผู้ใหญ่กำลังประทุษร้าย โดยเด็กนั้นอยู่ในภาวะไม่สามารถขัดขืนได้ หรือไม่ว่าเด็กนั้นจะเต็มใจให้กระทำเพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ก็ตาม ก็ถือว่าเป็นการกระทำความผิดฐานอนาจารทั้งสิ้น และผู้กระทำความผิดอาจมีทั้งคน แผลงหน้าที่เด็กก็ไม่รู้จักกันมาก่อน หรือบุคคลใกล้ชิดในครอบครัวหรือในชุมชนเดียวกันก็ได้ นอกจากนี้ยังมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับสื่อลามกอนาจารเด็กเกิดขึ้นตามมาอีกด้วย โดยเฉพาะเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสาร ในปัจจุบันที่มีความสะดวกรวดเร็ว โดยระบบอินเทอร์เน็ตหรือการสื่อสารผ่านสื่อโซเชียลมีเดียต่างๆ เช่น ทางไลน์หรือเฟซบุ๊ก ซึ่งเป็นที่นิยมเล่นกันมากในกลุ่มเด็กวัยรุ่น จึงเป็นช่องทางให้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับสื่อลามกอนาจารได้โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ กรณีนี้จึงมีปัญหาว่าการกระทำใดที่จะเรียกว่าเป็นการกระทำอนาจารเด็ก รวมทั้งกรณีใดที่ถือเป็นความผิดเกี่ยวกับสื่อลามกอนาจารเด็ก และกฎหมายได้กำหนดโทษไว้เพียงใด

เอ็กแพท อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล (2560) ได้เผยแพร่เอกสารวิชาการเรื่อง “ความเข้าใจร่วมกันว่าด้วยการแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็กออนไลน์” โดยกล่าวว่า การแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็กออนไลน์เป็นปัญหาระดับโลกที่วิวัฒน์อย่างรวดเร็ว และต้องอาศัยการรับมือแบบครอบคลุม (Comprehensive Response) องค์กรเอ็กแพท ดำเนินการเพื่อเพิ่มพูนความรู้และพัฒนาศักยภาพของเหล่าสมาชิกและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการต่อสู้กับปัญหาการแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็กออนไลน์ เพื่อให้สามารถหาทางแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดจะต้องตระหนักว่าปัญหาคืออะไรเสียก่อน ทั้งนี้ น้อยที่สุดคือ ต้องอาศัยความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับรูปแบบที่หลากหลายของปัญหา และวิธีการที่ผู้กระทำผิดใช้แสวงหาประโยชน์จากเด็ก นอกจากนี้ภาษาที่ใช้ร่วมกันเมื่อหรือเกี่ยวกับแนวทางในการจัดการกับปัญหาดังกล่าวก็เป็นปัจจัยสำคัญเพื่อให้มั่นใจว่ามีความเข้าใจตรงกันและป้องกันความเข้าใจผิดเกี่ยวกับธรรมชาติและ ความรุนแรงของปัญหา ตามหลักการความเข้าใจร่วมกันในลักษณะนี้ ควรจะนำไปใช้ควบคุมกรอบกฎหมายในระดับชาติและระดับภูมิภาค ที่กำหนดความผิดทางอาญาและการลงโทษการกระทำผิดในลักษณะดังกล่าว โดยลงโทษให้เหมาะสมและได้สัดส่วนกับความผิด และปรามให้เด็ดขาดเพื่อไม่ให้เกิดการกระทำผิดซ้ำอีก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง มาตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary Research) ได้แก่ ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย กฎหมายที่เกี่ยวข้อง กบการค้ำนุชยและการกระทำคามผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำคามผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ตของประเทศไทย จัดเสวนาหรือจัดสัมมนากลุ่มย่อย (Focus Group) ผู้ที่เกี่ยวข้อง กบการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย จำนวน 1 ครั้ง ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

- 3.1 รูปแบบการวิจัย
- 3.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ จะใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ส่วน กล่าวคือ

3.1.1 การศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary Research)

ได้แก่ ศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ การค้ามนุษย์และการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

3.1.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

โดยสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ตของประเทศไทย โดยพิจารณาผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่จะใช้ในการวิจัยจากประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับ การป้องกันปราบปรามการล่วงละเมิด ทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ตในหน่วยงานต่างๆ ไม่น้อยกว่า 3 ปี

3.1.3 การจัดเสวนาหรือจัดสัมมนากลุ่มย่อย (Focus Group)

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย จำนวน 1 ครั้ง

3.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย

สำหรับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

3.2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึก

เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ตของประเทศไทย โดยพิจารณาผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่จะใช้ในการวิจัยจากประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ตในหน่วยงานต่างๆ ไม่น้อยกว่า 3 ปี 6 หน่วยงาน จำนวน 20 คน ดังนี้

1) คณะทำงานปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ตของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวน 15 คน ดังนี้

1.1) คณะทำงานกลุ่มที่ 1 ซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับพยานหลักฐานทางคดี จำนวน 5 คน

1.2) คณะทำงานกลุ่มที่ 2 ซึ่งทำหน้าที่หุ้ดปฏิบัติการในพื้นที่ จำนวน 10 คน ประกอบด้วย

(1) ตัวแทนกองบัญชาการตำรวจนครบาล จำนวน 2 คน

(2) ตัวแทนตำรวจภูธรภาค 1, 2 และ 7 จำนวน 2 คน

(3) ตัวแทนตำรวจภูธรภาค 3 และ 4 จำนวน 2 คน

(4) ตัวแทนตำรวจภูธรภาค 5 และ 6 จำนวน 2 คน

(5) ตัวแทนตำรวจภูธรภาค 8 และ 9 จำนวน 2 คน

2) สำนักกิจการต่างประเทศและคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศ กรมสอบสวนคดีพิเศษจำนวน 1 คน

3) กองป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางเทคโนโลยีสารสนเทศ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม จำนวน 1 คน

4) กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จำนวน 1 คน

5) ศูนย์ช่วยเหลือเด็กเพื่อแก้ไขปัญหาข้ามมนุษย์ หรือ Children Advocacy Center Thailand (ACT) จำนวน 1 คน

6) มุขนิธิกระจกเงา จำนวน 1 คน

3.2.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการจัดเสวนาหรือจัดสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group)

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย จำนวน 1 ครั้งโดยมีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจาก 3 กลุ่ม จำนวน 10 คน ร่วมเสวนา ดังนี้

1) กลุ่มคณะทำงานปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต จำนวน 5 คน

- 2) กลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 คน
- 3) ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยทั้งสิ้น 3 วิธี ดังนี้

3.3.1 การศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary Research)

ได้แก่ ศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์และการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

3.3.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

โดยสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ตของประเทศไทย โดยพิจารณาผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่จะใช้ในการวิจัยจากประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ตในหน่วยงานต่างๆ ไม่น้อยกว่า 3 ปี

3.3.3 การจัดเสวนาหรือจัดสัมมนากลุ่มย่อย (Focus Group)

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย จำนวน 1 ครั้ง

3.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย ผู้วิจัยได้พัฒนาแนวคำถามโดยอาศัยแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องตามที่ได้ทำการทบทวนความรู้และกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย โดยนำมาสร้างประเด็นคำถามและข้อคำถามต่างๆ โดยมีขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

3.4.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC: Index of Item-Objective Congruence) เพื่อให้ประเด็นคำถามและข้อคำถามเกิดความถูกต้อง ครบถ้วน ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการค้ำมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับเด็กตรวจสอบแนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึก

3.4.2 ทำการปรับแก้แนวคำถามและข้อคำถาม ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจริง

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้เครื่องมือต่างๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีการดำเนินการตามขั้นตอนในแต่ละวิธี ดังนี้

3.5.1 การศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary Research)

- 1) ผู้วิจัยศึกษารวบรวมเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย
- 2) ผู้วิจัยศึกษารวบรวมเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายการค้ามนุษย์และการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

3.5.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1) กำหนดแนวทางสำหรับการสัมภาษณ์ โดยแนวคำถามที่จะใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกนั้นจะมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open-Ended Questions) เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ในขณะทำงานปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็ก ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย ใน 6 หน่วยงาน จำนวน 20 คน

2) ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย โดยมีขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้ (1) ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อให้ประเด็นคำถามและข้อคำถามเกิดความ ถูกต้อง ครบถ้วน ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการคำนวณผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กตรวจสอบแนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึกก่อน (2) ทำการปรับแก้แนวคำถามและข้อคำถาม ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจริง

3) ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในขณะทำงานปราบปรามอาชญากรรม ทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย ใน 6 หน่วยงาน จำนวน 20 คน โดยมีขั้นตอนในการสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนี้

3.1) คณะผู้วิจัยแนะนำตัวและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลเข้าใจวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน จากนั้นจึงขออนุญาตทำการสัมภาษณ์ โดยใช้ประเด็นตามแบบสัมภาษณ์ ที่กำหนดไว้

3.2) ขณะทำการสัมภาษณ์ได้ขออนุญาตจดบันทึกและบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์นอกจากนี้ยังเป็นผู้สังเกตการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลด้วยตนเอง

3.3) เมื่อดำเนินการสัมภาษณ์เสร็จสิ้นแล้ว ได้ทบทวนเนื้อหาในการสัมภาษณ์ต่อผู้ให้ข้อมูล เพื่อความถูกต้องและมอบของที่ระลึกแก่ผู้ให้ข้อมูล

4) ถอดบทสัมภาษณ์จากเทปบันทึกเสียงและการจดบันทึก นำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงเพื่อทำ การวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก

3.5.3 การจัดเสวนาหรือจัดสัมมนากลุ่มย่อย (Focus Group)

โดยเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย จาก 3 กลุ่มได้แก่ (1) กลุ่มคณะทำงานปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต (2) กลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง และ (3) ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง มาร่วมเสวนา จำนวน 1 ครั้ง

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย ผู้วิจัยจะได้นำข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทยกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์และการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ปฏิบัติงานในคณะทำงานปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย และข้อมูลจากการจัดเสวนาหรือจัดสัมมนากลุ่มย่อย (Focus Group) ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย โดยเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data Analysis) ดังนี้

3.6.1 วิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis)

นำข้อมูลที่ได้จากศึกษาเอกสารตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์ แล้วเรียบเรียง จัดระเบียบข้อมูลและประเด็นเนื้อหา เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย

3.6.2 วิเคราะห์บทสัมภาษณ์ (Interview Analysis)

นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาถอดบทสัมภาษณ์ แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเรียบเรียงและจัดระเบียบข้อมูลให้ตรงประเด็นกับวัตถุประสงค์การวิจัย แล้วนำเสนอเป็นการพรรณนาบรรยาย

3.6.3 วิเคราะห์บทสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Analysis)

นำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มย่อยมาถอดบทสนทนา แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเรียบเรียงและจัดระเบียบข้อมูลให้ตรงประเด็นกับวัตถุประสงค์การวิจัย แล้วนำเสนอเป็นการพรรณนาบรรยาย

จากนั้นนำมาสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ โดยนำเสนอข้อมูลการวิจัยในรูปแบบของการบรรยายตาราง รูปภาพ และแผนภูมิต่างๆ รวมทั้งจัดทำเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาวิจัยเรื่อง “มาตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย” โดยการศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary Research) ได้แก่ ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย ภายใต้อาณัติที่เกี่ยวกับการค้ามนุษย์และการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และจัดสัมมนากลุ่มย่อย (Focus Group) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย ซึ่งแบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

- 1) กลุ่มคณะทำงานปราบปรามการลวงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ตของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- 2) กลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง
- 3) ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง

โดยการศึกษาวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) เพื่อศึกษาสถานการณ์อาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย
- 2) เพื่อแสวงหามาตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย

ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาวิจัยมาเรียบเรียง โดยแบ่งเป็นประเด็นต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

4.1 ผลการศึกษาวิจัย สถานการณ์อาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย

ผลการศึกษาวิจัยนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสถานการณ์อาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย จากผลการศึกษาวิจัยพบว่าสถานการณ์อาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดทางเพศต่อเด็กในปัจจุบันมีสภาพปัญหาพฤติกรรม รูปแบบ ที่หลากหลาย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1.1 ปัญหาอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทยในปัจจุบัน

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่าในปัจจุบันมีปัญหาอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เป็นการละเมิดทางเพศต่อเด็กเกิดขึ้นหลากหลายรูปแบบและมีจำนวนมากขึ้นตามการใช้งานอินเทอร์เน็ตของคนไทยที่สูงขึ้นตลอดเวลา ซึ่งสามารถแบ่งปัญหาออกเป็นกรณีต่าง ๆ ดังนี้

1) ปัญหาสื่อลามกอนาจารเด็ก

สื่อลามกอนาจารเด็กหรือที่เรียกว่า Child Pornography เป็นอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เป็นการละเมิดทางเพศต่อเด็กที่มีจำนวนมากที่สุดที่ได้มีการแจ้งเหตุไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ดังที่ ผู้แทนคณะทำงานปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ตกล่าวว่า “ตอนนี้ภาพลามกอนาจารเด็ก เป็นปัญหาที่อาจถือได้ว่ามีจำนวนมากที่สุดในบรรดาหลาย ๆ ปัญหาที่เราได้รับแจ้ง และได้ทำการสืบสวนหาพยานหลักฐาน” (19 พ.ย. 2565) และ ผู้แทนกองป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางเทคโนโลยีสารสนเทศ กล่าวว่า “สื่อลามกอนาจารเด็ก เป็นปัญหาลำดับต้น ๆ ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับเด็กในการกระทำความผิดผ่านสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ซึ่งถือเป็นความผิดทางเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างหนึ่งเช่นกัน” (19 พ.ย. 2565) โดยสื่อดังกล่าวมักจะเป็นภาพและคลิปวิดีโอการมีเพศสัมพันธ์กับเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ภาพที่เด็กกำลังถูกสำเร็จความใคร่หรือบังคับให้สำเร็จความใคร่ หรือภาพเด็กในลักษณะที่เปลือยเปล่าและมีท่าทางสื่อไปในทางลามกอนาจาร ดังที่ ผู้แทนกรมสอบสวนคดีพิเศษ กล่าวว่า “ปัญหาเกี่ยวกับการละเมิดเด็กผ่านระบบอินเทอร์เน็ตที่เราพบมากที่สุด น่าจะเป็นเรื่องของการเผยแพร่รูปภาพลามกเด็ก หรือที่เรียกว่า

Child Pornography” (20 พ.ย. 2565) โดยเป็นการให้เด็กแสดงท่าทางในลักษณะกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ และรวมถึงการนำเสนอภาพอวัยวะของเด็กที่มีวัตถุประสงค์ในทางเพศด้วย ซึ่งเป็นที่คาดเดาได้ว่าเด็กที่อยู่ในภาพได้ถูกละเมิดจากผู้ใหญ่เพื่อผลิตสื่อดังกล่าว ดังที่มีผู้ให้ข้อมูลท่านอื่น ๆ ได้กล่าวว่า

“การเผยแพร่คลิปหรือภาพที่ละเมิดทางเพศต่อเด็ก จะมีกลุ่มที่นิยมในสื่อประเภทนี้ ก่อให้เกิดเป็นปัญหาในการล่อลวงด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เด็กตกเป็นเหยื่อกลุ่มคนเหล่านี้ซึ่งมีทั้งผู้ที่ตั้งใจล่อลวงเพื่อใช้ประโยชน์จากเด็ก และกลุ่มที่ชื่นชอบในการกระทำอนาจารเด็กแล้วนำคลิปหรือภาพขณะทำอนาจารมาเผยแพร่” (ผู้แทนกรมกิจการเด็กและเยาวชน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 21 พฤศจิกายน 2565)

“มีเด็กจำนวนมากที่ถูกล่อลวงไปกระทำอนาจารในรูปแบบต่างๆ แล้วนำภาพหรือคลิปที่ได้มาหาประโยชน์จากกลุ่มต่าง ๆ ในอินเทอร์เน็ต รวมทั้งมีค่านิยมบางประการในการหารายได้จากการถ่ายภาพถ่ายคลิปของเด็กเอง ซึ่งเป็นปัญหาที่กำลังมีจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากความนิยมในสื่อสังคมออนไลน์ที่มีจุดมุ่งหมายต่อเรื่องทางเพศ” (ผู้แทน ศูนย์ช่วยเหลือเด็กเพื่อแก้ไขปัญหาค่ามนุษย์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 พฤศจิกายน 2565)

“จากการที่ได้มีโอกาสเข้าไปทำงานร่วมกับองค์กรในกระบวนการยุติธรรมของต่างประเทศหลาย ๆ องค์กร พบว่าสื่อลามกอนาจารเด็กเป็นการละเมิดเด็กที่มีความแพร่หลาย และบางครั้งก็เป็นค่านิยมที่ชักจูงให้ตัวเด็กเอง เข้าไปเป็นเหยื่อโดยความสมัครใจ จึงเป็นเรื่องที่ค่อนข้างท้าทายสังคมมากพอสมควร ที่จะต้องทำความเข้าใจกับปัญหาดังกล่าว และเข้ามาให้ความสนใจกับปัญหานี้มากขึ้น” (ผู้แทน มูลนิธิกระจกเงา, การสื่อสารส่วนบุคคล, 21 พฤศจิกายน 2565)

จากความเห็นต่าง ๆ ที่ได้รับจากการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าสื่อลามกอนาจารเด็กเป็นปัญหาที่มีปริมาณมาก และมีการพัฒนาในเรื่องของค่านิยมในการกระทำความผิด โดยเฉพาะประเด็นที่เด็กสมัครใจเข้าไปเป็นเหยื่อในวงจรของสื่อสังคมออนไลน์ที่มุ่งเน้นเนื้อหาในเรื่องทางเพศ ซึ่งปัจจุบันสังคมให้การยอมรับในการเสปสื่อประเภทนี้มากขึ้น จึง

เป็นความท้าทายของสังคมและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่จะเข้าไปแก้ปัญหาดังกล่าวต่อไป

2) ปัญหาการชักนำหรือล่อลวงเด็กไปสู่สถานะที่อาจเป็นอันตรายต่อการถูกละเมิด

การใช้ช่องทางอินเทอร์เน็ตในการชักนำหรือล่อลวงเด็กให้มีความสนิทสนมหรือเชื่อใจจนนำไปสู่การถูกละเมิดด้วยวิธีการต่าง ๆ ซึ่งในปัจจุบันมีช่องทางสื่อสังคมออนไลน์หลากหลายแพลตฟอร์มที่เป็นที่นิยมในหมู่วัยรุ่นและบุคคลทั่วไป จึงเป็นช่องทางในการใช้กระทำความผิด อาทิเช่น Facebook, Line, Twitter, VK, Telegram, WhatsApp, Bigo Live, Discord, TikTok, Tinder, Viber และอื่น ๆ อีกมากมาย ดังที่ ผู้แทนกรมสอบสวนคดีพิเศษ กล่าวว่า “การล่อลวงละเมิดเด็กโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่วัยรุ่นและคนทั่วไปนิยมใช้ เป็นช่องทางที่มักจะใช้ในการกระทำความผิด ซึ่งบางครั้งเด็กไม่ทราบเลยว่าบุคคลที่เค้าติดต่ออยู่นั้นมีตัวตนอยู่จริงหรือไม่” (20 พฤศจิกายน 2565) เมื่อมีคนนิยม โดยเฉพาะวัยรุ่นเข้ามาใช้งานสื่อสังคมออนไลน์เหล่านี้เป็นจำนวนมาก ก็ยังเป็นช่องทางให้ผู้กระทำความผิดใช้ในการชักนำหรือล่อลวงเด็ก จนเป็นสาเหตุให้เกิดการล่อลวงละเมิดทางเพศได้ ดังที่ ผู้แทนกรมกิจการเด็กและเยาวชน กล่าวว่า “เด็กมักจะถูกล่อลวงจากคนหรืออาชญากรที่ตั้งใจเข้าไปแฝงตัวอยู่ในสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ ซึ่งในหลาย ๆ กรณีบุคคลเหล่านั้นมักเป็นผู้ที่เด็กรู้จักและไว้วางใจ เช่น เพื่อน ครูอาจารย์ เป็นต้น” (21 พฤศจิกายน 2565) และที่ผู้ให้ข้อมูลท่านอื่น ๆ ได้กล่าวไว้ว่า

“การที่เด็กจะถูกล่อลวงละเมิดนั้น ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางหนึ่งที่ใช้ผู้กระทำความผิดนิยมใช้ในการล่อลวงให้เด็กเข้าไปใช้งาน และอาจใช้ช่องทางเหล่านี้ในการตีสนิท รวมทั้งสร้างความไว้วางใจต่อเด็ก ทำให้เด็กหลงเชื่อและกระทำการในสิ่งที่คนเหล่านั้นล่อลวง หรือไปจนถึงกระทั่งถูกล่อลวงให้กระทำการใดใดอันเป็นการกระทำอนาจาร” (ผู้แทน คณะทำงานปราบปรามการล่อลวงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 พฤศจิกายน 2565)

“ในปัจจุบันสื่อสังคมออนไลน์มีความนิยมในการติดต่อสื่อสารและการใช้งานเป็นอย่างสูง จนเปรียบเสมือนวิถีชีวิตหนึ่งของทุก ๆ คน ทำให้ปฏิเสธไม่ได้เลยว่าเด็กหรือวัยรุ่นก็มีความจำเป็นที่จะต้องใช้อินเทอร์เน็ตเหล่านั้นในชีวิตประจำวัน ดังนั้นการชักจูงหรือการล่อลวงให้เด็กไปเป็นเหยื่อในการถูกล่วงละเมิดทางเพศ สื่อสังคมออนไลน์จึงเป็นช่องทางที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการที่หน่วยงานต่าง ๆ จะต้องให้ความสนใจ” (ผู้แทน ศูนย์ช่วยเหลือเด็กเพื่อแก้ไขปัญหาข้ามมนุษย์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 พฤศจิกายน 2565)

“ปัญหาของการถูกชักจูงหรือล่อลวงผ่านสื่อสังคมออนไลน์มิได้มีเพียงปัญหาที่เด็กจะตกเป็นเหยื่อจากการถูกล่วงละเมิดในกรณีต่าง ๆ เท่านั้น แต่ยังมีกรณีที่เด็กถูกชักจูงไปเป็นผู้ร่วมกระทำความผิดเพื่อแลกกับผลประโยชน์บางอย่าง อาทิเช่น เงิน หรือการเติมเงินในเกมส์ หรือการชักจูงว่าจะให้อะไรเพิ่มเติมต่าง ๆ ในเกมส์ ซึ่งเป็นแรงจูงใจของเด็กในยุคปัจจุบัน” (ผู้แทน มูลนิธิกระจกเงา, การสื่อสารส่วนบุคคล, 21 พฤศจิกายน 2565)

จากความเห็นต่าง ๆ ที่ได้รับจากการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการถูกชักจูงหรือการล่อลวงเด็กผ่านสื่อสังคมออนไลน์นั้นเป็นช่องทางหนึ่งที่สำคัญมาก ๆ ในการที่ผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรจะนำไปใช้ในการชักจูงเด็ก และด้วยความที่ปัจจุบันสื่อสังคมออนไลน์เป็นที่นิยมเป็นอย่างมากเปรียบเสมือนส่วนสำคัญในวิถีชีวิตประจำวันของบุคคลทั่วไป จึงเป็นเรื่องธรรมดาที่เด็กหรือวัยรุ่นจะใช้งานสื่อสังคมออนไลน์จนทำให้ผู้ปกครองหรือบุคคลในครอบครัว มิได้ให้ความสนใจในการใช้งานมากนัก จนเป็นเหตุให้เด็กหรือวัยรุ่นมักจะหลงผิดหรือถูกล่อลวง ถูกชักนำได้โดยง่าย ทั้งนี้การถูกชักจูงหรือการล่อลวงผ่านสื่อสังคมออนไลน์นั้นมิได้เป็นเพียงช่องทางที่จะทำให้เด็กกลายเป็นเหยื่อที่ถูกละเมิด แต่ในหลายกรณีกลับเป็นช่องทางที่ใช้ในการชักจูงเด็กเพื่อมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดเพื่อแลกผลประโยชน์ต่าง ๆ

3) ปัญหาการแอบแฝงเนื้อหาลามกอนาจารต่าง ๆ ให้เด็กเสพผ่านสื่อสังคมออนไลน์

ปัญหาอีกรูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบันตามที่ได้มีผู้ให้ความเห็นไว้ นั่นคือ ปัญหาการแอบแฝงเนื้อหาสื่อประเภทต่าง ๆ ซึ่งเป็นสื่อลามกอนาจารเด็ก ผ่านทางแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ทั้งหลาย ทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจ อาทิเช่น เกมสื่อออนไลน์ คลิปประเภทต่าง ๆ คอนเทนต์ที่ผลิตผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น ช่อง YouTube, TikTok, Reels เป็นต้น และอีกหลากหลายช่องทาง ดังที่ ผู้แทนกองป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางเทคโนโลยีสารสนเทศ กล่าวว่า “ปัญหาของการผลิตคอนเทนต์ผ่าน โซเชียลมีเดียคือการ ไม่มีผู้ที่คอยกรองสื่อเหล่านั้นว่าสมควรที่จะให้เด็กได้ดูหรือไม่ และเด็กโดยส่วนใหญ่ก็มักเสพสื่อเหล่านั้นโดยไม่มีการกรองจากผู้ปกครองหรือครอบครัวเช่นกัน” (19 พฤศจิกายน 2565) ซึ่งเป็นสิ่งที่เป็อันตรายต่อการเรียนรู้และสภาวะจิตใจของเด็ก จนอาจชักนำให้เด็กกลายเป็นผู้ก่ออาชญากรรมหรือตกไปเป็นเหยื่อในอาชญากรรมการล่วงละเมิดทางเพศเสียเอง ดังที่ ผู้แทนมูลนิธิกระจกเงา กล่าวว่า “การเสพสื่อผ่านสื่อสังคมออนไลน์เป็นการกระตุ้นให้เกิดอารมณ์ทางเพศหรือการใช้ความรุนแรงรูปแบบหนึ่งซึ่งปัญหานี้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นและพบได้มากขึ้นในหมู่วัยรุ่นและเด็กวัยเรียนที่เสพสื่อเหล่านั้นเป็นประจำ” (21 พฤศจิกายน 2565) และที่ผู้ให้ข้อมูลท่านอื่น ๆ ได้กล่าวไว้ว่า

“ก่อนที่เด็กจะถูกล่วงละเมิดหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดบนสื่อสังคมออนไลน์หรือบนระบบอินเทอร์เน็ตนั้น จากการดำเนินการสืบสวนสอบสวนในหลาย ๆ คดี พบว่าเด็กเหล่านั้นมีโอกาสได้เสพสื่อหรือเห็นการกระทำต่าง ๆ ในการละเมิดเด็ก ไม่ว่าจะเป็นกรณีทางเพศหรือกรณีอื่น จากช่องทางแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ มาก่อน จนบางครั้งเด็กเห็นเป็นความเคยชินหรือถูกกระตุ้นให้เกิดความอยากในการกระทำความผิดหรือตกเป็นเหยื่อ” (ผู้แทนคณะทำงานปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 พฤษภาคม 2565)

“เนื้อหาของสื่อในปัจจุบันซึ่งถูกเผยแพร่ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ นั้น บางครั้งเป็นสิ่งทีกระตุ้นหรือทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในสิ่งที่ผิดจากภาวะปกติ รวมถึงเป็นการกระตุ้นให้เด็กหลงไปก่ออาชญากรรมเสียเอง และในบางครั้งเด็กก็รู้สึกว้าวุ่นที่

ตนเองทำเป็นสิ่งที่ เป็นปกติไม่ได้เป็นการถูกล่วงละเมิดทางเพศแต่อย่างใด” (ผู้แทน กรมสอบสวนคดีพิเศษ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 พฤศจิกายน 2565)

เด็กมักจะเสพคอนเทนต์ต่างๆผ่าน โซเชียลมีเดียเป็นปกติในปัจจุบันทำให้ ความสำคัญของการดูแลคอนเทนต์ไม่ให้ส่อไปในเรื่องการชักชวนทางเพศและ การกระตุ้นให้เด็กมีความสนใจทางเพศก่อนวัยอันควร รวมถึงการกระตุ้นให้เกิด ความรุนแรงต่าง ๆ อาทิเช่น ในเกมส์ออนไลน์ เป็นต้น บางครั้งเกมส์ออนไลน์ ในปัจจุบันก็มีลักษณะของการกระตุ้นอารมณ์ทางเพศและความรุนแรงได้ เหมือนกัน...” (ผู้แทน กรมกิจการเด็กและเยาวชน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 21 พฤศจิกายน 2565)

“ปัญหาอีกปัญหาหนึ่งที่พบในปัจจุบันคือสื่อสังคมออนไลน์ที่มีคอนเทนต์ส่อไป ในเรื่องทางเพศและความรุนแรงที่มีจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ และผู้ปกครองเองก็ไม่สามารถตามหรือรับรู้คอนเทนต์พวกนั้น ว่าคอนเทนต์ไหนมีเนื้อหาหรือรูปแบบที่ เป็นการกระตุ้นทางเพศหรือก่อให้เกิดความรุนแรงได้” (ผู้แทน ศูนย์ช่วยเหลือเด็ก เพื่อแก้ไขปัญหาข้ามศูนย์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 พฤศจิกายน 2565)

จากความเห็นต่าง ๆ ที่ได้รับจากการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการเสพสื่อสังคมออนไลน์หรือที่เรียกว่าคอนเทนต์ผ่านแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียต่าง ๆ ในปัจจุบัน เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่ก่อให้เกิดอาชญากรรมการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทาง อินเทอร์เน็ต เพราะมีสื่อที่มีเนื้อหาลามกอนาจาร เนื้อหาความรุนแรง เผยแพร่ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ อยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในปัจจุบันเด็กวัยรุ่นต่างใช้หรือเสพสื่อผ่านโซเชียลมีเดียเป็นกิจวัตร ประจำวันและเป็นปกติ ทำให้สื่อที่มีเนื้อหาไม่ดี มีเนื้อหาลามกอนาจารหรือแฝงไปด้วยความรุนแรง ไปกระตุ้นตัวเด็กให้มีความอยากรู้อยากเห็น อยากลอง ทั้งเรื่องทางเพศเองและเรื่องการใช้ความ รุนแรงด้านอื่น ๆ โดยเป็นไปได้ทั้งสองรูปแบบ คือ ตัวเด็กอยากเป็นผู้ก่ออาชญากรรมเสียเอง และ เด็กตกเป็นเหยื่อในอาชญากรรมเหล่านั้น

4) ปัญหาการคุกคามและการใช้ข้อมูลของเด็กเพื่อหาผลประโยชน์

อีกปัญหาหนึ่งที่พบในปัจจุบันคือ การนำข้อมูลของเด็กไปหาผลประโยชน์โดยสื่อไปในทางลามกอนาจารหรือเป็นการกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ โดยการนำข้อมูลเหล่านั้นไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากตัวเด็ก หรือที่เรียกว่าการ “เปิดวาร์ป” ซึ่งการก่ออาชญากรรมในรูปแบบนี้มักเป็นการกระทำโดยผู้ที่มีความใกล้ชิดกับตัวเด็กหรือบุคคลที่เด็กไว้วางใจ จนสามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ของตัวเด็กได้โดยที่เด็กไม่มีความระแวงสงสัย ดังที่ผู้ให้ข้อมูลหลายท่านได้กล่าวไว้ว่า

“ตอนนี้มีปัญหาใหม่ที่พบเจอมากขึ้นเรื่อย ๆ คือ สิ่งที่เรียกว่าการ “เปิดวาร์ป” ซึ่งสมัยก่อนการ “เปิดวาร์ป” หรือการให้ข้อมูลในสิ่งที่คนอื่นหรือลูกค้าต้องการนั้น มักจะเป็นข้อมูลที่ไม่ใช่เกี่ยวกับเด็ก อาทิเช่น หนังสือ คลิปโป๊ต่าง ๆ แต่ในปัจจุบันมีการเอาข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก อาทิเช่น เบอร์โทร ที่อยู่ อีเมล Account Facebook, Twitter ทั้งหลายมาขายให้กับกลุ่มผู้ที่ต้องการมากขึ้น” (ผู้แทนคณะทำงานปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 พฤศจิกายน 2565)

“สิ่งที่พบเจอได้ในปัจจุบันคือข้อมูลของเด็กไม่ว่าจะเป็น Account Facebook Instagram หรือ Twitter ถูกเอามาเผยแพร่ผ่านกลุ่มลับที่มีการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนกันด้วยผลประโยชน์อื่น ๆ ซึ่งบางครั้งตัวเด็กที่ตกเป็นเหยื่อไม่อาจทราบเลยว่าตัวเองถูกคุกคามหรือถูกติดต่อเข้ามาเพื่อขอกระทำการอนาจารได้อย่างไร” (ผู้แทน กรมสอบสวนคดีพิเศษ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 พฤศจิกายน 2565)

“การเปิดวาร์ปถือได้ว่าเป็นอาชญากรรมแนวใหม่ที่ก่อนหน้านี้ไม่ค่อยมีอาชญากรรมนี้เกิดขึ้นกับเด็ก แต่ในปัจจุบันด้วยความที่ตัวเด็กเองมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์เผยแพร่ภาพและคลิปส่วนตัวที่บางครั้งสื่อไปในทางกระตุ้นอารมณ์ทางเพศมากขึ้น เนื่องจากค่านิยมในการใช้ชีวิตหรือในการโชว์ไลฟ์สไตล์ที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัย จึงทำให้มีผู้ต้องการเข้าถึงข้อมูลของตัวเด็กมากขึ้น โดยที่บางครั้งเด็กไม่ได้มีเจตนาที่จะสื่อไปในเรื่องทางเพศแต่อย่างใด” (ผู้แทน กองป้องกันและ

ปราบปรามการกระทำความผิดทางเทคโนโลยีสารสนเทศ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 พฤศจิกายน 2565)

“บางครั้งเด็กที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมการละเมิดทางเพศต่อเด็กผ่านออนไลน์นี้ เกิดจากวิถีของสังคมที่เปลี่ยนไป เช่น ปัจจุบันเด็กสามารถแต่งชุดเซ็กซี่หรือชุดว่ายน้ำถ่ายรูป ถ่ายคลิป ลงใน Account สื่อสังคมออนไลน์ส่วนตัวได้อย่างเปิดเผย และผู้ปกครองก็ไม่เห็นว่าเป็นสิ่งผิดปกติ แต่ตรงนี้ทำให้เกิดช่องทางที่คนที่อยู่ใกล้ชิดหรือเป็นเพื่อนกันในสื่อสังคมออนไลน์นั้นกับเด็ก นำข้อมูลของเด็กไปใช้เพื่อหาผลประโยชน์ได้” (ผู้แทน ศูนย์ช่วยเหลือเด็กเพื่อแก้ไขปัญหาข้ามมนุษย์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 พฤศจิกายน 2565)

“ด้วยสังคมที่เปิดกว้างมากขึ้นทำให้เกิดปัญหาที่ไม่ได้เกิดจากความตั้งใจของเด็ก อาทิเช่น เพื่อนในห้องเรียนนำข้อมูลของเพื่อนไปเผยแพร่หรือไปหาผลประโยชน์ ดังคดีที่มีการนำรูปภาพเพื่อนที่มีรูปร่างหน้าตาดี รวมทั้งข้อมูลส่วนตัวไปขาย จนมีคนติดต่อมาคุกคาม มาขอกระทำอนาจารต่าง ๆ” (ผู้แทน มูลนิธิกระจกเงา, การสื่อสารส่วนบุคคล, 21 พฤศจิกายน 2565)

จากความเห็นต่าง ๆ ที่ได้รับจากการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าปัญหาการคุกคามและการใช้ข้อมูลของเด็กเพื่อหาผลประโยชน์ในกรณีต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศหรือนำข้อมูลของเด็กไปใช้เพื่อหารายได้หรือผลประโยชน์แลกเปลี่ยนในด้านต่าง ๆ นั้น เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นได้ไม่แนบนัก จากความเห็นของผู้ให้ข้อมูล พบว่าปัญหานี้ เกิดจากการที่สังคมในปัจจุบันให้การยอมรับในการเปิดเผยความเป็นส่วนตัวของแต่ละบุคคลมากขึ้น อาทิเช่นเด็กและเยาวชนในปัจจุบันมักจะใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเผยแพร่ภาพหรือคลิปที่แสดงถึงไลฟ์สไตล์ของแต่ละบุคคล ซึ่งภาพหรือคลิปเหล่านั้นในบางครั้งเป็นลักษณะที่สร้างแรงจูงใจหรือมีการกระตุ้นอารมณ์ทางเพศได้ โดยที่พ่อแม่ผู้ปกครองก็ให้การยอมรับหรือมองเห็นว่าเป็นสิ่งปกติของสังคมปัจจุบัน แต่ในทางกลับกันกลับเป็นช่องทางให้อาชญากรหรือบุคคลที่ฝึกฝนทางเพศนำช่องว่างเหล่านี้ไปใช้ประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง โดยเฉพาะกลุ่มคนที่มีความใกล้ชิดกับตัวเด็ก ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนในห้องเรียนหรือ แม้กระทั่งครูอาจารย์ ญาติพี่น้องของตัว

เด็กเอง นำข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้ไปใช้ในทางที่ผิด ซึ่งเป็นปัญหาที่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังให้ความสำคัญน้อย

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นถึงปัญหาอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เป็นการละเมิดทางเพศต่อเด็กในปัจจุบัน ว่ามีความหลากหลายและมีความรุนแรงที่มากขึ้น โดยเฉพาะการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของเด็กและเยาวชนที่มีความนิยมและใช้งานจนเป็นปกติในชีวิตประจำวัน ซึ่งช่องทางสื่อสังคมออนไลน์นี้ เป็นสื่อกลางในการที่เด็กจะถูกนำไปใช้ประโยชน์ เป็นเหยื่อในการก่ออาชญากรรมที่เป็นการล่วงละเมิดทางเพศ รวมถึงการที่ตัวเด็กเองถูกสื่อเหล่านั้นหล่อหลอมให้มีความต้องการไปเป็นผู้กระทำความผิดเสียเอง โดยที่ตัวเด็กเองก็ไม่ว่าตัวว่า ถูกสื่อเหล่านั้นชักนำไปให้กระทำความผิด

4.1.2 พฤติกรรม รูปแบบ และวิธีการก่ออาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็ก

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่าในการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กบนระบบอินเทอร์เน็ตนั้น มีพฤติกรรม รูปแบบ และวิธีการก่ออาชญากรรมหลากหลายแบบ รวมทั้งมีรายละเอียดของพฤติกรรมที่จะใช้ในการล่วงละเมิดต่อเด็กที่ค่อนข้างเป็นขั้นเป็นตอน และมีลักษณะคล้ายคลึงกันในแต่ละคดี ดังที่ ผู้แทนกรมกิจการเด็กและเยาวชน กล่าวว่า “พฤติกรรมการล่วงละเมิดทางเพศเด็ก มักจะให้การล่อลวงให้เด็กตายใจเป็นจุดเริ่มต้น ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในขั้นตอนหรือวิธีการในการให้เด็กตกเป็นเหยื่อของอาชญากร” (21 พ.ย. 2565) และที่ผู้ให้ข้อมูลท่านอื่น ๆ ได้กล่าวไว้ว่า

“ส่วนใหญ่ในการล่วงละเมิดทางเพศเด็ก จะมีพฤติกรรมในการกระทำความผิด โดยทำเป็นวงจร เรียกว่า วงจรของการกระทำความผิดทางเพศ (Cycle of Abuse) โดยในการกระทำความผิด ทั้งผู้กระทำความผิดและเหยื่อจะต้องเข้าสู่วงจรดังกล่าว เพื่อให้การกระทำความผิดนั้นสัมฤทธิ์ผล” (ผู้แทน คณะทำงานปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 พฤศจิกายน 2565)

“ผู้กระทำความผิดทางเพศกับเด็ก ส่วนมากจะไม่ใช่วิธีการบังคับเด็ก โดยจะใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อหลอกล่อให้เด็กยินยอมหรือสมัครใจที่จะยอมให้กระทำอนาจารหรือยอมที่จะมีเพศสัมพันธ์กับตน เนื่องจากผู้กระทำความผิดมักจะไม่ต้องการถูกจับและคิดว่าถ้าเด็กยินยอม ตนจะได้ไม่ต้องรับโทษ แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า จะเป็นแบบนี้ทุกเคสไป” (ผู้แทน กรมสอบสวนคดีพิเศษ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 พฤศจิกายน 2565)

“วงจรของการล่อลวงเด็กให้เข้ามาสู่การถูกระทำความผิดทางเพศ เรียกว่า Cycle of Abuse โดยในการล่อลวงนั้น ทั้งผู้กระทำความผิดและเด็กซึ่งเป็นเหยื่อ จะต้องเข้าสู่กระบวนการขั้นต้นเสียก่อน เรียกว่าการ Grooming ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการล่อลวงเด็ก คือการทำให้เด็กยินยอมพร้อมใจที่จะถูกระทำอนาจารหรือการล่วงละเมิดทางเพศ” (ผู้แทน ศูนย์ช่วยเหลือเด็กเพื่อแก้ไขปัญหาข้ามพรมแดน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 พฤศจิกายน 2565)

“การล่วงละเมิดทางเพศเด็กต่อเด็กบนโลกออนไลน์ มักจะมีรูปแบบและวิธีการที่คล้ายคลึงกัน แต่ในปัจจุบันอาจจะมีบางกรณีที่อาศัยความสนิทชิดเชื้อระหว่างตัวเด็กกับผู้กระทำผิด มาเป็นช่องทางในการกระทำความผิด โดยไม่ต้องเกิดจากการล่อลวงเลยก็ได้” (ผู้แทน มูลนิธิกระเจาจากการสื่อสารส่วนบุคคล, 21 พฤศจิกายน 2565)

จากความเห็นต่าง ๆ ที่ได้รับจากการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่ารูปแบบและวิธีการละเมิดทางเพศต่อเด็กบนระบบอินเทอร์เน็ตนั้น อาจกล่าวได้ว่ามีวงจรของการล่อลวงและการล่วงละเมิดที่ค่อนข้างเป็นกระบวนการ มีลักษณะที่เป็นขั้นตอน โดยเรียกว่า “Cycle of Abuse” แต่ทั้งนี้ในบางกรณีก็อาจจะมีรูปแบบวิธีการที่แตกต่างออกไป เนื่องจากสภาพปัญหาและพฤติการณ์ในการก่ออาชญากรรมเกี่ยวกับการละเมิดทางเพศต่อเด็กนี้ มีวิวัฒนาการและพัฒนาการของการใช้สื่อสังคมออนไลน์เข้ามาเป็นสื่อกลางในการก่ออาชญากรรมดังกล่าว

ซึ่งจากการเก็บรวบรวมข้อมูล และผู้วิจัยได้นำมาเรียบเรียงแล้ว พบว่าวิธีการ ล่อลวงเด็กให้เกิดความเชื่อใจหรือที่เรียกว่าการ “Grooming” นั้น เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญ มาก โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความเห็นว่า การ “Grooming” นั้น เป็นการเตรียมเด็กเพื่อกระทำละเมิด ทางเพศต่อเด็กในอนาคต ซึ่งเป็นกระบวนการที่กระทำอย่างต่อเนื่อง โดยที่บุคคลจะทำตัวเป็นเพื่อน กับเด็กเพื่อให้ได้มาซึ่งความเชื่อใจของเด็ก และเพื่อให้เกิดสภาพที่จะทำให้เด็กยินยอมที่จะมี ความสัมพันธ์กับผู้กระทำคามผิดในทางเพศ (Sexual Contact) โดยที่เด็กจะไม่บอกให้คนอื่นรู้ถึง ความสัมพันธ์ดังกล่าว ดังที่ ผู้แทน กรมกิจการเด็กและเยาวชน กล่าวว่า “การ “Grooming” เป็น ขั้นตอนที่สำคัญในการที่จะทำให้เกิดการกระทำคามผิดทางเพศแทบทุกประเภท โดยการสื่อสาร ทางโลกออนไลน์ (Online Grooming) เป็นการ “Grooming” ที่ทำได้โดยง่ายในปัจจุบัน” (21 พ.ย. 2565) ดังนั้น การ “Grooming” จึงเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการที่จะทำให้เกิดการกระทำ ความผิดทางเพศแทบทุกประเภท และการล่อลวงทางอินเทอร์เน็ตหรือโดยการสื่อสารทาง โลกออนไลน์ (Online Grooming) ที่กำลังเป็นปัญหาอยู่ในปัจจุบันนั้น สื่อสังคมออนไลน์จะยังเป็น ตัวเร่งให้วงจรการกระทำคามผิดทางเพศเกิดเร็วยิ่งขึ้น เพราะในโลกออนไลน์นั้นไม่สามารถรู้ได้ว่า ใครเป็นใคร และลักษณะเฉพาะตัว เช่น อายุ เพศ ก็สามารถสร้างขึ้นใหม่ได้ สื่อสังคมออนไลน์จึง เป็นช่องทางการสื่อสารที่เราสามารถโกหกผู้อื่นได้อย่างง่ายดาย ในโลกแห่งความจริงเราสามารถ ใช้ สายตาและสัญชาตญาณในการพินิจพิจารณาห้คู่สนทนาได้ ซึ่งทำให้เราสามารถรับรู้และเข้าใจเจตนา หรือความคิดที่คู่สนทนาสื่อออกมาแบบง่าย ๆ ได้ด้วยสัญชาตญาณของตนเอง แต่ในโลกออนไลน์ นั้น เราสามารถพินิจพิจารณาห้คู่สนทนาโดยใช้สายตาได้ในบางกรณีเท่านั้น เช่น ในกรณีที่มีการใช้ เว็บแคม การวิดีโอคอล เป็นต้น ในกรณีที่เป็นการติดต่อสื่อสารผ่านทางแชท ซึ่งเป็นการ ติดต่อสื่อสารโดยผ่านตัวกลาง ทำให้เราไม่มีโอกาสได้พินิจพิจารณาห้คู่สนทนาจากลักษณะท่าทาง ได้เลย และถึงแม้ว่าจะมีการวิดีโอคอลก็ตาม แต่ด้วยเทคโนโลยีในปัจจุบัน ก็สามารถตัดต่อและ สร้างวิดีโอหลอกลวงกันได้อยู่ดี ดังนั้น สื่อสังคมออนไลน์จึงกลายเป็นสิ่งที่ปิดบังตัวตนที่แท้จริง ของคนที่อยู่ในโลกออนไลน์ ดังที่ ผู้แทนกรมสอบสวนคดีพิเศษ กล่าวว่า “ด้วยความที่การพูดคุย ผ่านสื่อสังคมออนไลน์นั้นสามารถที่จะปิดบังตัวตนได้โดยง่าย จึงทำให้เกิดการสร้างควมไว้วางใจ จากฝ่ายผู้กระทำผิดนำเสนอ ทำให้เด็กเกิดความเชื่อใจได้โดยง่าย” (20 พฤศจิกายน 2565) ด้วย บริบทของโลกออนไลน์ซึ่งมีลักษณะเฉพาะตัวนี้เอง มีผลทำให้การสร้างควมสัมพันธ์ระหว่าง ผู้กระทำคามผิดกับเด็กจนสามารถเป็นเพื่อนสนิทกันนั้น สามารถทำได้ง่ายและรวดเร็ว ความเชื่อ ใจจึงเกิดขึ้นเร็วตามไปด้วย เนื่องจากเด็กมักจะคิดว่าตนเองคุยอยู่กับเพื่อนวัยเดียวกัน ดังที่ผู้ให้ข้อมูล หลายท่านได้กล่าวไว้ว่า

“จากปัญหาอาชญากรรมนี้ พบว่าเด็กโดยส่วนใหญ่มักจะเชื่อโดยสนิทใจว่าผู้ที่ตนเองพูดคุยอยู่ผ่านสื่อสังคมออนไลน์นั้น เป็นบุคคลที่ตนเองให้ความเชื่อใจได้ จนไปถึงกระทั่งมีความรู้สึกผูกพัน เช่น เป็นแฟนกันผ่านโลกออนไลน์ หรือมีความนึกคิดไปในเชิงชู้สาวต่อกัน” (ผู้แทน คณะทำงานปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 พฤศจิกายน 2565)

“สื่อสังคมออนไลน์ที่แพร่หลายเป็นอย่างมากในปัจจุบัน และถูกใช้ในชีวิตประจำวันมากขึ้นนั้น เป็นตัวเร่งให้วงจรการทำความผิดทางเพศเกิดขึ้นเร็วขึ้น เพราะในโลกออนไลน์นั้นไม่สามารถรู้ได้ว่าใครเป็นใคร และลักษณะเฉพาะตัวก็สามารถอวดารขึ้นมาใหม่ได้ สื่อสังคมออนไลน์จึงเป็นช่องทางการสื่อสารที่เราสามารถโกหกผู้อื่นได้อย่างง่ายดาย” (ผู้แทน กองป้องกันและปราบปรามการทำความผิดทางเทคโนโลยีสารสนเทศ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 พฤศจิกายน 2565)

“การ “Grooming” นั้น เป็นการเตรียมเด็กเพื่อกระทำละเมิดทางเพศต่อเด็กในอนาคต ซึ่งเป็นกระบวนการที่กระทำอย่างต่อเนื่อง โดยที่บุคคลจะทำตัวเป็นเพื่อนกับเด็กเพื่อให้ได้มาซึ่งความเชื่อใจของเด็ก และเพื่อให้เกิดสถานะที่จะทำให้เด็กยินยอมที่จะมีความสัมพันธ์กับผู้กระทำผิดในทางเพศ (Sexual Contact) โดยที่เด็กจะไม่บอกให้คนอื่นรู้ถึงความสัมพันธ์ดังกล่าว” (ผู้แทน ศูนย์ช่วยเหลือเด็กเพื่อแก้ไขปัญหาข้ามศูนย์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 พฤศจิกายน 2565)

“ด้วยบริบทของโลกออนไลน์ซึ่งมีลักษณะที่สามารถสร้างตัวตนอย่างไรก็ได้ มีผลทำให้การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำผิดกับเด็กจนสามารถเป็นเพื่อนสนิทกันนั้น สามารถทำได้ง่ายและรวดเร็ว ความเชื่อใจจึงเกิดขึ้นเร็วตามไปด้วย เนื่องจากเด็กมักจะคิดว่าตนเองคุยอยู่กับเพื่อนวัยเดียวกัน และมีลักษณะตรงตามความชอบ ความถูกต้องของตนเอง (ผู้แทน มูลนิธิกระจกเงา, การสื่อสารส่วนบุคคล, 21 พฤศจิกายน 2565)

จากความเห็นต่าง ๆ ที่ได้รับจากการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการ “Grooming” นั้น เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในการเตรียมเด็กเพื่อกระทำละเมิดทางเพศต่อเด็กในอนาคต ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต้องมีการกระทำอย่างต่อเนื่อง โดยในปัจจุบันการสื่อสารทางโลกออนไลน์ (Online Grooming) โดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์ เป็นตัวเร่งให้วงจรการกระทำละเมิดทางเพศเกิดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งในการล่อลวงเด็กเพื่อกระทำละเมิดทางเพศนั้น กระบวนการล่อลวงอาจมีทั้งการใช้ระยะเวลาสั้น ๆ หรืออาศัยระยะเวลาที่ยาวนานก็เป็นได้ อันจะทำให้เด็กรู้สึกไวใจบุคคลนั้น ๆ มากขึ้น การล่อลวงเด็กนั้น อาจจะมีการล่อลวงเด็กหลาย ๆ คนในเวลาเดียวกันก็ได้เช่นเดียวกัน ดังนั้น แม้ว่าเด็กคนหนึ่งจะรู้สึกไม่สบายใจและตัดความสัมพันธ์ดังกล่าว แต่ก็ยังมีเด็กคนอื่น ๆ ที่ถูกล่อลวงเพื่อเป็นเหยื่อเตรียมไว้อยู่แล้ว โดยการที่จะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกไวใจนั้น มีกระบวนการและขั้นตอนที่มีหลายช่วงระยะเวลา จากการเรียบเรียงข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัย อาจแบ่งการ “Grooming” ออกได้เป็น 5 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ระยะสร้างความสัมพันธ์แบบเพื่อน

พวกที่ล่อลวงเด็กจะเริ่มทำความรู้จักกับเด็ก โดยระยะเวลาที่ใช้ในระยะเวลาการสร้างความสัมพันธ์นี้ จะแตกต่างกันไปในแต่ละคน การทำความรู้จักกับเด็กจะเข้มข้นมากขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับระดับความสัมพันธ์ที่พวกนี้ต้องการให้เป็นไป ดังที่ ผู้แทนคณะทำงานปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต กล่าวว่า “พวกที่ตั้งใจจะล่อลวงเด็กจะเริ่มจากการสร้างความสัมพันธ์เบื้องต้น โดยการเริ่มทำความรู้จักกับเด็ก ระยะเวลาที่ใช้ในระยะนี้จะแตกต่างกันไปในแต่ละคน” (19 พฤศจิกายน 2565) และ ผู้แทนกรมสอบสวนคดีพิเศษ กล่าวว่า “การสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นระหว่างผู้กระทำผิดกับเด็กนั้นความเข้มข้นจะมากขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับระดับความสัมพันธ์ที่พวกนี้ต้องการให้เป็นไป” (20 พฤศจิกายน 2565) โดยในระยะนี้อาจมีการถามเด็กว่ามีรูปถ่ายของตัวเองหรือไม่ ซึ่งโดยส่วนใหญ่ ผู้กระทำผิดก็จะขอให้เด็กส่งรูปดังกล่าวมาให้ตน ซึ่งการขอรูปก็เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบว่าคนที่ตนเองกำลังคุยด้วยนั้นเป็นเด็กจริง ๆ และลักษณะของเด็กตรงตามความต้องการหรือความชอบของตนเอง โดยปกติการขอรูปถ่ายของเด็กในระยะนี้จะเป็นการขอรูปถ่ายธรรมดา โดยรูปถ่ายดังกล่าวไม่มีลักษณะในทางเพศเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังที่ผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นได้กล่าวไว้ว่า

“ในการสร้างความสัมพันธ์เบื้องต้นนั้น ผู้กระทำผิดอาจจะมีการขอให้เด็กส่งรูปดังกล่าวมาให้ตน ซึ่งการขอรูปก็เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบว่าคนที่ตนเองกำลังคุยด้วยนั้นเป็นเด็กจริง ๆ และลักษณะของเด็กตรงตามความต้องการหรือความชอบของตนเอง” (ผู้แทน ศูนย์ช่วยเหลือเด็กเพื่อแก้ไขปัญหาข้ามมนุษย์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 พฤศจิกายน 2565)

“วิธีการในการตรวจสอบว่าคนที่คุยด้วยนั้นเป็นเด็กจริงหรือไม่ พวกผู้กระทำผิดมักจะขอรูปถ่ายในลักษณะเป็นการแลกเปลี่ยนรูปกัน เมื่อได้รับรูปถ่ายมาแล้วก็จะทราบว่าคนที่คุยด้วยนั้นมีลักษณะหน้าตาอย่างไร และเป็นเด็กที่ตรงตามความต้องการของผู้กระทำผิดหรือไม่” (ผู้แทน มูลนิธิกระจกเงา, การสื่อสารส่วนบุคคล, 21 พฤศจิกายน 2565)

ระยะที่ 2 ระยะสร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิด

ระยะนี้เป็นระยะที่เกินระยะสร้างความสัมพันธ์แบบเพื่อนขึ้นมา ในระยะนี้อาจมีการพูดคุยกันในเรื่องต่าง ๆ เช่น เรื่องโรงเรียน เรื่องชีวิตในครอบครัว เรื่องเพื่อนแฟน เป็นต้น ดังที่ ผู้แทนคณะทำงานปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต กล่าวว่า “เมื่อมีการสร้างความสัมพันธ์ในระดับเริ่มต้นแล้วและสามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนกันได้ ก็จะเริ่มมีการพูดคุยกันในเรื่องทั่วไป เช่น เรื่องที่โรงเรียนเรื่องชีวิตในครอบครัวมากขึ้น” (19 พฤศจิกายน 2565) และผู้แทนกรมสอบสวนคดีพิเศษ กล่าวว่า “เมื่อต้องการขยับความสัมพันธ์ให้เข้มข้นมากขึ้น บุคคลเหล่านี้ที่เป็นผู้กระทำผิดก็จะเริ่มพูดคุยในเรื่องที่เป็นเรื่องส่วนตัวแบบทั่ว ๆ ไปกับเด็กเพื่อให้ได้รับข้อมูลและมีเรื่องราวที่จะพูดคุยกันต่อไป” (20 พฤศจิกายน 2565) โดยปกติเมื่อพวกนี้ต้องการคุยหรือติดต่อกับเด็กต่อไป พวกนี้ก็จะพยายามสร้างภาพให้เด็กเห็นว่าตนเองเป็นเพื่อนสนิทของเด็กได้ แต่ไม่ใช่ว่าพวกที่ล่อลวงเด็กทุกคนจะขยับความสัมพันธ์ขึ้นมาในระดับนี้ เมื่อเริ่มเข้าสู่ระยะสร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดแล้ว พวกนี้ก็จะดำเนินระยะนี้ต่อไปเรื่อย ๆ ต่อมาจึงจะเริ่มเข้าสู่บทสนทนา ซึ่งนำไปสู่ระยะต่อไป นั่นคือ ระยะเสี่ยง ดังที่ผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นได้กล่าวไว้ว่า “การพูดคุยติดต่อกันกับเด็กนั้น ที่ทำให้ความสัมพันธ์นั้นใกล้ชิดกันมากขึ้นคือการเริ่มถามคำถามที่เป็นเรื่องส่วนตัวมากขึ้น เพื่อพยายามทำให้เด็กคิดว่าผู้กระทำผิดมีความเป็นเพื่อนหรือเป็นเพื่อนที่สนิทกัน” (ผู้แทน ศูนย์ช่วยเหลือเด็กเพื่อแก้ไขปัญหาข้ามมนุษย์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 พฤศจิกายน 2565) และ “ประเด็นสำคัญในการที่จะทำให้ความสัมพันธ์มีความใกล้ชิดกัน

แล้วก็สามารถพูดคุยกันไปต่อได้ คือการหาบทสนทนามาพูดคุยกันและทำให้มีความรู้สึกถึงความ เป็นเพื่อนกันกับผู้กระทำความผิด” (ผู้แทน มูลนิธิกระจกเงา, การสื่อสารส่วนบุคคล, 21 พฤศจิกายน 2565)

ระยะที่ 3 ระยะเสี่ยง

การเข้าสู่ระยะเสี่ยงนั้น อาจเห็นได้จากในบางส่วนของบทสนทนาที่ผู้กระทำความผิดถามเด็กเกี่ยวกับเรื่องที่เป็นการตรวจสอบการใช้งานสื่อโซเชียลหรือ อินเทอร์เน็ต เพื่อหาความเป็นไปได้ที่จะขยับหาหนทางในการกระทำความผิด เช่น ที่ตั้งของ คอมพิวเตอร์ที่เด็กใช้อยู่ บุคคลอื่นที่ใช้คอมพิวเตอร์เครื่องเดียวกับเด็กมีใครบ้าง เป็นต้น ดังที่ ผู้แทน คณะทำงานปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต กล่าวว่า “เมื่อความสัมพันธ์ หรือการสร้างความรู้จักในระยะแรกเป็นไปได้ดี ในการขยับความสัมพันธ์ต่อไปก็คือการ ตรวจสอบความเป็นไปได้ในการที่จะมีหนทางที่จะลี้ภัยกับเด็กมากขึ้น” (19 พฤศจิกายน 2565) และ ผู้แทนมูลนิธิกระจกเงา กล่าวว่า “เมื่อมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับเด็กมากขึ้นแล้ว ผู้กระทำความผิดมักจะทดสอบตัวเด็กในสลับต่อไป ก็คือการดูโอกาสว่าตนเองมีโอกาสนัดหมาย หรือ มีโอกาสที่จะเข้าไปใกล้เด็กได้มากขึ้นแค่ไหน” (21 พฤศจิกายน 2565) เมื่อมีการถามคำถามใน ลักษณะนี้ ก็อาจคาดเดาได้ว่า พวกนี้กำลังประเมินความเป็นไปได้ที่การกระทำของตนเองจะถูกจับได้จากคนอื่น เช่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือพี่น้องของเด็ก เป็นต้น ดังที่ผู้ให้ข้อมูลท่านอื่นได้กล่าวไว้ ว่า

“การทดสอบว่าเด็กดังกล่าวที่เป็นเป้าหมายของผู้กระทำความผิดมีโอกาสที่จะ ตกเป็นเหยื่อได้แค่ไหน ก็คือการถามคำถามในเรื่องของการใช้งานโซเชียลมีเดีย หรือการใช้งานคอมพิวเตอร์ของเด็กว่าอยู่ห่างจากการดูแลของผู้ปกครองมากน้อย แค่ไหน เพื่อเป็นการประเมินโอกาสในการติดต่อ หรือการพูดคุยกับเด็กมากขึ้น” (ผู้แทน กรมสอบสวนคดีพิเศษ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 พฤศจิกายน 2565)

“ส่วนใหญ่จะมีการถามคำถามในลักษณะของที่เป็นการทดสอบหรือที่เรียกว่าการ เสี่ยงถาม ว่าเด็กดังกล่าวมีโอกาสที่จะตกเป็นเหยื่อของผู้กระทำความผิดหรือไม่ มากน้อยแค่ไหน อาทิเช่น เด็กใช้งานคอมพิวเตอร์คนเดียวหรือไม่ เด็กใช้งาน

คอมพิวเตอร์ที่ไหน เป็นต้น”(ผู้แทน ศูนย์ช่วยเหลือเด็กเพื่อแก้ไขปัญหาคำมนุษย์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 พฤศจิกายน 2565)

ระยะที่ 4 ระยะกันเด็กให้ออกจากผู้อื่น

ระยะนี้จะเป็นระยะที่เกินกว่าระยะเสี่ยงขึ้นมา และเข้าใกล้การกระทำความคิดมากขึ้น โดยลักษณะของการสนทนาจะเปลี่ยนแปลงไป พวกนี้จะนำความคิดและความรู้สึกเรื่องการเป็นเพื่อนที่ดีที่สุด หรือการมีความรู้สึกว่าคุณใจดีว่าเธอกำลังทำอะไร และเธอก็สามารถพูดกับฉันได้ทุกเรื่อง เพื่อเข้าสู่บทสนทนาต่อไป โดยในระยะนี้จะเห็นได้อย่างชัดเจนถึงลักษณะของการปฏิสัมพันธ์ที่มีลักษณะเป็นการ มีจุดร่วมซึ่งกันและกัน กล่าวคือ การเปิดเผยความลับและการรักษาความลับซึ่งกันและกันไม่ให้ผู้อื่นล่วงรู้ ซึ่งเป็นการแสดงถึง ความเชื่อใจหรือไว้ใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเด็กแสดงให้เห็นถึงความเชื่อใจแล้ว ก็จะนำไปสู่การสนทนาในระยะต่อไปที่จะมุ่งไปที่ประเด็นที่เป็นเรื่องส่วนตัว และไปในเรื่องทางเพศมากขึ้น ดังที่ผู้ให้ข้อมูลหลายท่านได้กล่าวไว้ว่า

“เมื่อมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดและมีการพูดคุยแล้วว่าเด็กมีโอกาสที่จะอยู่คนเดียว หรือมีโอกาสที่จะใช้คอมพิวเตอร์อยู่คนเดียว ซึ่งเป็นการเพิ่มโอกาสในการกระทำความคิดมากขึ้นนั้น บุคคลเหล่านี้ก็จะมีการสนทนาที่จะเป็นการชักนำความคิดของเด็กมากขึ้นเพื่อเพิ่มความไวเนื้อเชื่อใจ” (ผู้แทน คณะทำงานปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 พฤศจิกายน 2565)

“ก่อนที่จะเข้าสู่การนัดหมายหรือการให้เด็กกระทำอนาจารให้ดูหรือแลกเปลี่ยนรูปภาพหรือคลิปอนาจารกันนั้น จะต้องมีการชักนำหรือการทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณกระทำความคิดเป็นบุคคลที่เชื่อใจได้มากที่สุด หรือเป็นเพื่อน หรือมีโอกาสที่จะเป็นคนรักได้” (ผู้แทน กรมสอบสวนคดีพิเศษ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 พฤศจิกายน 2565)

“เมื่อเด็กมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้กระทำผิดแล้ว ตัวผู้กระทำผิดมักจะทำตัวเป็นบุคคลที่เข้าใจเด็กไปทุกเรื่อง ก็จะเป็นการเพิ่มความเข้าใจหรือความไวใจจากเด็ก และสร้างความมั่นใจให้กับตัวผู้กระทำผิดว่ามีโอกาสที่จะทำความผิดต่อเด็กคนนั้นได้” (ผู้แทน ศูนย์ช่วยเหลือเด็กเพื่อแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 พฤศจิกายน 2565)

“การปฏิสัมพันธ์ในลักษณะของการเปิดเผยความลับต่อกันหรือการรักษาความลับไม่ให้ผู้อื่นล่วงรู้ในสิ่งที่ผู้กระทำผิดและตัวเด็กได้แลกเปลี่ยนซึ่งกันหรือได้พูดคุยกันนั้น เป็นจุดที่สำคัญในการที่จะเข้าไปสู่ในระยะเวลาการปฏิสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งในเรื่องของทางเพศต่อไป” (ผู้แทน มูลนิธิกระจกเงา, การสื่อสารส่วนบุคคล, 21 พฤศจิกายน 2565)

ระยะที่ 5 ระยะเข้าสู่เรื่องทางเพศ

ในระยะเข้าสู่เรื่องทางเพศ ผู้กระทำผิดจะเริ่มการเข้าสู่ระยะนี้ด้วยคำถามที่สื่อไปในเรื่องทางเพศ เช่น การเคลือบจูบกับแฟน การทดลองสัมผัสจุดกระตุ้นต่าง ๆ เป็นต้น ดังที่ ผู้แทนคณะทำงานปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต กล่าวว่า “สุดท้ายเมื่อมีความสัมพันธ์เป็นไปด้วยดี ก็จะเริ่มพูดคุยในเรื่องทางเพศที่เป็นการกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นหรืออยากลอง เช่น เคลือบจูบกันกับแฟนใหม่ เคยมีการสัมผัสอวัยวะเพศหรือจุดที่เป็นจุดกระตุ้นอารมณ์มั้ย” (19 พฤศจิกายน 2565) ซึ่งเป็นการพูดคุยเพื่อให้ดูเหมือนเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความอยากรู้อยากเห็น ทำเป็นเหมือนเรื่องปกติธรรมดาทั่วไปที่ดูไม่มีอันตราย ดังที่ผู้แทน กรมสอบสวนคดีพิเศษ กล่าวว่า “การเข้าสู่เรื่องทางเพศมักจะเป็นการพูดคุยความสนใจในเรื่องทางเพศหรือการยิงคำถามที่เกี่ยวกับเรื่องเพศ เพื่อดึงหรือล่อวงให้เด็กเข้ามาติดกับของผู้กระทำผิด” (20 พฤศจิกายน 2565) โดยพูดคุยในลักษณะที่ทำให้เกิดความรู้สึกว่ากำลังแบ่งปันความไว้นใจซึ่งกันและกัน แต่ในทางกลับกัน บางการสนทนา ก็มีความตั้งใจให้มีลักษณะลึกซึ้งหรือรุนแรงและมีความจงใจทางเพศกว่านี้ ซึ่งหากเป็นเด็กที่ไม่เคยมีประสบการณ์ทางเพศมาก่อน ก็จะรู้สึกอึดอัด ทำให้ทราบว่าเด็กคนนั้นไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อน แต่ถ้าเป็นเด็กที่เคยมีประสบการณ์ทางเพศมาก่อน ก็จะทำให้ก้าวสู่บทสนทนาต่อไปง่ายขึ้น สำหรับผู้กระทำผิดทั้งในอดีตและปัจจุบัน มักจะมีห้องหรือกลุ่มลับที่ดึงขึ้นมาเพื่อจุดประสงค์ทางเพศมากขึ้น เมื่อมีเด็กเข้ามาเล่นก็อาจสันนิษฐานได้ว่าอย่างน้อยต้องมีเด็กที่เคยมีประสบการณ์ทางเพศ หรือเคยถูกล่วงละเมิด

ทางเพศมาก่อน ดังที่ ผู้แทนศูนย์ช่วยเหลือเด็กเพื่อแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์ กล่าวว่า “เมื่อเด็กมีความสนใจในเรื่องทางเพศแล้ว การติดต่อหรือการคุยกันก็จะพัฒนาไปในทางที่ลึกซึ้งมากขึ้น เช่น การโชว์ภาพโป๊หรือเปลือยเปล่าให้แก่นัก หรือภาพการช่วยตัวเองหรืออาจจะเป็นการนัดหมายเพื่อพบเจอกัน” (19 พ.ย. 2565) และผู้ให้ข้อมูลอีกท่านได้กล่าวไว้ว่า

“ในหลายกรณีเมื่อมีเด็กมีความสนใจและผู้กระทำความผิดทดสอบแล้วว่าเด็กมีความอยากลองอยากรู้ ก็อาจจะมีการนัดหมายกันเพื่อบังคับแล้วกระทำความผิดในทันที หรือในบางกรณีก็อาจจะใช้เวลาในการพูดคุยเพื่อให้มั่นใจว่าเด็กมีความอยากรู้อยากลองจริง ๆ เมื่อกระบวนการทุกอย่างเข้าสู่ความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งอย่างสมบูรณ์ มีการรักษาความลับกันและกัน หรือปกปิดสิ่งที่พูดคุยกันได้ ซึ่งเป็นลักษณะของการแยกเด็กออกมาจากครอบครัวหรือบุคคลอื่นไม่ให้รับรู้สิ่งที่ผู้กระทำความผิดและเด็กได้พูดคุยกันนั้น ก็จะเข้าสู่ช่วงที่โอกาสในการกระทำความผิดทางเพศกับเด็กมีสูงมาก” (ผู้แทน มูลนิธิกระจกเงา, การสื่อสารส่วนบุคคล, 21 พฤศจิกายน 2565)

เมื่อมีการสร้างความสัมพันธ์มาจนครบ 5 ระยะ ต่อไปจะเป็นการรักษาความไว้วางใจและการเพิ่มความสัมพันธ์ที่เป็นไปในลักษณะของความรักระหว่างผู้กระทำความผิดและเด็กโดยจะต้องเป็นไปอย่างระมัดระวัง และผู้กระทำความผิดจะทำให้เด็กมีความรู้สึกว่าคุณนั้นเป็นที่ปรึกษาที่มีความฉลาดและสามารถไว้วางใจได้ จนมุ่งหวังได้ว่าจะกลายเป็นคนรักในอนาคต โดยผู้กระทำความผิดเหล่านี้จะมีวิธีการในการคงความสัมพันธ์เหล่านี้ไว้ในรูปแบบต่าง ๆ อาทิเช่น หากเด็กรู้สึกไม่สบายใจเมื่อมีการพูดคุยที่เข้าสู่เรื่องทางเพศหรือรู้สึกว่ามีความเสี่ยง บุคคลเหล่านี้ก็จะใช้วิธีการในการแสดงความเสียใจหรือทำให้เด็กให้อภัยในทันที โดยที่จะหลีกเลี่ยงเรื่องทางเพศไประยะหนึ่ง ซึ่งการทำแบบนี้ทำให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีกลับมาอีกครั้งหนึ่ง และจะทำให้ความสัมพันธ์นั้นยิ่งลึกซึ้งมากกว่าเดิม และทำให้ผู้กระทำผิดรู้ว่าจะต้องคุยกับเด็กคนนี้อย่างไร ในทางกลับกันหากเด็กที่ตกเป็นเหยื่อนั้นยอมรับได้กับการพูดคุยในเรื่องทางเพศ ผู้กระทำผิดก็จะใช้การพูดคุยที่มีลักษณะบ่งบอกกิจกรรมทางเพศที่ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การออร์ดิเชกส์ วิธีการช่วยตัวเอง เทคนิคที่จะช่วยให้ถึงจุดสุดยอด เป็นต้น ซึ่งการให้เด็กเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเพศนั้น อาจทำโดยการ โน้มน้าวเด็กว่าหากทำตามที่ผู้กระทำผิดแนะนำ จะเป็นคู่รักที่ขอดเยี่ยมในอนาคต ความสัมพันธ์ในรูปแบบนี้อาจนำไปสู่การนัดพบกันระหว่างเด็กกับผู้กระทำผิด ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญในการกระทำความผิดให้สำเร็จ

4.1.3 การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดีและจัดการปัญหาอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็ก

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า การล่อลวงเด็กและเยาวชนโดยอาศัยอินเทอร์เน็ตหรือการสื่อสารทางโซเชียลมีเดีย เป็นรูปแบบหนึ่งของอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่ค่อนข้างยากต่อการสืบสวนหาตัวผู้กระทำความผิด เนื่องจากผู้กระทำความผิดมักจะมีความรู้ในการกำจัดร่องรอยพยานหลักฐาน อีกทั้งอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตหรืออาชญากรรมออนไลน์มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น เรื่อย ๆ ตามจำนวนผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตในปัจจุบัน แนวโน้มคดีอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กจึงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตามไปด้วย โดยมีคดีในหลากหลายรูปแบบเกิดขึ้นทุกวัน การลดอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตอย่างสัมฤทธิ์ผลจึงจำเป็นต้องใช้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมกันดำเนินการแก้ไขปัญหา ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย หน่วยงานด้านการช่วยเหลือทางสังคมและมนุษยธรรม หน่วยงานภาคเอกชนที่อาสาเข้ามาให้การช่วยเหลือ อันได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หน่วยงานอัยการ หน่วยงานศาล กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมการปกครอง กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เป็นต้น ซึ่งจะต้องเข้ามาช่วยกันในการบังคับใช้กฎหมายและช่วยเหลือเหยื่ออย่างจริงจัง ต้องมีการพิจารณาปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัยกับอาชญากรรมที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ หรือให้ความสำคัญในการประชาสัมพันธ์ถึงการเอาจริงเอาจังในการบังคับใช้กฎหมายอันเป็นผลทางจิตวิทยากับอาชญากรรม รวมถึงเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดอาชญากรรมอีกทางหนึ่ง รวมทั้งสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็กในสถานศึกษาทุกระดับ ตามที่มีผู้ให้ข้อมูลหลายท่านได้กล่าวไว้ว่า

“การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กนั้น เป็นประเด็นสำคัญประเด็นหนึ่งในการที่จะแก้ไขปัญหาให้บรรลุผล เนื่องจากในปัจจุบันการดำเนินการในเรื่องของการดำเนินคดียังมีปัญหาที่จะต้องพุดถึงในหลากหลายประเด็นด้วยกัน” (ผู้แทน คณะทำงานปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 พฤศจิกายน 2565)

“ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินคดีอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดทางเพศต่อเด็กนั้นยังมีข้อกฎหมายและวิธีการบังคับใช้กฎหมายที่ยังเป็นข้อถกเถียง รวมทั้งยังมีปัญหาในการประสานงานทางคดีร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่ต้องช่วยกันแก้ไขปัญหา” (ผู้แทน กรมสอบสวนคดีพิเศษ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 พฤศจิกายน 2565)

“การทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่จะต้องรับผิดชอบในปัญหาการละเมิดทางเพศต่อเด็กดังกล่าว ยังไม่ได้มีการบูรณาการกันยังเป็นระบบ มีเพียงการจัดตั้งคณะทำงานในกลุ่มของหน่วยงาน ซึ่งยังมีความหลากหลายและมีจำนวนหลายคณะทำงาน ทำให้การทำงานในระดับภาพรวมของประเทศยังไม่มีความเป็นเอกภาพและเป็นระบบเท่าที่ควร” (ผู้แทน กองป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางเทคโนโลยีสารสนเทศ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 พฤศจิกายน 2565)

“ในส่วนของหน่วยงานที่รับผิดชอบหลังจากที่มีการดำเนินคดีไปแล้ว ปัจจุบันหน่วยงานในภาครัฐและภาคเอกชนที่อาสาเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว มีการร่วมมือกันในการทำงาน แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นการทำงานร่วมกับหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายที่มีหน้าที่ในการดำเนินการติดตามจับกุมหรือการดำเนินคดีก็ตามยังมีปัญหาในหลายพื้นที่ที่อาจจะไม่ได้มีการประสานงานกันด้วยความเข้าใจและอย่างเป็นระบบ” (ผู้แทน กรมกิจการเด็กและเยาวชน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 21 พฤศจิกายน 2565)

“ในส่วนของฝั่งอาสาภาคเอกชนที่เข้าไปช่วยกันแก้ปัญหาหรือรับผิดชอบหลังจากที่มีการดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิดหรือเหยื่อแล้วนั้น ได้มีความพยายามที่จะนำองค์ความรู้และวิธีการที่ประสบความสำเร็จจากต่างประเทศเข้ามาใช้ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวแต่ก็ยังไม่สามารถทำได้ครอบคลุมทั้งประเทศ” (ผู้แทน ศูนย์ช่วยเหลือเด็กเพื่อแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 พฤศจิกายน 2565)

“การทำงานร่วมกันในฝั่งของอาสาภาคเอกชนเรามีการประสานงานและช่วยกันทำในแต่ละเคสเป็นอย่างดี แต่ด้วยงบประมาณและจำนวนคนที่เข้ามาเป็นอาสาที่ยังน้อยอยู่ ทำให้ยังมีการทำงานที่ไม่ทั่วถึง ยังกระจุกตัวอยู่เฉพาะเมืองใหญ่ที่มีจำนวนคดีประเภทนี้เยอะ”(ผู้แทน มูลนิธิกระจกเงา, การสื่อสารส่วนบุคคล, 21 พฤศจิกายน 2565)

นอกจากนี้ จากการเก็บรวบรวมข้อมูลยังพบว่า มีประเด็นปัญหาของข้อกำหนดและการบังคับใช้ เนื่องจากที่ผ่านมารัฐและความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดทางเพศต่อเด็ก โดยเฉพาะยังอยู่ในวงจำกัด เนื่องจากเดิมทีประเทศไทยมีเพียงกฎหมายที่ใช้บังคับในการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กในลักษณะการกระทำอนาจารเพียงเท่านั้น ยังไม่มีกฎหมายที่ใช้บังคับในเรื่องความผิดครอบครองสื่อลามกอนาจารเด็กและการส่งต่อ รวมทั้งฐานความผิดเพื่อการค้า แจกจ่าย เผยแพร่สื่อลามกอนาจารเด็ก โดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 287/1 และ 287/2 ให้เป็นบทลงโทษในการกระทำความผิดดังกล่าว เมื่อปี พ.ศ.2558 ซึ่งการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวยังมีปัญหาในเรื่องการรวบรวมพยานหลักฐานอยู่ค่อนข้างมาก ดังที่ ผู้แทนคณะทำงานปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต กล่าวว่า “ในช่วงแรก ปัญหาในการรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อใช้ในการพิสูจน์การกระทำความผิดฐานครอบครองสื่อลามกอนาจารเด็ก คือ การยืนยันว่าบุคคลที่อยู่ในสื่อลามกอนาจารนั้นเป็นเด็กจริงหรือไม่” (19 พ.ย. 2565) ซึ่งเห็นได้จากในหลายคดี เมื่อจับกุมผู้กระทำความผิดได้ ก็ไม่สามารถลงโทษเอาผิดได้ อีกทั้งยังเกิดปัญหาของการปฏิบัติในที่เกิดเหตุ หรือการตรวจค้นเพื่อตรวจยึดพยานหลักฐาน เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่มีอำนาจเข้าแสวงหาพยานหลักฐานทางคอมพิวเตอร์ ไม่ว่าจะใช้อีเมล หรือข้อมูลการสื่อสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ต อีกทั้งตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2560 บัญญัติให้การแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินั้น กำหนดให้รัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้และความชำนาญเกี่ยวกับระบบคอมพิวเตอร์ แต่ในความเป็นจริงกลับแต่งตั้งปลัดกระทรวง พนักงานอัยการ หรือนิติกร เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งทั้งหมดไม่ได้เป็นผู้เข้าทำการแสวงหาพยานหลักฐานหรือรวบรวมพยานหลักฐานแต่อย่างใด ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายตามมา ถึงแม้ว่าในปัจจุบันการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้จะกำหนดให้รัฐมนตรีแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีความรู้ความสามารถในการแสวงหาพยานหลักฐานทางคอมพิวเตอร์แล้วก็ตาม แต่การแต่งตั้งดังกล่าวก็ยังไม่ครอบคลุมเจ้าหน้าที่ตำรวจทั่วประเทศ ดังนั้น เมื่อมีเหตุเกิดก็จำเป็นที่จะต้องใช้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีอำนาจในการเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์เหล่านั้นจาก

ส่วนกลาง หรือต้องมีการร้องขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ได้รับการแต่งตั้ง ซึ่งบางครั้งก็ไม่ทันต่อเหตุที่เกิดขึ้นเป็นจำนวนมากในปัจจุบัน ทำให้เกิดปัญหาในการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานมาลงโทษผู้กระทำความผิด

4.2 ผลการศึกษาวิจัย มาตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย

ผลการศึกษาวิจัยนี้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อแสวงหามาตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย จากผลการศึกษาวิจัยพบว่า มาตรการในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทยนั้น มีหลากหลายประเด็นที่ปัจจุบันได้มีการดำเนินการและสามารถนำมาใช้แก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็ก รวมทั้งนำไปปรับปรุงขั้นตอนหรือวิธีการปฏิบัติในอนาคตต่อไปได้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.2.1 มาตรการทางกฎหมาย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กของประเทศไทยในปัจจุบันนั้น มีมาตรการทางกฎหมายที่เป็นประมวลกฎหมายหลัก คือ ประมวลกฎหมายอาญาที่ระบุถึงฐานความผิดเกี่ยวกับการละเมิดทางเพศเด็ก และการใช้ประโยชน์จากเด็กอยู่หลายมาตรา อาทิเช่น มาตรา 277 ซึ่งบัญญัติเกี่ยวกับความผิดฐาน กระทำชำเราเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีซึ่งมิใช่ภริยาหรือสามีของตน โดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม รวมถึงฐานความผิดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำชำเราเด็ก มาตรา 279 ซึ่งบัญญัติเกี่ยวกับการกระทำอนาจารเด็กอายุไม่เกิน 15 ปี เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการปรับปรุงกฎหมายในการบัญญัติคำว่าสื่อลามกอนาจารเด็กโดยได้ให้ความหมายที่ครอบคลุมกับสื่อลามกในรูปแบบประเภทต่าง ๆ และได้บัญญัติฐานความผิดที่เกี่ยวข้องกับสื่อลามกอนาจารเด็กเพิ่มเติม ได้แก่ มาตรา 287/1 ซึ่งบัญญัติเกี่ยวกับความผิดฐานครอบครองสื่อลามกอนาจารเด็กและการส่งต่อ มาตรา 287/2 ซึ่งบัญญัติเกี่ยวกับความผิดฐานการค้า แจกจ่าย เผยแพร่ สื่อลามกอนาจาร พร้อมทั้งได้ให้นิยามถึงวัตถุสิ่งของต่าง ๆ ที่จัดเก็บในระบบคอมพิวเตอร์หรือในอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถแสดงผลได้ ทำให้การดำเนินการทางกฎหมายมีความทันสมัยและครอบคลุมมากขึ้น ดังที่ ผู้แทน

กรมสอบสวนคดีพิเศษ กล่าวว่า “มาตรการทางกฎหมายในปัจจุบันมีการปรับปรุงตัวบทและฐานความผิดให้มีความครอบคลุมมากขึ้นในการกระทำความผิดเกี่ยวกับการละเมิดทางเพศต่อเด็ก” (20 พ.ย. 2565) และมีผู้ให้ข้อมูลท่านอื่น ได้กล่าวไว้ว่า

“การที่มีการนิยามความหมายเกี่ยวกับสื่อลามกอนาจารเด็ก ทำให้การดำเนินคดีอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดทางเพศต่อเด็ก มีการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานที่ครอบคลุมและสามารถนำมาเอาผิดกับผู้กระทำความผิดได้ดียิ่งขึ้น” (ผู้แทน คณะทำงานปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 พฤศจิกายน 2565)

“มาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตในการละเมิดทางเพศต่อเด็กในปัจจุบัน มีความทันสมัยและครอบคลุมต่อการตั้งข้อหาและการเอาผู้กระทำความผิดมาลงโทษ เพียงแต่ผู้บังคับใช้กฎหมายต้องทำความเข้าใจเพิ่มเติมมากขึ้น” (ผู้แทน กองป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางเทคโนโลยีสารสนเทศ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 พฤศจิกายน 2565)

นอกจากประมวลกฎหมายอาญาแล้ว ยังมีการนำกฎหมายในพระราชบัญญัติต่าง ๆ เข้ามาใช้ในการรวบรวมพยานหลักฐานและการตั้งข้อหา อาทิเช่น พระราชบัญญัติป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 ที่ระบุให้การแสวงหาประโยชน์จากเด็ก ถือเป็นความผิดฐานค้ามนุษย์ หรือพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2560 ที่กล่าวถึงการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์และการใช้ประโยชน์จากข้อมูลโดยทุจริตหรือโดยการหลอกลวง ซึ่งทำให้การเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทางคอมพิวเตอร์สามารถใช้งานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์ เข้าไปทำการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานได้ จึงทำให้มาตรการทางกฎหมายในปัจจุบันของประเทศไทยมีความครอบคลุม ทั้งในแง่ของการตั้งข้อกล่าวหาหรือฐานความผิด และในแง่ของการแสวงหาข้อเท็จจริงและการรวบรวมพยานหลักฐาน

4.2.2 มาตรการในการบังคับใช้กฎหมาย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมการละเมิดทางเพศต่อเด็กบนระบบอินเทอร์เน็ตนั้น มีหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายเป็นหลัก คือ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกรมสอบสวนคดีพิเศษ โดยทั้งสองหน่วยงานมีการจัดตั้งคณะทำงานขึ้นมาโดยเฉพาะ ในส่วนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้จัดตั้งคณะทำงานปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต สำหรับกรมสอบสวนคดีพิเศษได้มอบหมายให้ สำนักกิจการต่างประเทศและคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศเป็นผู้รับผิดชอบ ทั้งนี้ทั้งสองหน่วยงานต่างทำงานร่วมกันในหลายคดี แต่ในบางกรณีที่เป็นการประสานงานโดยตรงของหน่วยงานระหว่างประเทศไปยังหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็กรมสอบสวนคดีพิเศษหรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติเองก็ดี อาจจะมีการแยกกันทำงานตามข้อมูลที่ได้รับของแต่ละหน่วยงาน

สำหรับหน่วยงานอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมการละเมิดทางเพศต่อเด็กบนระบบอินเทอร์เน็ตนี้ มีอาทิเช่น กองป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กรมกิจการเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ทั้ง 2 หน่วยงาน เป็นหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่สนับสนุนในเรื่องของการแสวงหาข้อเท็จจริงและการรวบรวมพยานหลักฐานตามอำนาจหน้าที่ของพระราชบัญญัติความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ และการดูแลเด็กและเยาวชนที่ตกเป็นเหยื่อจากการละเมิดทางเพศ

ทั้งนี้จากที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวถึงการบังคับใช้กฎหมายในระดับพื้นที่ พบว่ายังมีปัญหาในการดำเนินคดีเกี่ยวกับการละเมิดทางเพศต่อเด็กบนระบบอินเทอร์เน็ต เนื่องจากหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายในระดับพื้นที่ บางพื้นที่ยังขาดองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญในการดำเนินการทางคดี การตั้งข้อหา รวมไปถึงการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน การดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงในชั้นสอบสวน จึงทำให้การบังคับใช้กฎหมายในระดับพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ ยังคงมีปัญหายู้งายในหลายประการ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลหลายท่านได้กล่าวไว้ว่า

“ตอนนี้ภาพลามกอนาจารเด็ก เป็นปัญหาที่อาจถือได้ว่ามีจำนวนมากที่สุดในบรรดาหลาย ๆ ปัญหาที่เราได้รับแจ้ง แต่ที่สำคัญคือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะในระดับพื้นที่ ยังมีปัญหาและข้อจำกัดหลายประการในการดำเนินการสืบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน รวมทั้งการแสวงหาข้อเท็จจริงทางคดี” (ผู้แทนคณะทำงานปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 พฤศจิกายน 2565)

“ปัญหาเกี่ยวกับการละเมิดเด็กผ่านระบบอินเทอร์เน็ตที่เราได้รับการแจ้งและประสานงานมากที่สุด น่าจะเป็นเรื่องของการเผยแพร่รูปภาพลามกเด็ก หรือที่เรียกว่า Child Pornography ซึ่งการนำผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีนั้น จำเป็นที่จะต้องมีความเชี่ยวชาญในการสืบสวน และการรวบรวมพยานหลักฐานเฉพาะด้าน” (ผู้แทน กรมสอบสวนคดีพิเศษ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 พฤศจิกายน 2565)

“การทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่จะต้องรับผิดชอบในปัญหาการละเมิดทางเพศต่อเด็กดังกล่าว ยังไม่ได้มีการบูรณาการกันยังเป็นระบบ มีเพียงการจัดตั้งคณะทำงานของหน่วยงาน ทำให้การทำงานในระดับภาพรวมของประเทศยังไม่มีความเป็นเอกภาพ” (ผู้แทน กองป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางเทคโนโลยีสารสนเทศ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 พฤศจิกายน 2565)

4.2.3 มาตรการต่อผู้กระทำผิด

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า ในปัจจุบันการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดในคดีอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กนั้น เป็นการดำเนินการตามข้อกำหนดซึ่งส่งผลต่อตัวผู้กระทำความผิดอยู่เพียงระดับหนึ่ง ถึงแม้ว่าจะมีการปรับปรุงกฎหมายให้มีความทันสมัยและมีบทเพิ่มโทษการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นกับเด็กแล้วก็ตาม แต่ด้วยข้อจำกัดในหลายประการตามผลการศึกษาวิจัยในข้อ 4.2.1 และ 4.2.2 ทำให้ในหลายคดีผู้กระทำความผิดไม่ได้ถูกตั้งข้อหาหรือถูกลงโทษให้สมกับความผิดที่ตนได้กระทำ ดังที่มีผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ว่า

“จากปัญหาในการแสวงหาข้อเท็จจริงและการรวบรวมพยานหลักฐาน รวมทั้งความเข้าใจของพนักงานสอบสวนที่รับผิดชอบคดี ทำให้การดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับเด็กบนระบบอินเทอร์เน็ตนั้น ไม่ได้ถูกตั้งข้อหาที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ ทำให้โทษที่ได้รับเป็นเพียงการครอบครองสื่อลามกอนาจารเท่านั้น” (ผู้แทน คณะทำงานปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 พฤศจิกายน 2565)

อีกทั้งการเอาความผิดที่มีโทษสถานหนักในข้อหากระทำอนาจารเด็กหรือข่มขืนกระทำชำเรา นั้น ยังมีปัญหาในการรวบรวมพยานหลักฐานอีกเช่นกัน เนื่องจากคดีโดยส่วนใหญ่ที่เกิดบนระบบอินเทอร์เน็ตหรือสื่อโซเชียลมีเดีย มักจะเป็นการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นไปสักระยะหนึ่งแล้ว ทำให้พยานหลักฐานในที่เกิดเหตุที่จะนำมาใช้ยืนยันการกระทำความผิดตามฐานความผิดที่เป็นข้อหาหนัก ขาดต่อการเก็บรวบรวม จึงคงเหลือเพียงร่องรอยพยานหลักฐานบนระบบอินเทอร์เน็ตเป็นส่วนมาก ทำให้โอกาสที่จะตั้งข้อหาหรือเอาความผิดในโทษสถานหนักมีน้อยลงไปอีก ดังที่มีผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ว่า

“เมื่อมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับเด็กบนระบบอินเทอร์เน็ตขึ้น หมายความว่ารูปภาพหรือคลิปในการกระทำอนาจารหรือข่มขืนกระทำชำเราเด็กเหล่านั้น เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นสำเร็จมาก่อนที่จะถูกเผยแพร่ ดังนั้นการที่จะเข้าไปแสวงหาข้อเท็จจริงหรือรวบรวมพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุแทบจะเหลือร่องรอยน้อยมาก เพราะกว่าจะทำการสืบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดได้นั้นต้องใช้ระยะเวลาานาน รวมถึงการติดตามเหยื่อซึ่งเป็นพยานหลักฐานสำคัญในการยืนยันการกระทำความผิดของผู้ต้องหาได้” (ผู้แทน คณะทำงานปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 พฤศจิกายน 2565)

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า มีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องแสวงหามาตรการที่จะดำเนินการต่อผู้กระทำผิด มากกว่าการบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่ ดังที่ ผู้แทนกรมสอบสวนคดีพิเศษ กล่าวว่า “ในหลายประเทศจะใช้มาตรการที่รุนแรงต่อผู้กระทำความผิดทางเพศต่อเด็ก อาทิ เช่น การตอนผู้กระทำผิดโดยการผ่าตัดหรือการฉีดยา เป็นต้น” (20 พ.ย. 2565) ซึ่งการมีมาตรการเช่นนี้ จะเป็นทั้งการป้องกันไม่ให้เกิดการละเมิดทางเพศต่อเด็กและการสร้างความกลัวต่อการกระทำความผิดของผู้ต้องหาอีกทางหนึ่งด้วย นอกจากนี้ยังมีวิธีการที่ผู้ให้ข้อมูลนำเสนอเพิ่มเติม อาทิ เช่น การบำบัดรักษาทางจิต ซึ่งเป็นวิธีการที่มีการนำมาใช้กับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ เป็นการบำบัดรักษาที่ทำให้ผู้กระทำความผิดรังเกียจนิสัยเดิมของตน การจัดทำระบบฐานข้อมูลผู้กระทำความผิดคดีทางเพศ โดยเฉพาะคดีเกี่ยวกับเด็ก โดยจัดทำอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งระบบฐานข้อมูล การออกกฎหมายรองรับ และการทำงานของเจ้าหน้าที่ ซึ่งจะรวมไปถึงการนำระบบไปเป็นเครื่องมือการแจ้งเตือนต่อประชาชนต่อไป

4.2.4 มาตรการต่อสภาพแวดล้อมและสังคม

ด้วยสภาพแวดล้อมและสังคมของประเทศไทยในปัจจุบันการสื่อสารผ่านสังคมออนไลน์เป็นช่องทางที่ประชาชนใช้งานกันมากที่สุด ทำให้การก่ออาชญากรรมต่าง ๆ ถูกยกระดับเข้าไปอยู่ในเรื่องของการกระทำความผิดผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์มากขึ้น ฉะนั้นการก่ออาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กจึงเกี่ยวข้องโดยตรงกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ดังที่มีผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ว่า

“ปัจจุบันเด็กและเยาวชนใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการติดต่อสื่อสารและการสร้างตัวตนบนโลกออนไลน์เกือบทุกคน เพราะฉะนั้นการดูแลสภาพแวดล้อมของสื่อสังคมออนไลน์ จึงเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งในการป้องกันปัญหาการละเมิดเด็กบนโลกออนไลน์” (ผู้แทน ศูนย์ช่วยเหลือเด็กเพื่อแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 พฤศจิกายน 2565)

จากการรวบรวมข้อมูลและการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า สภาพแวดล้อมของสื่อสังคมออนไลน์ที่ตัวตัวเด็กเข้าไปใช้งานมีผลอย่างยิ่งต่อการตกเป็นเหยื่อในการถูกละเมิดของเด็ก ดังนั้น มาตรการในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในเรื่องนี้ จึงต้องมีการควบคุมการใช้สื่อสังคมออนไลน์รวมทั้งสื่อต่าง ๆ ที่ดำเนินการผ่านระบบอินเทอร์เน็ต จึงจะสามารถป้องกันแก้ไขปัญหา อาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กได้ รวมทั้งการให้ความร่วมมือในการดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานของผู้ให้บริการในระบบอินเทอร์เน็ต ก็มีสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปราบปรามการกระทำความผิดในอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตดังกล่าวนี้

สำหรับมาตรการหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการป้องกันไม่ให้เด็กตกเป็นเหยื่อต่อการกระทำความผิดทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็ก ได้นั้น คือการรณรงค์และให้ความรู้ต่อเด็ก ครอบครัว และสถานศึกษาต่าง ๆ เพื่อให้ครูอาจารย์ ผู้ปกครอง รวมทั้งตัวเด็กเองตระหนักถึงภัยที่อยู่รอบตัว ซึ่งเด็กอาจสามารถถูกละเมิดได้ตลอดเวลา ดังจะเห็นได้ว่าในปัจจุบันความรู้ในเรื่องของการละเมิดเด็กในประเด็นต่าง ๆ ยังไม่ได้ถูกเผยแพร่หรือรับรู้รับทราบเท่าที่ควร ทั้งในสถานศึกษาเองก็ดีหรือในครอบครัวของเด็กเองก็ดี ดังที่มีผู้ให้ข้อมูลกล่าวไว้ว่า

“การให้ความรู้ในเรื่องของอาชญากรรมที่เกี่ยวกับการละเมิดเด็กบนระบบอินเทอร์เน็ตแก่ตัวเด็ก ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ในสถานศึกษา ยังมีการดำเนินการอยู่น้อยที่ผ่านมามีคณะทำงานปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ตได้พยายามที่จะเข้าไปยังสถานศึกษาต่าง ๆ เพื่อให้ความรู้แก่เด็กนักเรียน ครูอาจารย์และผู้ปกครอง ให้มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงอันตรายของอาชญากรรมประเภทนี้” (ผู้แทน คณะทำงานปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 พฤศจิกายน 2565)

4.2.5 มาตรการด้านอื่น ๆ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า ในการควบคุมสื่อลามกเด็กบนอินเทอร์เน็ตนั้น จำเป็นต้องอาศัยมาตรการทางกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวด โดยที่ผ่านมามาตรการทางกฎหมายจะเน้นการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ โดยที่การใช้มาตรการในการควบคุมสื่อลามกเด็กบนอินเทอร์เน็ตนั้น มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง แต่ถึงกระนั้น ก็ยังไม่สามารถควบคุมได้ทั้งหมด เนื่องจากผู้กระทำความผิดโดยส่วนใหญ่ มักเป็นผู้ที่มีความรู้ทางคอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ต จึงใช้ความสามารถในการหาช่องทางเพื่อกระทำความผิดได้เสมอ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญและมีความสามารถด้านคอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ตจำนวนมาก ในการพัฒนามาตรการทางเทคนิคที่มาปรับใช้ควบคู่กับมาตรการทางกฎหมาย เพื่อให้การคุ้มครองเด็กเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงจะช่วยแก้ปัญหาสื่อลามกเด็กบนอินเทอร์เน็ตได้ ซึ่งมาตรการทางเทคนิคอื่น ๆ มีหลากหลายมาตรการ อาทิเช่น การกั้นกรองเนื้อหาการปิดกั้นเนื้อหา การเฝ้าระวังเนื้อหา เป็นต้น ดังที่ผู้ให้ข้อมูลหลายท่านได้กล่าวไว้ว่า

“การแก้ไขปัญหาการเผยแพร่ภาพลามกอนาจารเด็กบนระบบอินเทอร์เน็ตนั้น จำเป็นที่จะต้องใช้มาตรการอื่น ๆ เข้ามาช่วยในการแก้ไขปัญหา ซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้ให้บริการระบบอินเทอร์เน็ต ผู้ดูแลแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ ในการที่จะช่วยเหลือหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมในการป้องกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วย” (ผู้แทน คณะทำงานปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 พฤศจิกายน 2565)

“การใช้มาตรการในการกั้นกรองเนื้อหา เช่น การกั้นกรองรูปภาพลามกอนาจาร หรือภาพโป๊ คลิปโป๊ที่เกี่ยวข้องเด็ก รวมทั้งการปิดกั้นเนื้อหาเหล่านั้นอย่างจริงจัง และการปิดเว็บไซต์ เป็นอีกมาตรการหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการป้องกันปัญหาดังกล่าวได้” (ผู้แทน กรมสอบสวนคดีพิเศษ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 พฤศจิกายน 2565)

“ส่วนที่สำคัญส่วนหนึ่งที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการเผยแพร่สื่อลามกอนาจารเด็กนั้น คือ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ และโรงเรียน ที่จะต้องเข้ามามีส่วนช่วยในการให้ความรู้และเฝ้าระวังเด็กที่จะเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมดังกล่าว” (ผู้แทน กองป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางเทคโนโลยีสารสนเทศ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 พฤศจิกายน 2565)

4.3 อภิปรายผลการศึกษาวิจัย

จากข้อมูลผลการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้นำมาเรียบเรียงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำข้อมูลดังกล่าวมาสังเคราะห์เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของข้อมูลที่ได้จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 3 กลุ่ม รวมทั้งแสดงถึงความสอดคล้องหรือขัดแย้งกับแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถอภิปรายผลการศึกษาวิจัยได้ ดังนี้

4.3.1 ประเด็นสถานการณ์อาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย

1) ปัญหาอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทยในปัจจุบัน

ปัจจุบันมีปัญหาอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เป็นการละเมิดต่อเด็กเกิดขึ้นอย่างมากมาย ซึ่งสามารถสรุปได้เป็นประเด็นปัญหาต่าง ๆ ดังนี้

1.1) ปัญหาสื่อลามกอนาจารเด็ก หรือที่เรียกว่า Child Pornography เป็นอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เป็นการละเมิดทางเพศต่อเด็กที่มีจำนวนมากที่สุด ตามสถิติที่ได้

มีการแจ้งเหตุไปยังหน่วยงานต่าง ๆ โดยสื่อดังกล่าวมักจะเป็นภาพและคลิปวิดีโอการมีเพศสัมพันธ์กับเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ภาพที่เด็กกำลังถูกสำเร็จความใคร่หรือบังคับให้สำเร็จความใคร่ หรือภาพเด็กในลักษณะที่เปลือยเปล่าและมีท่าทางสื่อไปในทางลามกอนาจาร โดยเป็นการให้เด็กแสดงท่าทางในลักษณะกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ และรวมถึงการนำเสนอภาพอวัยวะของเด็กที่มีวัตถุประสงค์ในทางเพศด้วย ซึ่งเป็นที่คาดเดาได้ว่าเด็กที่อยู่ในภาพได้ถูกละเมิดจากผู้ใหญ่เพื่อผลิตสื่อดังกล่าว จะเห็นได้ว่าสื่อลามกอนาจารเด็ก เป็นปัญหาที่มีปริมาณมาก และมีการพัฒนาในเรื่องของค่านิยมในการกระทำความผิด โดยเฉพาะประเด็นที่เด็กสมัครใจเข้าไปเป็นเหยื่อในวงจรของสื่อสังคมออนไลน์ที่มุ่งเน้นเนื้อหาในเรื่องทางเพศ ซึ่งปัจจุบันสังคมให้การยอมรับในการเสพสื่อประเภทนี้มากขึ้น จึงเป็นความท้าทายของสังคมและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่จะเข้าไปแก้ปัญหาดังกล่าวต่อไป

1.2) ปัญหาการชักนำหรือล่อลวงเด็กไปสู่สถานะที่อาจเป็นอันตรายต่อการถูกละเมิด การใช้ช่องทางอินเทอร์เน็ตในการชักนำหรือล่อลวงเด็กให้มีความสนิทสนมหรือเชื่อใจจนนำไปสู่การถูกละเมิดด้วยวิธีการต่าง ๆ ซึ่งในปัจจุบันมีช่องทางสื่อสังคมออนไลน์หลากหลายแพลตฟอร์มที่เป็นที่นิยมในหมู่วัยรุ่นและบุคคลทั่วไป จึงเป็นช่องทางในการใช้กระทำความผิด อาทิ เช่น Facebook, Line, Twitter, VK, Telegram, WhatsApp, Bigo Live, Discord, TikTok, Tinder, Viber และอื่น ๆ อีกมากมาย เมื่อมีคนนิยมโดยเฉพาะวัยรุ่นเข้ามาใช้งานสื่อสังคมออนไลน์เหล่านี้เป็นจำนวนมาก ก็ยังเป็นช่องทางให้ผู้กระทำความผิดใช้ในการชักนำหรือล่อลวงเด็ก จนเป็นสาเหตุให้เกิดการล่วงละเมิดทางเพศได้ จะเห็นได้ว่าการถูกชักจูงหรือการล่อลวงเด็กผ่านสื่อสังคมออนไลน์นั้นเป็นช่องทางหนึ่งที่สำคัญมาก ๆ ในการที่ผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรจะนำไปใช้ในการชักจูงเด็ก และด้วยความที่ปัจจุบันสื่อสังคมออนไลน์เป็นที่นิยมเป็นอย่างมากเปรียบเสมือนส่วนสำคัญในวิถีชีวิตประจำวันของบุคคลทั่วไป จึงเป็นเรื่องธรรมดาที่เด็กหรือวัยรุ่นจะใช้งานสื่อสังคมออนไลน์จนทำให้ผู้ปกครองหรือบุคคลในครอบครัว มิได้ให้ความสนใจในการใช้งานมากนัก จนเป็นเหตุให้เด็กหรือวัยรุ่นมักจะหลงผิดหรือถูกล่อลวง ถูกชักนำได้โดยง่าย ทั้งนี้การถูกชักจูงหรือการล่อลวงผ่านสื่อสังคมออนไลน์นั้น มิได้เป็นเพียงช่องทางที่จะทำให้เด็กกลายเป็นเหยื่อที่ถูกละเมิด แต่ในหลายกรณีกลับเป็นช่องทางที่ใช้ในการชักจูงเด็กเพื่อมามีส่วนร่วมในการกระทำความผิดเพื่อแลกผลประโยชน์ต่าง ๆ

1.3) ปัญหาการแอบแฝงเนื้อหาลามกอนาจารต่าง ๆ ให้เด็กเสพผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ปัญหาอีกรูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน คือ ปัญหาการแอบแฝงเนื้อหาซึ่งเป็นสื่อลามกอนาจารเด็ก ผ่านทางแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ทั้งหลาย ทั้งที่ตั้งใจและไม่ได้ตั้งใจ อาทิเช่น เกมออนไลน์ คลิปประเภทต่าง ๆ คอนเทนต์ที่ผลิตผ่านช่องทางออนไลน์ อาทิเช่น ช่อง YouTube, TikTok, Reels เป็นต้น และอีกหลากหลายช่องทาง ซึ่งเป็นสิ่งที่เป็นอันตรายต่อการเรียนรู้และสภาวะจิตใจของเด็ก จนอาจชักนำให้เด็กกลายเป็นผู้ก่ออาชญากรรมหรือตกไปเป็นเหยื่อในอาชญากรรมการล่วงละเมิดทางเพศเสียเอง จะเห็นได้ว่าการเสพสื่อสังคมออนไลน์หรือที่เรียกว่าคอนเทนต์ผ่านแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียต่าง ๆ ในปัจจุบัน เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่ก่อให้เกิดอาชญากรรมการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต เพราะมีสื่อที่มีเนื้อหาลามกอนาจาร เนื้อหาความรุนแรง เผยแพร่ผ่านสื่อสังคมออนไลน์อยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในปัจจุบันเด็กวัยรุ่นต่างใช้หรือเสพสื่อผ่านโซเชียลมีเดียเป็นกิจวัตรประจำวันและเป็นปกติ ทำให้สื่อที่มีเนื้อหาไม่ดี มีเนื้อหาลามกอนาจารหรือแฝงไปด้วยความรุนแรงไปกระตุ้นตัวเด็กให้มีความอยากรู้อยากเห็น อยากรอง ทั้งเรื่องทางเพศเองและเรื่องการใช้ความรุนแรงด้านอื่น ๆ โดยเป็นไปได้อย่างสองรูปแบบคือ ตัวเด็กอยากเป็นผู้ก่ออาชญากรรมเสียเอง และเด็กตกเป็นเหยื่อในอาชญากรรมเหล่านั้น

1.4) ปัญหาการคุกคามและการใช้ข้อมูลของเด็กเพื่อหาผลประโยชน์ อีกปัญหาหนึ่งที่พบในปัจจุบันคือ การนำข้อมูลของเด็กไปหาผลประโยชน์โดยสื่อไปในทางลามกอนาจารหรือเป็นการกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ โดยการนำข้อมูลเหล่านั้นไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากตัวเด็กหรือที่เรียกว่าการ “เปิดวาร์ป” ซึ่งการก่ออาชญากรรมในรูปแบบนี้มักเป็นการก่อโดยผู้ที่มีความใกล้ชิดกับตัวเด็กหรือบุคคลที่เด็กไว้ใจ จนสามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ของตัวเด็กได้โดยที่เด็กไม่มีความระแวงสงสัย จะเห็นได้ว่าปัญหาการคุกคามและการใช้ข้อมูลของเด็กเพื่อหาผลประโยชน์ในกรณีต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศหรือนำข้อมูลของเด็กไปใช้เพื่อหารายได้หรือผลประโยชน์แลกเปลี่ยนในด้านต่าง ๆ นั้น เกิดจากการที่สังคมในปัจจุบันให้การยอมรับในการเปิดเผยความเป็นส่วนตัวของแต่ละบุคคลมากขึ้น อาทิเช่นเด็กและเยาวชนในปัจจุบันมักจะใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเผยแพร่ภาพหรือคลิปที่แสดงถึงไลฟ์สไตล์ของแต่ละบุคคล ซึ่งภาพหรือคลิปเหล่านั้นในบางครั้งเป็นลักษณะที่มีแรงจูงใจหรือมีการกระตุ้นอารมณ์ทางเพศได้ โดยที่พ่อแม่ผู้ปกครองก็ให้การยอมรับหรือมองเห็นว่าเป็นสิ่งปกติของสังคมปัจจุบัน แต่ในทางกลับกันกลับเป็นช่องทางให้อาชญากรหรือบุคคลที่ฝักใฝ่ทางเพศนำช่องว่างเหล่านี้ไปใช้ประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง โดยเฉพาะกลุ่มคนที่มีความใกล้ชิดกับตัวเด็ก ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนใน

ห้องเรียนหรือครูอาจารย์ แม้กระทั่งญาติของตัวเอง นำข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้ไปใช้ในทางที่ผิด ซึ่งเป็นปัญหาที่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังให้ความสำคัญน้อย

จากผลการวิจัย แสดงให้เห็นถึงปัญหาการอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เป็นการละเมิดทางเพศต่อเด็กในปัจจุบัน ว่ามีความหลากหลายและมีความรุนแรงที่มากขึ้น โดยเฉพาะการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของเด็กและเยาวชนที่มีความนิยมและใช้งานจนเป็นปกติในชีวิตประจำวัน ซึ่งช่องทางสื่อสังคมออนไลน์นี้เป็นสื่อกลางในการที่เด็กจะถูกนำไปใช้ประโยชน์ เป็นเหยื่อในการก่ออาชญากรรมที่เป็นการล่วงละเมิดทางเพศ รวมถึงการที่ตัวเด็กเองถูกสื่อเรานั้นหลอหลอมให้มีความต้องการไปเป็นผู้กระทำความผิดเสียเอง โดยที่ตัวเด็กเองก็ไม่ได้รู้ว่าถูกสื่อเหล่านั้นชักนำให้กระทำความผิด

2) พฤติกรรม รูปแบบ และวิธีการก่ออาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็ก

พฤติกรรม รูปแบบ และวิธีการก่ออาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดทางเพศต่อเด็กนั้น มีหลากหลายแบบ รวมทั้งมีรายละเอียดของพฤติการณ์ที่จะใช้ในการล่วงละเมิดต่อเด็กที่ค่อนข้างเป็นขั้นเป็นตอน และมีลักษณะคล้ายคลึงกันในแต่ละคดี และอาจกล่าวได้ว่ามีวงจรของการล่อลวงและการล่วงละเมิดที่ค่อนข้างเป็นกระบวนการ มีลักษณะที่เป็นขั้นตอน โดยเรียกว่า “Cycle of Abuse” แต่ทั้งนี้ในบางกรณีก็อาจจะมีรูปแบบวิธีการที่แตกต่างออกไป เนื่องจากสภาพปัญหาและพฤติการณ์ในการก่ออาชญากรรมเกี่ยวกับการละเมิดทางเพศต่อเด็กนี้ มีวิวัฒนาการและพัฒนาการของการใช้สื่อสังคมออนไลน์เข้ามาเป็นตัวแปรในการก่ออาชญากรรมดังกล่าว

วิธีการล่อลวงเด็กให้เกิดความเชื่อใจหรือที่เรียกว่าการ “Grooming” นั้น เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญมาก โดยเป็นการเตรียมเด็กเพื่อกระทำละเมิดทางเพศต่อเด็กในอนาคต ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง โดยผู้กระทำผิดจะทำตัวเป็นเพื่อนกับเด็ก เพื่อให้ได้มาซึ่งความเชื่อใจของเด็ก และเพื่อให้เกิดสถานะที่จะทำให้เด็กยินยอมที่จะมีความสัมพันธ์กับผู้กระทำความผิดในทางเพศ โดยที่เด็กจะไม่บอกให้คนอื่นรู้ถึงความสัมพันธ์ดังกล่าว ซึ่งในการล่อลวงเด็กเพื่อกระทำละเมิดทางเพศนั้น กระบวนการล่อลวงอาจมีทั้งการใช้ระยะเวลาสั้น ๆ หรือ

อาศัยระยะเวลาที่ยาวนานก็เป็นได้ โดยการที่จะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกไว้วางใจนั้น สามารถแบ่งการ “Grooming” ออกได้เป็น 5 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ระยะสร้างความสัมพันธ์แบบเพื่อน

ระยะที่ 2 ระยะสร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิด

ระยะที่ 3 ระยะเสี่ยง

ระยะที่ 4 ระยะกันเด็กให้ออกจากผู้อื่น

ระยะที่ 5 ระยะเข้าสู่เรื่องทางเพศ

นอกจากนี้ ยังสามารถแบ่งการล่อลวงทางเพศตามวิธีการในการเข้าถึงตัวเด็ก โดยอาศัยความไว้วางใจของบุคคลต่าง ๆ เป็นเครื่องมือ ซึ่งการล่อลวงที่เกิดขึ้นไม่จำเป็นต้องเริ่มที่ตัวเด็กโดยตรงเท่านั้น แต่อาจจะเริ่มมาจากผู้ปกครอง บุคคลในครอบครัวของเด็ก หรือแม้แต่การอาศัยประโยชน์ จากตำแหน่งหน้าที่ของตนเอง จึงสามารถแบ่งการล่อลวงออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

(1) Personal Grooming เป็นกระบวนการล่อลวงเด็กที่เริ่มจากการเข้าถึงตัวเด็กโดยตรง โดยวิธีการคบหาเป็นเพื่อนกับเด็ก หรือคอยช่วยเหลือเด็กในฐานะเพื่อน มีการบอกความลับแก่เด็กเพื่อแสดงความเชื่อใจ ซึ่งเป็นเทคนิคที่ทำให้เด็กเกิดความไว้วางใจและเชื่อใจบุคคลนั้น ๆ

(2) Familial Grooming เป็นกระบวนการล่อลวงเด็กโดยใช้วิธีสร้างความสัมพันธ์อันดีกับพ่อแม่ หรือผู้ปกครองที่ดูแลเด็ก ในกรณีนี้พ่อแม่หรือผู้ปกครองที่ดูแลเด็กจะร่วมตกเป็นเหยื่อด้วยเช่นเดียวกันกับเด็ก เนื่องจากการล่อลวงนั้น พ่อแม่หรือผู้ปกครองที่ดูแลเด็กต่างไว้วางใจผู้กระทำความผิดด้วยเช่นเดียวกัน

(3) Institutional Grooming เป็นกระบวนการล่อลวงเด็กโดยการเลือกทำอาชีพหรือเป็นอาสาสมัครที่ทำงานเกี่ยวข้องกับหรือใกล้ชิดกับเด็ก อาทิเช่น เป็นครูสอนพิเศษ เป็นอาสาสมัครทำกิจกรรมร่วมกับเด็ก ซึ่งการประกอบอาชีพเหล่านี้เป็นการทำงานที่สามารถเข้าถึงตัวเด็กได้โดยง่าย ในขณะที่อาชีพอื่นไม่สามารถทำได้

3) การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดีและจัดการปัญหาอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็ก

จากผลการวิจัย สรุปได้ว่า การล่อลวงเด็กและเยาวชนโดยอาศัยอินเทอร์เน็ต หรือการสื่อสารทางโซเชียลมีเดีย เป็นอาชญากรรมที่ค่อนข้างยากต่อการสืบสวนหาตัวผู้กระทำ ความผิด เนื่องจากผู้กระทำความผิดมักจะมีความรู้ในการกำจัดการรอยพยานหลักฐาน อีกทั้ง อาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตหรืออาชญากรรมออนไลน์มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ตามจำนวน ผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตในปัจจุบัน แนวโน้มคืออาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิด ต่อเด็กจึงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตามไปด้วย การลดอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตอย่างสัมฤทธิ์ผลจึง จำเป็นต้องใช้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมกันดำเนินการแก้ไขปัญหา ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานบังคับ ใช้กฎหมาย หน่วยงานด้านการช่วยเหลือทางสังคมและมนุษยธรรม หน่วยงานภาคเอกชนที่อาสาเข้า มาให้การช่วยเหลือ ซึ่งจะต้องเข้ามาช่วยกันในการบังคับใช้กฎหมายและช่วยเหลือเหยื่ออย่างจริงจัง ต้องมีการพิจารณาปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัยกับอาชญากรรมที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ หรือให้ ความสำคัญในการประชาสัมพันธ์ถึงการเอาจริงเอาจังในการบังคับใช้กฎหมายอันเป็นผลทาง จิตวิทยากับอาชญากร รวมถึงเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดอาชญากรรมอีกทางหนึ่ง รวมทั้งสร้าง ภูมิคุ้มกันให้แก่เด็กในสถานศึกษาทุกระดับ

นอกจากนี้ ยังพบว่า ที่ผ่านมารัฐและความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กับการดำเนินคดีอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดทางเพศต่อเด็ก โดยเฉพาะยัง อยู่ในวงจำกัด เนื่องจากเดิมที่ประเทศไทยมีเพียงกฎหมายที่ใช้บังคับในการล่วงละเมิดทางเพศต่อ เด็กในลักษณะการกระทำอนาจารเพียงเท่านั้น ยังไม่มีกฎหมายที่ใช้บังคับในเรื่องความผิด ครอบครองสื่อลามกอนาจารเด็กและการส่งต่อ รวมทั้งฐานความผิดเพื่อการค้า แจกจ่าย เผยแพร่ สื่อลามกอนาจารเด็ก เมื่อมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 287/1 และ 287/2 ให้ เป็นบทลงโทษในการกระทำความผิดดังกล่าว ยังมีปัญหาในเรื่องการรวบรวมพยานหลักฐานอยู่ ค่อนข้างมาก ซึ่งเห็นได้จากในหลายคดี เมื่อจับกุมผู้กระทำความผิดได้ ก็ไม่สามารถลงโทษเอาผิด ได้ อีกทั้งยังเกิดปัญหาของการปฏิบัติในที่เกิดเหตุ หรือการตรวจค้นเพื่อตรวจยึดพยานหลักฐาน เมื่อ เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เข้าทำการตรวจค้นจับกุมไม่มีอำนาจเข้าแสวงหาพยานหลักฐานทางคอมพิวเตอร์ ไม่ว่าจะเป็นอีเมลหรือข้อมูลการสื่อสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ถึงแม้ว่าในปัจจุบันการแต่งตั้ง พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2560 จะ แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีความรู้ความสามารถในการแสวงหาพยานหลักฐานทางคอมพิวเตอร์แล้ว ก็ตาม แต่การแต่งตั้งดังกล่าวก็ยังไม่ครอบคลุมเจ้าหน้าที่ตำรวจทั่วประเทศ ดังนั้น เมื่อมีเหตุเกิดก็ จำเป็นที่จะต้องใช้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีอำนาจในการเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์เหล่านั้นจาก ส่วนกลาง หรือต้องมีการร้องขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ได้รับการแต่งตั้ง ซึ่งบางครั้งก็

ไม่ทันต่อเหตุที่เกิดขึ้นเป็นจำนวนมากในปัจจุบัน ทำให้เกิดปัญหาในการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานมาลงโทษผู้กระทำความผิด

4.3.2 ประเด็นมาตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย

(1) มาตรการทางกฎหมาย

ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กของประเทศไทยในปัจจุบันนั้น มีมาตรการทางกฎหมายที่เป็นประมวลกฎหมายหลักคือ ประมวลกฎหมายอาญาที่ระบุถึงฐานความผิดเกี่ยวกับการละเมิดทางเพศเด็ก และการใช้ประโยชน์จากเด็กอยู่หลายมาตรา อาทิเช่น มาตรา 277 ซึ่งบัญญัติเกี่ยวกับความผิดฐาน กระทำชำเรา เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีซึ่งมิใช่ภริยาหรือสามีของตน โดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม รวมถึงฐานความผิดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำชำเราเด็ก มาตรา 279 ซึ่งบัญญัติเกี่ยวกับการกระทำอนาจารเด็กอายุไม่เกิน 15 ปี เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการปรับปรุงกฎหมายในการบัญญัติคำว่าสื่อลามกอนาจารเด็กโดยได้ให้ความหมายที่ครอบคลุมกับสื่อลามกในรูปแบบประเภทต่าง ๆ และได้ให้นิยามถึงวัตถุสิ่งของต่าง ๆ ที่จัดเก็บในระบบคอมพิวเตอร์หรือในอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถแสดงผลได้ ทำให้การดำเนินการทางกฎหมายมีความทันสมัยและครอบคลุมมากขึ้น

นอกจากประมวลกฎหมายอาญาแล้ว ยังมีการนำกฎหมายในพระราชบัญญัติต่าง ๆ เข้ามาใช้ในการรวบรวมพยานหลักฐานและการตั้งข้อหา อาทิเช่น พระราชบัญญัติป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 ที่ระบุให้การแสวงหาประโยชน์จากเด็กถือเป็นความผิดฐานค้ามนุษย์ หรือพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2560 ที่กล่าวถึงการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์และการใช้ประโยชน์จากข้อมูลโดยทุจริตหรือโดยการหลอกลวง ซึ่งทำให้การเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทางคอมพิวเตอร์สามารถใช้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์ เข้าไปทำการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานได้ จึงทำให้มาตรการทางกฎหมายในปัจจุบันของประเทศไทยมีความครอบคลุม ทั้งในแง่ของการตั้งข้อกล่าวหาหรือฐานความผิด และในแง่ของการแสวงหาข้อเท็จจริงและการรวบรวมพยานหลักฐาน

ดังนั้นในประเด็นมาตรการทางกฎหมาย อาจจะมีการปรับปรุงเพิ่มเติมก็ต่อเมื่อมีการกระทำความผิดที่มีการพัฒนาไปอย่างต่อเนื่องในอนาคต ซึ่งจะต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ เพื่อพิจารณาปรับปรุงข้อกฎหมายให้ทันสมัยต่ออาชญากรรมที่จะเกิดขึ้นบนระบบอินเทอร์เน็ตในอนาคตต่อไป นอกจากนี้ยังมีประเด็นในเรื่องของการดูแลเมื่อเด็กตกเป็นเหยื่อในการก่ออาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็ก โดยในปัจจุบันหน่วยงานที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการดูแลในส่วนของภาครัฐคือกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ซึ่งหน่วยงาน ดังกล่าวเองยังต้องมีการพัฒนาองค์ความรู้ในการดูแลเด็กที่ตกเป็นเหยื่อในคดีบางประเภทเช่นการถูกล่วงละเมิดทางเพศนอกจากนั้นเป็นหน่วยงานภาคเอกชนหรือเอ็นจีโอที่เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลเด็กที่ตกเป็นเหยื่อในการกระทำความผิดดังกล่าวซึ่งหน่วยงานเหล่านี้มักได้รับการสนับสนุนจากองค์กรต่างประเทศและมีองค์ความรู้เฉพาะทางในเรื่องของการดูแลเด็กที่ตกเป็นเหยื่อดังนั้นองค์กรภาคเอกชนเหล่านี้จึงมีความเชี่ยวชาญและมีความพร้อม มากกว่าหน่วยงานภาครัฐในปัจจุบันจึงทำให้เกิดแนวคิดที่ว่าหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนดังกล่าวควรทำงานร่วมกัน โดยการส่งเสริมกันและกัน ไม่ก่อให้เกิดภาพของการทำงานที่ต่างหน่วยงานต่างคนต่างทำแต่ด้วยระเบียบและข้อบังคับของทางราชการบางประการทำให้การปฏิบัติงานร่วมกัน อาจเกิดปัญหาติดขัดได้ในบางประการซึ่งในประเด็นนี้ควรเป็นประเด็นที่จะต้องนำไปแก้ไขในอนาคตทั้งในเชิงของระดับปฏิบัติการและระดับนโยบาย

(2) มาตรการในการบังคับใช้กฎหมาย

การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมการละเมิดทางเพศต่อเด็กบนระบบอินเทอร์เน็ตนั้น มีหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายเป็นหลัก คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกรมสอบสวนคดีพิเศษ โดยทั้งสองหน่วยงานมีการจัดตั้งคณะทำงานขึ้นมาโดยเฉพาะ ทั้งนี้ทั้งสองหน่วยงานต่างทำงานร่วมกันในหลายคดี แต่ในบางกรณีที่เป็นการประสานงาน โดยตรงของหน่วยงานระหว่างประเทศไปยังหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นกรมสอบสวนคดีพิเศษหรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติเองก็ดี อาจจะมีการแยกกันทำงานตามข้อมูลที่ได้รับของแต่ละหน่วยงาน สำหรับหน่วยงานอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมการละเมิดทางเพศต่อเด็กบนระบบอินเทอร์เน็ตนี้ มีอาทิเช่น กองป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กรมกิจการเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ทั้ง 2 หน่วยงาน เป็นหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่สนับสนุนในเรื่องของการแสวงหา

ข้อเท็จจริงและการรวบรวมพยานหลักฐานตามอำนาจหน้าที่ของพระราชบัญญัติความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ และการดูแลเด็กและเยาวชนที่ตกเป็นเหยื่อจากการละเมิดทางเพศ

ทั้งนี้ การบังคับใช้กฎหมายในระดับพื้นที่ที่ยังมีปัญหาในการดำเนินคดีเกี่ยวกับการละเมิดทางเพศต่อเด็กบนระบบอินเทอร์เน็ต เนื่องจากหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายในระดับพื้นที่บางพื้นที่ยังขาดองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญในการดำเนินการทางคดี การตั้งข้อหา รวมไปถึงการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน การดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงในชั้นสอบสวน จึงทำให้การบังคับใช้กฎหมายในระดับพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ ยังคงมีปัญหายูบ้างในหลายประการ

(3) มาตรการต่อผู้กระทำผิด

ในปัจจุบันการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดในคดีอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กนั้น เป็นการดำเนินการตามข้อกฎหมายซึ่งส่งผลต่อตัวผู้กระทำความผิดอยู่เพียงระดับหนึ่ง ถึงแม้ว่าจะมีการปรับปรุงกฎหมายให้มีความทันสมัยและมีบทเพิ่มโทษการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นกับเด็กแล้วก็ตาม แต่ด้วยข้อจำกัดในหลายประการทำให้ในหลายคดีผู้กระทำความผิดไม่ได้ถูกตั้งข้อหาหรือถูกลงโทษให้สมกับความผิดที่ตนได้กระทำ อีกทั้งการเอาความผิดที่มีโทษสถานหนักในข้อหากระทำอนาจารเด็กหรือข่มขืนกระทำชำเรานั้น ยังมีปัญหาในการรวบรวมพยานหลักฐานอีกเช่นกัน เนื่องจากคดีโดยส่วนใหญ่ที่เกิดบนระบบอินเทอร์เน็ตหรือสื่อโซเชียลมีเดีย มักจะเป็นการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นไปสักกระยะหนึ่งแล้ว ทำให้พยานหลักฐานในที่เกิดเหตุที่จะนำ มาใช้ยืนยันการกระทำความผิดตามฐานความผิดที่เป็นข้อหาหนัก ขาดต่อการเก็บรวบรวม จึงคงเหลือเพียงร่องรอยพยานหลักฐานบนระบบอินเทอร์เน็ตเป็นส่วนมาก ทำให้โอกาสที่จะตั้งข้อหาหรือเอาความผิดในโทษสถานหนักมีน้อยลงไปอีก

จากข้อสรุปผลการวิจัยข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องแสวงหามาตรการที่จะดำเนินการต่อผู้กระทำผิด มากกว่าการบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่ ซึ่งการมีมาตรการเช่นนี้ จะเป็นทั้งการป้องกันไม่ให้เกิดการละเมิดทางเพศต่อเด็กและการสร้างความกลัวต่อการกระทำความผิดของผู้ต้องหาอีกทางหนึ่งด้วย นอกจากนี้ยังมีวิธีการที่ผู้ให้ข้อมูลนำเสนอเพิ่มเติม อาทิเช่น การบำบัด รักษาทางจิต ซึ่งเป็นวิธีการที่มีการนำมาใช้กับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ เป็นการบำบัดรักษาที่ทำให้ผู้กระทำความผิดรังเกียจนิสัยเดิมของตน การจัดทำระบบฐานข้อมูลผู้กระทำ

ผิดคติทางเพศโดยเฉพาะคดีเกี่ยวกับเด็ก โดยจัดทำอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งระบบฐานข้อมูล การออกกฎหมายรองรับ และการทำงานของเจ้าหน้าที่ ซึ่งจะรวมไปถึงการนำระบบไปเป็นเครื่องมือการแจ้งเตือนต่อประชาชนต่อไป

(4) มาตรการต่อสภาพแวดล้อมและสังคม

ด้วยสภาพแวดล้อมและสังคมของประเทศไทยในปัจจุบันการสื่อสารผ่านสังคมออนไลน์เป็นช่องทางที่ประชาชนใช้งานกันมากที่สุด ทำให้การก่ออาชญากรรมต่าง ๆ ถูกยกระดับ เข้าไปอยู่ในเรื่องของกรกระทำความคิดผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์มากขึ้น ฉะนั้นการก่ออาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กจึงเกี่ยวข้องโดยตรงกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ สภาพแวดล้อมของสื่อสังคมออนไลน์ที่ตัวเด็กเข้าไปใช้งานมีผลอย่างยิ่งต่อการตกเป็นเหยื่อในการถูกละเมิดของเด็ก ดังนั้นมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความคิดในเรื่องนี้ จึงต้องมีการควบคุมการใช้สื่อสังคมออนไลน์รวมทั้งสื่อต่าง ๆ ที่ดำเนินการผ่านระบบอินเทอร์เน็ต จึงจะสามารถป้องกันแก้ไขปัญหา อาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กได้ รวมทั้งการให้ความร่วมมือในการดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานของผู้ให้บริการในระบบอินเทอร์เน็ต ก็มีผลสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปราบปรามการกระทำความคิดในอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตดังกล่าวนี้

สำหรับมาตรการหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการป้องกันไม่ให้เด็กตกเป็นเหยื่อต่อการกระทำความคิดทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กได้นั้น คือการรณรงค์และให้ความรู้ต่อเด็ก ครอบครัว และสถานศึกษาต่าง ๆ เพื่อให้ครูอาจารย์ ผู้ปกครอง รวมทั้งตัวเด็กเอง ตระหนักถึงภัยที่อยู่รอบตัว ซึ่งเด็กอาจสามารถถูกละเมิดได้ตลอดเวลา ดังจะเห็นได้ว่าในปัจจุบันความรู้ในเรื่องของการละเมิดเด็กในประเด็นต่าง ๆ ยังไม่ได้ถูกเผยแพร่หรือรับรู้รับทราบเท่าที่ควร ทั้งในสถานศึกษาเองก็ดีหรือในครอบครัวของเด็กเองก็ดี

(5) มาตรการด้านอื่น ๆ

ในการควบคุมสื่อลามกเด็กบนอินเทอร์เน็ตนั้นจะต้องอาศัยมาตรการทางกฎหมายโดยมาตรการทางกฎหมายจะเน้นการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ ในขณะที่มาตรการ

ทางเทคนิคอื่น ๆ จะมุ่งเน้นในการจำกัดการเข้าถึงเนื้อหาที่ผิดกฎหมายและการควบคุมเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กเป็นหลัก ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องนำมาตรการทางเทคนิคมาปรับใช้ควบคู่กับมาตรการทางกฎหมายเพื่อให้การคุ้มครองเด็กเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น ดังนั้นมาตรการทางเทคนิคอื่น ๆ จึงเป็นทางเลือกอีกช่องทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาสื่อลามกเด็กบนอินเทอร์เน็ตได้ ซึ่งมาตรการทางเทคนิคอื่น ๆ มีหลากหลาย มาตรการ อาทิเช่น การกั้นกรองเนื้อหา การปิดกั้น การเฝ้าระวัง เป็นต้น

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “มาตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย” เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary Research) ได้แก่ ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์และการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ตของประเทศไทย จัดเสวนาหรือจัดสัมมนากลุ่มย่อย (Focus Group) ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

- 1) เพื่อศึกษาสถานการณ์อาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย
- 2) เพื่อแสวงหามาตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย

ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมาวิเคราะห์ โดยสรุปผลการวิจัยเป็นประเด็นต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 สถานการณ์อาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย

ผลการศึกษาวิจัยนี้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสถานการณ์อาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย จากผลการศึกษาวิจัยพบว่า สถานการณ์อาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทยในปัจจุบัน

นั้น มีข้อมูลในด้านปัญหาและวิธีการ รูปแบบพฤติกรรมในการก่ออาชญากรรม รวมทั้งปัญหาในการดำเนินการของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1.1 ปัญหาอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทยในปัจจุบัน

ปัจจุบันมีปัญหาอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เป็นการละเมิดต่อเด็กเกิดขึ้นอย่างมากมาย ซึ่งสามารถสรุปได้เป็นประเด็นปัญหาต่าง ๆ ดังนี้

1) ปัญหาสื่อลามกอนาจารเด็ก หรือที่เรียกว่า Child Pornography เป็นอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เป็นการละเมิดทางเพศต่อเด็กที่มีจำนวนมากที่สุด ตามสถิติที่ได้มีการแจ้งเหตุไปยังหน่วยงานต่าง ๆ โดยสื่อดังกล่าวมักจะเป็นภาพและคลิปวิดีโอการมีเพศสัมพันธ์กับเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ภาพที่เด็กกำลังถูกสำเร็จความใคร่หรือบังคับให้สำเร็จความใคร่ หรือภาพเด็กในลักษณะที่เปลือยเปล่าและมีท่าทางสื่อไปในทางลามกอนาจาร โดยเป็นการให้เด็กแสดงท่าทางในลักษณะกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ และรวมถึงการนำเสนอภาพอวัยวะของเด็กที่มีวัตถุประสงค์ในทางเพศด้วย ซึ่งเป็นที่คาดเดาได้ว่าเด็กที่อยู่ในภาพได้ถูกละเมิดจากผู้ใหญ่เพื่อผลิตสื่อดังกล่าว จะเห็นได้ว่าสื่อลามกอนาจารเด็กเป็นปัญหาที่มีปริมาณมาก และมีการพัฒนาในเรื่องของค่านิยมในการกระทำความผิด โดยเฉพาะประเด็นที่เด็กสมัครใจเข้าไปเป็นเหยื่อในวงจรของสื่อสังคมออนไลน์ที่มุ่งเน้นเนื้อหาในเรื่องทางเพศ ซึ่งปัจจุบันสังคมให้การยอมรับในการเสพสื่อประเภทนี้มากขึ้น จึงเป็นความท้าทายของสังคมและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่จะเข้าไปแก้ปัญหาดังกล่าวต่อไป

2) ปัญหาการชักนำหรือล่อลวงเด็กไปสู่สถานะที่อาจเป็นอันตรายต่อการถูกละเมิดการใช้ช่องทางอินเทอร์เน็ตในการชักนำหรือล่อลวงเด็กให้มีความสนิทสนมหรือเชื่อใจจนนำไปสู่การถูกละเมิดด้วยวิธีการต่าง ๆ ซึ่งในปัจจุบันมีช่องทางสื่อสังคมออนไลน์หลากหลายแพลตฟอร์มที่เป็นที่นิยมในหมู่วัยรุ่นและบุคคลทั่วไป จึงเป็นช่องทางในการใช้กระทำความผิด อาทิเช่น Facebook, Line, Twitter, VK, Telegram, WhatsApp, Bigo Live, Discord, TikTok, Tinder, Viber และอื่น ๆ อีกมากมาย เมื่อมีคนนิยม โดยเฉพาะวัยรุ่นเข้ามาใช้งานสื่อสังคมออนไลน์เหล่านี้เป็นจำนวนมาก ก็ยังเป็นช่องทางให้ผู้กระทำความผิดใช้ในการชักนำหรือล่อลวงเด็ก จนเป็นสาเหตุให้เกิดการล่วงละเมิดทางเพศได้ จะเห็นได้ว่าการถูกชักจูงหรือการล่อลวงเด็กผ่านสื่อสังคมออนไลน์นั้นเป็นช่องทางหนึ่งที่สำคัญมาก ๆ ในการที่ผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรจะนำไปใช้ในการชัก

จูงเด็ก และด้วยความที่ปัจจุบันสื่อสังคมออนไลน์เป็นที่นิยมเป็นอย่างมากเปรียบเสมือนส่วนสำคัญในวิถีชีวิตประจำวันของบุคคลทั่วไป จึงเป็นเรื่องธรรมดาที่เด็กหรือวัยรุ่นจะใช้งานสื่อสังคมออนไลน์จนทำให้ผู้ปกครองหรือบุคคลในครอบครัว มิได้ให้ความสนใจในการใช้งานมากนัก จนเป็นเหตุให้เด็กหรือวัยรุ่นมักจะหลงผิดหรือถูกล่อลวง ถูกชักนำได้โดยง่าย ทั้งนี้การถูกชักจูงหรือการล่อลวงผ่านสื่อสังคมออนไลน์นั้น มิได้เป็นเพียงช่องทางที่จะทำให้เด็กกลายเป็นเหยื่อที่ถูกละเมิด แต่ในหลายกรณีกลับเป็นช่องทางที่ใช้ในการชักจูงเด็กเพื่อมามีส่วนร่วมในการกระทำความผิดเพื่อแลกผลประโยชน์ต่าง ๆ

3) ปัญหาการแอบแฝงเนื้อหาลามกอนาจารต่าง ๆ ให้เด็กเสพผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ปัญหาอีกรูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน คือ ปัญหาการแอบแฝงเนื้อหาซึ่งเป็นสื่อลามกอนาจารเด็ก ผ่านทางแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ทั้งหลาย ทั้งที่ตั้งใจและไม่ได้ตั้งใจ อาทิเช่น เกมสื่อบนออนไลน์ คลิปประเภทต่าง ๆ คอนเทนต์ที่ผลิตผ่านช่องทางออนไลน์ อาทิเช่น ช่อง YouTube, TikTok, Reels เป็นต้น และอีกหลากหลายช่องทาง ซึ่งเป็นสิ่งที่เป็นอันตรายต่อการเรียนรู้และสภาวะจิตใจของเด็ก จนอาจชักนำให้เด็กกลายเป็นผู้ก่ออาชญากรรมหรือตกไปเป็นเหยื่อในอาชญากรรมการล่วงละเมิดทางเพศเสียเอง จะเห็นได้ว่าการเสพสื่อสังคมออนไลน์หรือที่เรียกว่าคอนเทนต์ผ่านแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียต่าง ๆ ในปัจจุบัน เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่กำลังก่อให้เกิดอาชญากรรมการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต เพราะมีสื่อที่มีเนื้อหาลามกอนาจาร เนื้อหาความรุนแรง เผยแพร่ผ่านสื่อสังคมออนไลน์อยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในปัจจุบันเด็กวัยรุ่นต่างใช้หรือเสพสื่อผ่านโซเชียลมีเดียเป็นกิจวัตรประจำวันและเป็นปกติ ทำให้สื่อที่มีเนื้อหาไม่ดี มีเนื้อหาลามกอนาจารหรือแฝงไปด้วยความรุนแรง ไปกระตุ้นตัวเด็กให้มีความอยากรู้อยากเห็น อยากรอง ทั้งเรื่องทางเพศเองและเรื่องการใช้ความรุนแรงด้านอื่น ๆ โดยเป็นไปได้ทั้งสองรูปแบบคือ ตัวเด็กอยากเป็นผู้ก่ออาชญากรรมเสียเอง และเด็กตกเป็นเหยื่อในอาชญากรรมเหล่านั้น

4) ปัญหาการคุกคามและการใช้ข้อมูลของเด็กเพื่อหาผลประโยชน์ อีกปัญหาหนึ่งที่พบในปัจจุบันคือ การนำข้อมูลของเด็กไปหาผลประโยชน์โดยสื่อไปในทางลามกอนาจารหรือเป็นการกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ โดยการนำข้อมูลเหล่านั้นไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากตัวเด็กหรือที่เรียกว่าการ “เปิดวาร์ป” ซึ่งการก่ออาชญากรรมในรูปแบบนี้มักเป็นการก่อโดยผู้ที่มีความใกล้ชิดกับตัวเด็กหรือบุคคลที่เด็กไว้วางใจ จนสามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ของตัวเด็กได้โดยที่เด็กไม่มีความระแวงสงสัย จะเห็นได้ว่าปัญหาการคุกคามและการใช้ข้อมูลของเด็กเพื่อหาผลประโยชน์ในกรณีต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศหรือนำข้อมูลของเด็กไปใช้เพื่อหารายได้

หรือผลประโยชน์แลกเปลี่ยนในด้านต่าง ๆ นั้น เกิดจากการที่สังคมในปัจจุบันให้การยอมรับในการเปิดเผยความเป็นส่วนตัวของแต่ละบุคคลมากขึ้น อาทิเช่นเด็กและเยาวชนในปัจจุบันมักจะใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเผยแพร่ภาพหรือคลิปที่แสดงถึงไลฟ์สไตล์ของแต่ละบุคคล ซึ่งภาพหรือคลิปเหล่านั้นในบางครั้ง เป็นลักษณะที่มีแรงจูงใจหรือมีการกระตุ้นอารมณ์ทางเพศได้ โดยที่พ่อแม่ผู้ปกครองก็ให้การยอมรับหรือมองเห็นว่าเป็นสิ่งปกติของสังคมปัจจุบัน แต่ในทางกลับกันกลับเป็นช่องทางให้อาชญากรหรือบุคคลที่ฝึกฝนทางเพศนำช่องว่างเหล่านี้ไปใช้ประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง โดยเฉพาะกลุ่มคนที่มีความใกล้ชิดกับตัวเด็ก ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนในห้องเรียนหรือครูอาจารย์ แม้กระทั่งญาติของตัวเอง นำข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้ไปใช้ในทางที่ผิด ซึ่งเป็นปัญหาที่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังให้ความสำคัญน้อย

จากผลการวิจัย แสดงให้เห็นถึงปัญหาการอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เป็นการละเมิดทางเพศต่อเด็กในปัจจุบัน ว่ามีความหลากหลายและมีความรุนแรงที่มากขึ้น โดยเฉพาะการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของเด็กและเยาวชนที่มีความนิยมและใช้งานจนเป็นปกติในชีวิตประจำวัน ซึ่งช่องทางสื่อสังคมออนไลน์นี้เป็นสื่อกลางในการที่เด็กจะถูกนำไปใช้ประโยชน์ เป็นเหยื่อในการก่ออาชญากรรมที่เป็นการล่วงละเมิดทางเพศ รวมถึงการที่ตัวเด็กเองถูกสื่อเรานั้นหล่อหลอมให้มีความต้องการไปเป็นผู้กระทำความผิดเสียเอง โดยที่ตัวเด็กเองก็ไม่ว่าตัวที่ถูกสื่อเหล่านั้นชักนำให้กระทำความผิด

5.1.2 พฤติกรรม รูปแบบ และวิธีการก่ออาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็ก

พฤติกรรม รูปแบบ และวิธีการก่ออาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดทางเพศต่อเด็กนั้น มีหลากหลายแบบ รวมทั้งมีรายละเอียดของพฤติกรรมที่จะใช้ในการล่วงละเมิดต่อเด็กที่ค่อนข้างเป็นขั้นเป็นตอน และมีลักษณะคล้ายคลึงกันในแต่ละคดี และอาจกล่าวได้ว่ามีวงจรของการล่อลวงและการล่วงละเมิดที่ค่อนข้างเป็นกระบวนการ มีลักษณะที่เป็นขั้นตอน โดยเรียกว่า “Cycle of Abuse” แต่ทั้งนี้ในบางกรณีก็อาจจะมีรูปแบบวิธีการที่แตกต่างออกไป เนื่องจากสภาพปัญหาและพฤติกรรมในการก่ออาชญากรรมเกี่ยวกับการละเมิดทางเพศต่อเด็กนี้ มีวิวัฒนาการและพัฒนาการของการใช้สื่อสังคมออนไลน์เข้ามาเป็นตัวแปรในการก่ออาชญากรรมดังกล่าว

วิธีการล่อลวงเด็กให้เกิดความเชื่อใจหรือที่เรียกว่าการ “Grooming” นั้น เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญมาก โดยเป็นการเตรียมเด็กเพื่อกระทำละเมิดทางเพศต่อเด็กในอนาคต ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง โดยผู้กระทำผิดจะทำตัวเป็นเพื่อนกับเด็ก เพื่อให้ได้มาซึ่งความเชื่อใจของเด็ก และเพื่อให้เกิดสภาวะที่จะทำให้เด็กยินยอมที่จะมีความสัมพันธ์กับผู้กระทำผิดทางเพศ โดยที่เด็กจะไม่บอกให้คนอื่นรู้ถึงความสัมพันธ์ดังกล่าว ซึ่งในการล่อลวงเด็กเพื่อกระทำละเมิดทางเพศนั้น กระบวนการล่อลวงอาจมีทั้งการใช้ระยะเวลาสั้น ๆ หรืออาศัยระยะเวลาที่ยาวนาน ก็เป็นไปได้ โดยการทำที่ที่จะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกไว้วางใจนั้น สามารถแบ่งการ “Grooming” ออกได้เป็น 5 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ระยะสร้างความสัมพันธ์แบบเพื่อน

ระยะที่ 2 ระยะสร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิด

ระยะที่ 3 ระยะเสี่ยง

ระยะที่ 4 ระยะกันเด็กให้ออกจากผู้อื่น

ระยะที่ 5 ระยะเข้าสู่เรื่องทางเพศ

นอกจากนี้ ยังสามารถแบ่งการล่อลวงทางเพศตามวิธีการในการเข้าถึงตัวเด็ก โดยอาศัยความไว้วางใจของบุคคลต่าง ๆ เป็นเครื่องมือ ซึ่งการล่อลวงที่เกิดขึ้นไม่จำเป็นต้องเริ่มที่ตัวเด็กโดยตรงเท่านั้น แต่อาจจะเริ่มมาจากผู้ปกครอง บุคคลในครอบครัวของเด็ก หรือแม้แต่การอาศัยประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่ของตนเอง จึงสามารถแบ่งการล่อลวงออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1) Personal Grooming เป็นกระบวนการล่อลวงเด็กที่เริ่มจากการเข้าถึงตัวเด็กโดยตรง โดยวิธีการคบหาเป็นเพื่อนกับเด็ก หรือคอยช่วยเหลือเด็กในฐานะเพื่อน มีการบอกความลับแก่เด็กเพื่อแสดงความเชื่อใจ ซึ่งเป็นเทคนิคที่ทำให้เด็กเกิดความไว้วางใจและเชื่อใจบุคคลนั้น ๆ

2) Familial Grooming เป็นกระบวนการล่อลวงเด็ก โดยใช้วิธีสร้างความสัมพันธ์อันดีกับพ่อแม่ หรือผู้ปกครองที่ดูแลเด็ก ในกรณีนี้พ่อแม่หรือผู้ปกครองที่ดูแลเด็กจะร่วมตกเป็นเหยื่อด้วยเช่นเดียวกันกับเด็ก เนื่องจากการล่อลวงนั้น พ่อแม่หรือผู้ปกครองที่ดูแลเด็กต่างไว้วางใจผู้กระทำผิดด้วยเช่นเดียวกัน

3) Institutional Grooming เป็นกระบวนการล่อลวงเด็กโดยการเลือกทำอาชีพหรือเป็นอาสาสมัครที่ทำงานเกี่ยวข้องกับหรือใกล้ชิดกับเด็ก อาทิเช่น เป็นครูสอนพิเศษ เป็นอาสาสมัครทำกิจกรรมร่วมกับเด็ก ซึ่งการประกอบอาชีพเหล่านี้เป็นการทำงานที่สามารถเข้าถึงตัวเด็กได้โดยง่าย ในขณะที่อาชีพอื่นไม่สามารถทำได้

5.1.3 การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดีและจัดการปัญหาอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็ก

จากผลการวิจัย สรุปได้ว่า การล่อลวงเด็กและเยาวชนโดยอาศัยอินเทอร์เน็ตหรือการสื่อสารทางโซเชียลมีเดีย เป็นอาชญากรรมที่ค่อนข้างยากต่อการสืบสวนหาตัวผู้กระทำความผิด เนื่องจากผู้กระทำความผิดมักจะมีความรู้ในการกำจัดร่องรอยพยานหลักฐาน อีกทั้งอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตหรืออาชญากรรมออนไลน์มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ตามจำนวนผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตในปัจจุบัน แนวโน้มคืออาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กจึงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตามไปด้วย การลดอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตอย่างสัมฤทธิ์ผลจึงจำเป็นต้องใช้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมกันดำเนินการแก้ไขปัญหา ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย หน่วยงานด้านการช่วยเหลือทางสังคมและมนุษยธรรม หน่วยงานภาคเอกชนที่อาสาเข้ามาให้การช่วยเหลือ ซึ่งจะต้องเข้ามาช่วยกันในการบังคับใช้กฎหมายและช่วยเหลือเหยื่ออย่างจริงจัง ต้องมีการพิจารณาปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัยกับอาชญากรรมที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ หรือให้ความสำคัญในการประชาสัมพันธ์ถึงการเอาจริงเอาจังในการบังคับใช้กฎหมายอันเป็นผลทางจิตวิทยากับอาชญากร รวมถึงเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดอาชญากรรมอีกทางหนึ่ง รวมทั้งสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็กในสถานศึกษาทุกระดับ

นอกจากนี้ ยังพบว่า ที่ผ่านมารับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดทางเพศต่อเด็กโดยเฉพาะยังอยู่ในวงจำกัด เนื่องจากเดิมที่ประเทศไทยมีเพียงกฎหมายที่ใช้บังคับในการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็ก ในลักษณะการกระทำอนาจารเพียงเท่านั้น ยังไม่มีกฎหมายที่ใช้บังคับในเรื่องความผิดครอบครองสื่อลามกอนาจารเด็กและการส่งต่อ รวมทั้งฐานความผิดเพื่อการค้า แจกจ่าย เผยแพร่ สื่อลามกอนาจารเด็ก เมื่อมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 287/1 และ 287/2 ให้เป็นบทลงโทษในการกระทำความผิดดังกล่าว ยังมีปัญหาในเรื่องการรวบรวมพยานหลักฐานอยู่ค่อนข้างมาก ซึ่งเห็นได้จากในหลายคดี เมื่อจับกุมผู้กระทำความผิดได้ ก็ไม่สามารถลงโทษเอาผิดได้ อีกทั้งยังเกิดปัญหาของการปฏิบัติในที่เกิดเหตุ หรือการตรวจค้นเพื่อตรวจยึดพยานหลักฐานเมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เข้าทำการตรวจค้นจับกุม ไม่มีอำนาจเข้าแสวงหาพยานหลักฐานทางคอมพิวเตอร์ ไม่ว่าจะเป็นอีเมลหรือข้อมูลการสื่อสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ถึงแม้ว่าในปัจจุบันการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2560 จะแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีความรู้ความสามารถในการแสวงหาพยานหลักฐานทาง

คอมพิวเตอร์แล้วก็ตาม แต่การแต่งตั้งดังกล่าวก็ยังไม่ครอบคลุมเจ้าหน้าที่ตำรวจทั่วประเทศ ดังนั้นเมื่อมีเหตุเกิดจำเป็นที่จะต้องใช้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีอำนาจในการเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์เหล่านั้นจากส่วนกลาง หรือต้องมีการร้องขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ได้รับการแต่งตั้ง ซึ่งบางครั้งก็ไม่ทันต่อเหตุที่เกิดขึ้นเป็นจำนวนมากในปัจจุบัน ทำให้เกิดปัญหาในการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานมาลงโทษผู้กระทำความผิด

5.2 มาตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย

ผลการศึกษาวิจัยนี้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อแสวงหามาตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย จากผลการศึกษาวิจัยพบว่ามาตรการในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทยนั้น มีหลากหลายประเด็นที่สามารถนำมาใช้แก้ไขปัญหาอาชญากรรมดังกล่าว รวมทั้งนำไปปรับปรุงขั้นตอนหรือวิธีการปฏิบัติในอนาคตต่อไปได้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.2.1 มาตรการทางกฎหมาย

ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กของประเทศไทยในปัจจุบันนั้น มีมาตรการทางกฎหมายที่เป็นประมวลกฎหมายหลัก คือประมวลกฎหมายอาญาที่ระบุถึงฐานความผิดเกี่ยวกับการละเมิดทางเพศเด็ก และการใช้ประโยชน์จากเด็กอยู่หลายมาตรา อาทิเช่น มาตรา 277 ซึ่งบัญญัติเกี่ยวกับความผิดฐาน กระทำชำเราเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีซึ่งมิใช่ภริยาหรือสามีของตน โดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม รวมถึงฐานความผิดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำชำเราเด็ก มาตรา 279 ซึ่งบัญญัติเกี่ยวกับการกระทำอนาจารเด็กอายุไม่เกิน 15 ปี เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการปรับปรุงกฎหมายในการบัญญัติคำว่าสื่อลามกอนาจารเด็กโดยได้ให้ความหมายที่ครอบคลุมกับสื่อลามกในรูปแบบประเภทต่าง ๆ และได้ให้นิยามถึงวัตถุสิ่งของต่าง ๆ ที่จัดเก็บในระบบคอมพิวเตอร์หรือในอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถแสดงผลได้ ทำให้การดำเนินการทางกฎหมายมีความทันสมัยและครอบคลุมมากขึ้น

นอกจากประมวลกฎหมายอาญาแล้ว ยังมีการนำกฎหมายในพระราชบัญญัติต่าง ๆ เข้ามาใช้ในการรวบรวมพยานหลักฐานและการตั้งข้อหา อาทิเช่น พระราชบัญญัติป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 ที่ระบุให้การแสวงหาประโยชน์จากเด็ก ถือเป็นความผิดฐานค้ามนุษย์ หรือพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2560 ที่กล่าวถึงการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์และการใช้ประโยชน์จากข้อมูลโดยทุจริตหรือโดยการหลอกลวง ซึ่งทำให้การเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทางคอมพิวเตอร์สามารถใช้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์ เข้าไปทำการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานได้ จึงทำให้มาตรการทางกฎหมายในปัจจุบันของประเทศไทยมีความครอบคลุม ทั้งในแง่ของการตั้งข้อกล่าวหาหรือฐานความผิด และในแง่ของการแสวงหาข้อเท็จจริงและการรวบรวมพยานหลักฐาน

5.2.2 มาตรการในการบังคับใช้กฎหมาย

การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมการละเมิดทางเพศต่อเด็กบนระบบอินเทอร์เน็ตนั้น มีหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายเป็นหลัก คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกรมสอบสวนคดีพิเศษ โดยทั้งสองหน่วยงานมีการจัดตั้งคณะทำงานขึ้นมาโดยเฉพาะ ทั้งนี้ทั้งสองหน่วยงานต่างทำงานร่วมกันในหลายคดี แต่ในบางกรณีที่เป็นการประสานงานโดยตรงของหน่วยงานระหว่างประเทศไปยังหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็กรมสอบสวนคดีพิเศษหรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติเองก็ดี อาจจะมีการแยกกันทำงานตามข้อมูลที่ได้รับของแต่ละหน่วยงาน สำหรับหน่วยงานอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมการละเมิดทางเพศต่อเด็กบนระบบอินเทอร์เน็ต มีอาทิเช่น กองป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กรมกิจการเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ทั้ง 2 หน่วยงาน เป็นหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่สนับสนุนในเรื่องของการแสวงหาข้อเท็จจริงและการรวบรวมพยานหลักฐานตามอำนาจหน้าที่ของพระราชบัญญัติความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ และการดูแลเด็กและเยาวชนที่ตกเป็นเหยื่อจากการละเมิดทางเพศ

ทั้งนี้ การบังคับใช้กฎหมายในระดับพื้นที่ที่ยังมีปัญหาในการดำเนินคดีเกี่ยวกับการละเมิดทางเพศต่อเด็กบนระบบอินเทอร์เน็ต เนื่องจากหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายในระดับพื้นที่บางพื้นที่ยังขาดองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญในการดำเนินการทางคดี การตั้งข้อหา รวมไปถึงการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน การดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงในชั้นสอบสวน จึงทำให้การบังคับใช้กฎหมายในระดับพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ ยังคงมีปัญหายูบ้างในหลายประการ

5.2.3 มาตรการต่อผู้กระทำผิด

ในปัจจุบันการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดในคดีอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กนั้น เป็นการดำเนินการตามข้อกฎหมายซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้กระทำความผิดอยู่เพียงระดับหนึ่ง ถึงแม้ว่าจะมีการปรับปรุงกฎหมายให้มีความทันสมัยและมีบทเพิ่มโทษการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นกับเด็กแล้วก็ตาม แต่ด้วยข้อจำกัดในหลายประการทำให้ในหลายคดีผู้กระทำความผิดไม่ได้ถูกตั้งข้อหาหรือถูกลงโทษให้สมกับความผิดที่ตนได้กระทำ อีกทั้งการเอาความผิดที่มีโทษสถานหนักในข้อหากระทำอนาจารเด็กหรือข่มขืนกระทำชำเรานั้น ยังมีปัญหาในการรวบรวมพยานหลักฐานอีกเช่นกัน เนื่องจากคดีโดยส่วนใหญ่ที่เกิดบนระบบอินเทอร์เน็ตหรือสื่อโซเชียลมีเดีย มักจะเป็นการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นไปสักระยะหนึ่งแล้ว ทำให้พยานหลักฐานที่เกิดเหตุที่จะนำมาใช้ยืนยันการกระทำความผิดตามฐานความผิดที่เป็นข้อหาหนัก ยากต่อการเก็บรวบรวม จึงคงเหลือเพียงร่องรอยพยานหลักฐานบนระบบอินเทอร์เน็ตเป็นส่วนมาก ทำให้โอกาสที่จะตั้งข้อหาหรือเอาความผิดในโทษสถานหนักมีน้อยลงไปอีก

จากข้อสรุปผลการวิจัยข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องแสวงหามาตรการที่จะดำเนินการต่อผู้กระทำผิด มากกว่าการบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่ ซึ่งการมีมาตรการเช่นนี้ จะเป็นทั้งการป้องกันไม่ให้เกิดการละเมิดทางเพศต่อเด็กและการสร้างความกลัวต่อการกระทำความผิดของผู้ต้องหาอีกทางหนึ่งด้วย นอกจากนี้ยังมีวิธีการที่ผู้ให้ข้อมูลนำเสนอเพิ่มเติม อาทิเช่น การบำบัด รักษาทางจิต ซึ่งเป็นวิธีการที่มีการนำมาใช้กับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ เป็นการบำบัดรักษาที่ทำให้ผู้กระทำความผิดรังเกียจนิสัยเดิมของตน การจัดทำระบบฐานข้อมูลผู้กระทำผิดคดีทางเพศโดยเฉพาะคดีเกี่ยวกับเด็ก โดยจัดทำอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งระบบฐานข้อมูล การออกกฎหมายรองรับ และการทำงานของเจ้าหน้าที่ ซึ่งจะรวมไปถึงการนำระบบไปเป็นเครื่องมือการแจ้งเตือนต่อประชาชนต่อไป

5.2.4 มาตรการต่อสภาพแวดล้อมและสังคม

ด้วยสภาพแวดล้อมและสังคมของประเทศไทยในปัจจุบันการสื่อสารผ่านสังคมออนไลน์เป็นช่องทางที่ประชาชนใช้งานกันมากที่สุด ทำให้การก่ออาชญากรรมต่าง ๆ ถูกยกระดับเข้าไปอยู่ในเรื่องของการกระทำความผิดผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์มากขึ้น ฉะนั้นการก่ออาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กจึงเกี่ยวข้องโดยตรงกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ สภาพแวดล้อมของสื่อสังคมออนไลน์ที่ตัวเด็กเข้าไปใช้งานมีผลอย่างยิ่งต่อการตกเป็นเหยื่อในการถูกละเมิดของเด็ก ดังนั้นมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในเรื่องนี้ จึงต้องมีการควบคุมการใช้สื่อสังคมออนไลน์รวมทั้งสื่อต่าง ๆ ที่ดำเนินการผ่านระบบอินเทอร์เน็ต จึงจะสามารถป้องกันแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กได้ รวมทั้งการให้ความร่วมมือในการดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานของผู้ให้บริการในระบบอินเทอร์เน็ต ก็มีผลสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปราบปรามการกระทำความผิดในอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตดังกล่าวนี้

สำหรับมาตรการหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการป้องกันไม่ให้เด็กตกเป็นเหยื่อต่อการกระทำความผิดทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กได้นั้น คือการรณรงค์และให้ความรู้ต่อเด็ก ครอบครัว และสถานศึกษาต่าง ๆ เพื่อให้ครูอาจารย์ ผู้ปกครอง รวมทั้งตัวเด็กเองตระหนักถึงภัยที่อยู่รอบตัว ซึ่งเด็กอาจสามารถถูกละเมิดได้ตลอดเวลา ดังจะเห็นได้ว่าในปัจจุบันความรู้ในเรื่องของการละเมิดเด็กในประเด็นต่าง ๆ ยังไม่ได้ถูกเผยแพร่หรือรับรู้รับทราบเท่าที่ควร ทั้งในสถานศึกษาเองก็ดีหรือในครอบครัวของเด็กเองก็ดี

5.2.5 มาตรการด้านอื่น ๆ

ในการควบคุมสื่อลามกเด็กบนอินเทอร์เน็ตนั้นจะต้องอาศัยมาตรการทางกฎหมาย โดยมาตรการทางกฎหมายจะเน้นการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ ในขณะที่มาตรการทางเทคนิคอื่น ๆ จะมุ่งเน้นในการจำกัดการเข้าถึงเนื้อหาที่ผิดกฎหมายและการควบคุมเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กเป็นหลัก ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องนำมาตราทางเทคนิคมาปรับใช้ควบคู่กับมาตรการทางกฎหมายเพื่อให้การคุ้มครองเด็กเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น ดังนั้นมาตรการทางเทคนิคอื่น ๆ จึงเป็นทางเลือกอีกช่องทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาสื่อลามกเด็กบนอินเทอร์เน็ตได้ ซึ่ง

มาตรการทางเทคนิคอื่น ๆ มีหลากหลาย มาตรการ อาทิเช่น การกั้นกรองเนื้อหา การปิดกั้น การเฝ้าระวัง เป็นต้น

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะมาตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย ประกอบด้วย ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติการและข้อเสนอแนะระดับนโยบาย ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติการ

1) ควรมีการให้ความรู้และการฝึกอบรมแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายในองค์กรอื่นๆ ของทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ให้มีความรู้ความเข้าใจต่อกระบวนการในการดำเนินคดีอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็ก เพื่อให้กระบวนการในการดำเนินคดีเป็นไปด้วยความถูกต้อง รอบคอบ และสามารถช่วยเหลือผู้ที่ถูกระงับหรือถูกละเมิดให้กลับมาใช้ชีวิตได้ตามปกติ

2) ควรมีการจัดตั้งคณะทำงานหรือชุดปฏิบัติการในระดับพื้นที่สำหรับคดีอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กโดยตรง เพื่อให้มีการประสานงานในการจัดการคดี โดยเป็นการบูรณาการร่วมกันในหลายหน่วยงาน เนื่องจากคดีอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กนั้น เป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับสหวิชาชีพและมีความเกี่ยวข้องกับหลากหลายหน่วยงาน ทั้งหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมของภาครัฐและหน่วยงานภาคเอกชนที่จะเข้ามาช่วยเหลือผู้ที่ถูกระงับหรือถูกละเมิด ดังนั้นจะต้องมีการรวบรวมหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ร่วมกันทำคดีประเภทนี้โดยเฉพาะ

3) ควรมีการพัฒนาระบบสำหรับการควบคุมสื่อในระบบอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์ซึ่งเป็นช่องทางในการสื่อสารหลักของสังคมในยุคปัจจุบัน และเป็นช่องทางสำคัญในการก่ออาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน ทั้งการล่วงละเมิดทางเพศและการล่อลวงในลักษณะต่าง ๆ ดังนั้นหน่วยงานที่เป็นผู้รับผิดชอบทั้งในเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติการควรมีการพัฒนาเครื่องมือสำหรับการกั้นกรองเนื้อหา การปิดกั้น การเฝ้าระวัง สื่อที่มีลักษณะล่วง

ละเมิดทางเพศและล่วงละเมิดไปใช้ประโยชน์ โดยอาจจะนำเครื่องมือของต่างประเทศที่ใช้งานอยู่ และมีประสิทธิภาพดีมาประยุกต์ใช้งานหรือเป็นการพัฒนาขึ้นเองก็สามารถดำเนินการได้

5.3.2 ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย

ควรมีการจัดตั้งคณะทำงานระดับชาติ เพื่อดำเนินการกำหนดนโยบาย และบูรณาการการปฏิบัติงานร่วมกัน เนื่องจากการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กนี้ มีผลต่อการจัดอันดับรายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ของสหรัฐอเมริกา ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อนโยบายด้านเศรษฐกิจและสังคมระหว่างประเทศ จึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ในระดับนานาชาติ นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ในการประสานงานข้อมูลทางคดี และการดำเนินคดี ในทุกระดับชั้น จนไปถึงการดูแลเหยื่ออย่างมีระบบ ครอบคลุมทั้งประเทศ

5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

5.4.1 การศึกษาวิจัยในประเด็นการรู้เท่าทันอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กของสังคมไทย

5.4.2 การศึกษาวิจัยในประเด็นการสร้างเสริมสื่อสังคมออนไลน์ให้ปลอดภัยต่อการใช้งานของเด็กและเยาวชน

บรรณานุกรม

- แคทราย จันทราภา. (2558). *มาตรการทางกฎหมายของอาเซียนในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง, เชียงราย.
- จินตนันท์ ชญาตร์ ศุภมิตร. (2561). *ปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กและการค้ามนุษย์ ที่เกิดจากสื่อลามกอนาจารเด็ก อันส่งผลต่อการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- ปฐมา นิรมร. (2558). *การแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์: กรณีศึกษาเปรียบเทียบไทยและสหรัฐอเมริกา* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499, เล่ม 73 ตอนที่ 95 (2499).
- พรชัย ขันดี, ชัชชัย ปิยะนิตะบุตร และอัศวิน วัฒนวิบูลย์. (2543). *ทฤษฎีและงานวิจัยทางอาชญาวิทยา*. กรุงเทพฯ: บัณฑิต.
- พรชัย ขันดี, กฤษณพงศ์ พุตระกูล และจอมเดช ศรีเมฆ. (2558). *ทฤษฎีอาชญาวิทยา: หลักการงานวิจัย และนโยบายประยุกต์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์รังสิต.
- มาตาลักษณ์ เสรมะชากุล. (2562). *หลักการคุ้มครองสิทธิเด็ก ภายใต้แนวคิดเกี่ยวกับประโยชน์สูงสุดของเด็ก*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2551). *พระราชบัญญัติป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551*. เล่ม 125 ตอนที่ 29 ก หน้า 28 ประกาศใช้ 30 มกราคม 2551.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2553). *พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553*. เล่ม 127 ตอนที่ 72 ก หน้า 12 ประกาศใช้ 22 พฤศจิกายน 2553.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2560). *พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560*. เล่ม 124 ตอนที่ 27 ก หน้า 4 ประกาศใช้ 10 มิถุนายน 2550.
- ศูนย์ข้อมูลและข่าวสืบสวนเพื่อสิทธิพลเมือง. (2559). *Timeline หลัง ไทยถูกจัดอันดับ Tier 3 (ปี 2557-2559)*. สืบค้นจาก <https://www.tcijthai.com/news/2016/18/watch/6417>
- สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ, กองแผนงานอาชญากรรม. (2554). *คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ 513/2554 เรื่อง โครงการตำรวจชุมชน ลง 23 สิงหาคม 2554*. กรุงเทพฯ: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.
- สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ, กองแผนงานอาชญากรรม. (2555). *แผนปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ.2555*. กรุงเทพฯ: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สมชาย จำปาทอง. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษ
ธนบุรี: ศึกษาในแนวทางทฤษฎีความผูกพันทางสังคม ทฤษฎีการควบคุมตนเองและทฤษฎี
การคบหาสมาคมที่แตกต่าง. *วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 26(2), 8.
- สุพิศาล ภัคคินฤนาท. (2556). *4 Dimensions การบริหารงานสืบสวน*. กรุงเทพฯ: บริษัท กรีนแอป
เปิ้ลกราฟฟิคปรินต์ติ้ง จำกัด.
- สุภัทรา ปกาสีทธิ วโรตม์สถิตยดิษฐ์. (2559). *โครงการศึกษามาตรการที่มีประสิทธิภาพในการจัด
ระเบียบสังคม: ศึกษากรณีปัญหาเด็กแว้น*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการยุติธรรม.
- องค์กรสหประชาชาติ. (2533). *อนุสัญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็กและเยาวชนขององค์กร
สหประชาชาติ*. สืบค้นจาก <http://humanrights.mfa.go.th/upload/pdf/crct.pdf>
- อริยพร โพธิโส. (2561). ความผิดเกี่ยวกับการอนาจารเด็กตามประมวลกฎหมายอาญา. *จุลนิติ*.
15(2), 155-163.
- เอ็คแพท อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล. (2560). *ความเข้าใจร่วมกันว่าด้วยการแสวงหาประโยชน์ทางเพศจาก
เด็กออนไลน์*. กรุงเทพมหานคร: เอ็คแพท อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล.
- @KAFAAK. (2560). *การแถลงข่าวความร่วมมือในการต่อต้านการละเมิดทางเพศเด็กออนไลน์
ระหว่าง Thai Hotline, Google และ TICAC*. สืบค้นจาก [http://www.kafaak.com/2017/
02/06/pr-partnership-between-thai-hotline-google-and-ticac/](http://www.kafaak.com/2017/02/06/pr-partnership-between-thai-hotline-google-and-ticac/)
- Marsh, I., Melville, G., Morgan, K., Norris, G., & Cochrane, J. (2011). *Crime and Criminal
Justice*. USA: Routledge.
- Bayley, D.H. (2002). Law Enforcement and the Rule of Law: Is there a Trade off. *Criminology
and Public Policy*, 2(1), 133-154.
- Changwon, P. and Monica, D. B. (2011). *Good Policing: Instruments, Models and Practices*. Singapore:
Asia-Europe Foundation.
- Clark, R. and Hough, M. (1984). *Crime and Police Effectiveness*. London: Home Office Research
Unit.
- Domjan, M. (1996). *The Principles of Learning and Behavior*. Belmont, CA: Thomson/Wadsworth.
- Hirschi, T. (1969). *Causer of Delinquency*. Berkeley, CA: University of California Press.
- Jeffery, C.R. (1971). *Crime Prevention Through Environmental Design*. Beverly Hills, CA: Sage

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Kelling, G, Pate, A, Dieckman, D. and Brown, C. (1974). *The Kansas City Preventive Patrol Experiment: Technical Report*. Washington DC: Police Foundation.
- Lee, M. (1901). *A History of Police in England*. London: Methuen.
- Lovell, R.B. (1980). *Adult Learning*. New York: John Wiley & Sons, Inc.
- Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE).(2008). *Implementation of Police Related Programmes. Lessons Learned in South-Eastern Europe*. Vienna: SPMU Publication.
- Pate, T., Ferrar, A., Browers, R.A, and Loreace, J. (1976). *Police Response Time: Its Determinants and Directs*. Washington DC: Police Foundation.
- US Department of Justice. (2000). *Excellence in Problem-Oriented Policing: The 2000 Herman Goldstein Award Winners*. Retrieved from <http://www.ncjirs.org/paffles1/nij/185279.pdf>.
- Wolfzorn M., Heckert A., Heckert D. M. (2006). Positive deviance and social bond theory. *Free Inquiry in Creative Sociology*, 34(2),107-121.
- World Health Organization. (2020). *Global status report on preventing violence against children 2020*. Retrieved from <https://www.who.int/teams/social-determinants-of-health/violence-prevention/global-status-report-on-violence-against-children-2020>
- Zimring, F. and Hawkins, G. (1973). *Deterrance*. Chicago: University of Chicago Press.

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กค.ศ.ร.ร.นรต.

โทร. ๐ ๓๔๓๑ ๒๑๒๑

ที่ ๐๐๓๕.๔๑/๕๑๐

วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน พล.ต.ต.ฐากร นิมสมบุญ รอง หน.ข.ป.ปราบปรามการล้วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต (TICAC Task Force)

ด้วย ผศ.พ.ต.อ.พิพัฒน์ จันทร์รวม อาจารย์ (สบ ๔) กค.ศ.ร.ร.นรต. อยู่ระหว่างการศึกษาระดับปริญญาเอก คณะอาชีวศึกษาและการบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยรังสิต กำลังศึกษาวิจัยเรื่อง มาตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย ตามความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

เพื่อให้งานวิจัยดังกล่าว สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านให้ชุดปฏิบัติการปราบปรามการล้วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต (TICAC Task Force) จำนวน ๑๕ นาย ตามรายละเอียดที่แนบมาพร้อมนี้ ให้การสัมภาษณ์เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย โดย ผศ.พ.ต.อ.พิพัฒน์ จันทร์รวม โทรศัพท์หมายเลข ๐๙-๒๕๖๗๙-๕๙๕๙ จะเป็นผู้ประสานวันและเวลาที่ชุดปฏิบัติการฯ แต่ละท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์ต่อไป รร.นรต. หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

พล.ต.ต.

(ศ.ชัชพันธ์ สีระเต็มพงษ์)

คณบดี ศศ.ร.ร.นรต.

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

ที่ ๐๐๓๕.๔๑/๕๐๗

คณะตำรวจศาสตร์
โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
๕๐ หมู่ ๗ ตำบลสามพราน
อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน อธิบดีกรมกิจการเด็กและเยาวชน
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน ๕ แผ่น

ด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก พิพัฒน์ จันทร์รวม อาจารย์ (สบ ๔) กลุ่มงานคณาจารย์
คณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ อยู่ระหว่างการศึกษาาระดับปริญญาเอก คณะอาชีวศึกษาและ
การบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยรังสิต กำลังศึกษาวิจัยเรื่อง มาตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม
ทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย ตามความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

เพื่อให้งานวิจัยดังกล่าว สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านหรือผู้แทน
ให้การสัมภาษณ์เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก พิพัฒน์ จันทร์รวม โทรศัพท์
หมายเลข ๐๙-๒๕๗๙-๕๕๕๕ จะเป็นผู้ประสานวันและเวลาที่ท่านหรือผู้แทนสะดวกในการให้สัมภาษณ์ต่อไป
โรงเรียนนายร้อยตำรวจหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

พลตำรวจตรี

(ศาสตราจารย์ ชัยนันท์ ลีระเต็มพงษ์)

คณบดีคณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

คณะตำรวจศาสตร์

โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๓๔๓๑-๒๑๒๑

ที่ ๐๐๓๕.๔๑/ ๕๐๕

คณะตำรวศาสตร์
โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
๕๐ หมู่ ๗ ตำบลสามพราน
อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการกองป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดทางเทคโนโลยีสารสนเทศ
สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน ๔ แผ่น

ด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก พิพัฒน์ จันทร์รวม อาจารย์ (สบ ๔) กลุ่มงานคณาจารย์
คณะตำรวศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ อยู่ระหว่างการศึกษาระดับปริญญาเอก คณะอาชีวศึกษาและ
การบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยรังสิต กำลังศึกษาวิจัยเรื่อง มาตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม
ทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย ตามความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

เพื่อให้งานวิจัยดังกล่าว สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านหรือผู้แทน
ให้การสัมภาษณ์เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก พิพัฒน์ จันทร์รวม โทรศัพท์
หมายเลข ๐๙-๒๕๗๙-๕๕๕๙ จะเป็นผู้ประสานวันและเวลาที่ท่านหรือผู้แทนสะดวกในการให้สัมภาษณ์ต่อไป
โรงเรียนนายร้อยตำรวจหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

พลตำรวจตรี

(ศาสตราจารย์ ชชนันท์ สิริเต็มพงษ์)

คณบดีคณะตำรวศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

คณะตำรวศาสตร์

โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๓๔๓๑-๒๑๒๑

ที่ ๐๐๓๕.๔๑/๕๐๖

คณะตำรวจศาสตร์
โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
๕๐ หมู่ ๗ ตำบลสามพราน
อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการกองกิจการต่างประเทศและคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศ กรมสอบสวนคดีพิเศษ
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน ๔ แผ่น

ด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก พิพัฒน์ จันทร์รวม อาจารย์ (สบ ๔) กลุ่มงานคณาจารย์
คณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ อยู่ระหว่างการศึกษาระดับปริญญาเอก คณะอาชญาวิทยาและ
การบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยรังสิต กำลังศึกษาวิจัยเรื่อง มาตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม
ทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย ตามความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

เพื่อให้งานวิจัยดังกล่าว สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านหรือผู้แทน
ให้การสัมภาษณ์เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก พิพัฒน์ จันทร์รวม โทรศัพท์
หมายเลข ๐๙-๒๕๗๙-๕๕๕๙ จะเป็นผู้ประสานวันและเวลาที่ท่านหรือผู้แทนสะดวกในการให้สัมภาษณ์ต่อไป
โรงเรียนนายร้อยตำรวจหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

พลตำรวจตรี

(ศาสตราจารย์ ชัยนันท์ สิริเดิมพงษ์)

คณบดีคณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

คณะตำรวจศาสตร์

โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๓๔๓๑-๒๑๒๑

ที่ ๐๐๓๕.๔๑/๕๐๖

คณะตำรวจศาสตร์
โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
๕๐ หมู่ ๗ ตำบลสามพราน
อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน คุณวีรวรรณ มอสนี
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน ๔ แผ่น

ด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก พิพัฒน์ จันทร์รวม อาจารย์ (สบ ๔) กลุ่มงานคณาจารย์
คณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ อยู่ระหว่างการศึกษาาระดับปริญญาเอก คณะอาชีวศึกษาและ
การบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยรังสิต กำลังศึกษาวิจัยเรื่อง มาตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม
ทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย ตามความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

เพื่อให้งานวิจัยดังกล่าว สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านหรือผู้แทน
ของศูนย์ช่วยเหลือเด็ก Advocacy Center Thailand (ACT) ให้การสัมภาษณ์เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย
โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก พิพัฒน์ จันทร์รวม โทรศัพท์หมายเลข ๐๙-๒๕๗๙-๕๙๕๙ จะเป็น
ผู้ประสานวันและเวลาที่ท่านหรือผู้แทนสะดวกในการให้สัมภาษณ์ต่อไป โรงเรียนนายร้อยตำรวจหวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

พลตำรวจตรี

(ศาสตราจารย์ ชชนันท์ ธีระเต็มพงษ์)

คณบดีคณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

คณะตำรวจศาสตร์

โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๓๔๓๑-๒๑๒๑

ที่ ๐๐๓๕.๔๑/๕๐๘

คณะตำรวจศาสตร์
โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
๔๐ หมู่ ๗ ตำบลสามพราน
อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน คุณเอกลักษณ์ หลุ่มชมแข มูลนิธิกระจกเงา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน ๔ แผ่น

ด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก พิพัฒน์ จันทร์รวม อาจารย์ (สบ ๔) กลุ่มงานคณาจารย์
คณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ อยู่ระหว่างการศึกษาระดับปริญญาเอก คณะอาญาวิทยาและ
การบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยรังสิต กำลังศึกษาวิจัยเรื่อง มาตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม
ทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย ตามความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

เพื่อให้งานวิจัยดังกล่าว สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านให้การ
สัมภาษณ์เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก พิพัฒน์ จันทร์รวม โทรศัพท์หมายเลข
๐๙-๒๕๓๙-๕๙๕๙ จะเป็นผู้ประสานวันและเวลาที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์ต่อไป โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

พลตำรวจตรี

(ศาสตราจารย์ ชัยนันท์ ลีระเต็มพงษ์)

คณบดีคณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

คณะตำรวจศาสตร์

โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๓๔๓๑-๒๑๒๑

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

มาตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับ การละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์เชิงลึกนี้ จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้
 - 1.1 เพื่อศึกษาสถานการณ์อาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย
 - 1.2 เพื่อแสวงหามาตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย
2. ข้อมูลที่รวบรวมได้ในครั้งนี้จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์และนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น จะไม่มีการเปิดเผยข้อมูล หรือพยายามเปิดเผยข้อมูลเป็นรายบุคคล และผู้ให้สัมภาษณ์จะไม่ได้รับผลกระทบใดๆ จากการให้สัมภาษณ์ในครั้งนี้

สำหรับแบบสัมภาษณ์เชิงลึกนี้ จะแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

- ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
- ส่วนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานการณ์อาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย และมาตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย
- ส่วนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อสกุล อายุ ปี
2. ตำแหน่ง
3. หน่วยงาน
4. เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ/Email address/Line ID.....
5. วัน เดือน ปี ที่ทำการสัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานการณ์อาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย และมาตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทย

1. ความคิดเห็นต่อปัญหาอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กในประเทศไทยในปัจจุบัน

.....

.....

.....

.....

.....

2. ความคิดเห็นต่อพฤติกรรม รูปแบบ และวิธีการก่ออาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็ก

.....

.....

.....

.....

.....

**3. ความคิดเห็นต่อการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดีและจัดการปัญหา
อาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็ก**

.....

.....

.....

.....

.....

**4. ความคิดเห็นต่อมาตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการ
ละเมิดต่อเด็ก**

4.1 มาตรการทางกฎหมาย

.....

.....

.....

.....

.....

4.2 มาตรการในการบังคับใช้กฎหมาย

.....

.....

.....

.....

.....

4.3 มาตรการด้านอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบคุณต่อการให้ข้อมูลของท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอยืนยันว่าข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะนำไปใช้เฉพาะการวิจัยในหัวข้อดังกล่าวเท่านั้น

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	พินิตารวเอก พิพัฒน์ จันทร์รวม
วัน เดือน ปีเกิด	16 มิถุนายน 2526
สถานที่เกิด	จังหวัดราชบุรี ประเทศไทย
ประวัติการศึกษา	โรงเรียนนายร้อยตำรวจ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการตำรวจ, 2549 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ปริญญาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนา และปรัชญา, 2556 มหาวิทยาลัยรังสิต ปริญญาปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอาชญาวิทยาและ การบริหารงานยุติธรรม, 2567
ที่อยู่ปัจจุบัน	98/222 ม.3 ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170
สถานที่ทำงาน	คณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ กลุ่มงานคณาจารย์ คณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ